

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

90'ıncı Birleşim 17 Mayıs 2016 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	590
II.- GELEN KÂĞITLAR	592
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	606,610
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>606:609,610:611</i>
1.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, 1864 Çerkez sürgününün yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	606:607
2.- Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin, Müzeler Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması	607:609
3.- Çankırı Milletvekili Hüseyin Filiz'in, Çankırı iline yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	610:611
IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR	609,652,659,714
1.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin yaptığı gündem dışı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması	609
	583

- 2.- Çorum Milletvekili Tufan Köse'nin, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 609:610
- 3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 652
- 4.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 653
- 5.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve HDP Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması 659:660
- 6.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 661
- 7.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 662
- 8.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 714:715

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

611,688

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Başkanlık Divanı olarak Çerkez sürgününü kınadıklarına ilişkin konuşması 611:612
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoglu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması 688

VI.- AÇIKLAMALAR

612,623,625,631,
637,688,695

- 1.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Mersin'in Anamur ve Bozyazı ilçelerinin bazı köylerinde elektrik altyapısının derhâl yenilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması 612
- 2.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, barışın ve hangi mezhepten olursa olsun mazlumların sesi olmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması 612

- 3.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, geçen yıllarda verilen tarımsal desteği birçok kalemde kaldıran veya azaltan, pek çok tarım danışmanının işsiz kalmasına sebep olan 2016 yılı tarımsal desteklemelerine ilişkin Bakanlar Kurulu kararından vazgeçilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 612:613
- 4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Âşık Mahzuni Şerif'in 14'üncü ölüm yıl dönümüne ve adliyede çalışan bütün müdürleri rotasyona tabi tutan yönetmeliğin iptal edilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 613
- 5.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Denizli'de 15 Mayıs 1919'da Ahmet Hulusi Efendi'nin fetva yayınlayarak Millî Mücadele'yi başlattığına ve Gazi Meclisi aynı sorumlulukla dokunulmazlıkları kaldırmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 613
- 6.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun görevi süresince ulus devletle nasıl hesaplaştığı sorusunun yüce Meclis çatısı altında yanıt bulması gerektiğine ilişkin açıklaması 613
- 7.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, engelli ve kimsesiz çocukların bakım, koruma ve eğitim yetersizliklerine ilişkin açıklaması 614
- 8.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin cemevlerinin hukuki statüsüne yönelik kararıyla ilgili olarak Hükûmetin ne yaptığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 614
- 9.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki Rus hisselerinin akıbeti konusunda bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması 614
- 10.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, tüm halkı 19 Mayıs günü saat 10.30'da Ankara Güvenpark'ta buluşmaya ve Anıt Kabir'e yürümeye davet ettiğine ilişkin açıklaması 614
- 11.- İstanbul Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, 12 Mayıs'ta Suriye'de gerçekleştirilen katliama ve iktidarı, sözde ılımlı muhaliflere desteğe ve kirli politikalarına son vermeye çağırdığına ilişkin açıklaması 615
- 12.- Şanlıurfa Milletvekili Kemalettin Yılmaztekin'in, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanı'na yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 615
- 13.- Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi'nin, Hakkâri'de şehit olan İrfan Mert ile Mardin'de şehit olan Osman Vurgun ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararına rağmen anlaşılmaya uymayarak sınırlarını genişletmeye devam eden İsrail'i kınadığına ilişkin açıklaması 615

- 14.- Burdur Milletvekili Reşat Petek'in, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanına yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 616
- 15.- İstanbul Milletvekili Metin Külünk'ün, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanına yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 616
- 16.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Diyarbakır'da Dürümlü ve Tanışık köyü arasında yaşanan patlamaya, 17-30 Mayıs Gözaltında Kayıplara Karşı Uluslararası Mücadele Haftası'na, HDP grubu olarak "Cumartesi Anneleri"nin haysiyet direnişiyle beraber olduklarına ve Pınar Gemsiz, Enes Erdem ile İbrahim Kaypakkaya'yı saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 616:617
- 17.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Şemdinli'de bazı okullarda İstiklal Marşı'nın okutulmadığı ve teröristbaşı için sloganlar atıldığı haberlerine ve bu konuda iktidarı uyardığına ilişkin açıklaması 617
- 18.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, tek partiden çok partiye geçişi yaşamış Türkiye'de çok partiden tek partiye dönüşün zorlandığına, AKP'li milletvekillerinin Cumhurbaşkanının vesayetinden çıktıklarında Türkiye'ye daha iyi hizmet edeceklerine, Âşık Mahzuni Şerif'in 14'üncü ölüm yıl dönümüne, Türkiye'nin terörden bir an önce kurtulması ve her türlü vesayetçi anlayışın Meclis üzerinden elini çekmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 618
- 19.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Demokrat Partinin âdeta bir devrim gerçekleştirerek iktidara gelmesinin 66'ncı yıl dönümüne, siyasetin bir üslup, bir medeniyet meselesi olduğuna, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bazı ifadelerine ve Diyarbakır'da Dürümlü ve Tanışık köyü arasında yaşanan patlamaya ilişkin açıklaması 619
- 20.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, muhalefeti tamamen tasfiye etmeyi amaçlayan bir Anayasa düzenlemesi görüşülürken muhalefetin normal denetim mekanizmaları işliyormuş gibi bir görüntü vermesinin doğru olmadığı kanaatinde oldukları için grup önerilerini geri çektiklerine ilişkin açıklaması 623:624
- 21.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İstanbul Milletvekili Metin Külünk'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 625
- 22.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Meclisin tüm kamuoyuna örnek olması ve milletvekillerinin daha bir saygın dil kullanmaları gerektiğine ilişkin açıklaması 631
- 23.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, muhalefeti tasfiye etmeyi amaçlayan bir Anayasa düzenlemesi görüşülürken muhalefetin normal denetim mekanizmaları işliyormuş gibi bir görüntü vermesinin etik olmadığı kanaatinde oldukları için gensoru önergelerini geri çektiklerine ilişkin açıklaması 637

- 24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 688
- 25.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 688
- 26.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 689
- 27.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 689
- 28.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması 689
- 29.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri sırasında Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın üslup ve tutumuna ilişkin açıklaması 695:696

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

619,634

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

619:623

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu ve 19 milletvekilinin, denizlerimizdeki kirlilik ve kirliliğe neden olan etkenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/205) 619:620

2.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, şüpheli asker ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/206) 621:622

3.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, kalkınma ajanslarının amaçlarına ulaşıp ulaşmadığının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/207) 622:623

B) ÖNERGELER

634:636

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun (2/187) esas numaralı, Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/ 31) 634:636

2.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Türkiye'nin bir terör örgütü ile ithalat ve ihracat ilişkisine girmesinde ve yatırımlar için gerekli olan finansman ihtiyacının dışarı kaçmasında sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin (11/10) geri alındığına ilişkin önergesi (4/35) 637

VIII.- ÖNERİLER

624,626,631,722

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

624,626:630,631:634

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 313, 35, 183, 187, 270, 306, 74, 75, 69, 55, 48 ve 54 sıra sayılı kanun teklifleri ile tasarılarının bu kısmın sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’nci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi

624,626:630,631:634

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

722

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 18 Mayıs 2016 Çarşamba günü toplanmamasının Genel Kurulun onayına sunulmasının uygun görüldüğüne ilişkin önerisi

722

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

638,653,663,690,696,715

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

638:651,653:659,663:687,

690:695,696:714,715:722

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313)

638:651,653:659,663:687,

690:695,696:714,715:722

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

723

1.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan’ın, Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplantıya çağrılmamasına ve Konseyle ilgili yapılması planlanan düzenlemelere ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz’ın cevabı (7/3243)

723:726

2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım’ın, çiftçilerin müstahsil makbuzlarındaki stopaj bedellerinden kaynaklanan mağduriyetlerine ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik’in cevabı (7/3955)

727:728

3.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu’nun, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz’ın cevabı (7/3965)

729:739

4.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel’in, Eskişehir’in Mihalicçık ilçesinde istihdamın artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan’dan sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz’ın cevabı (7/4031)

740:745

5.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan’ın, Kastamonu’nun diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan’dan sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz’ın cevabı (7/4037)

746:749

6.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yazılı soru önermeleri ile ilgili çeşitli verilere,

- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine,

İlişkin soruları ve Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in cevabı (7/4056), (7/4330)

750:753

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın cevabı (7/4350)

754:755

8.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, ESHEP Projesi'ne ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4408)

756:757

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4409)

758:759

10.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, FİSKOBİRLİK'in bazı fındık üreticilerine ödeme yapmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4410)

760:761

11.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kapanan bakkal sayılarına ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4411)

762:763

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4444)

764:765

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in cevabı (7/4575)

766:768

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AB'ye tam üyelik sürecine ilişkin sorusu ve Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın cevabı (7/4589)

769:771

15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4681)

772:773

16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı İsmet Yılmaz'ın cevabı (7/4710)

774:776

I. GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, parlamenter demokrasiye yapılan darbelere, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde ilinin sorunlarına, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, sadece iktidarın değil muhalefetin de siyaset üstü bir anlayışla millî ve yerli politikalara sahip çıkma zorunluluğu olduğuna,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, 13 Mayıs 2014'te Soma'da yaşanan maden kazasının 2'nci yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, ÇAYKUR'un sezonun başında kota ve kontenjan uygulamasına başladığına ve çay alım fiyatlarının açıklanmadığına,

İstanbul Milletvekili Didem Engin, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, Bursa Sırameşeler Sevgi Evlerinde küçük çocuklara yönelik cinsel istismar iddialarına ve yetkililerin bir an önce harekete geçmesini talep ettiğine,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Sarp Sınır Kapısı'nda yaşanan sorunlara,

İstanbul Milletvekili Hurşit Yıldırım,

Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi,

Bursa Milletvekili Bennur Karaburun,

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bazı ifadelerine;

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi İşlem Daire Başkanlığına atanan Yavuz Emir Beyribey'in AKP Kars Milletvekili Yusuf Selahattin Beyribey'in oğlu olduğu iddiasının doğru olup olmadığını öğrenmek istediğine,

Mersin Milletvekili Ayтуğ Atıcı, Nizip Mülteci Kampı'nda 30 çocuğa tecavüz edildiği haberine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesinin birçok köyünde don nedeniyle elma üreticilerinin mağdur olduğuna,

İzmir Milletvekili Musa Çam, laik bilimsel eğitimin Türkiye'nin geleceği açısından önemli olduğuna,

Çanakkale Milletvekili Bülent Öz, Çanakkale savaşlarının 101'inci yıl dönümünde düzenlenen 57'nci Alay Vefa Yürüyüşü'ne katılan öğrencilere konakladıkları Çanakkale Millî Bilinç Kampı'nda silahlı atış talimi yaptırıldığı iddialarının doğru olup olmadığını öğrenmek istediğine,

Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz, Cemaat-i İslami Partisi lideri Rahman Nizami'nin idam edilmesini kınadığına ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na, buğday ve mısır taban fiyatlarının açıklanmadığına ve Avrupa Birliğinden sorumlu Bakandan vize muafiyeti konusunda bir açıklama beklediğine,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, 13 Mayıs 2014'te Soma'da yaşanan maden kazasının 2'nci yıl dönümüne, 12 Mayıs Hemşireler Günü'ne, Hükümetin "sağlıkta özelleştirme" adı altında yürüttüğü politikalarından vazgeçmesi gerektiğine, Demokratik Bölgeler Partisi Eş Genel Başkanı Kamuran Yüksek'in gözetiminde tutulmaya devam edilmesine ve demokratik tepkisini ortaya koyması nedeniyle halka karşı yapılan faşizan uygulamaları kınadığına,

Ankara Milletvekili Levent Gök, 13 Mayıs 2014'te Soma'da yaşanan maden kazasının 2'nci yıl dönümüne, 12 Mayıs Hemşireler Günü'ne ve AKP Grubu ile Cumhurbaşkanının Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına söz söyleme hakları olmadığına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, millî menfaati ilgilendiren süreçlerin iç politika malzemesi yapılmasının olumsuz sonuçlara yol açabileceğine ve 12 Mayıs Hemşireler Günü'ne,

Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, 12 Mayıs Hemşireler Günü'ne, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bazı ifadelerine ve herkesin bulunduğu makamın, ve sorumluluğunun hakkını yerine getirecek şekilde açıklama yapması gerektiğine,

Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanına,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Pervin Buldan, Başkanlık Divanı olarak 12 Mayıs Hemşireler Günü'nü kutladıklarına, 13 Mayıs 2014'te Soma'da yaşanan maden kazasında yaşamını yitirenler başta olmak üzere bütün işçi ve emekçilere Allah'tan rahmet dilediklerine ve Demokratik Bölgeler Partisi Eş Genel Başkanı Kamuran Yüksek'in bir an önce serbest kalması gerektiğini düşündüğüne ilişkin bir açıklamada bulundu.

Ankara Milletvekili Zühal Topcu ve 20 milletvekilinin, eğitimli işsizlerin karşılaştıkları sorunların (10/202),

Ankara Milletvekili Zühal Topcu ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin sorunlarının (10/203),

Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 23 milletvekilinin, Rusya'yla yaşanan kriz sebebiyle yaş sebze ve meyve üreticilerinin yaşadıkları sorunların (10/204),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

MHP Grubunun, 30/12/2015 tarih ve 648 sayılı Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile İzmir Milletvekili Oktay Vural tarafından, başta 13 Mayıs 2014 tarihindeki Soma maden faciası olmak üzere maden kazalarının araştırılarak iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin görüşülmesi ve 24'üncü Dönem Genel Kurulda görüşülemeyen Manisa'nın Soma ilçesinde başta 13 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelen maden kazalarının araştırılarak bu sektörde alınması gereken iş sağlığı ve iş

güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu raporunun tespit ve önerilerinin değerlendirilmesi, çözüm önerilerinin tartişılması ve yol göstermesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme açılmasına ilişkin önerenin Genel Kurulun 12 Mayıs 2016 Perşembe günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmesinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisinin görüşmeleri tamamlandı, oylaması sırasında istem üzerine yapılan yoklamalarda toplantı yeter sayısı bulunamadı.

Yapılan yoklamalar sonucunda toplantı yeter sayısı bulunmadığından, alınan karar gereğince, 17 Mayıs 2016 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 16.23'te birleşime son verildi.

Pervin BULDAN

Başkan Vekili

Emre KÖPRÜLÜ

Tekirdağ

Kâtip Üye

İşhak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 113

13 Mayıs 2016 Cuma

Tasarılar

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İşlam Ülkeleri Standardlar ve Metroloji Enstitüsü Arasında İşlam Ülkeleri Standardlar ve Metroloji Enstitüsünün Türkiyede Kurulması Hakkında Anlaşmaya Ek Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/718) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.05.2016)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/719) (Tarım, Orman ve Köyişleri; Çevre ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.05.2016)

Teklifler

1.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1129) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

2.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya ve İzmir Milletvekili Musa Çam'ın; İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1130) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2016)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın; Afyonkarahisar İlinin Adının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1131) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

4.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Oktay Vural ile 1 Milletvekilinin; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1132) (İçişleri; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

5.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun; 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1133) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

6.- Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1134) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

7.- Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'nun; İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1135) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

8.- Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün; 22/2/2005 Tarih ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve 15/7/1950 Tarih ve 5682 Sayılı Pasaport Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1136) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

9.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/1137) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

10.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin; 02.07.1964 Tarih ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1138) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

11.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın; Kars İline Gazilik Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/1139) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

12.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in; 5327 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1140) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

13.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in; 17 Aralık Gününün Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/1141) (Adalet ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

14.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın; 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1142) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.05.2016)

15.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1143) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

16.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in; Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi (2/1144) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

Tezkereler

1.- İstanbul Milletvekili Selahattin Demirtaş'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/758) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

2.- Van Milletvekilleri Figen Yüksekdağ Şenoğlu ve Bedia Özgökçe Ertan'ın Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/759) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

3.- Hakkari Milletvekili Selma Irmak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/760) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

4.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/761) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

5.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/762) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

6.- İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/763) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

7.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/764) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

8.- İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/765) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

9.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/766) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

10.- Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/767) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

11.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/768) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

12.- İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/769) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

13.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/770) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

14.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/771) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

15.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/772) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

16.- Iğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/773) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Cumhurbaşkanlığı tarafından düzenlenen programlar için bastırılan davetiyelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3910)

2.- Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'nun, Cumhurbaşkanının yurtdışı ziyaretlerine ve bu ziyaretlerde makam aracını götürmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3911)

3.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, yolsuzlukla mücadele için alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3912)

4.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, bakan yardımcılıklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3913)

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın bazı ilçelerini kapsayan kentsel dönüşüm ve gelişim projeleriyle ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3914)

6.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'nın bazı ilçelerini kapsayan kentsel dönüşüm ve gelişim projeleriyle ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3915)

7.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara Çayyolu kentsel dönüşüm ve gelişim projesi ile ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3916)

8.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, bir vakıfla ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3917)

9.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, AB ile mülteci krizi konusunda varılan anlaşma sonrası yaptığı açıklamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3918)

10.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, 5 Şubat 2016 tarihinde açıkladığı Terörle Mücadele Eylem Planı'na ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3919)

11.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Adana'nın Yumurtalık ilçesinde kurulması planlanan termik santrallerin çevreye olası etkilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3920)

12.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı gazetecilere herhangi bir fondan kaynak aktarılıp aktarılmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3921)

13.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, cinsel istismara maruz kalan çocuklara ve bu vakaların engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3922)

14.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Feza Gazetecilik A.Ş.'ye kayyum atanmasına ve şirketin gelirlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3923)

15.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, çocuk istismarı, taciz ve tecavüz vakalarına ve bunlara karşı yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3924)

16.- Van Milletvekili Nadir Yıldırım'ın, sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı yerlerdeki maddi zarara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3925)

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülkemizdeki adalet sarayı ve cezaevleri sayılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3926)

18.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Suriyeli sığınmacıların sağlık hizmetlerine ulaşmada güçlük çektikleri iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3927)

19.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, ülkemizdeki bankaların alacaklarını tahsil amacıyla faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine ve yaşanan mağduriyetlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3928)

20.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, terör eylemleri nedeniyle oluşan zararların tazminine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3929)

21.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, çeşitli vakıf ve derneklere yapılan yardımlara ve harcamalarının denetimlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3930)

22.- Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü'nün, YGS'deki hatalı soru ve cevaplara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3931)

23.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, Ankara'daki bir Halk Eğitim Merkezi'nde cinsel istismar iddiasına ve yapılan işlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3932)

24.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, İşkenceye Karşı Komiteye sunulan 4. Periyodik Raporun hazırlık sürecine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3933)

25.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'in, bir vakıf ile bazı derneklerin faaliyetlerine ve denetimlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3934)

26.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Brüksel'de yaşanan canlı bomba saldırısının faillerinden birinin Türkiye'den sınır dışı edilme prosedürüne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3935)

27.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Balıkesir'in Karesi ilçesine bağlı bir mahalledeki parselasyon çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3936)

28.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Basın Kartı Yönetmeliği'nde yer alan bir hükümle ilgili Başbakan yardımcısına sürekli basın kartı verilmesi uygulamasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/3937)

29.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Karaman'da çocuklara yönelik cinsel istismar olayına dair haberlere yayın yasağı getirilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3938)

30.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Cumhurbaşkanının bazı açıklamalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3939)

31.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Amerikan Barolar Birliğinin mültecilere hukuki danışmanlık hizmeti sağlamasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3940)

32.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, 2010 yılından beri mahkemelerce verilen iflas erteleme kararlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3941)

33.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, 1 Temmuz 2015-23 Mart 2016 tarihleri arasında tutuklanan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3942)

34.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Karaman'daki öğrencilere yönelik cinsel istismar olayı failini cezaevinde ziyaret eden milletvekili olup olmadığına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3943)

35.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumlarında kalmakta iken 18 yaşını dolduran çocukların yurtlarla ilişkilerinin kesilmesine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3944)

36.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, çocuk istismarını önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3945)

37.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Türkiye Taşkömürü Kurumu müesseselerinin özelleştirileceği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3946)

38.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na ait Alacağzı ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3947)

39.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na ait Zonguldak Limanı'nın özelleştirileceği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3948)

40.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Doğu Karadeniz Bölgesinde yürütülmekte olan HES projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3949)

41.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl'de elektrik hizmetinde yaşanan sorunlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3950)

42.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, elektrik üretim projelerinin lisanslamasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3951)

43.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, gübre ve yem gibi ürünlere KDV istisnası getirilmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3952)

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara'nın Çubuk ilçesi Ömercik Mahallesi'nde besicilik yapılmasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3953)

45.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Et ve Süt Kurumu'nun alacağı ifade edilen süt miktarına ve fiyatına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3954)

46.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır'ın Sur, Bismil ve Lice ilçelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3956)

47.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, Türk Dünyası Kültür Başkenti Vakfı'na ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3957)

48.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, Şanlıurfa Valiliğinin 17-20 Mart 2016 tarihlerinde Nevruz kutlamalarını yasaklamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3958)

49.- Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım'ın, Siirt'e yapılan tank sevkiyatına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3959)

50.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, terör eylemi gerçekleştiren kişilere ve bu kişilerin yüz tanıma sistemiyle tespitine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3960)

51.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, cenaze ambulansı şoförlüğü yapan taşeron işçilerin özlük haklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3961)

52.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, 1 Temmuz 2015-23 Mart 2016 tarihleri arasında gözaltına alınan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3962)

53.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, Türkiye'de IŞİD terör örgütü tarafından gerçekleştirilen saldırılara ve IŞİD'le mücadele kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3963)

54.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, özel güvenlik görevlilerinin yeterliliklerine ve denetimlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3964)

55.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Cumhurbaşkanının yurtdışı ziyaretlerindeki giderlere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3966)

56.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, gübre ve yem gibi ürünlere KDV istisnası getirilmesine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3967)

57.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.'ye ait taşınmazlara ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3968)

58.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, bir vakfa menkul veya gayrimenkul kiralaması veya satışı yapıp yapılmadığına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3969)

59.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, Türk Dünyası Kültür Başkenti Vakfı'na ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3970)

60.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, Edirne'de düzenlenen bir etkinliğe katılan bir konuşmacıya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3971)

61.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, öğrencilere yönelik cinsel saldırıların önlenmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3972)

62.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, otistik çocukların eğitimine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3973)

63.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, örgün eğitim dışına çıkan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3974)

64.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3975)

65.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'deki okulların öğretmen açığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3976)

66.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, uzman jandarmaların astsubaylığa geçişlerine yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3977)

67.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, sivil memurların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3978)

68.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Kars'ın şebeke suyu götürülmeyen köylerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3979)

69.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Ballısaray baraj ve gölet projesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3980)

70.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Kuzalan Şelalelerinin korunmasına yönelik projelere ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3981)

71.- Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın, Isparta'da orman kadastro çalışmaları sebebiyle açılan tapu iptal davalarına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3982)

72.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın bazı yerleşim yerlerinde yaşanan içme suyu ve sulama suyu sorunlarına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3983)

73.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bakanlığın akıllı ilaç kullanımına yönelik çalışmalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3984)

74.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl'de yaşanan doktor ve sağlık personeli eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3985)

75.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ve Kütahya'nın bazı yerleşim yerlerinde yaşanan doktor ve hemşire ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3986)

76.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, geçici koruma altındaki sığınmacılara verilen ilaç hizmetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3987)

77.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'deki bazı ulaşım projelerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3988)

No: 114

17 Mayıs 2016 Salı

Sözlü Soru Önergeleri

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yatılı bölge okullarında eğitim gören öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/394) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kütüphane sayısının artırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/395) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/396) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hızlı Geçiş Sistemi ücretlerinde indirim yapılmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/397) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2016)

5.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığın Mardin iline yönelik yatırım ve harcamalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/398) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.05.2016)

6.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bakanlığın Diyarbakır iline yönelik yatırım ve harcamalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/399) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.05.2016)

7.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Türkiye'nin elektrik ihtiyacına ve hidroelektrik santralleri ile üretilen elektrik miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/400) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.05.2016)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, bir siyasi partiye mensup milletvekili ve bakan yakınlarının askerlik durumlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5283) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

2.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından reddedilen bir tez konusuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5284) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

3.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, maden faaliyetlerinde iş güvenliği ile ilgili mevzuata ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5285) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde çekilen ve sosyal medyada paylaşılan bazı görüntülere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5286) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2016)

5.- Hakkari Milletvekili Selma Irmak'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesindeki sokağa çıkma yasağına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5287) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2016)

6.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, 1930 Ağrı olayları ve Zilan Deresi operasyonlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5288) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2016)

7.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Diyarbakır'ın Sur ve Şırnak'ın Silopi ilçeleri için alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5289) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2016)

8.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Haymana İlçesine bağlı Yurtbeyli Mahallesinin ulaşım sorununa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5290) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

9.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'da meydana gelen bir terör eylemine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5291) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

10.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Suriye'den Türkiye'ye yapılan roketli saldırılara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5292) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

11.- Yalova Milletvekili Muharrem İnce'nin, şehit yakınlarının, gazilerin ve gazi yakınlarının İstanbul ve Bursa deniz otobüslerinden ücretsiz yararlanmalarına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5293) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2016 arasında yangın sebebiyle tahrip olan tarihi varlıklara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5294) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, evli olan kız çocuklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5295) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2016 arasında mahkeme kararıyla erişimi engellenen internet sitelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5296) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

15.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Seydişehir Atatürk Anıtı'na ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5297) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

16.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, TDK'nın internet sayfasında bir kelime için cinsiyetçi bir tanım kullanılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5298) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

17.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, DDT satışı ve kullanımına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5299) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

18.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Şereflikoçhisar'da Çiftçi Mallarını Koruma Meclisi tarafından tahsil edilen paralara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5300) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

19.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, 2015 ve 2016 yıllarında Suriye'den Türkiye'ye atılan roketlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/5301) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2016)

20.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Suriye'den Türkiye'ye atılan roketlere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yalçın Akdoğan) yazılı soru önergesi (7/5302) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2016)

21.- Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy'un, 2002-2015 yılları arasında Osmaniye'de kredi kartı borcunu ödeyemeyen kişilere ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Mehmet Şimşek) yazılı soru önergesi (7/5303) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

22.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, ceza infaz kurumlarındaki mahkumlarla ilgili çeşitli hususlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5304) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

23.- Ankara Milletvekili Erkan Haberal'ın, iradesi dışında siyasi parti üyesi yapılan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5305) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

24.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Denizli'deki bir yetiştirme yurdunda şiddet olayları yaşandığına dair iddialara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5306) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

25.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'ın, Galatasaray Üniversitesi'ne gönderildiği iddia edilen bir ankete ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5307) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2016)

26.- Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy'un, çocuk yoksulluğu oranına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5308) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

27.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, çeyiz hesabı uygulamasına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5309) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

28.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, çocuk yoksulluğuna ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5310) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Bor Organize Sanayi Bölgesi'ne kurulacak trafo merkezine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5311) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

30.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir'in, İzmir'de kadın işçilere baskı uygulandığı iddia edilen bir kauçuk firmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5312) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

31.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, çocuk işçiliğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5313) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

32.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, Manisa'nın Turgutlu ilçesinde 44 sera işçisinin zehirlendiği olaya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5314) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

33.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, İzmir'de bir inşaatın temel atık sularının denize boşaltılmasıyla koyların kirlendiğine dair iddialara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5315) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize'de yürütülen bir kentsel dönüşüm projesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5316) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

35.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, dış temsilciliklere verildiği iddia edilen talimata ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5317) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

36.- İstanbul Milletvekili İlhan Cihaner'in, Rotterdam Başkonsolosluğu ile ilgili iddialara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5318) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

37.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, ABD'nin Türkiye'ye HIMARS füze bataryaları konuşlandıracağına dair iddialara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5319) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

38.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, linyit kaynaklarından elektrik üretilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5320) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

39.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hasandağı'nın yükseltilerinde gaz püskürtmeleri olup olmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5321) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

40.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hasandağı'na ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5322) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

41.- İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın, Akkuyu'da nükleer santral tesisi ve işletimi için Rusya ile imzalanan işbirliği anlaşmasına dair çeşitli hususlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5323) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

42.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da yürütülmekte olan kapalı yüzme havuzu projesine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5324) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

43.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Van'da yapılan spor yatırımlarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5325) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yaşanan don olayı sebebiyle üreticilerin uğradıkları zararlara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5326) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Patates Enstitüsü'nce geliştirilen patates tohumlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5327) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

46.- Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, hayvancılık desteklerinin doğrudan çiftçilere ödenmesinin doğuracağı sonuçlara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5328) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

47.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, çiftçilerin çeşitli sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5329) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

48.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Polatlı'da ekmek fiyatlarına yapılan zamma ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5330) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

49.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, emniyet birimleri için zırhlı güvenlik kulübeleri alımına ve çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5331) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

50.- Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy'un, geçici görevlendirme yapılan emniyet mensuplarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5332) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

51.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Başbakan'ın bir açıklamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5333) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

52.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de köy yerleşik alanının dışında yapılan inşaatlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5334) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

53.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, köylere güneş panelleri kurulması projesi kapsamında Niğde'nin Kömürcü Köyü'nün durumuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5335) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

54.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Narlıgöl Termal Parkı Projesi'ne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5336) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

55.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de parke kaplama alan ve yolların onarımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5337) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

56.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Bingöl'de yoksulluk sınırının altında yaşayan ve sosyal yardım alan ailelere ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5338) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

57.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yürütülen bir jeotermal tesis projesine ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5339) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

58.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Çiftahan Kür Parkı Projesine ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5340) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

59.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bolkar Dağları üzerinde kayak tesisi kurulmasına yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5341) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

60.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, ehliyet harçlarının yüksekliğinden kaynaklanan sorunların çözülmesine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5342) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

61.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Ordu'da rayiç bedeli belirlenemeyen 2/B arazilerine ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5343) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

62.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürü hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5344) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

63.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Ankara'nın Çankaya ve Yenimahalle ilçe milli eğitim müdürleri hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5345) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

64.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Ankara'nın bazı ilçe milli eğitim müdürleri hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5346) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

65.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürü hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5347) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

66.- İstanbul Milletvekili Erdal Ataş'ın, son bir yıl içinde personel hakkında açılan soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5348) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2016)

67.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, Balıkesir'de bir okulda çekilen görüntülere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5349) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

68.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ndeki yolsuzluk iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5350) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2016)

69.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, çocuk istismarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5351) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2016)

70.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sosyal medyada yaptığı yorumlar nedeniyle hakkında soruşturma açılan kamu görevlilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5352) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

71.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da bir ortaokulun kapatılarak yerine imam hatip lisesi açılacağı yönündeki iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5353) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

72.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın, Kütahya'da okullarda bir siyasi parti ilçe başkanının konuşmacı olduğu toplantı ve seminerler düzenlendiğine dair iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5354) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

73.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Manisa'nın Kırkağaç ilçesinin Söğütalan Köyü'nde mera olarak kullanılan bir alanın kiraya verilmesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5355) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

74.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin bazı köylerine gölet yapılıp yapılmayacağına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5356) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

75.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de kullanılan içme sularının tahlillerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5357) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de doğal yollarla yeryüzüne çıkan su kaynaklarına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5358) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

77.- Kahramanmaraş Milletvekili Fahrettin Oğuz Tor'un, 6-7 Ekim 2014 olaylarında yaralanan PKK'lıların hastanelerde sahte isimlerle tedavi edildiğine dair iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5359) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

78.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altunhisar İlçesinin bir köyünde yaşanan sağlık sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5360) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

79.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Manavgat Devlet Hastanesi ek bina yapımına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5361) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

80.- Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer'in, Manisa'da bazı hastane ihalelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5362) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

81.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, tıbbi sekreterlik bölümü mezunlarına ve istihdamlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5363) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

82.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya-Sivas karayolu inşaatı için ayrılan ödeneye ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5364) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.05.2016)

83.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Eğribel Tüneli ve bağlantı yollarının yapımına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5365) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.05.2016)

84.- İstanbul Milletvekili Edip Semih Yalçın'ın, Sivas TÜDEMSAŞ işletmesinin şehir dışına taşınacağına dair iddialara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/5366) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.05.2016)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu ve 19 Milletvekilinin, denizlerimizdeki kirlilik ve kirliliğe neden olan etkenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/205) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.12.2015)

2.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, şüpheli asker ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/206) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.12.2015)

3.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu ve 20 Milletvekilinin, kalkınma ajanslarının amaçlarına ulaşıp ulaşmadığının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/207) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2015)

Geri Alınan Gensoru Önergesi

1.- Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in; Türkiye'nin bir terör örgütü ile ithalat ve ihracat ilişkisine girmesinde ve yatırımlar için gerekli olan finansman ihtiyacının dışarı kaçmasında sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/10) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 02/05/2016) (Geri Alma Tarihi: 17.05.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2016 yılları arasında Bakanlık istisnai kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/2781)

17 Mayıs 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 1864 Çerkez sürgününün yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’e aittir.

Buyurun Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, 1864 Çerkez sürgününün yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

AYHAN BİLGİN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1864’te Kafkas halklarının büyük bir drama, büyük bir faciaya tanıklık etmesinin 152’nci yılındayız. Osmanlı ile Rusya arasında 300 yıl süren savaşların sonunda faturayı ne yazık ki Kafkas halkları ödemiştir. Ve 1 milyonun üzerinde Çerkez, gemilere binerek, Osmanlı’nın da buna kapı aralamasıyla –örneğin, Çerkez köle ticaretini yeniden serbest bırakarak geri dönüşü kolaylaştıran düzenlemeleriyle- yola çıkmış, bunların yaklaşık 500 bini yollarda hastalıklardan ve başka nedenlerden ölmüştür, hayatını kaybetmiştir. Bu tabloya tanıklık eden bir yaşlı Çerkez şöyle anlatıyor tabloyu, diyor ki: “Yedi yıl boyunca deniz kenarında insan kemikleri, kafatasları sahile vurdu. Öyle ki kadınların saçları, yaşlıların sakalları üzerinde kargalar yuva yapıyorlardı. Bunu görmek istemediğim gibi aslında hiçbir düşmanımın da görmesini istemezdim.”

Değerli milletvekilleri, imparatorluklar, devletler, bazen insanlara, insanlığa büyük bedeller ödetirler; büyük acılar, büyük travmalar yaşatırlar. Çerkezlerin, kendi ifadeleriyle, yaşadıkları bir soykırımdır. 1 milyondan fazla insan eğer mecburen yerini terk etmek zorunda kalmış ve bunların yarısına yakını hayatını kaybetmişse, bunu sadece bir “yer değiştirme” olarak tarif etmek doğru değildir, ahlaki değildir.

İnsan hakları sorunları mütekabiliyet mantığıyla ele alınamaz. Yani “Biz onların yaşadığına ‘soykırım’ dersek acaba onlar da bizim tarihimizde benzer vakaları böyle tarif ederlerse biz zorda kalır mıyız?” gibi bir mantıkla insan hakları sorunları ele alınamaz. Bir başkasının hayatı üzerinde, bir başkasının değerleri üzerinde diplomasi yapmak yerine aslında devletlerin yapması gereken, sadece yüzleşmedir ve böyle büyük ayıplardan ders çıkarıp hiçbir halkın, hiçbir toplumun böyle uygulamalara maruz kalmamasını sağlamaktır.

Türkiye’de Çerkezler, bu tarihten bu yana, Karadeniz, İç Anadolu ve farklı bölgelerde yaşıyorlar. Ama ne yazık ki, galiba, bu zorunlu göçü, bu tehirci, bu soykırımı anarken, onların hangi haklara sahip olup olmadıklarıyla da yüzleşmemiz gerekiyor.

UNESCO, Birleşmiş Milletlere bağlı bir kuruluş ve sadece tarihî kültürü değil, sadece tarihî mirası değil, kültürel mirası da korumayı buyuruyor, emrediyor. Ama ne yazık ki, Türkiye, Kafkas dilleri konusunda, Kafkas dillerinin yaşatılması konusunda kötü bir sınav veriyor. Çerkezlerin yaşadığı Ürdün’de, İsrail’de ana dil eğitimiyle ilgili düzenlemeler Türkiye’den daha ileride. Ubihça, artık, Türkiye’de, konuşan bir tek kişisi kalmamış dillerdendir. Dolayısıyla, burada, galiba, eğer soykırımı sadece “öldürme, fiziki katil” olarak görmüyorsak, kültürel soykırımı da önemsiyorsak, bu dillerin yaşaması için, var olabilmesi için bu yüzleşmeyi de gerçekleştirmek zorundayız.

Son olarak güncel bir dış politika konusunu hatırlatmak isterim. Golan Tepeleri 1948 savaşlarında Arapların İsrail karşısında geri çekilmesine rağmen, orada bulunan 11 Çerkez köyünün kendi birliklerini kurup İsrail’e karşı savaşmasıyla tarihte ilginç bir not düşülmesine sebebiyet vermiştir. Hatta Golan Tepelerinin isminin de aslında Jolan Bey’den geldiği, bir Çerkez komutanından geldiği söylenir. Bugünlerde Golan Tepeleriyle ilgili İsrail’le farklı uzlaşma arayışlarının olması dolayısıyla bunu da özellikle Çerkezlerin hatıralarına duyduğumuz saygı nedeniyle tekrar hatırlatmak, ifade etmek isterim.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ZİHNİ AÇBA (Sakarya) – Sayın Başkanım, bir şeyi düzeltme adına söylemek istiyorum. Sözü edilen bir tehcir değil, Sovyet soykırımından kaçıştır. Bunu yaşamış olan ataların evlatları olarak...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sovyet değil, Rus Çarlığı.

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) – Sovyet değil, Rus Çarlığı ya. Ne Sovyet soykırımı?

ZİHNİ AÇBA (Sakarya) – Rus Çarlığı...

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir.

Gündem dışı ikinci söz Müzeler Haftası ve Çorum müzeleri hakkında söz isteyen Çorum Milletvekili Tufan Köse’ye aittir.

Buyurun Sayın Köse. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Çorum Milletvekili Tufan Köse’nin, Müzeler Haftası’na ilişkin gündem dışı konuşması

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, “Güneşe saygıdandır çiçeğin boyun eğmesi/ Bütün aşklardan yücedir, insanın insanı sevmesi.” diyen, aydınlanmanın, sevginin, umudun, barışın ve direnişin ozanı Âşık Mahzuni Şerif’in ölümünün 16’ncı yıl dönümü. Burada huzurlarınızdan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendisini saygı, sevgi, minnet ve rahmetle anıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu hafta Müzeler Haftası, 18-24 Mayıs arasında kutlayacağız. Şimdi, birçoğunuzun aklından geçiyordur; ülkemiz çok zor ve özel günlerden geçiyor, memleket yangın yeri, gün geçmiyor ki şehit haberleri gelmesin, canlı bomba tehdidinden insanlarımız sokakları terk etmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisi normalde millî iradenin tecil edeceği yer olması gerekirken yereldeki kavgaların merkezî düzeyde temsil edildiği bir yer hâline gelmiş; Cumhurbaşkanımız tutturmuş “İlla ben başkan olacağım.” diyor, bu yolda gözünü daldan budaktan esirgemiyor, “Hedefe varmak için her yol mübah.” diyor, bu yolda Başbakanımızın bile iş akdini feshetmiş. Yine bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin olağanüstü bir gündemi var, olağanüstü bir gündem var. “Dokunulmazlıkları kaldıracağız, toptan kaldırılmalı diye bir Anayasa değişikliğini biraz sonra görüşeceğiz, oylayacağız, Müzeler Haftası nereden çıktı?” diyebilirsiniz, içinizden geçirebilirsiniz. Kültür Bakanlığı da zaten aynı şekilde düşünmüş olmalı ki Müzeler Haftası’nı tek güne indirmiş, bugün Müzeler Haftası’nı kutluyor. Göstermelik bir kutlama yapacak, sadece müzelerin kapanış saatini -belli müzelerin o da- 18.00’den 23.00’e çıkartmış ve ücretsiz yapmış, birkaç da konuşmayla bu işi geçiştirecek.

Değerli arkadaşlarım, müzeler toplumların hafızasıdır. Bir ülkede aydınlanmayı, demokrasiyi, adaleti esas kılacaksanız atacağınız ilk adım müzecilik alanında olmalıdır. Çünkü müzelerde yer alan eserlerde o toplumun bu değerler konusundaki kazanımları sergilenir ki gelecek kuşaklar açısından da bu çok önemlidir. Şimdi kısa süremde, beş dakikalık süremde bir iki örnek vermek istiyorum size.

Tartışmasız dünyanın en güçlü ülkesi Amerika Birleşik Devletleri. 2011 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde basketbol, ragbi, beyzbol dâhil olmak üzere, Birinci Lig’de oynanan bütün maçlar dâhil ve ülkedeki bütün büyük eğlence parkları dâhil ziyaretçi sayısı 483 milyon. Yani Amerika nüfusunun yaklaşık 320 milyonun 1,5 katı iken Amerika Birleşik Devletleri Müzeler Birliğinin aynı yıl için açıkladığı müze ziyaretçi sayısı 850 milyon, nüfusun yaklaşık 3 katı. Peki, ülkemizde bunun karşılığı ne? Ülkemizde de 2015 yılı için, 80 milyon diyelim nüfusumuzu, tüm müzelerin ziyaretçi sayısı 28 milyon yani üçte 1’i. Eğer bir kıyaslama yapacak olursak dokuzda 1’i gibi Amerika’yla bizim aramızdaki müze ziyareti sayısı.

ABD’yi güçlü kılan nedenlerin başında siyasetçilerin ve ekonomistlerin sürekli dillerinden düşürmedikleri tespitlerin yanında; ekonomik girdiler, vesaireler, silah gücü, belki de müze ziyaretçilerinin sayısı da bu anlamda diğerlerinden çok daha önemli. Belki müze ziyaretçilerinin sayısı bütün vücudu göstermiyor ama inanın bir insan vücudundaki nabızı gösteren en önemli şeydir. Her adımda bir eserin karşısında durup bilgi almak ve bu bilgiyi aldıktan sonra kendini geliştiren, bir sonraki adımda da bir başka insana dönüşen 850 milyon insan, ABD’yi de dünyanın en güçlü ülkesi hâline getirmeyi başarıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, aydınlanma denilen bu büyük satranç oyununda sizi Türkiye Cumhuriyeti’nin tarihine götürmek istiyorum. Sene 1921, yokluklar içerisindeki Ankara’dayız. Ankara’da bir millet var olma mücadelesi veriyor. Sakarya savaşı kapıda, Sakarya Meydan Muharebesi kapıda; hani Atatürk’ün “Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır, o sathı bütün memlektettir.” dediği savaş bu savaş ve o savaşın başlangıcının gecesinde, yani sabah Sakarya’ya gidecek, Büyük Millet Meclisi Mustafa Kemal’i görevlendirmiş, Sakarya’ya gidecek orduya komuta edecek Mustafa Kemal, Özel Kalem Müdürünü çağırıyor; diyor ki: “Kararname hazır mı?” Özel Kalem Müdürü “Efendim, kararname hazır.” diyor, hemen kararnameyi getiriyor ve kararnameyi imzalarken “Ne olur ne olmaz, gidip de dönmek var.” diyor. Mustafa Kemal Atatürk’ün belki de son imza atacağı, atabileceği kararname olan bu kararname, Ankara’da bir etnografya müzesi kurulması ve Ankara evlerinin korunması hakkındaki kararname.

Değerli arkadaşlarım, daha ortada ülke bile yokken, daha savaş kazanılmamışken, hiçbir şey belli değilken, gidip de dönmek bile varken, Mustafa Kemal Atatürk’ün attığı son imza olabilecekken imza Etnografya Müzesi’nin kurulmasına ilişkindir.

Bu anlamda, Kültür Bakanlığının bir günde geçiştirdiği şekilde Müzeler Haftası ve Günü geçirilemez.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın konuşmacı burada yaptığı konuşmada “Sayın Cumhurbaşkanının Başbakanın iş akdini feshettiği” ifadesini kullanarak açık bir sataşmada bulunmuştur.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Kime bulunmuş?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başbakanın hangi şartlarda görevlendirildiği hususu Anayasa’da bellidir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkan, Hükûmet orada oturuyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - 69’a göre, bu sataşma dolayısıyla söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı, iki dakika süre veriyorum. Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, Çorum Milletvekili Tufan Köse’nin yaptığı gündem dışı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; siyasi analizlerin itibarını düşüren kullandığımız kelimelerdir. İstihza ve tahkir kastıyla gerçek durumu ıskalayan ve toplumda hakiki bir karşılığı olmayan dil sahibi esasen kendisini küçük düşürür. Tufan Bey, burada sataşma kastıyla, tahkir kastıyla bu ifadeyi kullanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanı, görevlendiren Cumhurbaşkanı sizlerin de, herkesin de çok iyi bildiği gibi, milletin oylarıyla oradadır ve yapmış olduğu görevlendirmeler Anayasa’ya, yasalara, en önemlisi, milletin iradesine ve hukukuna uygundur. Sayın Cumhurbaşkanının görevlendirmesi, Sayın Başbakanın görevlendirilmesi aynı şekilde 1 Kasım seçimlerinin neticesidir. Böylesine bir görevlendirmeyi “İş akdi ortadan kaldırılmıştır.” denilerek bir istihza ve tahkir konusu yapmak son derece yanlışır ve esasen herhangi bir kıymetiharbiyesi de yoktur. Evet, AK PARTİ’nin bu milletle bir akdi vardır ama bu bir iş akdi değil, bir hizmet akidir. Bu hizmet akdini de sürdürecektir.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – İsmimi de belirterek tahkir edici ve küçük düşürücü konuştuğum, siyasi bilgimin yeterli olmadığı filan konusunda sataşmada bulundu. Söz istiyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sataşmadı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Düzeltme yapacaksanız buyurun, iki dakika size de süre veriyorum.

2.- Çorum Milletvekili Tufan Köse’nin, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

TUFAN KÖSE (Çorum) – Şimdi, değerli arkadaşlar, öncelikle Hocamla biz hemşehriyiz, konuşmalarını da beğenirim ama hizmet akdiyle iş akdi aynı şeylerdir sonuç değiştirmez iş hukuku bakımından. Bir kere bunu burada belirtmek istiyorum.

Şimdi, Allah’ın bildiğini kuldan saklamaya gerek yok, herkes biliyor, cümle âlem biliyor ki 7 Haziran seçimlerinde de, 1 Kasım seçimlerinde de milletin oyuna, milletin kabulüne kendisini hasreden Başbakan Ahmet Davutoğlu’nu Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bir şekilde görevden almıştır. Ben buna “İş akdini feshetmiştir.” dedim, siz başka bir şey deyin, ne dersiniz deyin yani bunu dünya âlem biliyor, Allah da biliyor, kuldan saklamaya da hiç kimsenin hakkı yok. Ben burada kesinlikle yani gerçekten samimiyetle söylüyorum, küçük düşürmek için söylemedim ama Türk demokrasisi

bu olaydan yara almıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlarım, nasıl siz 28 Şubattaki bir mektuba, 2007'deki bir mektuba, yazılan bir mektuba, İnternet'ten yayınlanan bir mektuba yıllardır “darbe, darbe” diyorsunuz ya, sürekli darbe mağduriyeti edebiyatı yapıyorsunuz ya 28 Şubatta, yani 28 Şubatta da mağdur olan filan siz değildiniz işin esasında, Türkiye demokrasisiydi mağdur olan 28 Şubatta da. O anlamda, ben iş akdinin feshinden bahsederken kesinlikle küçük düşürme gibi bir niyetim ve düşüncem yoktur. Bunu burada açıklamak istedim.

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tabii tenkit edebiliriz ama tahkir etmeye ya da eleştirmekten mahkûm etmeye hiçbirimizin hakkı yok.

Gündem dışı üçüncü söz, Çankırı iline yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Çankırı Milletvekili Hüseyin Filiz'e aittir.

Buyurun Sayın Filiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Çankırı Milletvekili Hüseyin Filiz'in, Çankırı iline yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Çankırı ilimize yapılan yatırımlar ile Çankırı'nın kültürel değerlerinin tanıtılması hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Milletin Meclisini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, 26-29 Mayıs tarihleri arasında Ankara Atatürk Kültür Merkezi'nde Çankırı Tanıtım Günleri tertip edilecektir. Çankırı'nın değerlerini, gücünü, kültürünü burada sergileyeceğiz. Başta milletvekili arkadaşlarım, Ankaralılar ve Çankırlı hemşehrilerimizi buraya davet ediyoruz.

Bir diğer gün, her yıl kutlamış olduğumuz, bu ayın 23'ündeki Ahilik Haftası. “Ahilik” deyince akla esnaf teşkilatı geliyor. Birbirini kontrol eden, birbirine haksızlık etmeyen sosyoekonomik bir düzendir Ahilik ve Ahilik Haftası, Çankırılılarımıza ve ülkemize hayırlı uğurlu olsun.

Yatırımlarımıza gelince, değerli milletvekili kardeşlerim, Çankırı'mızın iki ilçesine iki adet tünel yapılmakta. Geçen ay Ulaştırma Bakanımızla beraber Ilgaz Tüneli'nin “Işık Göründü” törenine katıldık. 5,5 kilometre gidişi, 5,5 kilometre gelişi olan bu tünel, yani toplam 11 kilometre uzunluğundaki bu tünel 717 milyon liraya, yani eski parayla 717 trilyon liraya mal olmakta ve bu tünel 26 kilometre Kastamonu tarafına, 26 kilometre de Çankırı İnköy tarafına uzanmakta, sıcak asfaltlarıyla, viyadükleriyle, alt-üst geçitleriyle Kastamonu'yu Çankırı'ya, Ankara'ya yarım saat yanaştırmakta; Çankırı ve Ankara'yı da Kastamonu'ya yarım saat yanaştırmakta. Bunun başta faydası turizmi canlandırmakta, nakliye sektörünü canlandırmakta, Çankırı'dan Kastamonu'nun İnebolu Limanı'na yapılacak olan nakliye canlandırıcaktır. Ülkemize hayırlı uğurlu olsun.

Bir diğer ilçemize ihalesi yapılmış olan tünel, Çerkeş Tüneli. 2,2 kilometre uzunluğunda olan bu tünelin ihalesi yapıldı. Tünel bittiği zaman Çerkeş ilçemizden bir güzergâh değişikliği olacaktır. Başta Bartın ilimiz, Karabük ilimiz, Safranbolu ve ilçeleri, Sinop ve Kastamonu'nun bazı ilçeleri Gerede üzerinden Ankara'ya değil, Çerkeş ilçemiz üzerinden Ankara'ya ulaştığı zaman Çerkeş ilçemizin nüfusu artacak, Çerkeş'i tercih ettikleri zaman en az 40-50 kilometre mesafe kısalmış olacak.

Tabii, bu ulaşımındaki yatırımların dışında en önemlisi Çankırı'da yapılan yatırımlar, sanayi yatırımları.

Değerli milletvekili kardeşlerim, şimdi, Çankırı’da bizim dönemimizde yapmış olduğumuz organize sanayinde 30’a yakın fabrika gelecek. Bunlardan 5 tanesi -inşaatı bitmek üzere- üretime başladı. Her zaman bu kürsüden ifade etmiş olduğum bir yabancı yatırım, Japon lastik devi... Tabii, her gün farklı farklı yatırımları katlayarak gittiği için anlatıyorum. Muhalefetin zaman zaman “Hükûmetiniz döneminde 1 katrilyon liralık yapılan bir yatırım var mı? Size olan güven gitti.” dediği zaman ben sıralarda oturuyorum, cevap vermiyorum ama bugün cevap verme zamanı geldi. Evet “Çankırı’ya kim gelir?” diyorlardı. Çankırı’ya Japonlar geldi, 1,5 katrilyon liralık yatırımı getirdi. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bu, tabii, Hükûmetimizin ülkemize getirmiş olduğu istikrarın sayesinde, 2.500 kişi çalışacak bu yatırımda.

Değerli kardeşlerim, “Peki, Çankırı’yı niye tercih ediyor?” dediğiniz zaman; Türkiye’de istikrar var ama Çankırı’da da huzur var. Evet, şayet bazı yerlere yatırım gitmiyorsa oraya önce huzuru getirmek lazım. Huzur olmadan iç ve dış yatırımcı gelip oraya parasını yatırmaz, huzur şarttır. İstikrar zaten ülkede var ama huzurun olmadığı yerlere de yatırımın gelmesi, işsizliğin azalması lazım.

Tabii, anlatacaklarım daha çok, sürem kısaldığı için sözlerime burada son veriyorum.

Hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, 60’a göre sisteme girmişsinizdir muhtemelen...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 60 değil Sayın Başkan, hatibin konuşmasıyla ilgili.

BAŞKAN – Giremediniz mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben Çankırı’dan evliyim. Çankırlı sayılıyım ben. (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler) Yani değerli hatip Çankırı’yla ilgili...

BAŞKAN – Tüm Türkiye’nin vekilisiniz Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim. Çankırı’da şu anda şehir merkezinde otopark sorunu var.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oradan aday ol, oradan. Çankırı’dan aday ol.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çankırı’da eğitim sorunu var.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Aday ol, aday.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çankırı’yla ilgili, değerli arkadaşımız söylüyor, köylerin yolları perişan.

BAŞKAN – Sayın Tanal, bir gün siz de “Çankırı’nın sorunları” konulu bir gündem dışı istersiniz, gelir konuşursunuz.

Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın’ın, Başkanlık Divanı olarak Çerkez sürgününü kınadıklarına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Çerkez sürgünü yıl dönümünde, tarihe kara bir leke olarak geçen bu sürgünü bizler de Divan olarak kınıyoruz. Sürgün yıllarında ahirete intikal eden Kırım Tatar kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyoruz.

Gündeme geçmeden önce, sisteme giren sayın milletvekillerimiz var, sırasıyla ilk 15 sayın milletvekiline 60'a göre söz vereceğim. Söz vereceğim sayın milletvekillerinin isimlerini anons ediyorum: Sayın Topal, Sayın Atıcı, Sayın Nurlu, Sayın Kayışoğlu, Sayın Aydın, Sayın Özkan, Sayın Gürer, Sayın Tarhan, Sayın Çakmak, Sayın Tanal, Sayın Yarayıcı, Sayın Yılmaztekin, Sayın Şanverdi, Sayın Petek, Sayın Külünk.

Sayın Atıcı, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Mersin'in Anamur ve Bozyazı ilçelerinin bazı köylerinde elektrik altyapısının derhâl yenilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, elektrik kullanımı medeniyetle doğrudan ilişkilidir. Bununla birlikte elektrik enerjisi bir ülkenin en stratejik değerlerinden birisidir. Asla özelleştirilmemelidir dememize rağmen, AKP elektriğin dağıtımını özelleştirmiştir. AKP Hükûmeti, 21'inci yüzyılda, 2016 yılında Mersin'in Anamur ve Bozyazı ilçelerini karanlığa mahkûm etmiştir. Anamur'un Güleç, Çataloluk, Ormancık, Karaçukur, Sariağaç, Boğuntu, Akine, Kaşdişlen köyleri ile Bozyazı'nın Dereköy, Bahçekoyağı, Sıcakyurt, Tekmen, Gözce ve Çopurlu köylerinde bırakın yağmuru rüzgâr bile esse elektrik kesilmekte ve aletler bozulmaktadır.

Ayrıca, burada namusu ve şerefiyle yaşayan vatandaşlara hiç hak etmedikleri hâlde kayıp kaçak bedeli ödetilmektedir. AKP Anamur ve Bozyazı'dan özür dilemeli ve elektrik altyapısını derhâl yenilemelidir.

BAŞKAN – Sayın Topal...

2.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, barışın ve hangi mezhepten olursa olsun mazlumların sesi olmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması

SERKAN TOPAL (Hatay) – Biz her fırsatta Suriye'de barış olsun derken AKP Suriye'de savaş körüklemiştir. Mısır'da öldürülenlere, Filistin'de katledilenlere sözde gözyaşı döktenler, Suriye'de sırtlarını sıvazladığınız katil El Nusra ve IŞİD çeteleri, Cisir eş Şuğur'da, İštebrak'ta onlarca masum Alevi'yi katlederken ve yine geçen hafta El Zara köyünde katliamlar, tecavüzler, testereyle kesilen Türkmen, Alevi ve Sünni kadın ve çocukların fotoğrafları bu katil çetelerin sitelerinde yayınlanırken AKP Hükûmeti ve yandaş medyası yalandan da olsa çıkıp iki kelime söz söylemedi.

Biz, sizin destek verdiğiniz, sessiz kaldığınız bu katliamlara dur diyeceğiz. Biz, Mısır'da öldürülen Esmâ'nın da, yanı başımızda katledilen Alevi kardeşlerimizin acısını da yaşıyoruz. İçinizde varsa zerre vicdan, o uyanıncaya kadar biz barışın ve hangi mezhepten olursa olsun mazlumların sesi olmaya devam edeceğiz. Biz Suriye'de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Nurlu...

3.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, geçen yıllarda verilen tarımsal desteği birçok kalemde kaldıran veya azaltan, pek çok tarım danışmanının işsiz kalmasına sebep olan 2016 yılı tarımsal desteklemelerine ilişkin Bakanlar Kurulu kararından vazgeçilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MAZLUM NURLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2016 yılı tarımsal desteklemelerine ilişkin Bakanlar Kurulu kararına göre geçen yıllarda verilen birçok kalemde tarımsal desteğin kaldırıldığı veya azaldığı görülmektedir. Bu kararla toprak analiz desteği kaldırılmış, mısıra verilen ürün desteği de yarı yarıya düşürülmüştür. Bunların yanında, ziraat mühendisi ve veteriner

hekim istihdamına büyük katkı sağlayan tarımsal yayım ve danışmanlık hizmet desteği azaltılmıştır. Ziraat odaları ve üretici birliklerinde çalışan ve daha önce işletme bazlı olan destek 2 tarım danışmanı sınırlandırılmıştır. Bu durum 2.600 tarım danışmanının işsiz kalması demektir. İşsizlik korkusuyla Ankara'ya kadar gelen tarım danışmanlarının sesine kulak verilerek, Bakanlar Kurulunun bu yanlış kararından vazgeçilmesi gerektiğini belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Âşık Mahzuni Şerif'in 14'üncü ölüm yıl dönümüne ve adliyede çalışan bütün müdürleri rotasyona tabi tutan yönetmeliğin iptal edilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler.

Öncelikle, Âşık Mahzuni Şerif'i ben de saygıyla anıyorum.

Hafta sonu yayımlanan bir yönetmelikle Adalet Bakanlığı adliyede çalışan bütün müdürleri rotasyona tabi tutuyor. Bu uygulamayla, iktidarın kendinden olmayan kamu emekçilerini sürgüne göndereceğini ve bu şekilde kendisine kadrolar açacağını biliyoruz. Kamuda da üstelik esnek çalışma ve performansa dayalı bir sistem getirilmeye çalışıldığını da biliyoruz. Bunlar da bunun ilk adımı ve başlangıcı olarak düşünülüyor galiba fakat biz bu şekilde haksız uygulamalara yol açacak bu yönetmeliğin iptal edilmesini ve bu yanıltan dönülmesini talep ediyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

5.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Denizli'de 15 Mayıs 1919'da Ahmet Hulusi Efendi'nin fetva yayınlayarak Millî Mücadele'yi başlattığına ve Gazi Meclisi aynı sorumlulukla dokunulmazlıkları kaldırmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Denizli'de 15 Mayıs 1919'da Ahmet Hulusi Efendi fetva yayınlayarak Millî Mücadele'yi başlatmıştır. Fetvasında “Muhterem Denizlililer, İzmir Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir. Bu tecavüze karşı hareketsiz kalmak din ve devlete ihanettir. Cihat tam manasıyla teşekkül etmiş dini fariza olarak karşımızdadır. Silahımız olmayabilir; topsuz, tüfeksiz, sapan taşlarıyla da düşmanın karşısına çıkacağız. İstiklal aşkı, vatan sevgisi, kalbimizdeki imanla mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz. Bu uğurda canını verenler şehit, kalanlar gazidir. Bu mutlak olarak cihadımukaddestir. Korkmayınız, ümitsiz olmayınız, bu Liva-i Hamd'ın altında toplanınız ve mücadeleye hazırlanınız.” diyerek Millî Mücadele'yi başlatmıştır.

Gazi Meclisi aynı sorumlulukla dokunulmazlıkları kaldırmaya davet eder, yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

6.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun görevi süresince ulus devletle nasıl hesaplaştığı sorusunun yüce Meclis çatısı altında yanıt bulması gerektiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, gündem dolayısıyla Sayın Davutoğlu'nun da Genel Kurula katılacağı düşüncesiyle bu açıklamayı yapıyorum. Malumunuz üzere, Sayın Davutoğlu, pazar günü hem Genel Başkanlığı hem de Başbakanlığı devredecek. Sayın Davutoğlu, 2013 yılında “Büyük Restorasyon: Kadim'den Küreselleşmeye Yeni Siyaset Anlayışımız” konulu konferansında “Ulus devletle hesaplaşma vakti geldi.” demişti. Şimdi soruyorum: Görevi süresince ulus devletle nasıl hesaplaştı? Bu hesaplaşmada ne denli başarı sağladı? Yüce Meclisin çatısı altında bu soruların yanıt bulması gerekiyor çünkü Türk ulusuna gerçekler açıklanmak zorundadır.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

7.- *Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, engelli ve kimsesiz çocukların bakım, koruma ve eğitim yetersizliklerine ilişkin açıklaması*

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Engelli ve kimsesiz çocukların bakım, koruma, eğitim yetersizliklerinin varlığı bir gerçektir. 1 milyon civarında olduğu ifade edilen 4-18 yaş arası engelli çocuklardan 30 bin civarındaki eğitim alabilmektedir. 0-3 yaş arasında kalan çocuklar için bu yapılanlar daha da yetersizdir. Kimsesiz çocuklardan korunmaya alınan sayıları sınırlı olanlar dahi yeterli eğitim alamamaktadır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, engellilerin de içinde yer aldığı muhtaç kişilerin sürekli bakım ve rehabilitasyonlarını sağlamakla yükümlüdür. Özellikle, bakımla ilgili önemli birikimi de vardır. Sorun, evdeki, sokaktaki, köydeki engelli ve korunmaya ihtiyacı olan çocukların sorunlarının her yönüyle ele alınmasıdır. Bu konuda ülkemizde yapılan çalışmalar yetersizdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

8.- *Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin cemevlerinin hukuki statüsüne yönelik kararıyla ilgili olarak Hükümetin ne yaptığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin nisan ayı sonunda cemevlerinin hukuki statüsüyle ilgili kararında, Türkiye'nin din özgürlüğü ve ayrımcılığının yasaklanması maddelerini ihlal ettiğine karar verilmiştir. Bağlayıcı nitelikteki bu kararla ilgili olarak Hükümet ne yapmıştır?

BAŞKAN – Sayın Çamak...

9.- *Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki Rus hisselerinin akıbeti konusunda bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Sayın Başkan, Mersin'deki Akkuyu Nükleer Santrali'nin yapımını üstlenmiş olan Rus şirketi Rosatom'un, hisselerinin yüzde 49'unu devretmek için harekete geçtiği söyleniyor. Kulislere göre, Cengiz Holding, bu hisselerin 1 numaralı favorisi. Hatta bazı kaynaklar bu hisselerin çoktan Cengiz Holding'e verildiğini iddia etmekte. Akkuyu Nükleer Santrali'nin deniz hidroteknik yapılarının anahtar teslimi projelendirilmesi ve inşası ihalesini de Cengiz İnşaat almıştı.

Başta Mersinliler olmak üzere vatandaşlar, bu nükleer santralin yüzde 49 hissesinin Cengiz Holdinge verilip verilmediğini öğrenmek için yetkililerden net bir cevap bekliyorlar. Yetkililer, bu konudaki sessizliklerini bozup Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki Rus hisselerinin akıbeti konusunda halkı aydınlatmayı düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

10.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, tüm halkı 19 Mayıs günü saat 10.30'da Ankara Güvenpark'ta buluşmaya ve Anıt Kabir'e yürümeye davet ettiğine ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 19 Mayıs, ulusal egemenliğin başlangıcıdır. Demokrasiden yana olan, özgürlüklerden yana olan, insan haklarından yana olan, doğadan yana olan, “Yurtta sulh, cihanda sulh.”tan yana olan, dikta rejimine karşı olan herkesi, 19 Mayıs günü saat 10.30'da Ankara Güvenpark'ta buluşmaya davet ediyorum. Anıtkabir'e yürüyeceğiz, tüm halkımız davetlidir. Gün, birlik günüdür; gün, dayanışma günüdür. Sen gelmezsen bir eksiziz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yarayıcı...

11.- İstanbul Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın, 12 Mayıs'ta Suriye'de gerçekleştirilen katliama ve iktidarı, sözde ılımlı muhaliflere desteğe ve kirli politikalarına son vermeye çağırdığına ilişkin açıklaması

HİLMİ YARAYICI (Hatay) – Teşekkürler Başkanım.

12 Mayıs'ta Suriye'de bir katliam gerçekleştirildi. Bütün dünyanın gözü önünde gerçekleştirilen bu katliam ne yazık ki görmezden gelinmiştir. Sözde ılımlı muhaliflerce, Hama'ya bağlı Ez Zera'da en az 115 masum Alevi katledildi. Köyü basanlar “ılımlı muhalifler” olarak tanımlanan El Nusra cephesi, Ahraruş Şam ve Ehl-i Sünnet Tugaylarıydı. Sunulan desteklerle, katiller bölge halklarına her gün Kerbela'yı yaşatmaktadır.

İktidarı, bir an önce, sözde ılımlı muhaliflere desteğine ve kirli politikalarına son vermeye çağırıyorum. Ne yaparsanız yapın katillerden kahraman yaratamayacağınızı hatırlatmak isterim.

Teşekkürler.

Sayın Yılmaztekin...

12.- Şanlıurfa Milletvekili Kemalettin Yılmaztekin'in, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanına yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; CHP Genel Başkanı tarafından kanlı Türkiye'ye çağrıdan sonra demokrasi adına talihsiz, ahlaka mugayir açıklamalara devam ediliyor. Türk siyasi tarihinde kara leke çalma yarışında bu defa Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun bu ülkenin en önemli ortak değerlerinden olan ve her mazlumun dua ve hayırla andığı kıymetli Cumhurbaşkanımıza saldırma gayreti varken şunu söylemek istiyorum: İstediginizi konuşun, istediğinizi yapın, hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Bunu bilerek bunları yapın. Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde dünyadaki tüm mazlum insanlar adına biz buradayız ve ayaktaız dimdik, durmadan, yılmadan, Allah'ın izniyle.

Selamlar, hürmetler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şanverdi...

13.- Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi'nin, Hakkâri'de şehit olan İrfan Mert ile Mardin'de şehit olan Osman Vurgun ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararına rağmen anlaşmaya uymayarak sınırlarını genişletmeye devam eden İsrail'i kınadığına ilişkin açıklaması

FEVZİ ŞANVERDİ (Hatay) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Terörle mücadelede Hakkâri'de şehit olan Uzman Çavuş İrfan Mert, Mardin'de şehit olan Piyade Uzman Çavuş Osman Vurgun ve tüm kahraman şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

İsrail, kuruluşundan sadece bir gün sonra Filistin halkının yarısından fazlasını göçe zorladı. “Nekbe” yani “Büyük felaket” olarak anılan bu günde Filistin'in haritası değiştirildi. Yüz binlerce Filistinli, evsiz, topraksız, vatansız ve kimliksiz bırakıldı. Bu durum, altmış sekiz yıldır süren ve hâlâ devam eden büyük bir insanlık trajedisini de beraberinde getirdi. Bu vesileyle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 242 sayılı Kararı'yla İsrail'in 1967 öncesi sınırlarına dönmesi yönündeki kararına rağmen anlaşmaya uymayarak sınırlarını genişletmeye devam eden İsrail'i bir kez daha kınıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FEVZİ ŞANVERDİ (Hatay) – İnsanlık onurunu taşıyan tüm uluslararası camiayı Filistinlilerin topraklarına yeniden dönmeleri konusunda gayret sarf etmeye davet ediyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Petek...

14.- Burdur Milletvekili Reşat Petek'in, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanına yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

REŞAT PETEK (Burdur) – Sayın milletvekilleri, hepimizin saygı göstermesi gereken ortak değerler vardır. Cumhuriyetimiz, bayrağımız, ülkemiz, vatanımız, Meclisimiz, Cumhurbaşkanımız ortak değerlerimizdir, bunlara saygı göstermek de en azından bir insan ve vatandaş olma borcumuzdur. Ama ne yazık ki ana muhalefet partimizin Genel Başkanı, maalesef, Cumhurbaşkanımıza hakaretlerinden öte, demokratik bir değişimi kanla durdurmaktan söz edecek kadar bir terör örgütü lideri gibi hareket etmeye başlamıştır. Aynı partinin bir milletvekili de ağızma almaya çekindiğim kelimelerle Cumhurbaşkanımıza hakaret etme acziyetini göstermiştir.

Bu nedenle, Cumhurbaşkanımıza yapılan bu hakareti kınadığımı; bu hakaretin, kem sözlerin sahiplerine ait olduğunu bu yüce Meclisin çatısı altında ifade ediyorum.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Bakanlık tamam, Çalışma Bakanı olabilir, Orman Bakanı olabilir.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – İyi güzel de kardeşim hakaret ediyorsun, “terör örgütü” ne demek ya? Olur mu canım öyle şey, ne dediğini bil sen de ya! Yalakalık yapacağım diye ne yapacağını şaşırdın. Terbiyesiz.

BAŞKAN – Sayın Külünk...

15.- İstanbul Milletvekili Metin Külünk'ün, Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun Cumhurbaşkanına yönelik bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Adını anmaya dahi değer bulmadığımız, yok hükmündeki bir şahsın, grup toplantısında milletin adamı Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Beyefendiye yönelik namus ve şeref bahsinde sarf ettiği iğrenç cümleleri kendisine misliyle iade ediyoruz. Haysiyet cellatlığını, karakter suikastçılığını meslek edinen siyasetçi artığı milletvekilinin hakaretini de kendisine misliyle iade ederken, Sayın Erdoğan'ın zekâsının sadakası size bir ömür boyu yeter.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Baluken sisteme girmişsiniz.

Buyurun, size iki dakika veriyorum.

16.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Diyarbakır'da Dürümlü ve Tanışık köyü arasında yaşanan patlamaya, 17-30 Mayıs Gözaltında Kayıplara Karşı Uluslararası Mücadele Haftası'na, HDP grubu olarak “Cumartesi Anneleri”nin haysiyet direnişiyle beraber olduklarına ve Pınar Gemsiz, Enes Erdem ile İbrahim Kaypakkaya'yı saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kamuoyunun malumu olduğu üzere, 12 Mayıs gecesi Diyarbakır'da Sur'a bağlı Dürümlü ve Tanışık köyleri arasında büyük bir patlama yaşanmıştır. Bugün DNA sonuçlarının açıklanmasıyla 16 yurttaşımızın hayatını kaybettiğini, 23 yurttaşımızın da ciddi şekilde yaralandığını kesinleştirmiş oluyoruz. Bir aileden 10 kişi, bir diğer aileden 6 kişinin yaşamını yitirdiği bu acı olaydan dolayı üzüntülerimizi belirtiyor; bu olay başta olmak üzere, sivil yurttaşlarımızın canına kasteden her türlü saldırı, eylem ve olayı kimden gelirse gelsin net bir şekilde kınadığımızı ifade etmek istiyoruz. Yaşamını yitiren bütün köylülere Allah'tan rahmet diliyoruz.

Sivil yurttaşlarımızın katledildiği hiçbir olaya HDP olarak sessiz kalmadık, bundan sonra da kalmayacağız. Türkiye'yi acı ve yangın yerine çeviren bu çatışmaların bir an önce sonlanması, bu konuda atılacak her türlü olumlu adıma da katkı sağlamaya hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Diğer taraftan, 17-30 Mayıs haftası, 1996 yılından itibaren “Gözaltında Kayıplara Karşı Uluslararası Mücadele Haftası” olarak anılıyor. Zorla kaybetmenin gündemleşmesinde, Arjantin’deki “Mayıs Meydanı Anneleri”nin ve Türkiye’deki “Cumartesi Anneleri”nin büyük katkıları olmuştur. HDP grubu olarak “Cumartesi Anneleri”nin haysiyet direnişiyle beraber olduğumuzu buradan bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

Diğer taraftan, 15 Mayıs gecesi, Sultangazi’de evinin balkonunda dışarıyı izlerken güvenlik güçlerinin açmış olduğu ateş neticesinde katledilen Pınar Gemsiz’i buradan saygıyla ve rahmetle anıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen, bir dakika ek süre veriyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Pınar Gemsiz’i katleden sorumsuzların bir an önce adalet önüne çıkarılmasını, Halkların Demokratik Partisi olarak süreci takip edeceğimizi ifade ediyoruz.

Yine, 15 Mayıs’ta, Silopi’de, oyun oynarken bir patlayıcının infilak etmesi neticesinde yaşamını yitiren 9 yaşındaki Enes Erdem’i de buradan saygıyla anıyoruz, yakınlarına ve tüm Silopi halkına başsağlığı diliyoruz.

Diğer taraftan, 18 Mayıs 1973 günü, Diyarbakır’daki işkence tezgâhlarında ser verip sır vermeyen büyük devrimci İbrahim Kaypakkaya’yı, Halkların Demokratik Partisi olarak minnetle, saygıyla anıyoruz; mücadelesini, Halkların Demokratik Partisi olarak yükselteceğimizin sözünü, bütün Türkiye halklarına buradan iletiyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Akçay, buyurun.

İki dakika size de.

17.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Şemdinli’de bazı okullarda İstiklal Marşı’nın okutulmadığı ve teröristbaşı için sloganlar atıldığı haberlerine ve bu konuda iktidarı uyardığına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin varlığına ve birliğine terör saldırıları alabildiğine devam ederken Şemdinli’de bazı okullarda İstiklal Marşı’nızın okunmadığı, okutulmadığı ve teröristbaşı için sloganlar atıldığı haberleri kamuoyunda yer almaktadır.

İstiklal Marşı’mız, millî hâkimiyetimizin sembolüdür. İstiklal Marşı’mız, bozgunculuğa karşı birliktir, millî onurdur ve milletimizin birliğini, bütünlüğünü temsil etmektedir. İstiklal Marşı’mız, varoluşun çelikleşmiş bir ifadesidir. Bu ifade, yüz yıllarca bir medeniyetin inşası ve korunması yolunda fedakârlığıyla öne çıkan kahramanların şahsında vücut bulmuştur. İstiklal Marşı yerine terörist sloganları atmak, ülkemizin varlığına ve değerlerimize bir saldırdır. Bu okullarda İstiklal Marşı’nızın okunmaması, sebep ve sonuçları itibarıyla millî varlığımızın ne kadar bir tehlikede olduğunu göstermektedir.

Unutmayınız, İstiklal Marşı’mız, milletimizin kimliğidir, dirliğidir, birliğidir ve geleceğidir. Onun yerine teröristbaşına sloganların atılması, bütün bunlara yönelik bir meydan okumadır. İktidarı ve ilgilileri uyarıyorum, İstiklal Marşı, Türk milletinin bir değeridir, terörist sloganlarıyla bu değerleri çiğnetmeyin diyorum.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Gök, buyurun.

18.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, tek partiden çok partiye geçişi yaşamış Türkiye'de çok partiden tek partiye dönüşün zorlandığına, AKP'li milletvekillerinin Cumhurbaşkanının vesayetinden çıktıklarında Türkiye'ye daha iyi hizmet edeceklerine, Aşık Mahzuni Şerif'in 14'üncü ölüm yıl dönümüne, Türkiye'nin terörden bir an önce kurtulması ve her türlü vesayetçi anlayışın Meclis üzerinden elini çekmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, 14 Mayıs 1950 yılında yapılan seçimlerde Türkiye'yi bir laik cumhuriyet eksenine üzerine oturup halk egemenliğiyle bir an önce tanıştırmak isteyen Mustafa Kemal Atatürk ve ondan sonraki İkinci Genel Başkanımız ve İkinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü öncülüğünde gerçekleştirilen, çok partili hayata dönme ve girmeye dönük en önemli seçim olan 14 Mayıs 1950'de Demokrat Parti çoğunluğu kazandı ve Türkiye'nin kurucularından İsmet İnönü, o günkü seçim mağlubiyetini “Bu mağlubiyet benim en büyük zaferimdir.” diyerek, önünü ilikleyerek iktidarı Adnan Menderes ve arkadaşlarına teslim etti.

Bu geline noktada, kıvanç verici bir tablodan şimdi geldiğimiz noktadan, tek partiden çok partiye geçişi yaşamış Türkiye'de çok partiden tek partiye dönüşü zorlamak isteyen kimi şahsiyetleri hepimiz yakından tanıyoruz.

AKP Grubunun sözcülerinin özellikle partimizle ilgili söylediklerini, tüm sözlerini reddediyorum. Ben diliyorum ki AKP'li milletvekili arkadaşlarımız, Cumhurbaşkanının vesayetinden çıktığı anda kendileri de özgürleşecek ve Türkiye'ye daha iyi hizmet edecekler; Türkiye'nin böyle bir akla ve duruşa ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Şartsız bir şekilde Cumhurbaşkanına destek sunan arkadaşlarımızın tümünün bu vesayetçi anlayışı yıkan bir anlayışla önümüzdeki sürece bakmalarını ve daha altı ay önce seçimle gelen Başbakanlarına sahip çıkamamanın ezikliğini de üzerlerinden atmalarını rica ediyoruz. Türkiye demokrasisinin böyle bir vesayetçi anlayıştan kurtulmaya şiddetle ihtiyacı vardır.

Sayın Başkan, yine, bundan tam on dört yıl önce Türk halk ozanlarından Aşık Mahzuni Şerif'i kaybettik. Yazdıklarıyla, söyledikleriyle, çaldıklarıyla Türk kültürünün önemli simalarından olan Mahzuni Şerif'i saygıyla andığımızı ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım bir dakika içerisinde Sayın Gök.

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Türkiye'mizde yaşanan terör olaylarında, en son, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde patlayan bombada kaç yurttaşımızın öldüğünü aradan dört beş gün geçtikten sonra ancak öğrenebildik. Köylülerin iddia ettiği sayıda bir kayıp olduğu ortada ama daha henüz resmî makamların netleştirdiği sayı da daha yeni yeni belirmeye başladı.

Yani, Türkiye nereye gidiyor Sayın Başkan? Türkiye'nin bu gidişatı... Daha hayatını kaybedenlerin kim olduğunun ve kimler olduğunun belirlenmesinin dahi günler aldığı bir Türkiye'de, şimdi, biz, Türkiye'yi demokrasiyle tanıştırmak için mücadele ederken, bu terörü yapanların tümünün lanetlendiğinin de bilinmesini istiyoruz. Türkiye, terörden bir an önce kurtulmalıdır; Türkiye, demokrasiyle tanışmalıdır, her türlü vesayetçi anlayış Meclis üzerinden elini çekmelidir diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan, sisteme girmemişsiniz.

Buyurun, iki dakika süre veriyorum.

19.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Demokrat Partinin âdeta bir devrim gerçekleştirerek iktidara gelmesinin 66'ncı yıl dönümüne, siyasetin bir üslup, bir medeniyet meselesi olduğuna, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bazı ifadelerine ve Diyarbakır'da Dürümlü ve Tanışık köyü arasında yaşanan patlamaya ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, yasama faaliyeti açısından başarılı bir hafta olmasını ben de ümit ediyorum.

Bugün, Demokrat Partinin altmış altı yıl önce âdeta bir devrim gerçekleştirerek iktidara gelmesinin yıl dönümü. Yirmi yedi yıllık tek parti iktidarının ardından milletin oylarıyla seçilen Demokrat Partinin Genel Başkanı Adnan Menderes'in sonraki yıllarda darbeciler tarafından idam edildiğini hepimiz biliyoruz. Ben bu tarihi gün vesilesiyle, tekrar, Adnan Menderes'i ve arkadaşlarını rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, ayrıca, Meclisimizde dile getirildi, siyasetin aynı zamanda bir üslup meselesi olduğunu, bir medeniyet meselesi olduğunu hepimiz biliyoruz. Bugün grup toplantısında sayın genel başkanın yapmış olduğu talihsiz konuşmanın ben kendi partilerindeki edep, adap sahibi milletvekilleri tarafında rahatsızlık doğurduğunu biliyorum. Onların uyarısıyla beraber “kan” gibi, “namus” gibi, “şeref” gibi çok dikkatli kullanılması gereken ifadeleri bir daha kullanmaması gerektiğini ifade ediyorum ve ilgili partiyi bu konuda uyarı görevini yapmaya davet ediyorum.

Sayın Başkanım, ayrıca, biliyorsunuz, bugün bir başka acıya şahitlik ettik. Diyarbakır'ın Dürümlü-Tanışık mevkisinde bir patlama sonucu diye ifade edilen ancak PKK'nın yaptığı bilinen, anlaşılan ve 17 köylümüzün ölümüne sebep olan bir acı tabloyla karşılaştık. Bugün 12 tane cenazenin 60 kilogram gibi bir ağırlıkla beraber defnedildiğini üzülerken gördük. Ben tüm köylülerimize Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine sabırlar diliyorum. Ancak, ibretlik bir meselenin de altını çizmek istiyorum: PKK'nın yaptığı net olmasına rağmen, ölenlerin Diyarbakırlı Kürt insanlar olmasına rağmen bazı siyasilerin, bazı sözüm ona aydınların bu konuyu dile getirirken hiç “PKK” dememesinin de ibretlik olduğunu görüyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum

Şimdi, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, önergeleri ayrı ayrı okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku ve 19 milletvekilinin, denizlerimizdeki kirlilik ve kirliliğe neden olan etkenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/205)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Denizlerimizdeki kirlilik ve kirliliğe neden olan etkenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ile 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması komisyonu kurulmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz. 7/12/2015

1) Ahmet Kenan Tanrıku	(İzmir)
2) Zihni Açba	(Sakarya)
3) Mustafa Mit	(Ankara)
4) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)

5) Kamil Aydın	(Erzurum)
6) Saffet Sancaklı	(Kocaeli)
7) Kadir Koçdemir	(Bursa)
8) İsmail Ok	(Balıkesir)
9) Nuri Okutan	(Isparta)
10) Arzu Erdem	(İstanbul)
11) Deniz Depboylu	(Aydın)
12) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
13) Atila Kaya	(İstanbul)
14) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
15) Mehmet Necmettin Ahrazoğlu	(Hatay)
16) İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)
17) Baki Şimşek	(Mersin)
18) Fahrettin Oğuz Tor	(Kahramanmaraş)
19) Mehmet Erdoğan	(Muğla)
20) Seyfettin Yılmaz	(Adana)

Gerekçe:

Denizlerimizde son yıllarda ortaya çıkan kirlenme ve buna bağlı olarak gerçekleşen deniz canlısı ölümleri Türk turizmini de olumsuz yönde etkilemekte ve etkileyecektir.

Türkiye bütçesinin önemli bir bölümünü turizm gelirleri oluşturmaktadır. Deniz, kum ve güneş için ülkemizi her yıl milyonlarca yabancı turist ziyaret etmektedir. Ülkemizin mevcut yabancı turist potansiyelini korumak ve daha da yukarılara taşımak için denizlerimizdeki kirlenme konusunda çok ciddi önlemler alınarak uygulamaya konulmalıdır.

Dünya denizlerinde yaşanan kirliliğin nedenleri ve sonuçlarına ilişkin yapılan bir çalışma, denizlerin dünyanın önemli çöp depolama alanlarından birisi hâline geldiğini gözler önüne sermiştir. Plansız ve düzensiz alanlarda artan çiftlik balıkçılığı, iyi planlanmadan deniz doldurularak yapılan limanlar, yollar ve arazi kazanma çalışmaları denizlerimizin doğal zengin yapılarını bozmaktadır. Ayrıca arıtılmadan denizlere akıtılan kirli sular ve katı atıklar da deniz alanlarının kirlenmesine neden olmaktadır.

Deniz kıyısında bulunan kent merkezleri ve sanayi tesislerinden çıkan ve arıtılmadan denize boşaltılan atıklar, tarımsal alanlarda erozyon sonucu akarsularla denize karışan toprak ve diğer kirleticiler, denizlerde kurulmuş bulunan platform ve boru hatlarından oluşan sızıntılar, gemi ve diğer deniz araçlarından oluşan kirlilik, kıyılara yakın kurulan balık çiftlikleri, kıyı inşaat ve atıklarının denize karışması deniz kirliliğine neden olan belli başlı faktörler arasında yer almaktadır. Bütün bu ve buna benzer kirleticilerle ilgili araştırma yapılarak, söz konusu kirleticilerle denizlerimizin ne kadar etkilendiği ortaya konulmalıdır.

Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz’de meydana gelen kirlilikle ilgili önlemlerin alınması konusunda Meclisimize büyük görev düşmektedir. Yüce Meclisimizin bu görevi yerine getirmesi için Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ile 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması komisyonu kurulması gerekmektedir.

2.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, şüpheli asker ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/206)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Şüpheli asker ölümlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak sorumluların açığa çıkartılması, adil bir soruşturma ve yargılama için neler yapılabileceğinin belirlenmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

İdris Baluken

HDP Grup Başkan Vekili

Diyarbakır Milletvekili

Gerekçe:

Türkiye'de askerlik anayasal bir zorunluluktur. Askerlik görevini, kişiliğine ve vicdani kanaatine, inancına veya siyasi/felsefi görüşüne uygun bulmadığı için yapmak istemeyen gençler zorla silah altına alınmaktadır, birçok ülkede tanınan vicdani ret hakkı tanınmamaktadır. Zorunlu askerliğe yönelik açıklama ve değerlendirmeler “halkı askerlikten soğutmak” suçu kapsamında değerlendirilerek Türk Ceza Kanunu'nun 318'inci maddesine göre altı aydan dört yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır. Zorunlu askerliğin kaldırılmasını isteyen, bunun için mücadele eden ya da vicdani ret hakkını kullanmak isteyenlere yönelik vatana ihanet suçlamasıyla siyasi ve toplumsal bir linç yürütülmektedir.

Türkiye'de ordu özel bir hukukla, dokunulmazlık zırhıyla korunmaktadır. Ordu mensuplarının karıştığı ya da faili olduğu birçok hak ihlali ya da cinayetler cezasızlıkla sonuçlanmaktadır. Askerî bölgelerde yaşam hakkı ihlallerine sebep olan suçlar, vücut bütünlüğüne yönelik suçlar ve işkence suçları etkili bir şekilde soruşturulmamakta ve kovuşturma konusu yapılmamaktadır. Şüpheli asker intiharları sayısı bu durumun gün yüzüne çıktığı en can alıcı sorun alanlarından biridir. Askerî yetkililer bu durumu “asker intiharları” olarak yansıtmaktadır. Son yirmi yılda 2.300'e yakın askerin intihar ettiği duyurulmuştur. Son on yılda ise 1.200'e yakın askerin intihar ettiği açıklanmıştır.

Çocuklarının askerde intihar ettiği yönünde bilgi verilen ailelerin birçoğu çocuklarının asla intihar edecek kişiliğe sahip olmadıklarını belirtmekte ve çocuklarının intihar etmediklerini, öldürüldüklerini ifade etmektedirler. Bu temelde birçok aile yıllardır hukuk mücadelesi yürütmektedir. Ailelerin hukuk mücadelelerine karşı askerî mahkemeler sürekli olarak ölümlerin üstünü örtme üzerinden bir yaklaşım göstermektedir.

Askerdeki şüpheli ölümlerin “intihar” olarak gösterilmesi, etkin bir soruşturma sürecinin işletilmemesi, adil bir yargılama yapılmaması, rütbeli askerlerin birbirlerini koruması, TSK ve Hükûmetin intihar vakalarının incelenmesine ve aydınlanmasına dair herhangi bir çaba göstermemesi kamuoyu tarafından büyük bir endişeyle yakından izlenmektedir. AİHM, Türkiye'nin, ölümü engellemek için adım atmamış olmak ve ölümlerle ilgili etkin soruşturma yapılmamasından, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci maddesi uyarınca yaşam hakkını ihlal ettiğine hükmederek Türkiye'nin şüpheli asker ölümlerindeki tutumunu mahkûm etmiştir.

Yaşamını yitiren askerlerin büyük çoğunlukla Kürt, Alevi, sosyalist ya da diğer muhalif kimliklere sahip olması oldukça düşündürücüdür. Askerlik görevini yaparken birçok gencin etnik veya dinî kimliğinden, mezhebinden veya siyasi ve felsefi görüşünden dolayı ayrımcılığa maruz kaldığı bilinmektedir. Birçok aile, çocuklarının bu nedenden dolayı bilinçli bir şekilde öldürüldüklerini ifade etmektedir.

Türkiye’de şüpheli asker intiharlarının aydınlatılması için aktif bir mücadele yürüten İnsan Hakları Derneği (İHD), bu durumun en önemli nedeninin Türkiye’de vicdani ret hakkının tanınmaması olduğunu ifade etmektedir. Zorunlu askerlik uygulamasının devam ettiği ülkelerin Türkiye hariç tamamında vicdani nedenlerle silahlı askerlik hizmeti yapmak istemeyenler için askerlik süresi ile eşit veya daha uzun süreli alternatif sivil kamusal hizmet seçenekleri bulunmaktadır. Türkiye’de bugün toplumsal taleplerin en önde gelenlerinden biri zorunlu askerliğin kaldırılması ve vicdani ret hakkının tanınmasıdır. AİHM kararları açısından da Türkiye vicdani ret hakkını tanımakla yükümlüdür.

Bu bağlamda, TBMM zorunlu askerliğin kaldırılması ve vicdani ret hakkının sağlanması için üzerine düşen rolü yerine getirmelidir. Ayrıca şüpheli asker ölümlerine ilişkin ailelerin hak ve hakikat mücadelelerine sessiz kalmamalı ve bu ölümlerin tüm boyutlarıyla araştırılması için gerekli çalışmaları yürütmelidir.

3.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku ve 20 milletvekilinin, kalkınma ajanslarının amaçlarına ulaşip ulaşmadığının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/207)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kalkınma ajanslarının amaçlarına ulaşip ulaşmadığının araştırılması, Sayıştay denetim raporlarındaki mevcut tespit edilen eksikliklerin giderilmesi ve ülkemiz kalkınmasına gerçek anlamda katkı sunabilmeleri için, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ile 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması komisyonu kurulmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz

1) Ahmet Kenan Tanrıku	(İzmir)
2) Oktay Vural	(İzmir)
3) Zihni Açba	(Sakarya)
4) Mustafa Mit	(Ankara)
5) Arzu Erdem	(İstanbul)
6) Deniz Depboylu	(Aydın)
7) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
8) Kamil Aydın	(Erzurum)
9) Atila Kaya	(İstanbul)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Mehmet Necmettin Ahrazoğlu	(Hatay)
12) Kadir Koçdemir	(Bursa)
13) İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)
14) Baki Şimşek	(Mersin)
15) Saffet Sancaklı	(Kocaeli)
16) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
17) İsmail Ok	(Balıkesir)
18) Seyfettin Yılmaz	(Adana)
19) Erhan Usta	(Samsun)
20) İzzet Ulvi Yöner	(İstanbul)
21) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)

Gerekçe:

Ülkemizde bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması için faaliyete geçen kalkınma ajansları hakkında son dönemde Sayıştay raporlarına ve kamuoyuna yansıyan amaçlarına uygun projelerin gerçekleştirilemediğine dair birçok eleştirel haberler ve usulsüzlükler yer almaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda plan, program ve bölgesel planların hazırlık, uygulama, koordinasyon ve izleme aşamalarının etkinliğini artırmak üzere, ihtiyaç duyulan merkezlerde birimlerin oluşturulması ve TBMM denetiminde olması için dönemin mülga Devlet Planlama Teşkilatı görevlendirilmiştir.

2006 yılında, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'la, merkezden planlama uygulamasından farklı olarak görev yapacak 26 kalkınma ajansı oluşturulmuştur. Bu ajansların görevli oldukları alan içinde kendi belirleyeceği programlarla bölgesel ekonomik gelişmeye katkı sağlamaları amaçlanmıştır.

Ancak geldiğimiz noktada bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması için kurulan kalkınma ajanslarının rant kapısına dönüştüğünü Sayıştay denetim raporları ortaya koymaktadır. Danışman şirketler aracılığıyla hazırladıkları projelerle ajansların kapısını çalan kişi ve kuruluşlar, kendilerinin bile haberdar olmadıkları projeler için binlerce TL'lik kaynak kullanmış, birçok proje tamamlanmamıştır. Diğer yandan, geciken ya da tamamlanamayan projeler için yasal prosedürler uygulanmamaktadır.

Tüm gelirlerini kamu kaynaklarının oluşturduğu kalkınma ajanslarının, bu kaynakları mevzuat dışı uygulamalarla savurganca harcaması ajansları amacı dışında bırakmaktadır.

Bu bakımdan, kalkınma ajanslarının amaçlarına ulaşıp ulaşmadığının araştırılması, Sayıştay denetim raporlarındaki mevcut tespit edilen eksikliklerin giderilmesi ve ülkemiz kalkınmasına gerçek anlamda katkı sunabilmeleri için, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ile 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması komisyonu kurulmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisini çekiyor.

Sayın Baluken, size bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, muhalefeti tamamen tasfiye etmeyi amaçlayan bir Anayasa düzenlemesi görüşülürken muhalefetin normal denetim mekanizmaları işliyormuş gibi bir görüntü vermesinin doğru olmadığı kanaatinde oldukları için grup önerilerini geri çektiklerine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğimiz gibi, bugün çok önemli bir gensoru görüşmesi var ve yine dokunulmazlık kılıfı adı altında aslında muhalefeti tamamen tasfiye etmeyi amaçlayan bir geçici Anayasa değişikliği görüşmesi olacak. O nedenle, muhalefeti tamamen tasfiye etmeyi amaçlayan bir yasal düzenleme, Anayasa düzenlemesi burada görüşülürken muhalefetin, normal denetim mekanizmaları işliyormuş gibi bir görüntü vermesinin doğru olmadığı kanaatine vardık. O nedenle, Halkların Demokratik Partisi olarak vermiş olduğumuz grup önerisini geri çektik.

Bilginize saygılarımla arz ederim. Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baluken.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu da önerisini çekiyor.

Böylece, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 313, 35, 183, 187, 270, 306, 74, 75, 69, 55, 48 ve 54 sıra sayılı kanun teklifleri ile tasarılarının bu kısmın sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’nci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi

Sayı: 261

17/5/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/5/2016 Salı günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince, grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Bülent Turan

Çanakkale

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 313, 35, 183, 187, 270, 306, 74, 75, 69, 55, 48 ve 54 sıra sayılı kanun teklifleri ile tasarılarının, bu kısmın, sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’nci sıralarına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi; Genel Kurulun, haftalık çalışma günlerinin dışında 20 Mayıs 2016 Cuma günü saat 10:00’da, 21 Mayıs Cumartesi günü ise saat 14.00’te toplanması ve bu birleşimlerinde gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi; 17 Mayıs 2016 Salı günü (bugün) birleşiminde 313 sıra sayılı Anayasa Değişikliği Teklifi’nin birinci görüşmelerinin ve maddelerinin oylanmasının tamamlanmasına kadar, 18 Mayıs 2016 Çarşamba günü birleşiminde 74 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, 20 Mayıs 2016 Cuma günü birleşiminde 69 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, 21 Mayıs 2016 Cumartesi günü birleşiminde 54 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar; yukarıda belirtilen birleşimlerde gece 24.00’te günlük programın tamamlanamaması hâlinde günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.00

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, isterseniz yerinizden bir dakika süre vereyim.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, İstanbul Milletvekili Metin Külünk’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşması sırasında belki dikkatimden kaçmıştır, tekrar tutanaklara bakayım diye Sayın Metin Külünk’ün konuşmasını getirttim. Genel Başkanımıza tamamen hakaret içeren cümlelerle o bir dakikalık konuşmasını yapmaya çalışmış Metin Külünk. Burada sarf ettiği cümlelerin tamamı Genel Başkanımıza hakaret mahiyetindedir. Bu kürsü kullanılırken bu Mecliste herkesin hakareten ve sataşmadan ari bir dil kullanmasının gerekliliğini sizin de katıldığınız toplantılarda defalarca dile getirdik ve onu da uygulamaya çalışıyoruz. Eleştiri bir noktaya kadar ama hakaret sınırlarını aşan kelimeleri ve cümleleri kabul etmemiz söz konusu değildir. Metin Külünk’ün kullanmış olduğu bu sözleri ben aynen kendisine iade ediyorum ve kendisini özür dilemeye davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Eğer Mecliste temiz bir dil kullanılacaksa, herhâlde, iktidar partisi konuşmacıları bundan muaf değildir. Bu bakımdan, Sayın Külünk’ü bu sözlerini düzeltmeye, Genel Başkanımızdan ve grubumuzdan özür dilemeye davet ediyorum. Bu konuda sizi de sorumluluğa davet ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

Tabii, burada, her birimizin milletvekili olarak gerek insani gerek vicdani gerekse de İç Tüzük gereği temiz dil kullanma zorunluluğumuz var. İktidar-muhalefet ayrımı yapmadan, mutlaka ama mutlaka, kullandığımız ifadelerin ne manaya geleceğini düşünebilecek yaşta ve başta olduğumuzu düşünüyorum. Dolayısıyla, lütfen, tüm milletvekillerinden bir kez daha istirhamım: Tenkit edelim, en sert bir şekilde tenkit edelim ama tahkir etmeyelim. Eleştirelim, içeriği ne olursa olsun eleştirelim -ince eleştiriler çok daha makbuldür- ama tahkir etmeyelim, mahkûm etmeyelim kimseyi, hakaret etmeyelim diyorum.

Tekrardan teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 313, 35, 183, 187, 270, 306, 74, 75, 69, 55, 48 ve 54 sıra sayılı kanun teklifleri ile tasarılarının bu kısmın sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’nci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi lehinde ilk söz, İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca’ya aittir.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ne oldu, Külünk ne oldu, Külünk?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ne oldu, Metin Külünk ne oldu?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ne oldu?

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Ne yapıyorsun, ne!

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Başkan, bu kadar mı? Bu kadar mı canım ya, Genel Başkana burada olmadık hakaret ediyor!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kaynarca. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ grup önerisi hakkında söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ grup önerimiz, Genel Kurulun çalışma gündemi, çalışma günleri ve saatleriyle ilgili. Bu hafta Genel Kurulun haftalık çalışma günleri dışında cuma ve cumartesi günleri de çalışmayı planlıyoruz. Bugünden itibaren çarşamba, cuma ve ola ki cumartesi gününü de çalışma takvimimize aldık.

Genel Kurulun çalışma saatlerine gelince, bugün günlük programın bitimine kadar, çarşamba ve cumartesi günleri saat 14.00’te başlamak suretiyle günlük programı yine tamamlayana kadar, cuma günü ise saat 10.00 itibarıyla çalışma gündemimize başlıyoruz ve o günkü çalışma takvimi tamamlanana kadar çalışıyoruz.

Genel Kurulun çalışma gündemine gelince, neler yapacağız? Bugün itibarıyla “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” ve bölümlerin görüşülmesi var. Yine, Türkiye kamuoyunun dikkatle takip ettiği dokunulmazlıklarla ilgili Anayasa değişikliği teklifini gündeme getiriyoruz. 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ mizi bugün itibarıyla görüşmeye başlayacağız ve birinci tur oylamasının yapılmasını planlıyoruz. Cuma günü itibarıyla da saat 10.00’da başlamak kaydıyla yine Anayasa değişikliği teklifinin ikinci tur oylamasının gerçekleştirilmesini öngörüyoruz. Buna göre de diğer çalışma programları belirlenmiştir.

Bunun hayırlı olmasını diliyorum. Genel Kurulumuzun çalışma takviminin de hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, grubumuzun talebini yerine getirmenizi rica ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Gök, zannediyorum bir önceki konuşmacının da... Siz onu es geçmişsiniz herhâlde. Bakın, aynı şekilde karşılıklı burada ifadeler var. Yani, sizden de aynı şekilde, Sayın Ceyhun İrgil'in burada tutanaklara yansıyan ifadesini herhâlde okumuşsunuzdur.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Daha fazlası var Sayın Başkan, daha fazlası var.

BAŞKAN - Dolayısıyla, burada bu tür hakaretimiz her türlü ifadeyi kınıyoruz, hep birlikte kınıyoruz ve bundan sonraki süreçte tüm milletvekillerimizden istirhamım, ne olursunuz, kullanacağımız dili, varacağımız sonucu düşünerek kullanalım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir ara verin o zaman efendim.

BAŞKAN - Aynı şekilde, ben bu noktada tüm milletvekillerini temiz bir dil kullanmaya davet ediyorum bir kez daha.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Yeterli mi bu cümleyi söylemek?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, isterseniz...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi aleyhinde ilk söz, İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'ya aittir. (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

Sayın Kaya, buyurun... Yok mu?

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Sayın Başkan, yeterli mi yani bu cümleyi söylemek?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, isterseniz arkada bir toplantı yapalım efendim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – CHP'nin grup önerisinde istemiştik.

BAŞKAN – Tamam, peki.

LEVENT GÖK (Ankara) – Arkaya grup başkan vekillerini davet eder misiniz Sayın Başkanım, lütfen.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yanlış oldu herhâlde, biz CHP'nin önerisinde söz istemiştik.

BAŞKAN – Sayın Gök, aleyhte sözü size veriyorum.

İkinci aleyhte söz sizin Sayın Levent Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben en son konuşacağım.

BAŞKAN - Buyurun, konuşun; tamam, burada konuşalım, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır, CHP en son konuşacak.

BAŞKAN- Grup önerisi...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben sizden şunu rica ediyorum...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Grup başkan vekillerini arkaya davet etmenizi rica ediyorum.

BAŞKAN - Davet edeceğim; tamam, konuşalım, davet edeceğim.

Buyurun.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Anında olur, anında, sonraya sarkmaz bu iş. Sonra olur mu ya, ne demek, sonra olur mu?

BAŞKAN – Buyurun, konuşalım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Grup başkan vekillerini...

BAŞKAN - Davet edeceğim, ara verdiğimde davet edeceğim.

Buyurun, buyurun konuşacaksınız.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, benim konuşmam en son, Halkların Demokratik Partisi Grubu konuşsun.

BAŞKAN - HDP konuşmasını çekmiş, ikinci aleyhte konuşma size ait, onun için diyorum ben.

LEVENT GÖK (Ankara) – Lehte konuşulsun efendim o zaman.

BAŞKAN - Efendim, bir lehte, bir aleyhte gittiği için mecburen böyle yapmak durumundayız Tüzük gereği.

Sayın Gök, buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Çekme değil, konuşmuyoruz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, sizinkinde konuşacaktık, çekme değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yok, yok, konuşuyorlar efendim.

BAŞKAN - Kim konuşuyor Sayın Baluken?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bizim konuşmamız yok AKP grup önerisinde.

BAŞKAN – Tamam, konuşması yokmuş.

Sayın Gök, siz konuşuyor musunuz?

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

Grup önerisi aleyhinde ikinci söz Ankara Milletvekili Levent Gök’e aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP grup önerisi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

AKP Grubunun özellikle muhalefet partilerinin sözcülerinin her konuşmasına müdahil olup konuşmacıların üzerine yürümeleri, sözle karşılık vermeleri bu Meclisin artık neredeyse bir geleneği hâline geldi. Biz konuşmacılarımızı mümkün olduğunca uyarmaya, bu Mecliste temiz bir dil kullanmaya ve bu konuda çalışmaların yürütülmesine olanak sağlanmasına, gayret edilmesine özen gösteren bir tutumu Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak sergiliyoruz. Elbette, eleştiri olacaktır, eleştiri sert de olacaktır ama hakaret olmayacaktır. Bunu defalarca grup başkan vekili olarak yaptığımız her toplantıda sayın Meclis başkan vekilleriyle dile getirdik, müşterek kararlar aldık ve uygulamaya çalıştık. Şimdi, Sayın Başkan, konuşmamdan sonra aynı tutumunuzu sürdürmenizi ve grup başkan vekillerini odanıza davet ederek bu konudaki kararlılığımızı perçinlemenizi sizden bekliyorum ve bu ümitle konuşmamı yapıyorum. İnanıyorum ki siz de bizi davet edeceksiniz ve bu konuyu bir şekilde çözeceğiz.

Değerli arkadaşlarım, elbette, değişik partiler arasında siyasi çatışmalar olacaktır, siyasi eleştiriler olacaktır ve bu zaten demokrasinin de bir gereği ve zaten birden fazla partinin olmasının gereği de bu. Her parti aynı düşünmeyecektir, her parti farklı düşünecektir ve partiler de kendilerini anlatacaklardır. Partiler bunu anlatırken her şey Türkiye’nin menfaatine olacaktır, devletin menfaatine olacaktır, insanların menfaatine olacaktır. Bu siyasal çatışma, bu siyasal karşılıklı gelme her ortamda illa partilerin birbirlerini -etik kurallar çerçevesinde- arkadan dolanarak sırtını yere getirme arayışına dönüşmemelidir.

Değerli arkadaşlarım, siyasette nezaket çok önemli, siyasette yazılı olmayan etik kurallar, verilen sözler ve verilen bu sözler çerçevesinde siyasi partilerin ilişkileri çok önemli; biz bunları çok önemsiyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, değerli milletvekilleri, Avrupa Birliği müzakere sürecinde ortaya konulan takvimde bir sıkışıklık yaşandığında, derhâl AKP grup yöneticileriyle diğer ilgililerle görüşerek devletimizin ve yurttaşlarımızın menfaatine olan yasaların çıkartılması yönünde hangi sözü verdiysek yerine getirdik. Bu konuda, Mecliste, Cumhuriyet Halk Partisi “Cumhuriyet Halk Partisinden önce Türkiye Cumhuriyeti’nin menfaatidir, 78 milyon insanımızın menfaatidir.” diyerek bu konudaki çalışmasını sürdürdü. Çoğunuzun belki siyasi çatışma ortamında, karşılıklı kavgaların yaşandığı ortamda fark edemediği pek çok kolaylığı o yasaların geçmesi sırasında biz hem kürsüde hem de bu Mecliste verdiğimiz oylarla perçinledik değerli arkadaşlarım. Çünkü bizim adımıza verilmiş söz, sözdür değerli arkadaşlar; siyaset böyle yürür, bir nezaket çerçevesinde yürümelidir.

Sayın Cumhurbaşkanı tarafından son anda geçtiğimiz günlerde görevi bıraktırma noktasına getirilen Başbakan Ahmet Davutoğlu, geçen ay bir grup toplantısında, AKP grup toplantısında Urfalılara söz verdi, dedi ki: “Sevgili Urfalılar, ben Urfa’nın kurtuluş yıl dönümünde sizin yanınıza geleceğim ve Meclisten bir şeref madalyasıyla gelip onu Urfalılara hediye edeceğim.”

Değerli arkadaşlarım, Urfa’ya şeref madalyası verilmesine ilişkin teklif bir torba yasanın içerisindeydi. Başbakanın verdiği sözün o torba yasanın tümü görüşülmeden yerine getirilmesi mümkün değildi. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, derhâl “Nasıl çözebiliyorsanız çözün, bir Başbakanı verdiği sözü tutmuş olarak Urfa’ya gönderelim ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Urfa’nın şeref madalyasını almasını sağlayan teklifi torba yasanın dışında bu Meclisten geçirin.” diye bize talimat verdi. AKP’li yöneticilerimiz burada, hepsiyle yüz yüze geliyoruz ve değerli arkadaşlarım, İç Tüzük’ü de zorlayarak, Cumhuriyet Halk Partisinin rızası ve muvafakati dâhilinde torba yasadın çıkartıldı Urfa’ya şeref madalyası verilmesi önerisi, ayrı bir maddeyle -hepinizin de takip ettiği gibi- burada görüşüldü, geçirildi ve bir ülkenin Başbakanına verdiği sözü tutması sağlandı.

Değerli arkadaşlarım, bunları niçin anlatıyorum? Biz yaklaşık bir ay kadar önce AKP’li grup başkan vekili arkadaşlarımızla bir konuyu görüştük, “Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak kamp yapmak istiyoruz, kampımızı AKP Grubunun da çalışmalarına engel olmayacak bir tarihte, sizlerle hep beraber belirleyeceğimiz bir takvim çerçevesinde gerçekleştirelim.” dedik ve kendilerine sorduk: 20 Mayıs tarihinde getirmeyi düşündüğünüz bir kanun var mıdır, bir yasa var mıdır ya da başka bir çalışmanız var mıdır? Çünkü, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Meclis çalışmalarının aksamasını istemiyoruz. Biz, doğal olarak, Meclisin çalışmadığı bir günde ancak bu çalışmalarımızı yapmak için bu kararlılığımızı kendilerine gösterdik.

Değerli arkadaşlarım, biz, tam bir ay önce, 20 Mayıs tarihinde Antalya’da Parti Meclisi toplantısı ve milletvekilleri çalışma kampı yapmak üzere bu konuda bir görüş birliğine vardık, tam bir ay önce. Otelin her türlü rezervasyonu ayarlandı, uçak biletleri alındı; herkes yol hazırlıklarına başlamışken geçtiğimiz hafta Meclisin kapanmasını başka bir sürece sokmak isteyen AKP yönetiminin bugün getirdiği grup önerisiyle, bizim 20 Mayıs ve 21 Mayıs’ta Parti Meclisi toplantımız ve milletvekilleriyle yapacağımız toplantının olduğu günler -yani 20 Mayıs ve 21 Mayıs- bir çalışma takvimine bağlandı değerli arkadaşlarım. Birazdan bunu oylayacaksınız, sayısal çoğunluğunuz var, elbette kabul edebilirsiniz ama değerli arkadaşlarım, siyasi nezaket ne olacak? Verilen sözler ne olacak?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kapattırmasaydınız Meclisi.

LEVENT GÖK (Devamla) – Verilen sözleri nasıl birbirimize anlatacağız daha sonradan? Bu grup içerisinde, Meclis içerisinde muhalefet partisi olarak İç Tüzük’ten kaynaklanan en doğal haklarımızı kullanmamızın önüne geçmek için böyle bir durum yapılabilir mi? Bundan büyük bir kırınglık ve üzüntü duyduğumu belirtmek istiyorum.

Biz pek çok yasada Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir an önce geçmesi açısından her türlü kolaylığı sağlamışken, Avrupa Birliği müzakere sürecinde takvimin sıkışıklığını göz önünde bulundurarak her türlü kolaylaştırıcı rolü oynamışken bunun bize yapılmasını büyük bir etik dışı davranış olarak görüyoruz değerli arkadaşlarım.

Üzüntümü sizlerle paylaşıyorum. Kırgınız bu konuda sizlere eğer bu kararı alırsanız. Bu kararı alırsanız ne olur? Bu kararı alırsanız, Cumhuriyet Halk Partisi biliniz ki Meclisin çalışma konulan her gününde Mecliste olur; Mecliste olur ama ondan sonraki çalışmalarda birbirimizin yüzüne bakarken ya da bir şey talep ederken “acaba” diye düşüneceğimiz bir sürece gireriz.

Bunları yapmak yanlıştı, bu çok kolay çözülebilecek bir problemdi. Örneğin, ikinci tur oylamaları önümüzdeki haftaya bırakmak mümkündü, bunlar yapılmadı. Bu kırgınlığımı ve üzüntümü sizlerle paylaşıyorum değerli milletvekilleri. Siyaseti nezakete ve verilen sözlere oturtturmak durumundayız. Bu tablo, demokrasi geleneği açısından, Parlamento geleneği açısından kabul edilemez bir durumdur. Bir gün sizin de başınıza gelebilir. Bunu anlayışla karşılamamız gerekir değerli arkadaşlarım. Bizim belirlediğimiz kamp tarihi kendi başımıza belirlediğimiz bir tarih değil ki. Görüştük bütün arkadaşlarımızla, mutabık kaldık, kampımızı yapıyoruz ama şimdi gelen öneriyle bunun önlenmesine dönük bir süreci de kırgınlıkla karşıladığımızı sizlere ifade ediyoruz.

Parlamentonun her koşulda nezaketinin ve birbirine olan özeninin -partiler arasında- olması gerektiğinin de altını çiziyoruz. Biz bundan sonra, Cumhuriyet Halk Partisi olarak yine bu özeni göstermeye devam edeceğiz ama artık akan su eski su değildir değerli arkadaşlarım.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, grup başkan vekillerini davet ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.28

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.36****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum. Sayın Turan, bir dakika süreyle size söz veriyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, Meclisin tüm kamuoyuna örnek olması ve milletvekillerinin daha bir saygın dil kullanmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu yüce Meclis aynı zamanda çalışmalarıyla, konuşmalarıyla, üslubuyla tüm kamuoyuna örnek olmak durumunda. Tüm vekillerimizin tüm grup toplantılarında, tüm Genel Kurul konuşmalarında daha hassas bir dil kullanmasını, topluma örnek bir ifade kullanmasını... Dolayısıyla, Meclisin saygınlığının hepimiz için değerli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, sanırım, AKP Grup Başkan Vekili bir cümleyi unuttu ya da ben dikkat edemedim. Herhâlde maksadını aştığını ifade edeceği bir cümlesi de olacaktı arkadaşımızın, onu tamamlarsa ben de devam ederim Sayın Başkan.

Bülent Bey bir eksikliğini tamamlarsa ben de...

BAŞKAN – Tamam, siz tamamlayın, sonra Bülent Bey’e tekrar döneriz gerekirse.

Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Levent Bey’in hatırı, kıymeti bizim için... Ne dememi, ifade etmemi istiyorlar bilemiyorum ama bir daha diyorum: Tüm vekillerimizin daha saygın dili kullanmasını, gruplarda, Genel Kurulda, her türlü komisyon toplantısında daha saygın bir dil kullanıp topluma örnek olmasını istiyoruz. Haddini aşan, maksadını aşan ifadeler varsa da bunların revize edilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, maksat hasıl olmuştur.

Sayın Gök, buyurun, size de aynı şekilde...

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim, yeterli.

BAŞKAN – Tamam, peki.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 313, 35, 183, 187, 270, 306, 74, 75, 69, 55, 48 ve 54 sıra sayılı kanun teklifleri ile tasarılarının bu kısmın sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12’nci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Evet, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisinin lehinde ikinci söz...

Sayın Turan, siz mi konuşacaksınız?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, Murat Alparslan konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Alparslan, buyurun efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün verdiğimiz öneriyle Meclisin çalışma günlerini ve saatlerini düzenleyerek milletin hizmetkârı olarak, millet iradesi ve egemenliğini temsil ettiğimiz bu aziz Meclisin daha verimli, daha etkin bir çalışma yapmak suretiyle kamuoyunda da beklenti hâline gelen öncelikli meselelerin görüşülmesi, konuşulması ve halli konusunda bir takvim ortaya koyuyoruz. Bu kapsamda da bugün gensoru ve sonrasında 313 sıra sayılı Anayasa'nın bazı maddelerinin değişikliğine ilişkin Kanun Teklifi'mizin görüşülmesine başlanılması ve nihayetinde birinci tur oylamalarının yapılmasından sonra cuma günü saat onda açılarak ikinci tur oylamalarının yapılması; tamamlanamaması hâlinde de cumartesi günü 14.00'te açılarak programına devam etmesi arzusuyla bu önerimizi verdik. Biz burada milletin hizmetkârı ve millet iradesini temsil eden kişiler olarak milletin öncelikli meselelerini çözmek ve sorunlarına bir şekilde çare olmak için bu çalışma takvimimizi samimi ve gayretli bir şekilde ortaya koymak, bunu yaparken de nezaketi, suhuleti ve samimiyeti bırakmamak şeklinde devam etmeyi arzu ediyoruz çünkü biz biliyor ve inanıyoruz ki hiçbir şekilde taklit edilemeyecek nadir şeylerden birisi samimiyettir ve bu samimiyet testini de en iyi millet yapmaktadır.

İnşallah, bu önerimizin kabulü hâlinde Meclis gündemindeki çalışmalarımız milletimizin beklentilerine, demokrasinin gelişmesine katkı sağlayacak sonuçlara sebep olur diyor, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Alparslan

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci ve son söz Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a aittir.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet ve Kalkınma Partisinin grup önerisi üzerinde söz aldım. Muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, her ne kadar İç Tüzük gereği aleyhte söz almış isek de biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin lehinde oy kullanacağımızı konuşmamızın başında ifade etmek istiyorum.

Bu grup önerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma takvimi belirleniyor. Aslında bu öneriyi geçtiğimiz hafta Perşembe günü görüşecektik ancak 317 sandalyeye sahip Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu 184 milletvekilini Genel Kurulda hazır bulunduramadığı için bu grup önerisi bugüne kaldı.

Bugün, ülkemizin içinde bulunduğu ve karşı karşıya kaldığı çok önemli ve derin sorunlar vardır. Terör ve bölücülük, siyasi istikrar, ekonomi, işsizlik, borçluluk, dış politika sorunları, mülteciler, yaşanan temel hukuksuzluklar gibi çok temel sorunlar vardır, bunları daha da sayabiliriz.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak büyük bir gayret ve iyi niyetle Türkiye Büyük Millet Meclisinin işlerliğini sağlamaya gayret ediyoruz. Vatandaşlarımızın, milletimizin lehine gördüğümüz olumlu düzenlemeleri destekliyoruz; olumlu bulmadıklarımızı eleştiriyoruz, karşı çıkıyoruz. Bu tutumumuz dün olduğu gibi, eskiden olduğu gibi önümüzdeki süreçte de aynı şekilde devam edecektir. Örneğin, daha geçtiğimiz ay içerisinde müstafi ve devrik Başbakan Sayın Davutoğlu vize muafiyeti için Avrupa Birliği şartlarına dair destek istediğinde Mecliste bu desteği gösterdiğimizde hepiniz şahitsiniz.

Meclis günlerce, gece gündüz mesai yaptı, zaman zaman akıntıya kürek çekildi çünkü toplantı yeter sayısını ve karar yeter sayısını çoğu zaman iktidar partisi grubu sağlayamadı. Çalışma saatlerinin ve günlerin boşa harcanmasının en önemli sebebi budur.

Peki, bu mesai yapıldı da ne oldu? Mehmet Akif Ersoy'un deyimiyle bin kıssa, bir hisse verdi mi? Vermedi. Haziran için söylenen vize muafiyeti için bu sıralar ekim ayı telaffuz edilmeye başlandı. Sayın Başbakan ayrı konuştu, Sayın Cumhurbaşkanı ayrı konuştu. Şimdi bu ekim ayı da tereddütlü, verilip verilmeyeceği dahi belli değildir. Yani, bu çalışmaların büyük ölçüde akıntıya kürek çeker gibi boşa gittiğini de üzülererek görüyoruz.

Türkiye'nin gündeminde sanal birtakım tartışmalar yapılıyor, bunun da adına efendim, "sistem tartışması", "rejim tartışması" deniliyor. Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin bir rejim ve sistem sorunu yoktur, öncelikle iktidar partisinin, iktidar grubunun, ülkeyi yönetenlerin en iyi, en başta bilmesi gerekenler budur. Türkiye'de sistem sorunu yoktur, mevcut sistemin, kuralların ve hukukun iyi yönetilememesi, iyi işletilememesi söz konusudur. Bu yapay sorunlarla yani Hükümet krizi bile çıkarıldı. Bu, ülkeyi kötü yönetmenin bir neticesidir. Aylarca savunduğunuz "Tek parti istikrarı getirir, cumhurbaşkanının başbakanın aynı orijinden gelmesi gerekir." gibi kendi iddialarınız, kendi tezleriniz bir anda çöktü ve yerle bir oldu. Yıllardır mücadele ettiğinizi söylediğiniz vesayet makamlarını kendi ellerinizle inşa ettiniz.

Şimdi, Türkiye şahsi ve keyfi bir yönetim altında sürüklenirken bir çözüm arayışı tartışmaları da sanal düzlemde devam ediyor ve bu sorun kendi yarattığınız, kendi ortaya çıkardığınız bir sorundur çünkü teşhisi yanlış koyuyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, Antik Yunan'da "Elealı Zenon" diye bir filozof vardı. Bu kişi aynı konuşmasında birbirini tekzip eden, birbiriyle çelişkili düşünceleri aynı anda kullanmasıyla meşhurdur. Adalet ve Kalkınma Partisinin bazı sözcülerine baktığımızda âdeta bu Elealı Zenon'un çağımızdaki torunları gibi davranmaktadır. Bir taraftan tek adam yönetimine evrilecek başkanlığı savunurken diğer yandan hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığından bahsetmek işte bu çelişkiyi ifade etmektedir.

Artık sorunun tanımını yapabiliriz. Sorun şahsi ve keyfi bir yönetim anlayışının sonucu ortaya çıkmıştır. İktidar partisinin seçim önceleri genelde adaylarına bazı kitap tavsiyeleri olur fakat o tavsiyelerin içerisinde Yusuf Has Hacıb'in Kutadgu Bilig'ini bir türlü göremeyiz. Hepimizin Kutadgu Bilig'den bazı devlet yönetimine, hukuka, geleneğe, göreneğe ait, kamu yönetiminin devamlılığına ait ilkeleri öğrenmesinde fayda var. Diyor ki: "Adaletle istinat eden kanun göğün direğidir, kanun bozulursa gök yerinde duramaz." Çünkü devlet adalet üzerine, hukuk üzerine inşa edilir. Devleti kurum ve kurallarıyla yönetemezseniz hukuk düzeninden çıkar.

Sonuç olarak değerli milletvekilleri, yüce Meclisi ve iktidarı Türkiye'nin gerçek sorunlarına odaklanmaya davet ediyorum. Türkiye kurum ve kurallarıyla yönetilmemektedir, Anayasa, kanun, hukuk hiçe sayılmaktadır. Yeri geldiğinde mevzuatı bir kenara bırakamazsınız. Kurum ve kurallar zamandan ve mekândan bağımsızdır ve tekrar ediyorum; Türkiye şahsi ve keyfi bir yönetim altındadır. Yaşanan menfi hadiselerin arkasında yönetememe sorunu vardır. Bunu bazı düşünürler "yönetemeyen demokrasi" olarak tanımlamaktadır. Yönetemeyenler kabahati kendinde arayacaklarına suçu sisteme ve Anayasa'ya yükleyerek sorumluluktan kaçmaya çalışıyorlar ancak sorumluluktan kurtulamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin de çalışmalarını, Anayasa, kanunlar, İç Tüzük hükümleri çerçevesinde, sadece milletimizin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ali çıkarları ve ilelebet payidarlığı ülküsü çerçevesinde yürütmesi gerekmektedir.

Bu düşüncelerle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- *İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun (2/187) esas numaralı, Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/ 31)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/187) esas numaralı Kanun Teklifimin İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

BAŞKAN – Teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Meclise ayak bastığımdan beri temel hedeflerimden biri faili meçhul cinayetlerin aydınlatılması ve sorumluların hesap vermesi olmuştur. Bu konuda onlarca soru ve araştırma önergesi sundum. Bu kürsüden defalarca sizlerin vicdanına seslendim fakat maalesef, iktidar partisi giderek failleri kollayan bir noktaya geldi. 1990’larda işlenen faili meçhul cinayetlerle ilgili açılan ve bizi ilk başta umutlandıran davaların tümü Adalet Bakanlığının yönlendirmesiyle başka illere nakledildi ve sonra da çoğu cezasızlıkla sonuçlandı.

Son olarak, değerli arkadaşım Diyarbakır Baro Başkanımız Tahir Elçi cinayeti, altı ay gibi bir sürede, jet hızıyla faili meçhul hâline getirildi. Tahir’in ömrü faili meçhullere karşı savaşmakla geçmişti. Ona yapılabilecek en büyük haksızlıktı. Bir köy çocuğu olarak dişıyla, tırnağıyla çabalayıp kendini yetiştirerek iyi bir avukat oldu. Yetmedi, ülkesi daha iyi olsun diye, ülkesinin insanları daha iyi koşullarda yaşasın diye çaba gösterdi, insan haklarıyla ilgilendi ve katledildi. Üzerine de cinayetten altı ay sonra “faili bilinmez” diye bir bilirkişi raporu yapılandırıldı.

Cumartesi Anneleri bugün Adalet Bakanlığının önündeydi değerli arkadaşlar. Şu mektubu asmak istediler, Adalet Bakanlığının duvarlarına ama kendilerine izin verilmedi. 13 Aralık 2012 tarihli mektubu şimdi ben kürsüden, kayıtlara geçmesi bakımından bir kez daha okuyorum:

“Sayın Adalet Bakanı, ben Berfo Kırbayır. Otuz iki yıl önce 13 Eylül 1980 günü devletin Göl’e deki evimden alıp kaybettiği Cemil Kırbayır’ın annesiyim. 105 yaşındayım. Yıllardır devlet bana oğlumun gözaltı merkezlerinden firar ettiği yalanını söyledi. Gitmediğim yer, başvurmadığım kapı kalmadı. Oğlumu götürdükleri günden beri, belki gelir diye, kapımı açık tuttum; gözüm yollarda, kulağım kapıda yaşadım. Her gece başımı yastığa ‘Yavrum neredesin?’ diye koydum. 5 Şubat 2011 günü, benim gibi evlatları kaybedilen annelerle birlikte Başbakan Erdoğan’la görüştüm. Ona ‘Bana oğlumu bul.’ dedim.

Mecliste oğlumun akıbetini araştıran bir komisyon kuruldu. Bu komisyon Cemil’in firar etmediğini açıkladı, işkenceyle öldürüldüğünü ve işkenceciler tarafından kaybedildiğini söyledi. Oğluma işkence yapanların isimlerini açıkladı. Kars savcısına gittim, ‘Daha ne bekliyorsun, oğlumun mezarını bul.’ dedim. Aradan iki yıl geçti, ağır hastalıklar geçirdim, doktorlar bir hafta ömür biçti bana ve Cemil’imi bulmak, onunla birlikte toprağa girmek, ondan bir daha hiç ayrılmamak arzumu beni yaşattı. Anlayacağın ahımı Azrail duydu da devleti yönetenler, savcılar duymadı. Her şey ortada, oğlumu öldürenler, gömenler belli ama mezarı bulunmuyor. Benim durumumdaki yüzlerce anne, Galatasaray’dan, Diyarbakır’dan, Batman’dan, Dicle’den, çocuklarının mezarını istiyor.

Avrupa Mahkemesi, çocuklarımızı kaybettiği için devleti suçlu buluyor; Meclis araştırıyor, çocuklarımızı devletin kaybettiğini söylüyor ama savcılar ‘Sizin çocuklarınız gözaltına alınmamış ya da firar etmiş.’ deyip dosyaları kapatıyor. Mahkemeler çocuklarımızı kaybedenleri yargılamıyor. Oğlumun kaybedilmesinden sorumlu tuttuğum Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya cezaevinde olması gerekirken mahkemeye bile getirilmiyor. Çocuklarıma ‘Cemil’i bulmadan beni gömmeyin, morgda bekletin, Cemil bulununca bizi birlikte gömün, gömerken de onun kemiklerini baş ucuma yerleştirin.’ diye vasiyet ettim. Bakan Bey, sen Adalet Bakanısın, annelerin adalet isteğini yerine getirmek, savcıların işlerini layıkıyla yapmasını sağlamak senin görevin. Senden otuz iki yıldır aradığım oğlumun mezarının bulunmasını istiyorum. Adaletsiz bir ülkenin Adalet Bakanı olma, kayıp yakınlarının adalet talebini duy ve gereğini yap. Bunlar bir anne olarak, bir yurttaş olarak talebidir.

Berfo Kırbayır, İstanbul, 13 Aralık 2012.”

Değerli arkadaşlar, Berfo Kırbayır, sonuçta, bu mektuptan çok kısa bir süre sonra öldü ama çocuklarının kemikleri hâlâ bulunamadı. Eğer faili meçhul cinayetlerde ve kayıplarda zaman aşımını istemiyorsak ve Birleşmiş Milletlerin 13 Mayıs 2016 tarihli raporuna riayet etmek istiyorsak ve Türkiye’yi uluslararası mecralarda mahkûm ettirmek istemiyorsak faili meçhul cinayetlerde ve kayıplarda zaman aşımının Ceza Yasası’ndan çıkması lazım. O nedenle sizleri bu kanun teklifinin Genel Kurula alınması için “evet” oyu vermeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi bir milletvekili adına Ankara Milletvekili Necati Yılmaz konuşacaktır.

Sayın Yılmaz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; içinde bulunduğumuz Uluslararası Gözaltında Kayıplar Haftası’nda sizlere sesleniyorum: Nurettin Öztürk’ü duyduunuz mu? Cahide Bayram’ı gördünüz mü hiç? Ya Erdal Karaçalık’ı biliyor musunuz? Peki Cemil Kırbayır’ı tanır mısınız? Tanıyamazsanız, bilemezsiniz, göremezsiniz ve duyamazsınız çünkü onlar devlet eliyle kaybedildiler. Sizin tanımadığınız, görmediğiniz ve bilmediğiniz bu insanlar devlet yetkisini kullanan kişilerce aramızdan alınıp götürüldüler.

Gözaltında yok etme veya kaybetme devlet gücünü kullanan, devlet tarafından korunan, hukuka hesap vermeyen örgütlenmelerin ve organizasyonların işidir; bunun adı kontrgerilladır, gladyodur, derin devlettir. Devlet erkini kullanan ancak hukuka hesap vermeyen, kendisini hukukla bağlı görmeyen her faaliyet bir gladyo faaliyetidir. Devletin temel varlık gerekçesi yaşam hakkını güvence altına almaktır. Bu ödevine ihanet ederek, vatandaşlarını katledenleri koruyan devlet çürümeye mahkûmdur.

Sayın milletvekilleri, ne yazık ki gözaltında kaybetme tüm totaliter yönetimlerde görülen, iktidarın kendisini korumak için toplumsal muhalefete karşı uyguladığı organize, bilinçli ve karanlık bir saldırı türüdür. Bu kirli yöntemi uygulayan iktidarlar baskı ve sömürü sistemine karşı aktif mücadele içinde olan devrimcileri, insan hakları savunucularını gözaltına alıp kaybederek halk arasında korku, belirsizlik ve kaygı yaratmaya ve böylece toplumsal muhalefeti susturmaya çalışmaktadırlar.

Sayın milletvekilleri, beyaz Toroslarla evlerinden, iş yerlerinden alınıp, işkenceyle öldürülüp, bedenleri kireç kuyularında çürütülen bu insanları unutmaya razı olamayız. O kireç kuyularında insan bedenlerinin yanı sıra insanlık ve hakikat de bize sesleniyor, “Bizi buradan çıkarın.” diyor. Zaman aşımı veya başka bir nedenle bu sesi duymazdan gelemeyiz.

Sayın milletvekilleri, gözaltında kayıplara karşı mücadele, bir hukuk mücadelesi olduğu kadar bir insanlık mücadelesidir. Biz bu mücadeleyi sürdürmeyi, bu kayıpların hesabını sormayı boynumuzun borcu olarak görüyoruz.

Sayın milletvekilleri, AKP iktidara gelmeden, faili meçhulleri ortadan kaldıracığını, derin devletle hesaplaşacağını söylemişti, bunu vadetmişti. Ne yazık ki diğer sözleri gibi bu sözünü de yerine getirmedi. Derin devletle hesaplaşmak yerine zamanla onunla bütünleşti. Geçmişin hesabını sormak yerine açtığı kumpas davalarıyla bu kişileri bilim adamları, gazeteciler ve aydınlarla bir araya getirerek aklamaya çalıştı. Diğer tüm yolsuzlukların ve hukuksuzlukların üstünü örten yaklaşımla bir şal gibi gladyonun da üzerini örttü.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; haberdar mıyız bilmiyorum, tam beş yüz seksen bir haftadır cumartesi günleri Galatasaray Meydanı’nda ellerinden koparılıp alınan çocuklarının geride kalan resimlerine sınıksız sarılarak sessizce bekleyen anneler var, Cumartesi Anneleri. Kaybettirilen çocuklarını görmek, değilse akıbetlerini bilmek, varsa kemiklerine dokunmak istiyorlar. Bunun için yıllardır susuyorlar. Onlar bu acı içinde susarken biz susamayız, gözlerimizi kapayamayız, zaman aşımı gibi bahanelere sığınamayız, bu anneleri duymak Meclisin görevidir.

Sayın milletvekilleri, Berfo Ana, bu annelerin simgesidir. Otuz üç yıl oğlu Cemil Kırbayır’ın kemiklerini bulup dokunmak için inatla 105 yaşına kadar yaşadı, ölmedi. Yaşlı bedeni daha fazla dayanamayıp üç yıl önce evlat acısı ve özlemiyle aramızdan ayrıldı. Berfo Ana bir semboldür. Onun sözleriyle sözlerimi bitiriyorum: “Görseniz oğlum nasıl babayığitti. Kars’ta başlık parasının kaldırılması için çalıştı. Köylülerin süt paralarını sömürenlere karşı çıktı. Orman kaçakçılığının engellenmesi için çaba harcadı. Oğlumu öldüren Mehmet Hayta, Selçuk Ayyıldız ve Zeki Tunçkolu adlı polislerdir. Kocam İsmail Kırbayır yıllarca onların yargılanması için dilekçe verdi, bu yolda 1991’de öldü. Oğlumu öldürenlere sesleniyorum: Ölmek üzereyim, Allah rızası için oğlumun kemiklerini bana versinler.” diyordu Berfo Ana. Berfo Ana’nın bu haykırışlarını ve iddialarını dinlemek, üzerine gitmek hepimizin, öncelikle de bu Meclisin görevidir.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, (11/10) esas numaralı Gensoru “önergesi”nin geri çekildiğine dair bir önerge vardır, okutuyorum:

2.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Türkiye'nin bir terör örgütü ile ithalat ve ihracat ilişkisine girmesinde ve yatırımlar için gerekli olan finansman ihtiyacının dışarı kaçmasında sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin (11/10) geri alındığına ilişkin önergesi (4/35)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2/5/2016 tarihinde vermiş olduğumuz (11/10) esas numaralı Ekonomi Bakanı Sayın Mustafa Elitaş hakkında verilen gensoru önergemizi geri çekiyoruz.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Çağlar Demirel

Diyarbakır

Grup Başkan Vekili

İdris Baluken

Diyarbakır

Grup Başkan Vekili

BAŞKAN – Böylece gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmında yer alan (11/10) esas numaralı Gensoru Önergesi geri alınmıştır.

Sayın Baluken, buyurun, açıyorum sistemi.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, muhalefeti tasfiye etmeyi amaçlayan bir Anayasa düzenlemesi görüşülürken muhalefetin normal denetim mekanizmaları işliyormuş gibi bir görüntü vermesinin etik olmadığı kanaatinde oldukları için gensoru önergelerini geri çektiklerine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, HDP şahsında muhalefetin tasfiye edileceği, Meclisin feshedilmesini amaçlayan, dokunulmazlık kılıfıyla Genel Kurula getirilen geçici anayasa teklifinin görüşüleceği bir günde hiçbir şey olmamış gibi, muhalefetin denetim mekanizması normal işliyormuş gibi bir görüntü vermenin etik olmadığı kanaatindeyiz.

Çok önemli olan bu gensoru görüşmesiyle ilgili, denetim hakkımızı saklı tutmak kaydıyla, bugün çektiğimizi ifade etmek isteriz. Bu tavrımız, aynı zamanda “HDP dokunulmazlık görüşmelerini engellemeye çalışıyor, uzatmaya çalışıyor, görüşmeleri tıkamak istiyor.” şeklinde yaratılmak istenen algı operasyonuna da güçlü ve kendinden emin bir siyasi tavidir.

Genel Kurula ve Türkiye kamuoyunun bilgisine saygıyla arz ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.02

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.16****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, sözlü soru önermeleri ile diğer denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu’nun birinci görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (x)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Komisyon raporu 313 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz isteyen gruplar adına ilk söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak’a aittir.

Buyurun Sayın Parsak. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aziz Türk milleti, saygıdeğer milletvekilleri; 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin geneli üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, sözlerime başlarken, birazdan detaylı bir şekilde izah edeceğim eksikliklerine rağmen bu kanun teklifine Komisyonunda kabul oyu kullandığımızı, tarihî bir görev olarak kabul ettiğimiz bu tutarlı ve kararlı duruşu burada, Meclis Genel Kurulunda da sürdüreceğimizi net olarak ifade ediyorum.

(x) 313 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın milletvekilleri, milletvekilliği dokunulmazlığı bütün dünya ülkelerinde çeşitli şekillerde uygulanan ancak prensipte, milletin vekillerinin milletin kürsüsünde yine milletin fikirlerini ifade ederken hiçbir baskı altında kalmamalarını sağlamak yani yasama dokunulmazlığını sağlamak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak yıllardır tutarlı ve istikrarlı bir yaklaşımla milletvekili dokunulmazlıklarının sınırlandırılmasını şeffaflık ve hesap verilebilirliğin bir garantisi olarak görüyoruz. Bizce dokunulmazlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama faaliyetlerini her şeyden önce, bağımsız ve korkusuzca yürütmesi için oluşturulmuş bir koruma mekanizmasından ibaret olmalı, dokunulmazlığın sınırları Türk milletinin karar, niyet ve söylemlerinin yine Türk milletinin yegâne karar mekanizması olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde herhangi bir baskı altında kalmaksızın ifade edilebilmesini sağlamak üzere belirlenmelidir. Ancak, dokunulmazlık, hiçbir zaman Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün tehdidi noktasında bir koruma aracı ya da terör örgütü savunuculuğuna kalkan olarak kullanılmamalıdır, kullanılamaz. Milliyetçi Hareket Partisi, dokunulmazlığın hiçbir zaman terör söylem ve eylemlerinin meşrulaştırılması ya da propaganda malzemesi yapılması noktasında kullanılmasını asla kabul etmez, etmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, az önce kısa bir özetini ifade ettiğim görüş ve önerilerimiz partimize ait tüm temel belgelerde gereken önemi görmüş ve yerini almıştır. En başta, parti programımızda “Herkesin kanun önünde eşitliği” ilkesi uyarınca Anayasa ve kanunlarımızdaki dokunulmazlıkların sınırlandırılması, herkesin hak arama özgürlüğüne sahip olması ve idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması gerektiğine dair görüşlerimiz ile milletvekilliği dokunulmazlığının kamu vicdanının kabul edeceği makul esaslara bağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki yasama ve denetleme faaliyetlerinin dışında kalan hususlardaki dokunulmazlıkların kaldırılmasına dair görüşlerimiz açıkça belirtilmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisinin programında yer alan bu görüşlerimiz tüm seçim beyannamelerimizde tutarlı ve istikrarlı bir şekilde aynen yerini almıştır. Öyle ki, 2012 yılında Milliyetçi Hareket Partisi grup başkan vekilleri tarafından milletvekilliği dokunulmazlığının sınırlandırılmasına yönelik kalıcı mahiyette sunulan önerimiz, ne yazık ki diğer siyasi partiler tarafından kabul görmemiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, açık bir şekilde belirtmek gerekir ki, şu anda görüşmekte olduğumuz Anayasa değişikliğine dair kanun teklifinin başlangıç noktası Milliyetçi Hareket Partisinin Türk milletinin menfaatlerini esas alan millî fikir ve refleksleridir.

2009 yılından bu yana “çözüm” adı altında Oslo’da, Habur’da, İmralı’da, Dolmabahçe’de; sözde akil adamlar, istihbarat mensupları, bebek katili ve malum partilerin milletvekilleri arasında yürütülen ihanet sürecinin bir sonucu olarak palazlanan ve dönemin Başbakanının ifadesiyle şehirlere yerleşen ve yığınak yapan bölücü terörün 20 Temmuz 2015 tarihinden bu yana hızla tırmanan kanlı eylemlerini dikkate alarak milletvekilliği dokunulmazlığının sınırlandırılması ve özellikle terör eylemlerine katılan ve terörü destekleyen milletvekillerinin dokunulmazlığının olmaması gerektiğini savunan Milliyetçi Hareket Partisinin Anayasa ve Adalet Komisyonu üyesi 4 milletvekili olarak 3 Mart 2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiğimiz dilekçeyle, özetle, terör ve terörle bağlantılı suçlardan kaynaklanan dokunulmazlık felekelerinin, Anayasa’mızın 83’üncü maddesi çerçevesinde ivedilikle işleme alınmasını talep ettik.

Milliyetçi Hareket Partisinin hiçbir Anayasa ya da kanun değişikliği gerektirmeyen, sadece ve sadece uygulanmayan Anayasa maddelerinin en azından terörle ilgili suçlardan kaynaklı dokunulmazlık dosyaları için ivedilikle uygulanmasını talep eden bu yaklaşımı bir parti dışındaki tüm partiler tarafından kabul edilmesi gerektiği hâlde ne yazık ki hayata geçirilmemiş ya da geçirilememiştir.

Milliyetçi Hareket Partisinin bu yaklaşımı karşısında iktidarın tavrı ise önce havayı koklamak, Türk milletinin haklı tepkisini görünce de kendine bir manevra alanı oluşturup zaten baş müsebbibi olduğu konuda işi sulandırmak olmuştur.

Bugün görevinin son deminde olan Sayın Başbakanın “O zaman Anayasa’ya geçici bir madde ekleyerek tüm dosyaları Meclise getirelim.” şeklindeki ipe un seren açıklamasını, ana muhalefet partisinin dokunulmazlıkları başlı başına ele alan ancak terörün Meclisteki uzantılarıyla mücadele maksatlı talebimizin gereksiz yere aylarca tartışılmasına neden olan yaklaşımı takip etmiştir.

En başta ifade etmeliyim ki, Milliyetçi Hareket Partisi olarak yaptığımız bu başvuru işleme alınmış olsaydı hem Anayasa uygulanmış olurdu hem de ülkemiz bu zor günlerinde bir de bu konuyu aylarca tartışmaktan kurtulurdu hem de terörle ilişkili suçlardan dolayı fezlekesi olan milletvekilleri çoktan yargılanıyor olurdu.

Sayın milletvekilleri, hangi konuda olursa olsun, hangi yöntemleri kullanırsa kullansın, nereden besleniyorsa beslensin, neyi amaçlıyorsa amaçlasın terörün başı görüldüğü yerde ezilmelidir. Dün bölücü terörü “3-5 çapulcu” diye hafife alan dönemin iktidarının ihmaliyle dağlara yerleşen terörün başı Cudi’de, Gabar’da, Kato’da ezildi; yetmedi Suriye’de, Kenya’da ezildi. Bugün de iktidarın “çözüm” adı altında yürüttüğü ihanet sürecinin bir sonucu olarak şehirlerimize, ilçelerimize, üniversitelerimize yerleşen terörün başı ise Sur’da, Cizre’de, Silopi’de, Nusaybin’de, Dargeçit’te ezildi; Hacettepede, Boğaziçi’nde, Dil Tarihte ezildi, eziliyor, ezilecek ve ezilmeye de hiç şüphesiz devam edilecek.

Terörün başı görüldüğü her yerde ezilirken terörün yandaşlarının ve yardımcılarının dokunulmazlık zırhının ardına saklanması asla düşünülemez ve kabul edilemez.

Sayın milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak az önce ifade ettiğim 3 Mart 2016 tarihli başvurumuzun ardından Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli 17 Mart 2016 tarihinde yapmış olduğu açıklamasındaki “Teröre yardım ve yataklıktan dolayı millî vicdanda çoktan hüküm giyenlerin dokunulmazlıkları mutlaka ve öncelikle kaldırılmalıdır. İktidarın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki 316 milletvekili sayısı dokunulmazlıkların kaldırılmasına yetecektir. Başbakanın meydan okumakla vakit kaybetmek yerine görevinin gereğini yapmakla meşgul olması akla en yakın çözümdür. Şayet Meclis Genel Kurulunda dokunulmazlıkların kaldırılması yönünde milletvekili eksiği doğarsa Milliyetçi Hareket Partisi bu açığı şüphesiz kapatacaktır.” şeklindeki beyanlarıyla partimizin haklı, tutarlı ve kararlı tutumu bir kere daha ilan edilmiştir.

Akabinde sayın grup başkan vekilimiz tarafından 7 Nisan 2016 tarihinde iktidar ve ana muhalefet partilerine ziyaretlerde bulunularak bu hususun çözüme kavuşması adına dört farklı öneri sunulmuştur.

İlk önerimizde, Milliyetçi Hareket Partisinin 4 milletvekili olarak verdiğimiz dilekçenin işleme konulmasını, terör ve terörle ilgili dokunulmazlık dosyalarının Anayasa’nın 83’üncü maddesi kapsamında değerlendirilerek Meclise getirilmesini talep ettik, bize “Hayır.” dendi.

2’nci önerimizde, “Sadece terör denilince ayrımcılık oluyor.” diyorsanız, milletvekili seçilme yeterliliğini düşüren suçlar var ve bu suçlar Anayasa’nın 76’ncı maddesinde sayılıyor. Nedir bunlar? Zimmet, rüşvet, irtikap, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlar ile kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarıyla ilgili dokunulmazlık dosyalarının Karma Komisyon tarafından ele alınarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sevk edilmesini önerdik, bize yine “Hayır.” dendi.

3'üncü önerimizde, Karma Komisyon bünyesinde bekleyen terör suçlarıyla ilgili dosyaların tamamının Anayasa'mızın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında olduğunun, yani yasama dokunulmazlığı kapsamına girmediğinin belirlenerek, usule aykırı bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen bu dosyaların dokunulmazlık kapsamında değerlendirilmeden yargılamalarının yapılmasını teminen doğrudan ilgili yargı mercilerine gönderilmesini önerdik, bize yine "Hayır." dendi.

4'üncü önerimizde ise yine "Sadece terör suçları olmasın, haksızlık oluyor." denilirse -az önce ifade ettiğim- Anayasa'mızın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında olan, yani dokunulmazlık kapsamının dışında bulunan, buna rağmen usule aykırı bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen terör suçlarıyla ilgili dosyaların yanına, yine dokunulmazlık kapsamına girmeyen, ancak yine usulsüz bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen, Adalet Bakanlığının 21/12/2011 tarih ve 100/1 sayılı Genelgesi'ne aykırı olarak komisyonda bekletilen dosyaların eklenmesini, yetmezse bunların yanına yine usulsüz bir şekilde komisyonda bekletilen, kamu kurumları bünyesindeki idari disiplin dosyaları veya benzeri nitelikteki dosyaların da eklenmesini önerdik; bize ne yazık ki yine "Hayır." dendi.

İktidar bu noktada tüm önerilere "Hayır." derken, aslında "Belki bir parti çıkar, bizim önerimize 'Hayır.' der, biz de bu işten kurtuluruz." umuduyla "İlla Anayasa'ya geçici bir madde ekleyip komisyonda bekleyen tüm dosyaları Meclise getireceğim." diye tutturdu. Milliyetçi Hareket Partisi bu oyunu da bozmuş ve "Buyurun, elinizi tutan mı var?" demiştir.

Sayın milletvekilleri, iktidarın bu meydan okuması sonrasında biz de inceledik, çalıştık, öneriler hazırladık. "Madem geçici de olsa bir Anayasa değişikliği olacak, o zaman bu değişiklik bakanları ve Başbakanı da kapsasın, onlarla ilgili dosyalar da Meclise gelsin." dedik, yine "Hayır." dendi.

"Tamam, anlıyoruz, kendinize ya da Hükûmete dokunulmasın istiyorsunuz ama en azından bu dönemin yani 26'ncı Dönemin sonuna kadar işlenecek terörle ilgili suçları kapsama dâhil edelim." dedik, ne yazık ki buna da "Hayır." dendi.

Tüm bunlara "Hayır." dendikten sonra, şimdi de burada, yalandan, terörle mücadele nutukları atılıp, terörle kol kola olan milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasının sağlandığı söylenecek ama aslında olan şu: O, kafa tuttuğunuzu sandığınız Avrupa'ya da, Amerika'ya da, Asya'ya da "Evet, Milliyetçi Hareket Partisinin önerisi öyleydi ama biz sadece terörle ilgili suçları kaldırmadık efendim, biz hepsini kaldırdık." savunmasını yapabilmek için Milliyetçi Hareket Partisinin tüm bu önerilerine "Hayır." dediniz.

Teklifinizin neresinde "terör" yazıyor? Hani terörle mücadele? Hani PKK'nın siyasi uzantıları Mecliste olamazdı? Hani terörün borazanları bu kürsüde propaganda yapamazdı, hani?

Görünen o ki iktidar, kısa bir süre önce çözüm ortağı olduğu odaklara âdeta kıyamamış, el ile gelen düğün bayram yaklaşımıyla ne şişi ne de kebabı yakmadan işin içinden sıyrılabileceğini düşünmüştür.

Sonuç olarak, Milliyetçi Hareket Partisinin bu önerileri de diğerleri gibi görmezden gelinmiş; diğer siyasi partiler, çok seçenekli ve uzlaşma zeminine müsait bu önerileri desteklemek bir yana, olumlu bir açıklama dahi yapmamışlardır.

Sayın milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi, Anayasa'da değişiklik yapılmasına dair kanun teklifini, son dönemde gündemde olan dokunulmazlık tartışmalarına geçici de olsa bir çözüm getireceğini düşünerek desteklemektedir. Ancak, Milliyetçi Hareket Partisi tarafından dile getirilen ve öneri olarak sunulan kalıcı çözümler iktidarın boynunda asılı kalacak ve siyasetlerine malzeme ettikleri terörle mücadele şehitlerinin temiz ve pak elleri, iktidarın yakasında olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisinin, dokunulmazlık fezlekelerine yaklaşımından, sürecin başlangıcından bu yana sunduğu çözüm önerilerinden ve bu husustaki girişimlerinden de anlaşılacağı üzere, bizler aslında bu konunun çözüme kavuşmasının öncüleri ve savunucularıyız. Her tarihte ve her olayda olduğu gibi, mesele ülke menfaatlerimiz ve terörle mücadele olduğunda Milliyetçi Hareket Partisi tüm siyasi çekişmeleri bir kenara bırakarak sorumlu siyaset anlayışıyla davranmaktadır. Ancak, Milliyetçi Hareket Partisi aynı sorumlu siyaset anlayışını diğer siyasi partilerden ve özellikle iktidar partisinden de beklemektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, burada ortaya çıkan bir diğer önemli ihtiyaç, Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı suçlara ilişkin dosyaların dokunulmazlığa takılmadan, doğrudan yargıya intikal ettirilmesinin sağlanmasıdır. Teröre yardım ve yataklık eden birisi milletvekili olamaz; terörü savunan ses milletin sesi olamaz; terörü destekleyen zihniyet büyük Türk milletinin Meclisinde barınamaz, dokunulmazlık zırhına bürünemez.

Bugün bu zihniyetler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüce çatısı altında, bebek katiline “sayın” diyebiliyorsa; atalarımızın omuz omuza verip kan dökerek yurt edindiği topraklara başka isimler takabiliyorsa; Türk milletine, Türk devletine kin kusabiliyorsa; bunun baş sorumlusu Milliyetçi Hareket Partisinin bu tür durumları engellemeye yönelik her önerisini reddedenlerdir.

Bugün dokunulmazlık zırhına bürünerek arabasıyla teröriste silah taşıyanlar “milletvekili” sıfatıyla burada oturabiliyorsa, bunun baş sorumlusu, terörle mücadele etmek yerine terörle müzakere ve hatta mütareke edenlerdir. Yarın, dağdan inen bir terörist bu sandalyelerden birisine oturursa, bunun da sorumlusu, Oslo'nun, Habur'un, Dolmabahçe'nin mimarları olacaktır.

Sayın milletvekilleri, niyetimiz üzüm yemek. Burada, açık, net, uygulanabilir ve sürdürülebilir öneriler sunuyoruz ancak hepsi iktidarın sessiz çoğunluğuna takılıyor. Yine, Mecliste, teröre bulaşmış milletvekillerinin barınamamasının yolu Anayasa'nın 83'üncü maddesine, Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı suçlar kapsamındaki dosyalara ilişkin özel bir hüküm eklenmesinden geçiyor. Gayet kolay, gayet gerçekçi, gayet net. Keşke Türk milletinin temiz vicdanını temsil eden Milliyetçi Hareket Partisi olarak sunduğumuz önerilerimiz kabul edilseydi ve milletimizin o temiz vicdanı teskin edilmiş olsaydı.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu hassas konunun Anayasa'ya eklenecek geçici bir maddeyle geçici olarak çözülmeye çalışılmasının önemli bir sakıncası da şudur: Şimdi bu Anayasa değişikliğini yaptık diyelim. Anayasa değişikliğinin bu hâliyle yürürlüğe girmesinden bir gün sonra bile terörle bağlantılı bir dokunulmazlık dosyasının yetkili makamlara intikal ettiğini düşünelim. İşte, bu geçici Anayasa hükmü o dosya için ne yazık ki uygulanamayacaktır. Bu teklif bu şekilde yasalaşacak olursa bir gün sonra bile gelecek terör suçlarına ilişkin dokunulmazlık dosyaları tıpkı bugüne kadar olduğu gibi yıllarca Türkiye Büyük Millet Meclisinin raflarında tozlanacak, bu şekilde gelişecek bir süreçte Türk milletinin ve kamuoyunun vicdanı da asla rahatlatılamayacaktır. Bir Anayasa hükmü düşünün ki yürürlüğe girdikten bir gün sonra bile uygulanamaz olsun, bir Anayasa hükmü düşünün ki ülke yanarken terörle mücadele adına çıkarılmış olsun ama yarın işlenecek bir terör suçuna etki etmesin. İşte iktidarın adaleti, işte iktidarın terörle mücadelesi.

Sayın milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisinin bu kanun teklifi hakkında tüm eksikliklerine rağmen kabul oyu kullanmasının iki temel sebebi bulunmaktadır: Birincisi –demin de detaylıca ifade ettiğim gibi- en azından terörle bağlantılı suçlar çerçevesinde önemli sayıdaki dosyanın yargılamaya konu edilecek olması, ikincisi ve en az bunun kadar da önemli olanı, Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin hiçbirinin kendileriyle ilgili olan dokunulmazlık dosyaları çerçevesinde kendi adlarına ve Milliyetçi Hareket Partisi adına herhangi bir endişesi bulunmamasıdır.

Bu düşüncelerle Anayasa değişiklik teklifi hakkındaki tutumunuzu vicdanlarınıza sunuyor, yüce Meclisi bir kere daha saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Parsak.

Gruplar adına ikinci söz Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’e aittir.

Buyurun Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Grubunun, dokunulmazlıkların kaldırılması kılıfıyla getirdiği, özünde halk iradesini tasfiye, Meclisi feshetme olarak değerlendirebileceğimiz geçici Anayasa düzenlemesiyle ilgili HDP Grubunun görüşlerini aktarmak üzere söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kuşkusuz bugün Türkiye siyasi tarihinin en önemli oturumlarından birini gerçekleştiriyoruz. Yapacağımız iki oturum ve iki oylamayla parlamenter demokrasinin geleceğini belirleyecek tarihî bir vebalin altına gireceğiz. Bizim açımızdan, görüşülen bu anayasa teklifinin Anayasa’ya ve İç Tüzük’e aykırı olduğu hususu açık ve nettir. Ben burada, bu anayasa teklifine getirmiş olduğumuz teknik eleştirilerin ve buna alternatif olarak grubumuzun sunmuş olduğu dokunulmazlık teklifinin ayrıntılarına girecek değilim. Komisyon üyesi arkadaşlarımız maddeler üzerinde konuşmalar yaparken o detayları Türkiye kamuoyuyla paylaşacaklar. Daha çok, bu teklifin siyasal ve toplumsal yaşamımıza olan yansımaları üzerinden bir çerçeve ortaya koymaya çalışacağım. Ancak, bununla birlikte, önümüze getirilen bu mevcut teklifin, dokunulmazlıklar konusunda bırakalım demokratikleşme ve şeffaflaşmayı sağlaması, demokrasiye karşı tam bir darbe mekaniği işlevi gördüğünü ifade etmek durumundayız. Teklifin sadece gerekçe kısmı incelendiğinde bile Halkların Demokratik Partisi milletvekillerinin dokunulmazlıklarının hukuk dışı bir şekilde kaldırılmasının amaçlandığı açık olarak görülecektir.

Kuşkusuz, HDP’nin Parlamentodan ve demokratik siyasetten tasfiyesiyle birlikte tüm muhalefetin tasfiye edilmesi ve en nihayetinde halk iradesinin tamamen feshedilmesiyle sonuçlanacak olan bir sürecin işletilmek istendiğini görmek zor olmasa gerek. Çünkü, 7 Hazirandan sonra devreye konulan saray darbesi, ülkemizde çok sesli, çoğul kimlikli parlamenter bir demokratik rejim yerine; tek sesli, tek partili, tek adam kimliğine hapsedilmiş bir diktatöryal rejim tahkim etmeyi amaçlamıştır.

Bu saray darbesiyle inşa edilmek istenen Türk işi başkanlık sisteminin, dünyada eşi benzeri olmayan totaliter bir rejim olduğu hususunda, geline aşamada, bütün Türkiye halklarının, bütün Türkiye kamuoyunun fikri oluşmuştur.

Bir zamanlar, başkanlık sistemini “Amerikan emperyalizminin bize dayatmış olduğu bir fikir.” şeklinde söyleyen Erdoğan’ın, bugün aslında AKP tabanının büyük bir kısmının da karşı olduğu bu sistemi bize ve halklarımıza dayatmak istemesi tarih önünde büyük bir çelişki olarak ifade edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, bu totaliter rejim için en büyük engel olarak gördüğü HDP’yi tasfiye etmek, Erdoğan ve saray için artık bir hayat memet meselesi olarak ele alınmaktadır. Çünkü HDP, 7 Haziran seçimleri öncesi, bu otoriter tehlikeye karşı Türkiye halklarına duymuş olduğu sorumluluğun gereği olarak “Seni başkan yaptırmayacağız.” demiş, darbe barajı, genel merkeze yapılan saldırılar, parti çalışmaları, parti çalışanları ve miting etkinliklerine yapılan bombalamalara rağmen bu iddiasını hayata geçirmeyi başarmıştır. Aynı şekilde, 7 Haziran sonrasında devreye konulan darbe ve savaş konseptine rağmen, HDP 1 Kasım seçimlerinde bu darbe barajını aşmayı başarmış, Parlamentonun üçüncü büyük grubu olarak Erdoğan’ın bu totaliter rejim planlarını boşa çıkarmıştır.

1 Kasım seçimlerinden sonra da HDP'ye yönelik her türlü karalama, itibarsızlaştırma ve linç saldırıları kesintisiz bir şekilde sürdürülmüştür. Sur, Cizre, Silopi, Şırnak, Yüksekova ve Nusaybin başta olmak üzere, devreye konulan vahşet tabloları ve katliam planlarıyla da HDP'nin mücadelesi hiçbir şekilde bastırılamamıştır. Bu kapsamda, başta Tahir Elçi, Taybet ana, Miray bebek, Seve Demir, Pakize Nayır, Fatma Uyar ve Mehmet Tunç olmak üzere, daha onlarca arkadaşlarımızın katledilmesi bizleri derinden yaralamış olsa da anılarına bağlılığın bir gereği olarak mücadelemizi yükseltmiştir.

Yine, tüm ülke saatinde, akademisyenlere, gazetecilere, aydınlara, yazarlara, demokrasi ve barış isteyen bütün kesimlere karşı yürütülen baskılar bizlerin iradesini teslim alamamış, tam tersine, dayanışma mücadelemizi güçlendirmiştir.

Burada detaylarına giremeyeceğim birçok girişimden sonuç alamayan saray-AKP iktidarı, HDP'yi tasfiye etmenin son girişimi olarak, Meclise getirmiş olduğu hukuk dışı dokunulmazlık hamlesini devreye koymuş, HDP'nin şahsında demokratik siyasetin tasfiye edilmeye çalışıldığı mesajını tüm muhalefete ve tüm Türkiye kamuoyuna iletmiştir. HDP'nin Parlamento ve siyasetten tasfiyesi başarlarsa, CHP başta olmak üzere bütün muhalefete sıranın geleceği hususu açık ve nettir.

CHP başta olmak üzere bütün muhalefete bu tarih günde seslenmek isteriz: Tarih, diktatörlüğe yürüten tüm siyasi aktörler için felaket tohumlarını sadece bir bölgeye değil, ülkenin dört bir köşesine savuran sayısız pratikleriyle doludur.

Bugün saray darbesinin Meclise uzanması, sadece HDP'yi tasfiyeyle sınırlı kalmayacaktır. Gelişmeler, saray darbesinin diğer bütün partilerin içine uzandığını ve daha fazla derinleşeceğini zaten göstermeye başlamıştır.

CHP'nin, HDP'yle başlayacak Meclisin tasfiyesi ve egemenliğin kayıtsız şartsız millettten alınarak tek bir kişiye bağlanması hususunda, kendi tabanı başta olmak üzere, bütün Türkiye'deki demokrasi ve barış çevreleri karşısında tarihî bir sınavla karşı karşıya olduğunu buradan hatırlatmak isteriz.

Yine, net bir şekilde ifade etmeliyiz ki CHP'nin tarihsel bir kırıma yaratacak bu saray darbesine vereceği cevap, halklarımızın ve ülkemizin demokratik geleceğini doğrudan etkileyecek, tarih önünde parlamenter demokrasinin saray bahçesine gömülüp gömülmeyeceğine açık bir şekilde not düşecektir.

Kaldı ki CHP adına bu kürsüden konuşan birçok yetkili de bu kanun teklifinin Anayasa'ya aykırı olduğunu, siyasi ahlaktan uzak olduğunu ve hayata geçmesi durumunda da toplumsal barışımızı havaya uçurduğunu defalarca, tarih önünde burada bir kez daha ifade etmek isteriz. CHP'nin yani ana muhalefet partisinin Anayasa'ya aykırı gördüğü bir teklife onay vermesi kendi misyonunu inkâr etmesi anlamına gelecektir. Çünkü aksi durumda, sarayın ve AKP'nin neredeyse her gün Anayasa'yı çiğneyen, yasaları hiçe sayan tutumu CHP tarafından meşrulaştırılmış olacaktır. Ana muhalefet partisi, "Anayasa'ya aykırı ama 'evet' diyorum.", "Anayasa'yı ayaklar altına alıyor ama kabul ediyorum." tavrını ortaya koyduğu andan itibaren, Anayasa'yı her gün çiğneyen Erdoğan'a, Meclis Başkanına ya da AKP'li yetkililere en küçük bir eleştiriyi bile getiremez bir duruma gelecektir. O nedenle, özetlediğim bu sebeplerden dolayı, CHP şahsında, Anayasa'yı, halk iradesini ve egemenliğini esas alan bütün milletvekillerine bu tarihî hatırlatmayı yapmayı şahsım ve partim adına ahlaki ve vicdani bir tarihî görev olarak ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bu tablo içerisinde AKP'nin Parlamento grubuna ve AKP'nin tabanına da şu sözü özellikle hatırlatmak istiyorum: "Dünyanın büyük acılar çekmesi, kötü insanların gücü ve şiddetinden değil, iyi insanların sessizliğindendir." AKP'nin Parlamento grubunda ve tabanında bulunduğu inandığımız vicdanlı insanlara da, ülkemizin çektiği acılara yeni acıların eklenmesi anlamına gelecek bu yanlış karşı sessiz kalınmaması çağrısını yapmak istiyoruz. Tek adam

otoriterliğinin hangi sonuçlara yol açacağını aslında en yakın tanıkları sizlersiniz. Bunun için AKP'nin ilk yıllarında işlettiğiniz siyasi istişare ve diyalog mekanizmalarının nasıl devreden kaldırıldığı, sosyal ve politik tarafları kapsayan değil, onları kutuplaştıran, dışlayan, hatta düşmanlaştıran bir hatta doğru nasıl savrulduğu hususu eminim ki hepinizin hafızalarında tazedir.

2002'den 2009'a kadar olan süreçte, sizler, demokrasi, özgürlükler, siyasi ve ekonomik reformlar, AB kriterlerini yakalama iddianızın bugün nerelere savrulduğunu görmüyor musunuz? Yola ilk çıktığınızda muhafazakâr, demokrat, liberal, AB yanlısı, hatta sol, sosyal demokrat siyasetçileri içinde barındırarak tekçi, statükocu, vesayetçi anlayışlara karşı çoğul kimlikçi, özgürlükçü söylemlerle iddia ortaya koyan siz değil miydiniz? O çoğulcu anlayıştan bugün tekçi bir yapıya, gücü tek kişide kartelleştiren farklı kimliklerin bir aradalığından bugün tek adam sultasına gelişinizi sorgulamanın zamanı gelmedi mi? Birçok kurucu kadronuzun tasfiyesi, kadro hareketinden tek adam partisine doğru gidişinizi açık bir şekilde ortaya koymuyor mu? Abdüllatif Şener, Abdullah Gül, Bülent Arınç, Hüseyin Çelik, Nihat Ergün, Sadullah Ergin gibi kurucu kadrolar eğer size bir çağrışım yapmıyorsa, son olarak yüzde 49,5 oy almış bir Başbakanın yani Sayın Davutoğlu'nun bir saatlik bir süre içerisinde tasfiyesine kayıtsız mı kalacaksınız? Yüzde 49,5 oy alan bir Başbakanın etrafının nasıl boşaltıldığını, yetkilerinin nasıl tırpanlandığını ve en nihayetinde gönüllülük temelinde değil, dayatılan zaruretlerden dolayı nasıl görevden alındığını göz önüne getirdiğinizde, bırakın ülkenin geleceğini, AKP'nin geleceği hakkında saray darbesinin neler yapabileceğini görmüyor musunuz?

Burada özellikle saray rejimini herhâlde tanımlamak lazım. Başbakan ve Hükümet deviren bir trol ve trolçe yığının, geçimini ve yaşamını linç kampanyalarından idame ettiren devşirme sanal şarlatan takımını, partinize ve hükümetlerinize en ağır hakaretlerde bulunmuş ama biat bildirdiği için bugün bakanlık sıralarını işgal eden kraldan çok kralcı bakanları ve en son 90'lı yıllarda Kürtleri katletmiş, köyleri yakmış, yıkmış, binlerce faili belli cinayeti işlemiş ve Kürt gençlerini asit çukurlarına atmış olan Ergenekon ittifakını hâlâ görmeyecek misiniz?

Şimdi bu ekip HDP üzerinden Kürt siyasetini ve ezilen Türkiye halklarının demokrasi mücadelesini Parlamentodan atmak istiyor, kaosu ve çözümsüzlüğü daha fazla derinleştirerek demokratik siyasi çözüm yerine her gün can alan, can yakan savaş ortamının daha fazla derinleşmesini istiyor; freni boşalmış bir kamyon gibi ülkemizi ve halklarımızı derin bir uçuruma sürüklemek istiyor; Türkiye'deki demokrasi krizini tam bir demokrasi tasfiyesine çevirmek istiyor. Saray etrafında sıralanmış aynı ekip, HEP ve DEP sürecinden bugüne uzanan ve bugün HDP sıralarında temsil edilen Türk, Kürt, Arap, Mihellemi, Ermeni, Asuri, Süryani, bütün farklı kimliklerimizi dışlamak istiyor; Alevi, Sünni, Ezidi, Hristiyan, bu topraklara ait bütün farklı din ve inançların aynı sıralarda oturma ruhunu tamamen tarih dışına atmak istiyor. Sadece eş başkanlık örneğinde görüldüğü üzere, kadın özgürlükçü paradigmayı, Gezi, Yırca, Cerattepe, Lice, Amed, Dersim örneklerinde de görüleceği üzere karakol, kalekol, HES, nükleer santraller, maden ocakları gibi doğa karşıtı talan politikalarına karşı ekoloji paradigmasını tasfiye etmeyi amaçlıyor. HDP sıralarında temsil edilen sol, sosyalist, laik kesimler ile muhafazakâr, mütebedeyin, dindar kesimlerin bir arada radikal demokrasi mücadelesi yürüteceği fotoğrafını ortadan kaldırmak istiyor. İşte bizler bu sebeple bu darbeye karşı direnmenin farz olduğunu düşünüyoruz.

Bakın, bu yaklaşım çözüm getirseydi 2 Mart 1994 darbesiyle cezaevine yaka paça götürülen rahmetli Orhan Doğan başta olmak üzere milletvekillerimizin cezaevlerine atılması herhâlde Türkiye'nin köklü sorunlarına çözüm getirmiş olacaktı. Ama, tarih, DEP milletvekillerini yaka paça cezaevlerine götürülenleri, haklı olarak, kendi çöp sepetine gönderirken, Sırrı Sakık, Hatip Dicle, Leyla Zana, Ahmet Türk örneğinde de görüleceği üzere milletvekillerimizi tekrar halk iradesini temsil eden demokratik siyasetin onurlu kurumlarının başına getirmiştir.

Bakın, o dönem dokunulmazlık görüşmelerinde rahmetli Orhan Doğan Genel Kurulda şunu ifade etmişti: “Dokunulmazlığımın kaldırılmasından ve yargılanmaktan korkmuyorum çünkü ben rüşvet almadım, ihaleye fesat karıştırmadım, vergi kaçakçılığı yapmadım. Ben tarihe ve tarih içinde halka hesap vermekten korkarım. Bugün yüce Parlamentonun katkısıyla birileri beni ve arkadaşlarımı yargılayabilirler. Beni, fikir ve düşüncelerimi kendi düşünceleriyle mahkûm edemedikleri için ellerime kelepçe vurulmasına onay da verebilirler ama beni, beynimi, demokrasiye olan tutkumu ve insanlığa olan sevdamı asla teslim alamayacaklar.” demişti. Bugün HDP Grubu olarak rahmetli Orhan Doğan’a rahat uyumasını bir kez daha buradan haykırıyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Bizler de ne olursa olsun demokrasiye olan tutkumuzu, insanlığa olan sevdamızı asla ve asla hiç kimseye teslim etmeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, yine, bu Meclis sıraları 22 Mayıs 1999 yılında Merve Kavakçı’nın yaşadıklarını eminim ki hatırlıyordur. Merve Kavakçı’nın temsili sadece başörtülülerin mücadelesinin temsili değil, muhafazakâr ve mütebedeyin kesimlerin Meclise gelip gelmemesi mücadelesini temsil ediyordu. O dönem, hatırlayın, 12 Eylül darbeleri ve 28 Şubat uygulayıcıları tıpkı bugün sizin yaptığınız gibi büyük baskılar ve yasaklar getirmişlerdi. Genel Kurulda başörtülü, ezilen kesimleri temsil eden bir kadın milletvekiline dönemin Başbakanının çıkıp, tıpkı bugünkü cümlelerle, tekçi, statükocu, devletçi ve kendisini muktedir sanan bir edayla “Burası devlete meydan okunacak yer değil, bu kişiye haddini bildirin!” cümleleriyle yani bugünkü aynı cümlelerle hitap etmesi büyük bir ironidir. Ancak, trajik olanıysa dün had bildirilenlerin bugün had bildiren konumuna geçmeleridir; dün zalim karşısında mazlum olanların bugün yetkiyi aldıktan sonra mazlumin üzerine zulümle yürümesidir. Acı olan, devlet ile birey ya da toplum ilişkisinde, dün toplumu, insanı ve birey hakkını kutsayanların bugün devleti kutsama pervasızlığını göstermesidir. Oysa bizler biliyoruz ki devlet ile toplum arasındaki ilişki, devletin toplumu ve bireyi baskı altına aldığı değil, devletin toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını karşıladığı ölçüde sağlıklı ve güvenilir olur.

Gelinen noktada, devlet hakem olma vasfını yitirmiş, adalet tamamen tarafgir, siyasal bir hâl almış, toplumun yargıya olan güveni tamamen sarsılmıştır. Neredeyse saatlik kararlarla hukukun ne kadar ayaklar altında olduğu ortaya çıkmıştır. İşte, böylesi bir yargı ve adalet ortamında Meclise yapılacak olan bu darbeyle ortaya çıkacak olan şey, adaletsizlik ortamının toplumsal ve siyasal yaşamın bütün hücrelerine nüfuz etmesidir.

Değerli milletvekilleri, demokrasi, hepinizin bildiğinin aksine, çoğunluğun her şeyi yaptığı düzenin adı değil; azınlığın, sesi kısılmış olan kesimlerin sesini duyurabildiği bir düzenin adıdır. Bu Meclis çatısı altında da çoğunluğun her gün bağrıışmaları arasında HDP Grubunun yaptığı en önemli şey bu ülkedeki dışlanmış toplumsal kesimlerin veya sınıfların sesini duyurmaktır. Dolayısıyla, bu darbeyle tehdit altında olan sadece Kürtler ve muhalifler değil ülkenin bütünüdür.

Bugün, istikrar söylemiyle gelenler istikrarsızlığın bizatihi kaynağı olmuştur, devirdikleri çözüm masasıyla ülkeyi âdeta savaş ve yangın yerine çevirmişlerdir. Her gün onlarca cenazenin kalktığı, geride kalan anaların, babaların, eşlerin her gün öldüğü tablonun yanı sıra, ekonomi başta olmak üzere tüm toplumsal dinamikler felce uğramıştır. “Millete efendi olmaya değil hizmetkâr olmaya geldik.” diyenler tek efendi olma adına bugün büyük bir yangını ülkemizin içine taşımışlardır.

Bugünkü görüşmelerin 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 27 Nisandaki darbe süreçlerinden hiçbir farkı yoktur. Bizler dün o darbe süreçlerine nasıl direndiysek bu darbe sürecine de direnmeye devam edeceğiz. Başı dik, alnı ak, tarih önünde halkımıza karşı onurlu bir duruş göstermek için bu darbe tasarısına “hayır” diyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Barişa sahip çıkma adına getirdiğiniz savaş tasarısına “hayır” diyeceğiz. Özgürlükleri koruma, özgür bir ülkede eşit ve kardeşçe yaşama adına bu diktatörlük tasarınıza “hayır” diyeceğim diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Bülent Tezcan...

Buyurun Sayın Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT TEZCAN (Ayдын) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet ve Kalkınma Partisine mensup 316 milletvekilinin imzasıyla verilen Anayasa’ya -dokunulmazlıklarla ilgili 83’üncü maddeyi askıya almaya dönük- bir geçici madde eklenmesi tasarısını görüşüyoruz.

Değerli arkadaşlar, dokunulmazlıklar konusu siyasi tarihimizin her döneminde çeşitli şekillerde siyaset gündemine oturmuş ve tartışma noktasına gelmiştir. Özellikle yakın siyasi tarihimize dönüp baktığımızda, dokunulmazlıkların çok sık siyaset gündemine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine tartışılmak üzere getirilip çekildiği bir süreci yaşadık.

Sayın milletvekilleri, dünyanın birçok anayasasında parlamento üyelerine ilişkin dokunulmazlık hükümleri vardır. Ancak, şu bilinmelidir ki dokunulmazlık, milletvekilinin suç işleme özgürlüğü, suç işleme ayrıcalığı, suç işleme hakkını güvence altına alan bir kurum değildir. Dokunulmazlık, milletvekilinin siyaset yapma hakkını güvence altına alan, milletvekilinin iktidar baskısı ve iktidara tabi kurumların baskısına bağlı olmadan özgürce siyaset yapabilmesini sağlamak üzere getirilmiş kurumlardır. Ancak ne yazık ki, özellikle yakın siyasi pratiğimize dönüp baktığımızda bir şeyi görüyoruz ki dokunulmazlık özellikle son on beş yıl içerisinde ısrarlı bir şekilde, yolsuzluk yapmanın zırhı, hırsızlık yapmanın zırhı, soruşturmada kaçmanın zırhı, devleti soymanın zırhı olarak kullanılmıştır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Değerli arkadaşlar, bakın, hangi suç olursa olsun, ister teröre yardım ve yataklık ister terör örgütüne destek verme isterse rüşvet, ihtilas, zimmet, irtikâp, ihaleye fesat karıştırma, ne olursa olsun milletvekilliği sıfatı bu suçların korunacağı bir zırh değildir.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak başından bu yana dokunulmazlıklar konusunda ilkeli bir tutum içerisindeyiz, önce bunu parti programımıza net olarak yazdık. Bakın, parti programımızın dokunulmazlıklarla ilgili bölümü aynen şöyle: “Milletvekili dokunulmazlığının erdemli ve temiz siyasetin önünde engel oluşturmamasına son verilecektir. Anayasa’da gerekli değişiklik yapılarak milletvekili dokunulmazlığının sadece kürsü dokunulmazlığıyla sınırlandırılması, diğer faaliyetler ile adi suçlara karşı koruyucu işlevinin kaldırılması öncelikli hedefimiz olacaktır. Dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen milletvekillerinin mevcut dosyalarının bekletilmeden, dönem sonuna ertelenmeden sonuçlandırılması sağlanacaktır.” Yani “Milletvekili dokunulmazlığı adi suçların zırhı olamaz.” diyor ama ne yazık ki son dönemlerde ısrarla milletvekili dokunulmazlığı adi suçlardan korunmanın bir zırhı hâline getirildi. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, bu çerçevede, biz öncelikle 83’üncü maddede kalıcı bir değişiklik önerdik, arkadaşlarımız anlatacak, Anayasa’nın 83’üncü maddesinde kalıcı bir değişiklikle yasama sorumsuzluğunun, milletvekilinin ömür boyu sorumsuzluğunu düzenleyen yasama sorumsuzluğunun sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi içindeki söz, oy ve davranışlarıyla sınırlanmayıp, Meclis dışındaki sözleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekir. Şu anda Anayasa’nın 83’üncü maddesinin birinci fıkrası siyaset yapma hakkı için yeterli değildir. Milletvekili panele gider, dışarıda toplantıya katılır, televizyon tartışmasına katılır, orada konuşur; mevcut Anayasa milletvekilinin bu hakkını koruyacak noktada değil. Birinci problem bu. Siyaset yapma hakkını koruyalım diyoruz, gelin bunu değiştirelim, kürsü

dokunulmazlığının alanını açalım; hayır, özellikle iktidar çoğunluğu buraya yanaşmıyor, ama öbür taraftan 4 bakanın yolsuzluğu söz konusu olunca, burada parmaklar hep beraber kalkıyor onları aklamak üzere, dokunulmazlık zırhı kullanılıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle olmaz. Böyle olmaz arkadaşlar.

Diğer suçlarda, “yüz kızartıcı suçlar” dediğimiz zimmet, ihtilas, irtikâp, ihaleye fesat karıştırma, terör örgütlerine destek olma, teröre yardım ve yataklık etme gibi suçlarda dedik ki “Gelin, yargılama serbest olsun, tutuklama konusunu Meclise soralım.” Yargılamanın önünü açalım. Niye milletvekilliği bu suçların yargılanmasına engel olsun? Yargılama da Yargıtayda yapılsın, özel bir yargılama usulüne tabi olsun; hayır, buna yanaşılmadı.

Peki, nedir istenen? İstenen şey şudur: İstenen, geçici maddeyle getirelim 650 dosya, 660 dosya... Sayıyı bilemiyoruz, çünkü savcılar AKP dosyalarını kapatıyor, CHP’li milletvekilleri ya da muhaliflerin dosyalarını hızla Meclise göndermeye başladı. Göndersinler, bizim o zırha ihtiyacımız yok. “Bunları getirin, toplu, geçici maddeyle bu konuyu görüşelim.” diyorlar.

Değerli arkadaşlar, vicdanlarınıza sesleniyorum -Komisyonda da söyledik- Anayasa’nın kalıcı maddesini değiştirmekle, geçici maddeyle düzenleme yapma arasında hiçbir fark yok, usul açısından hiçbir fark yok; aynı mesaiye tabi, aynı usule tabi, aynı oylamaya tabi, aynı zahmete tabi. Peki, aynı işi yaparak aynı mesaiyle bir sorunu kalıcı olarak çözmek var iken niye ısrarla aynı mesaiyle sorunu geçici maddeyle erteleme ihtiyacı duyuyorsunuz?

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Masadan kim kaçtı ya? Masadan kaçtınız onu yapmamak için.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Mesele şu, mesele belli: 83’üncü maddeyi esaslı değiştirmek ve sorunu kökten çözmek değil niyet. Niyet, dokunulmazlık meselesini konjonktürel olarak alıp bir şantaj ve tehdit malzemesi olarak kullanmak. Ne yazık ki AKP geleneğinde bu hep böyle oldu.

2002 yılına bir gidin, bütün milletimiz ve sizler hatırlayın. 2002 seçimleri öncesinde dönemin Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ile Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı bir televizyon kanalına çıktılar ve millete söz verdiler, dediler ki: “Dokunulmazlıkları kaldıracağız, düzenleyeceğiz yeniden.” Ne oldu sonra? Adalet ve Kalkınma Partisi 22’nci Dönemde tek başına iktidar oldu, hemen 180 derece çark etti. Bu sefer şunu demeye başladı AKP Grubu ve o dönemin Genel Başkanı, Başkanı, dediler ki: “Bir: Bu yargıya güvenmiyoruz. İki: 4483 var; diğer memurlar, diğer kamu görevlilerinin ayrıcalıklı yargılanma usulü var. Onlar için kaldırılmadan biz bu işi niye değiştirelim?” E peki, aradan kaç sene geçti? El insaf! Aradan on dört sene geçti. On dört sene içerisinde Adalet ve Kalkınma Partisi, diğer memur ve kamu görevlileri de dâhil olmak üzere dokunulmazlıkları Anayasa’da köklü olarak çözmek konusunda bir tane adım attı mı? Atmadı. İşte bu, samimiyetsizliğin açıkça tescilidir, çok net tescilidir.

Değerli arkadaşlar, bakın, biz biliyoruz ki siz bu meseleyi sürekli bir siyasi propaganda aracı olarak kullanma niyetindesiniz. Belli dönemlerde, 2012 sonunda yine getirdiniz bu meseleyi gündeme “Teröre karşı biz bunu yapıyoruz.” diye. 2013 baharında dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan “Bırakın, bitti, bu iş kapandı.” dedi. 2012 sonbaharında dokunulmazlıkları gündeme atıp 2013 ilkbaharında “Biz bunu çektik.” dediniz. Ne oldu? O zaman terörle mücadele ne oldu?

Bakın, biz bu çerçevede, çok açık bir şekilde, net, samimi, ilkesel bir duruş içerisindeyiz. Geçici madde teklifi geldi. Geçici madde teklifi neyi içeriyor? Geçici madde teklifi çok açık: “Sadece milletvekillerini bir paket hâlinde sevk edelim.” Peki, dedik ki: “Anayasa’nın 100’üncü maddesi duruyor orada. Bakanlar var, Başbakan var, bunların dokunulmazlıkları var, bunların dokunulmazlıkları ne olacak?” “Bunların dokunulmazlıkları kalacak.” Peki, geçici maddede ısrarlıysanız, teklif verdik,

100'üncü maddeyi de katalım, bakanlar, başbakanlar da girsin işin içerisine. Çünkü milletvekili ne kadar yolsuzluk işleyebilir, ne kadar suç işleyebilir? Yetki kullanma bakanda. Hayır, bakanları koruyalım, bakanlarınki ömür boyu! Yani, bakanlık görevi bitse bile dokunulmazlığı devam ediyor 100'üncü maddeye göre Meclis soruşturması açmadığı sürece ama milletvekilinin milletvekilliği bitince kalkıyor. Mesela 24'üncü Dönemden... 4 bakanın yolsuzluk soruşturmaları var. Onların bakanlık dönemi bitti, yine sorgulanamıyorlar, yargılanamıyorlar ama 24'üncü Dönemde örneğin bir milletvekili arkadaşımız -şimdi milletvekili değil- Ali Özgündüz, o soruşturmalar nedeniyle -çok çalıştı, emeğine sağlık- çeşitli konuşmalar yaptı, bu konuşmaları nedeniyle yargılanıyor. Yani, sizin getirdiğiniz ve savunduğunuz sistemde yolsuzluğu yapan serbest, yolsuzluğu kovalayan yargılanacak, mahkeme önüne çıkacak; böyle bir tablo. (CHP sıralarından alkışlar) Onun için, getirin 100'üncü maddeyi de koyalım; "Hayır." dediniz. Şimdi önerge vereceğiz, bakalım burada ne diyeceksiniz.

İki: Ya, peki, bugün ortaya çıkmamış ya da henüz fezlekesi düzenlenmemiş bir suç varsa ne olacak? Şu andaki mevcut düzenlemede savcıların fezleke düzenleyip Bakanlığa yetiştirebildiği dosyalar bu kapsamda olacak, bizim oylamamıza kadar. Peki, altı ay sonra ortaya çıkacak ya da fezlekesi bir ay sonra ortaya çıkacak. Bir suç, bir fiili 2 kişi birlikte işledi; bir tanesinin fezlekesi geldi, öbürününki henüz gelmedi, bir ay sonra gelecek. Şimdi, bu düzenlemeye göre, o fezlekesi gelen bir kişinin dokunulmazlığı kalkacak, ötekini dokunulmazlığı kalkmayacak o dokunulmazlık kapsamında. Bunların düzeltilmesi gerektiğini söyledik, bunların düzeltilmesi konusunda da, ne yazık ki, bir adım atılmadı.

Değerli arkadaşlar, bir başka önemli nokta var: Bakın, bugün Türkiye'de dokunulmazlıkla ilgili temel meselelerden birisi Cumhurbaşkanının dokunulmazlık zırhına sarılması ve bunu ayan beyan ifade etmesidir. Dokunulmazlık konusunda öncelikli sorun bu. Anayasa'nın 105'inci maddesinin son fıkrasını suistimal eden bir Cumhurbaşkanı var, "Anayasa askıya alınmıştır." diyen bir Cumhurbaşkanı var, "Parlamentar demokrasi buzdolabına alınmıştır." diyen bir Cumhurbaşkanı var, "Rejim fiilen değişmiştir." diyen bir Cumhurbaşkanı var...

İLKNUK İNCEÖZ (Aksaray) – "Rejim" demiyor, "sistem" diyor.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – ...kendi Başbakanına darbe yapan bir Cumhurbaşkanı var. Böyle bir tabloda o Cumhurbaşkanı -bilmediğinden değil- açıkça çıkıp kürsülerde bir de diyor ki: "Beni yargılayamazsınız." Niye? "Anayasa beni koruyor." diyor, bir de söylüyor. Açıkça bunu kötüye kullandığını ifade eden bir Cumhurbaşkanı var, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanına ve ana muhalefet partisine her gün hakaret eden bir Cumhurbaşkanı var. E, bu ne olacak? Bu da yok. Yani, Türkiye'de fiilen Anayasa'yı ihlal eden bir yapı korunurken öbür tarafta paket götürelim güya terörle mücadele ediyoruz diye.

Ha, gelelim o gerekçeye: Şimdi, bu yasanın gerekçesinde başka bir şey daha var -güya kandıracıklar milleti ve bizi- diyorlar ki: "Terörle mücadele için biz bu yasayı getiriyoruz, terörle mücadele için." Hangi terörle mücadele için? Bu iktidarın, bu Hükûmetin teröre yardım ve yataklık yaptığını çok iyi biliyoruz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bugün, altmış gündür, doksan gündür, Sur'da, Silopi'de, Cizre'de, Nusaybin'de güvenlik güçleri ve silahlı kuvvetler hâlâ terör örgütlerini söküp atamadılar. Ben bugün bir gaziye ziyarete gittim. Silopi'de patlamada gazi olmuş, Allah'tan şehit değil.

Değerli arkadaşlar, bu bombalar nasıl gömüldü? Bu bombalar gömülürken devlet uyuyor muydu? Tonlarca bomba greyderlerle kazılmış yolun altına gömülürken valiler neredeydi, komutanlar neredeydi, polisler neredeydi, güvenlik güçleri neredeydi?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Onlara "Görme." dediler, onlara "Bakma." dediler!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Nerede olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Bakın, nerede olduğunu ben size şuradan söyleyeceğim: Hani, bir "çözüm süreci" denen görüşmeler süreci vardı ya,

o süreç içerisinde bir pazarlık yapıldı. O pazarlıkta Türkiye'nin yönetim sistemi, devlet sistemi, rejimi üzerinden terör örgütüyle pazarlığa oturuldu. "Ver başkanlığı, al özerkliği." pazarlığı yapıldı ve bu pazarlığın üzerinden "Türkiye'de terörü çözüyoruz." adı altında terör örgütünün mühimmat yığmasına, militan devşirmesine, vergi dairesi kurmasına, vergi toplamasına, sahte mahkeme kurup yargılama yapmasına dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere bu iktidarın hepsi göz yumdu. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün, Sur'da, Silopi'de, Cizre'de iki aydan bu yana sökülemeyen hendeklerin vebali bu Hükûmetin üzerindedir, orada akan kanın vebali bu Hükûmetin üzerindedir. Bu meselenin vebali, PKK terör örgütü, PKK'yla Hükûmet ittifakının vebalidir. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teröre destek veren CHP'nin üzerindedir. Teröre destek veriyorsunuz, teröre. Parti tüzüğünüzde var. Ne konuşuyorsun be! Terörist cenazesine gidiyorsunuz, ağlıyorsunuz be!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Şimdi, bu maddede çıkmışlar diyorlar ki: "Terör örgütüne yardım ve yataklık etmeye karşı biz bunu getiriyoruz." Geçin oradan, geçin oradan, geçin oradan! Terör örgütünün bugünkü gücünün sebebihikmeti sizin gafletiniz ve hırsınızdır, başka hiçbir şey değil. (CHP sıralarından alkışlar)

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Siz dokunulmazlığa "evet" mi diyorsunuz, "hayır" mı diyorsunuz, onu söyleyin, halk bilsin.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Bu belge, Türk Silahlı Kuvvetlerinin doğuda bir validen izin istediği belgedir. Ne için izin istiyor? "Terör örgütü tahkimat yapıyor, operasyon yapacağım, bana izin ver." diyor Türk Silahlı Kuvvetleri. Bunun gibi 290 tane daha dosya var, 290 tane. Bakın, ne diyor: "Görülen lüzum üzerine izin verilmemiştir." Peki, bu vali bunu kendi keyfiyle mi söylüyor? Hayır. Bakın, size bir söz okuyacağım. Diyor ki: "Çözüm süreci içerisinde valilerimiz kendilerine verdiğimiz talimatlar gereği ciddi manada bu terör örgütlerine karşı şu andaki operasyonlara girmiyorlardı. Belki kendilerine çekidüzen verirler." Merhamete bakın, merhamete! "Belki kendilerine çekidüzen verirler. Belki bu şekilde devam etmezler ama maalesef kendilerine çekidüzen vermediler, tam aksine bu süreç içerisinde ne yazık ki bir hazırlık safhası içine girdiler."

Şimdi, şunu sorma hakkımız yok mu değerli milletvekili arkadaşlar: Oradaki komutan bunu görürken, oradaki polis müdürü bunu görürken, oradaki albay, general, yarbay bunu görürken Hükûmetin başındakinin gözü kör müydü, kulağı sağır mıydı, görmüyor muydu bunları? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Size gerek yok, bize millet yeter!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Onun için, hiç kalkıp da bu meseleyi terörle mücadele meselesi gibi anlatmaya çalışmayın. Kazdırdığınız hendeklerin, döktürdüğünüz kanın, verdiğiniz şehitlerin vebalini bu tasarı kurtarmaz, kurtarmaz, o vebali örtmez bu tasarı. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Size gerek yok, bize millet yeter!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Ha, şimdi gelelim ne olacak... Biz hiçbir zaman bu meseleye konjonktürel olarak bakmıyoruz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Size gerek yok!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Rahatsız olmayın, rahatsız olmayın!

Dokunulmazlıklar konusunda Cumhuriyet Halk Partisi olarak her zaman ilkesel tutumumuzu koruduk, yine korumaya devam edeceğiz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Nerede koruyorsun be! Parti tüzüğünde ne yazıyor, ona bak! Konuşuyorsun orada...

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Parti programımız ne diyorsa onu yapacağız. Biz sarayın fedaileri değiliz.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Göreceğiz birazdan.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Biz Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleriyiz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, onun için sandığa gömdüler sizi, onun için sandığa gömüyorlar.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Onun için, şimdi kalkıp bunu millete “terörle mücadele meselesi” diye anlatmayın, bu bir.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teröre destek verdiğiniz için sandığa gömüyorlar sizi!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – İkincisi: O süreç içerisinde bu hendekler kazılırken, bu tahkimatlar yapılırken “Öz yönetimi alacağım.” diye, “Özerkliği alacağım.” diye iktidarla her türlü ittifaka girenler ve o günün saray kadrosuyla saraylarda oturup pazarlık yapanlar da bugün darbeye karşı mücadele bayrağını alamazlar...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne diyorsunuz onu söyleyin, “evet” mi “hayır” mı?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - ...ve taşıyamazlar, yok böyle bir şey! Kimse bu mesele üzerinden kendi hanesine siyasi rant devşirmesin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Genel Başkanınızın sözünün arkasında duracak mısınız bakalım? Onu göreceğiz şimdi.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Biz dokunulmazlıklar konusunda konjonktüre göre hareket eden bir parti değiliz. Söylediğimizi söyledik

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) - Ne dediniz?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Partinin programını okuduk.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) - Ne anlattınız?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Vicdanımız açık, önümüz açık, ne yapacağımızı biliyoruz. Sizin dokunulmazlıklar üzerinden siyaset malzemesiyle milleti kandırmanıza fırsat vermeyeceğiz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, söyle, söyle!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Sayın Bostancı'yı dinliyorum.

Buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın konuşmacı, eleştirinin çok ötesinde hakaretlerle dolu bir konuşma yapmıştır. Özellikle teröre karşı verilen mücadeleyi ıskalayan, onu bir kenara bırakan, orada bile “Şehitlerin kanından siz sorumlusunuz.” diyerek görmezliğe gelen, buradan grubumuza yönelik bir hakaret çıkaran bir satışmada bulunmuştur.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ben “Hükûmet sorumlu.” dedim, Hükûmet cevap versin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – 69’a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İki dakika süre veriyorum.

Lütfen, yeni bir satışmaya meydan vermeyelim.

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; aslında Sayın Tezcan'ın yaşı müsait; Türkiye'de terörle mücadelenin tarihi eski, AK PARTİ'den öncesi de var, o zaman da kan döküldü. Kimdi onların sorumlusu? Bu topraklarda bazı problemler dolayısıyla her zaman kan döküldü. Böyle bağırarak, hamaset yaparak, gruptan alkış alacağım diye yüksek sesle söylenerek bu meseleleri çözemezsiniz. 1984'ten bu yana bu ülkede kan akıyor.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – 1984'ten beri sağ iktidar!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu kanı dindirmek için sizin görüşünüz nedir Allah ırzısı için? Hiçbir görüşünüz yok. AK PARTİ gerektiğinde bu milletin tamamını kucaklayan bir yaklaşımla, gerektiğinde de bu kamu düzenine meydan okuyan, milleti rahatsız eden, hendek kazan insanlara karşı halkın güvenliği için devletin gücünü kullanarak yine kamu düzenini sağlamak kastıyla teröre karşı mücadele verdi.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Gerektiği zaman teröristi kucakladınız mı Sayın Başkan? Gerektiği zaman teröristi kucakladınız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Teröre karşı mücadele verirken elbette bir taraftan güvenlik güçleri bu mücadeleyi yürütecek, diğer taraftan da akılla davranacaksınız, insanları kazanacaksınız. Bu akıl AK PARTİ'de olduğu için on dört yıldır AK PARTİ iktidarda, Allah'ın izniyle aynı şekilde yoluna devam edecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Tezcan, Sayın Genel Başkanınız, bu konulara ilişkin, dokunulmazlık konusunda “Evet vereceğiz.” dedi, yanlış bilmiyorum değil mi? Ama siz topu havada bıraktınız “Biz biliyoruz.” dediniz, Meclis de bilsin, o yüzden konuşmaya çıktınız. (CHP sıralarından gürültüler) Biz bilemedik doğrusu ne söyleyeceğinizi.

Şimdi, gelin de hakikaten ne vereceksiniz bilelim.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hadi bakalım, MHP söyledi.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Buyurun Sayın Tezcan.

Ne için söz istediniz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Grup Başkan Vekili konuşmamızdan ne demek istediğimizi anlamamış, “Genel Başkanınız böyle dedi, siz farklı mı düşünüyorsunuz?” diye sordu, bu nedenle...

BAŞKAN – Buyurun, Genel Başkanla farklı düşünmediğinizi madem öyle...

İki dakika süre veriyorum.

İLKUR İNCEÖZ (Aksaray) – Evet diyeceksin herhâlde.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bakalım Genel Başkana ne diyeceksiniz? Arada bırakmayın, arada; yalnız bırakmayın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sabırlı olun, sabırlı olun.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, istirham ediyorum, lütfen müdahale etmeyin.

Buyurun Sayın Tezcan.

4.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değerli arkadaşlar, Sayın Grup Başkan Vekili biraz önce dedi...

Ben aslında Hükûmete söylemiştim söylediğim sözleri ama saray darbesiyle Hükûmet devrildiği için doğal olarak AKP grup başkan vekili cevap vermek zorunda kaldı. (CHP sıralarından alkışlar)

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Ne alakası var!

BAŞKAN – Lütfen Sayın Tezcan, birbirinize yaralayıcı sözler kullanmayın.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Cevap veriyorum Sayın Başkan.

İkincisi: 2002 yılında AKP Hükûmeti kurulduğunda Türkiye’de sıfır terör vardı, bugün onlarca şehidin verildiği bir noktaya geldik. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bir, siyaset önce bunun hesabını vermek zorundadır ve verecektir.

Dokunulmazlıklar meselesinde, biz genel başkanları bir gecede saraydan gelen emirle devrilen bir parti değiliz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Genel başkanlarının işaretinin arkasında yürümeyi bilen bir partiyiz. Parti programımızı okudum, parti programımızda ne yazdığı belli, aklınız varsa ve okuduğunuzu, dinlediğinizi anlıyorsanız bu söylediklerimi de anlıyorsanız Cumhuriyet Halk Partisinin ne yapacağını bilirsiniz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne söyleyeceksin onu söyle, onu.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnçeoğlu, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Devam)

BAŞKAN – Grup adına son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’a aittir.

Sayın Turan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan dokunulmazlıklar hakkındaki Anayasa değişikliğiyle ilgili AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bugün tarihî bir oturuma hep beraber şahitlik ediyoruz. Türkiye’nin değişik süreçlerini beraber yaşadık, önemli kırılmaları son on dört yıl içerisinde beraber yaşadık, beraber imal ettik bu siyasi süreci. Son dönemde dokunulmazlıklarla ilgili dile getirilen iki farklı mesele öne çıktı. Bir tanesi, terörle ilgili faaliyetlerin vekillik sıfatı adı altında dokunulmazlık zırhına sığınarak âdeta dokunulmazlıktan kaynaklı hakların terör faaliyetlerine altyapı hazırlaması süreci oldu. Bir diğeri de şu muazzaz grubu, AK PARTİ Grubunu, emektar, çalışkan, dirayetli grubu ısrarla, burada ağzıma almaya utandığım ifadelerle tahkir ederek, “Sizde şu dosya var.”, “Sizde bu dosya var.”, ”Her türlü suç da var.” diyerek olmayacak vicdansızlıkla bu gruba ithamlarda bulunuldu. Biz de hem terörle ilgili -tırnak içerisinde- ayarın bozulması hem de grubumuza yapılan bu ithamların, bir anlamda, doğru mu, değil mi test edilmesi için, arkadaşlar, bırakın Karma Komisyonu, bırakın zaman kaybını, hep beraber gelelim, mevcut tüm dosyaların dokunulmazlığını kaldıralım, el mi yaman, bey mi yaman görelim dedik. Özeti bu.

Değerli arkadaşlarım, dokunulmazlık, AK PARTİ’nin icat ettiği bir anayasal zırh değil; dokunulmazlık, AK PARTİ’nin Anayasa’ya eklediği bir madde değil.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Bülent Bey, 4 Bakanı da getirecek misiniz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Dokunulmazlık, demokratik rejimlerde, çağdaş demokrasilerde her vekilin vekillik görevini yerine getirmesi için Anayasa’nın, bir anlamda milletin vekillere verdiği görev; dokunulmazlık, millî iradenin eksiksiz olarak Meclise yansması, siyasi faaliyetlere yansması için bizlere tanınan bir hak. Bu kurumu yani dokunulmazlığı -dediğim gibi- AK PARTİ getirmedi Anayasa’ya. Eski Roma’da olan bir ifade. Daha güncele geliyorum, 1876 Anayasası’nda olan bir ifade. Daha ötesi, 1924’te, 1961’de, hepsinde olan bir ifade. Dokunulmazlıktan bize bir fatura çıkaramazsınız. Dokunulmazlık anayasal sistem içerisinde bir haktır, vekillik sıfatını yerine getirmek için bir zırhtır ve bunun gereği yapılıp arkadaşlar. Bizler, her anayasada olan bir ifadeyi bu dönemde ekstra bir değişiklik yapmadan bugüne kadar getirdik. Karar değiştirenler kimler, az sonra söyleyeceğim; kararı nasıl revize etmişler, onları az sonra söyleyeceğim.

Bakınız, değerli arkadaşlar, bu çalışmayı yaparken koca koca siyasetçilerin, hatta bazı genel başkanların “Kürsü dokunulmazlığından başka her şey kalsın.” dediğini gördük. Bakın, değerli arkadaşlar, kürsü dokunulmazlığı vekillik görevini yapmak için ne kadar kıymetliyse, kürsüye ulaşma dokunulmazlığı da bir o kadar kıymetlidir. Siz “Kürsü dokunulmazlığı kalsın, diğer her şey kalsın.” derseniz, yarın buraya gelme ihtimalini zayıflatma kapısını açmış olursunuz. O yüzden, dokunulmazlığın bizim açımızdan iki cephesi var: Bir, kürsü; iki, kürsüye gelme hakkı. Buraya gelirken farklı kurumlar, farklı örgütler birtakım gerekçelerle dokunulmazlığı kalkan vekilin kürsüye gelmesini engellerse bu kürsü dokunulmazlığının ne kıymeti kalacak? O yüzden, “Kürsü dokunulmazlığından başka her şey kalsın.” demek abesle iştigaldir değerli arkadaşlar.

Bakınız, kaldı ki diğer grup başkan vekillerinin konuşmalarında, diğer hatiplerin ifadelerinde gördük ki kürsüden kaynaklı bir dokunulmazlık tartışması yok. Hiç kimse “Kürsüde sen bunu demişsin, o yüzden davan var. Kürsüde bunu demişsin, biz de bunu beğenmemişiz, o yüzden açılan bir dava var.” demiyor. Mesele, dokunulmazlıktaki kürsü meselesi değil arkadaşlar, yoksa Karma Komisyon zaten kendi usulünde bu işleri görüşür ve karara bağlardı. Ancak, son dönemde, artan dokunulmazlık tartışmaları, -bir daha diyorum- grubumuza yapılan ithamlar ve terör faaliyetleri toplum vicdanında bir yara açtı. Şunu dedi insanlar: “Ey vekiller, biz sizi bizi temsil edin diye gönderdik.” Zaten kavga eden, masa üstünde gezen, olmayacak bölünme ifadeleri kullanan insanlar vekil olmadan da bunları yapıyorlar. Terörle yapıyor, farklı kurumlarla yapıyor ama vekilden beklenti var. Siz bu milletin size verdiği emanetin, vekillik görevinin hakkını yerine getirmez, falanca örgütlerin, fişmanca grupların, hatta başka başka ülkelerin sözcüsü gibi davranırsanız bu halk size dur der. Dokunulmazlığın zerre kadar benim gönlümde kıymeti yok, benim de fezekem var, kaldırılınsın, “evet” oyu vereceğim ama mesele ne? Dokunulmazlık zırhı adı altında yapılan yanlışlıklara bu millet zaten kendi gönlünde dur dedi, dokunulmazlığı bu millet kaldırdı. Hafta sonu ben Çanakkale’deydim, hiç kimse bize “Dokunulmazlığı kaldırmayın.” demedi, şehit annesi var, gazimiz var, evlatlarımız var; hepsi, “Nasıl olur da Apo’nun marşını Meclisin koridorlarında söyletirsiniz?” dediler bize. Değerli arkadaşlar, mesele, kürsüdeki konuşmalar değildir; mesele, canlı bombanın taziyesidir; mesele, halkı sokağa çağırma; mesele, Diyarbakır’ın köyünde ölen 16 vatandaşımızı PKK’nın katlettiğini bilmesine rağmen utanmadan, sıkılmadan “PKK yaptı.” diyememektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, ısrarla, dokunulmazlığın kaldırılmasını saray darbesi gibi komik ifadelerle ifade edenler, dokunulmazlığı olmayacak operasyonların aletiymiş gibi söyleyenlere şunu söylemek istiyorum: Çok değil, birkaç ay önce, bugün dokunulmazlığa “Hayır.” diyen partinin saz çalan genel başkanı, “Tüm vekillerin dokunulmazlığı kaldırılınsın.” diye açıklamalar yaptı, defaatle kürsüde söyledi, grupta söyledi, basın toplantısı yaptı. Yetmedi, 80 vekilini yanına aldı, Meclis Başkanına gitti, “Dokunulmazlıklarımızı

kaldırın.” diye dilekçe verdi, o dilekçeler hâlâ duruyor orada. Peki, AK PARTİ “Evet, kaldırıyoruz.” deyince ne oldu? Aynı grup başkan vekili, aynı eş başkan dedi ki: “İntikam, öç alma girişiminin desteklenmesi bir hata.” Ne oldu? Arada bir ay fark var, dün 80 kişiyle beraber dilekçe veriyorsun, bugün de “İntikam alıyorlar.” diyorsun. Yetmiyor, “Bu hafta dokunulmazlığımız kaldırılabilir, kendi ayağımızla ifade vermeye gitmeyeceğiz.” dedi. Bir daha diyorum: 80 tane imzanın hakkı hukuku ne oldu arkadaşlar?

Bakınız, yetmedi, şunu söylemek isterim, 7 Hazirandan sonraki öz güvenle -hani bir klasik şarap içen fare hikâyesi vardır ya “Getir o kediye bana.” diyen- dedi ki: “Adil şekilde yargılanacaksınız, koltuktan düştünüz diye sizi asacak hâlimiz yok.” Şimdi, söylüyorum: Hiç korkmaya gerek yok, hiç darılmaya gerek yok.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Korkan sizsiniz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sizden korkan sizden beter olsun.

BÜLENT TURAN (Devamla) – 80 tane vekiliniz imza verdi, hiç korkmayın, yargılanacaksınız arkadaşlar, başka bir şey değil.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Hâkim misin lan sen?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sizi tarih yargılayacak tarih.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, mesele dokunulmazlık değil demiştim. Devam ediyorum, bakınız, bir vekilin aracının bagajında dünya kadar bomba bulundu, sevkiyatta yakalandı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yalan, yalan!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yalancısın, yalancısın!

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Yalan!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Yalan mı, yalan değil mi...

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Adaleti gazeteler mi dağıtıyor?

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...izin verin yargıya gidelim, yargı bunu ifade etsin arkadaşlar. Bunun yalan mı, değil mi olduğunu beraber göreceğiz.

Bir şey daha söyleyeceğim, siz bu ifadelere “yalan” diyorsunuz. Peki, bu da mı yalan, bu da mı yalan? Canlı bomba Ankara’da onlarca vatandaşımızı öldürmüş, utanmadan sıkılmadan o canlı bombanın taziyesine gidilmiş, terör örgütünü överek de, destekleyerek de “Sırtımızı oraya dayıyoruz.” demişler. Bu da mı yalan arkadaşlar?

“Süresiz direniş” bu davet değil midir arkadaşlar? Sizin yetkilileriniz bu milleti sokağa çağırdılar, 52 kişi bir günde öldü arkadaşlar ve ölenlerin de büyük çoğunluğu Kürt gençleriydi. Bu da mı yalan?

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Sen öldürdün onları.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bizler dokunulmazlığın anayasal sistem içerisinde gerekli olduğunu ancak son dönemde terörle ilgili faaliyetlerde büyük bir istismara konu olduğunu, şehitlerimizin hatırı için, gazilerin hatırı için bunu yapacağımızı ifade ettik. Ancak, özellikle CHP’li arkadaşlarım “Sizde de o yanlışlık var, bu yanlışlık var.” diye bir sürü ithamda bulunmuşlardı, biz de o yüzden hepsini kaldıralım dedik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4 bakan nerede?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Birini kaldırsaydık arkadaşlar, diyecektiniz ki: “HDP’yi yok ediyorsunuz, CHP’yi yok ediyorsunuz, falanca falan.” diyecektiniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yolsuzluk dosyaları var mı?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir ayda 100 tane dosya hazırlandı, hepsi muhalefetin.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Diyoruz ki: Hiçbir partiye ön yargımız yok, hiçbir partiye ön reddimiz yok. El mi yaman, bey mi yaman! Ben de fezlele sahibiyim. Diyorum ki: Kaldıralım, hep beraber görelim.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Bakanlar ne olacak, bakanlar? 4 bakan, 4 bakan!

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4 bakan!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, HDP’nin bu konudaki tavrını anlıyorum, anlayabiliyorum, size ne olduğunu anlayamıyorum! Size ne oluyor?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, biz 4 bakanı soruyoruz.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Genel Başkan “evet” diyeceğim diyor, az önce konuşan hatibiniz “evet” ile “hayır” arasında bir şey söylüyor, her gün bir arkadaşınız çıkıyor, “‘Hayır’ diyeceğim.” diyor. Daha biriniz çıkıp da “‘Evet’ diyeceğim.” demedi.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Bülent Bey, biz “evet” diyeceğiz ama sizden kaç kişi “evet” diyecek, o belli değil.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bak soruyorum: CHP’den bir sürü arkadaş “‘Hayır’ diyeceğiz dokunulmazlığa.” dedi, bir tanesi çıkıp da “‘Evet’ diyeceğiz.” demedi. Varsa “evet” diyen haykırın, ben de buradan duyurayım. Var mı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Var, ben; “evet”, “evet”

BÜLENT TURAN (Devamla) – Tanju Bey, bir. Var mı, var mı arkadaşlar?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gizli oylama, gizli, gizli.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Grup kararı almak yasak ya.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) Açık oylama yapalım, açık; el mi yaman bey mi yaman görelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, CHP’nin hayatında, hatıratında çok üzücü hatıralar var, bunların da büyük çoğunluğuna siz üzülyorsunuz, bundan rahatsız oluyorsunuz; darbeler var, vesayet var, Deniz Gezmiş idamları var, var da var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kendi grubuna söyle, kendi grubuna!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bir yanlış daha yapmayın, bir yanlış daha yapmayın. CHP’li arkadaşlara sesleniyorum; bu ülkeyi seven, teröre “dur” diyen, bizdeki ithamlar var mı yok mu öğrenmek isteyen iyi niyetli CHP’lilere soruyorum, diyorum ki: “Evet” dersanız referanduma gitmeden meseleyi çözerek...

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Kendi grubuna bak, grubuna!

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4 bakan nerede?

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...herkesin dokunulmazlığını, AK PARTİ’nin de CHP’nin de HDP’nin de MHP’nin de kaldırırız, hep beraber yolumuza devam ederiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4 bakan nerede?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız değerli arkadaşlar, kaldı ki bununla ilgili CHP’nin Genel Başkanının açıklamaları var, onlara da bakalım. Diyor ki: “Dokunulmazlıklar kaldırılсын, hepimiz yargıya gidelim.”

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hepimiz. Hepimiz gidiyor muyuz, 4 bakan gidiyor mu?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Arkadan bakan bakanlar gidiyor mu?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Geçiyorum, yorum yapmayacağım bile. Diyor ki: “CHP’den sürpriz hamle.” Hamleye bak! “Dokunulmazlıklar kaldırılсын.” Hamle bu. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Alkış kesmeyin de devam edin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tabii, tabii, doğruyu söylediğiniz sürece.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Diyor ki: “Dokunulmazlıkları referandum yapalım.” Şimdi, referanduma geçtik. Yine devam ediyorum: “CHP karıştı, ‘hayır’ oyu vereceğiz.” Hadi alkışlayın bakalım, hadi alkışlayın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, şu an 3 partinin de siyasi tavrı net, “evet” diyen var, “hayır” diyen var.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Grup olarak karar alamazsınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Net olmayan, kafası karışan, topluma ne dediği belli olmayan, her gün başka söyleyen bir parti var.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sizsiniz.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bu da Mustafa Kemal’in partisine yakışmıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aha burada, aha burada.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Gelin, tavrınızı netleştirin arkadaşlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4 bakan, 4 bakan! Bülent Bey, hepsini kaldıralım.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, kıymetli arkadaşlarım, mesele, az önce söylediğim gibi, özellikle terörle ilgili çalışmalarda, faaliyetlerde bu milletin bize verdiği görevler var, bize verdiği onurlu işler var. Biz, AK PARTİ’nin 316 vekili ortak imzalayarak bu teklifi buraya getirdik ve zaman kaybetmemek için, usul ekonomisi gereği Karma Komisyonunda değil, burada hemen bu işi yapalım dedik. Hiç kimseden korkumuz yok, alnımız açık, bu grupta korkacak, sıkılacak, darılacak asla bir şey yok.

“4 bakan, 4 bakan, 4 bakan” diyorlar. 4 defa söyledim, 44 defa da söylerim, “4 bakan” diye ifade edilen eski bakanlarımızın şu an dokunulmazlığı yok zaten; komik olmayın, komik olmayın, şu an yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yargılanıyorlar mı, kapattınız burada işte. Yapma ya, yapma böyle.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah’tan kork, Allah’tan kork!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Onun dışında, istediğiniz şikâyeti verin, istediniz savcıya gidin, onların dokunulmazlığı yok arkadaşlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kapattınız burada, yargıya mı gittiler? E, siz vermediniz, yargılatmadınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Onun dışında, o bakanlarla ilgili komisyon kurulmuş, çalışmalar beraber yapılmış, hukuki ve siyasi süreleri bitmiş, hâlâ onu söylüyor olmanız çok garip ve komik diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, az önce ifade ettiğim hani Tolstoy’un “İnsan bozulduğu zaman ne kadar korkunç bir yaratık olur.” dediği bir ifade var ya... Roboski’deki malum mesele olduğunda...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Nedir malum mesele?

BÜLENT TURAN (Devamla) - ...herkesi ayağa kaldırdık, üzüldük, dertlendik, komisyon kurduk, oralara gittik...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Katliam bu, katliam.

BÜLENT TURAN (Devamla) - ...beraber çalışma yaptık. Ancak, bir daha diyorum, Diyarbakır'ın o köyünde, Tanışık köyünde üç gün önce bomba patladığında herkes PKK'nın adını ağzına almadan sadece usulen bir başsağlığı diledi. Bakın, bir şey söyleyeceğim, bugün bizim bakanlarımız, arkadaşlarımız oradaydı arkadaşlar, hepsi ifade ediyorlar, mesele net. Sizin yaptığınız yanlışlara sadece Meclis "dur" demeyecek, bu halk da "dur" diyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kürtler, Kürt kardeşlerimiz birçok sorununu çözdü, birçok sıkıntısını aştı ama Kürt kardeşlerimiz PKK sıkıntısını da aşacaklar inşallah. Göreceksiniz oradaki bu halkın bu işe "dur" demesi, engel olması günden güne artacak. Şırnak ile Çanakkale'nin kaderinin, Hakkâri ile Tekirdağ'ın kaderinin aynı olduğunu, bu ülkede bir ve beraber yaşayacağımızı cümle âleme gösterecek insanlar. Bakınız, 13 cenaze 60 kilo olarak kaldırıldı. Yazık, yazık, poşetlere koydular, 13 cenaze şu hâlde gömüldü arkadaşlar. Çok üzüldüğüm bir şey var, malum yapılardan bir tane PKK'ya karşı "Yazıklar olsun!" denmedi, bir tane söylenmedi. Ve daha öte bir şey söyleyeyim size, o köyde öğrendik ki insanlar PKK'nın 15 ton hazırladığı bombaya "Geçemezsin, patlatamazsın, yapamazsın." dediği için o köyü patlattılar arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer o köyde o bomba patlamasaydı, Allah korusun, belki 16 kişi değil 26 kişi, 106 kişi ölecekti. O köylüleri PKK katletti ama çıkıp yüreklice "PKK" demediniz. Kandil'den izin almadan konuşamayan insanların buraya çıkıp bize "saray darbesi, saray darbesi" demesi... "Hadi oradan!" diyorum sadece. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sizin "saray" diye ifade ettiğiniz bizim başımızın tacı. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sizin "saray" diye ifade ettiğiniz bu milletin helal oylarıyla, çocukluğundan beri gençlik kolları, ana kademe, belediye başkanlığı, il başkanlığı, başbakanlık, cumhurbaşkanlığı hep seçilerek gelmiş, hep seçilerek gelmiş. Bu ülkenin demokrasisine katkı sağlamış, yatırıma katkı sağlamış, bu milletin bağrında o biçim bir yer bulmuş farklı bir insan. Siz kızdığımı düşünüyorsunuz, biz üşenmiyoruz, gücenmiyoruz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz kasetle genel başkan değiliz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Biz kurucu olan Genel Başkanımızla istişare ederiz, "Onu sevmeyin." diyemeyiz insanlarımıza, severiz, beraber yol yürürüz. Sözüünüzün toplumda karşılığının olmadığını en güzel sözü bu. Seçimden önce "Saray" dediniz, "lüks" dediniz, "israf" dediniz, olmayacak şeyler söylediniz.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) - Doğru değil mi?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Millet sizi ciddiye bile almadı, yüzde 52 Cumhurbaşkanımıza, yüzde 50 AK PARTİ'ye oy verdi ve yola devam etti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) On dört yıldan beri oyunu arttıramayan tek parti şurası, on dört yıldan beri oyunu arttıramayan tek parti burası. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın değerli arkadaşlar, bugün çok kötü bir grup konuşmasına şahitlik ettik. Ben utandım dinlerken. Ümit ediyorum aranızda utananlar da vardır. Hiçbiri utanmayacak değil herhâlde, mutlaka utananlar vardır, rahatsız olanlar vardır diye düşünüyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Biz yolsuzluk yapmadık utanalım, hırsızlık yapmadık utanalım!

BÜLENT TURAN (Devamla) – O konuda şunu söyleyeceğim: Alın oradan kasetle gelen Genel Başkanı, kim olursa olsun başkan, "Mustafa Kemal'in hatırası var, İnönü'nün hatırası var, tarihin hatırası var." deyip zaten bu oyu alır, hiçbir katma değeri yok. Ama bari ağızlarını biraz ayarlasınlar da, küfredmeden, hakaret etmeden, topluma örnek bir konuşma yapabilsinler.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Siz onu grubunuza söyleyin!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu parti, bu Genel Başkan, bu grup konuşması, bu Mecliste okunamayacak ifadelere bugün şahitlik etti. Ben utandım, üzüldüm.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz o yaptıklarınızdan utanın, yaptıklarınızdan!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Dokunulmazlık meselesine geri dönmek istiyorum. Dokunulmazlık, özetle, anayasal sistem içerisinde vekillerin vekillik görevini yapması için bir hakktır, ancak terörist faaliyetlere, yanlış işlere zırh olsun diye bir kalkan değildir. O yüzden de Karma Komisyona gerek kalmaksızın, usul ekonomisi gereği, hep beraber gelelim ve şu an bizde olan tüm fezlekeleri kaldıralım diyoruz.

“Yarın ne olur?” dedi arkadaşlar, “Yarın ne olur?” Karma Komisyon orada, toplanır, gereğini yapar. Bizler, dokunulmazlık zırhının kötü niyetle kullanılmasını, yanlış yere vesile olmasını istemediğimizden dolayı bunu söylüyoruz.

Değerli arkadaşlar, CHP’nin bu süreçte belirleyici parti olduğunu düşünüyorum. Siz “evet” dersanız dokunulmazlık kalkar, “hayır” dersanız kalkmaz. Tarihi vebal üzerinizde. Nerede yer alacağınızı, nerede görev alacağınızı tüm kamuoyu bilecek. Ancak “Dokunulmazlıklar kalksın.” dersanız alkışlayacağız sizi, hep beraber yargıya gideceğiz. “Dokunulmazlık kalkmasın.” dersanız de her gün size, niçin bunu dediğinizi, kimlerle beraber olduğunuzu herkese, köy köy, kasaba kasaba anlatacağız.

Değerli arkadaşlarım, dediniz ki: “Dokunulmazlık gündemi yoktu.” Dokunulmazlık gündemi vardı, yoktu falan değil. “Yok.” diyen arkadaş vardı ya, ona diyorum ki: Bir şehit annesinin evine git, o gündem var mı, yok mu gör; bir gazinin evine git, o gündem var mı, yok mu gör...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İmralı’ya giderken?

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...bir mazlumun yanına git, bu gündem var mı, yok mu, gör. Mesele kürsü dokunulmazlığı değildir, mesele vatan savunmasına ihanet eden insanların yargı önüne çıkmasıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Baluken...

Sayın Gök, size de döneceğim, önce bir Sayın Baluken’i dinleyeyim.

Buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın grup başkan vekilinin konuşması başından sonuna kadar grubumuza, eş başkanımıza hakaretlerle doluydu.

BAŞKAN – Sayın Baluken, iki dakika süre vereceğim. Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- *Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve HDP Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması*

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu kürsüden defalarca sizlere söyledik. Eş başkanımızın saz çalmasından biz utanmıyoruz hatta onur duyuyoruz. Başka bir şey çalmış olsaydı başkanımız utanabilirdik. (HDP sıralarından alkışlar) O nedenle ağzınıza sakız edip sürekli buradan o konuya girmenizi kınadığımızı ifade etmek istiyoruz.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Bir daha söyle, tekrar et.

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Bakın, milletvekillerinin silah taşıma meselesiyle ilgili, siz bir hukukçusunuz, keşke yandaş medya kupürleri yerine şu fezlekeyi bir incelemiş olsaydınız. Ben o fezlekenin son cümlelerini size okuyayım, Faysal Sarıyıldız’la ilgili silah taşıma mevzuu var ya. Savcı, fezlekenin en sonuna demiş ki: “Faysal Sarıyıldız’ın aracına silah yüklenilmediği, on sekiz saat önce Faysal Sarıyıldız’ın oraya gittiği” konusu, fezlekeye bir göz atmış olsaydın ortada ve netti. (HDP sıralarından alkışlar) Ama savcı fezlekelerini bu kadar merak ediyorsanız yani binlerce tırla IŞİD’e, Suriye’deki çetelere giden silahlarla ilgili durumu bütün dünya biliyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – O fezlekeyi okusaydın, orada öyle bir şey olmadığını görürdün.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Diyarbakır’a gel Diyarbakır’a!

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Silahların taşınması meselesinde sizin ününüz dünyaya yürüdü, dünyayı geziyor. O nedenle bu tarz yaklaşımlardan vazgeçin.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – PKK’nın yaptığı katliama gelsene bir, Diyarbakır’a! Diyarbakır’daki katliama gel, Diyarbakır’a!

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Diğer taraftan, bakın, Kobani süreciyle ilgili, Kobani direnişiyle ilgili yaptığımız çağrı demokratik eylem ve tepki çağrısıdır. HDP tarihinin en onurlu çağrısıdır. “Orada katledilen 52 kişiyi kim katletti, kim provoke etti, gelin araştıralım.” diye önerge getirdik, siz reddettiniz, sizin oylarınızla reddedildi.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Diyarbakır’daki 17 tane köylüyü öldürenleri bir kına! PKK’yı kına bizi değil!

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Diyarbakır’la ilgili de Dürümlü ve Tanışık’taki bombalamayı da bugün Genel Kurulda da, Meclis grubu toplantısında da hem eş başkanımız hem de biz açık bir şekilde kınadık.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – PKK’yı kına! 17 masumu öldürdü, onları da kına!

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Sanırım siz burada olmadığınız için, ısrarla, bu kınamamızı farklı bir noktada ele alıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Dolayısıyla, teröre destek verme noktasında tarih önünde kimin yargılanacağını hep birlikte göreceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Göreceğiz! PKK’ya “PKK” diyemeyeni göreceğiz, zamanı gelecek.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, sizi de dinleyeceğim ama önce Sayın Gök’e söz vermişim, onu dinleyeceğim.

Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, AKP sözcüsünün grubumuzla ilgili değerlendirmelerinde Cumhuriyet Halk Partisinin üzerinde darbeler tarihi var, vesayet var...

BAŞKAN – Sayın Gök, size de iki dakika sataşmadan dolayı söz vereceğim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Zaten fazla konuşmama da gerek kalmadı.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sağ olun.

BAŞKAN – Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

Buyurun.

6.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada az önce grubumuza ve tüm Meclise dokunulmazlıklar konusunda öğütlerde bulunmaya çalışan AKP grup başkan vekili değerli kardeşim bilmelidir ki cumhuriyet tarihinin en ağır yolsuzluk olaylarında ilk defa 4 bakanın aynı anda istifa ettiği, ayakkabı kutularından paraların çıktığı, 700 milyarlık kol saatlerinin tartışıldığı ve bir bakanın da “Ben ne yaptırısam Recep Tayyip Erdoğan’ın emriyle yaptım.” dediği bir ortamda 4 bakanla ilgili burada gelip de onları aklayan bir AKP Grubundan Cumhuriyet Halk Partisinin dokunulmazlık konusunda alacağı hiçbir ders yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Ortada Başbakan yok -geçen gün aradık burada- bakanlar yok, milletvekilleri yok, Meclis kapanıyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bak, var.

LEVENT GÖK (Devamla) – Bir Cumhurbaşkanının vesayetine girmiş, bütün benliğini, bütün geleceğini onun iki dudağından çıkacak kelimelere terk etmiş bir...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Yazık, yazık!

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – “Evet” mi, “hayır” mı?

LEVENT GÖK (Devamla) – ...AKP Grubu bıyık bırakarak düşük profilli olduğunu kanıtlama telaşındayken...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sen de bıyıklısın!

LEVENT GÖK (Devamla) – ...dokunulmazlıkların hesabını veremezsiniz sizler, hesabını kimseye soramazsınız.

BAŞKAN – Sayın Gök, lütfen...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bizim kasetle gelen Genel Başkanımız yok!

LEVENT GÖK (Devamla) – Düşük profilli olmak için akla gelmedik yöntemlere başvuran AKP Grubu -bugün gerçekten çok düşündürücü, çok vahim- dilerim ki Cumhurbaşkanının vesayetinden çıkarsınız ama bunu yapacak iradenin sizde olmadığını da bizler görüyoruz ve sizlere binlerce kere yazık olsun diyoruz, yazık olsun diyoruz! (CHP sıralarından alkışlar)

ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Sana yazık olsun! Sana yazık olsun!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Sana! Sana!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, milletvekilleriyle ilgili ifadelerimizi kullanırken hepimiz belli bir dili, üslubu kullanmak zorundayız. Burada her bir milletvekili bu milletin özgür iradesiyle buradadır. Bu milletvekillerinin hiçbiri vesayet altında değildir. Kaldı ki ne bir milletvekilinin ne de herhangi bir kişinin gönlünden sevgisi, saygısı olan Sayın Cumhurbaşkanımızı silemezsiniz. Yine, aynı şekilde Sayın Cumhurbaşkanımız da vesayet makamlarıyla çarpışa çarpışa bu noktaya gelmiştir, bunun da bilinmesini istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Başkan mısın, vekil misin, şekil misin?

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, biraz önce Sayın Baluken konuşma yaparken IŞİD çetelerine binlerce tır silah gönderdiğimizi söyledi, bu açık bir sataşmadır. Bu çerçevede söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim, iki dakika size de süre veriyorum. Lütfen, artık bu tartışmayı bitirelim.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

7.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; IŞİD meselesi burada çok konuşuldu. IŞİD'in silahları nereden aldığını meraklılar biliyor; Irak ordusundan aldılar, başka yerlerden aldılar. Türkiye IŞİD'i bir terör örgütü olarak görüyor, o gün de bugün de mücadele etti.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Ne zamandan beri?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kastettiğiniz o tırlarsa o tırların nereye gittiğini millet biliyor; bildiği için de doğru adrese mührü basıyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Tuğrul Bey arkada, Tuğrul Bey'e sor. Başbakan Yardımcısı arkada.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, ben asıl şu 6-7 Ekim meselesine geleceğim Sayın Baluken.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Ya, arkandakine sor, nereye gidiyormuş. Arkandaki Bakana sor, nereye gidiyormuş.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Siz dediniz ki: “6-7 Ekim olayları, buna ilişkin çağrı bizim en onurlu çağrımızdır.”

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Naci Bey, Sayın Bakana sorar mısınız onu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tuğrul Bey orada, Tuğrul Bey.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Sayın Baluken, 6-7 Ekimde siz bir çağrı yaptınız, 52 kişi hayatını kaybetti. Aradaki illiyet bağını biliyorsunuz. Yani sizin çağrınızla sokağa çıkan insanlar 52 kişinin kanını döktü.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Naci Bey, Sayın Türkeş'e sorar mısınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Naci Bey, arkadan bir cisim yaklaşıyor, bir cisim!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Siz böyle bir çağrıyı onurlu bir çağrı olarak takdim ediyorsunuz, benim aklım almıyor bunu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakan Türkeş yanında. Sayın Türkeş'e söyle işte.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Naci Hocam, arkaya bakın, arkaya.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Onurlu bir çağrı” derken “Provokasyon” diyorsunuz, arada da o illiyet bağını kendinize değil, sizin sorumluluğunuza değil, provokatörlere bağlıyorsunuz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tırların nereye gittiğini Başbakan Yardımcısına soralım Sayın Başkan.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Sayın Baluken, siyasi tarihiniz epey uzun bir süreye gidiyor. Eğer siz böyle bir çağrı yaptığınızda bu tür olaylar, kanlı olaylar çıkacağını öngöremediyseniz aymazsınız, öngördüyseniz o zaman kasıtlı bir şekilde bu kanların dökülmesinden sorumlusunuz; ya aymaz ya sorumlusunuz, ortada onur yok.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.50

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.01****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Zekeriya Birkan olacaktır.

Buyurun Sayın Birkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

Sayın milletvekilleri, lütfen, sessizlik istiyoruz.

Buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin tümü üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin genel gerekçesinde kısaca şöyle belirtilmektedir: Milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalardan korumak suretiyle, Parlamento çalışmalarının güvenliğini sağlamak amaçlanmaktadır. Yasama dokunulmazlığı, gerçekte, bundan yararlanan milletvekilinin kişisel yararı için değil, kamu yararı için benimsenmiş bir kurumdur. Bu sebeple, bu dokunulmazlık milletvekiline mutlak manada bir dokunulmazlık vermediği gibi, sadece milletvekilliği dönemini kapsamaktadır. Yine, bu süre içinde zaman aşımı işlememekte, delillerin toplanması ve soruşturma işlemleri de devam etmektedir.

Yasama dokunulmazlığı bir hukuki müessese olarak benimsenirken beraberinde dokunulmazlığın kaldırılması usulüne de hukukumuzda yer verilmiştir. Türkiye uygulamasında, özellikle kamuoyunda uyandıracakı etki de dikkate alınarak milletvekili dokunulmazlığı, daha doğru ifadeyle milletvekilinin soruşturulmasına ve yargılanmasına izin verilmesi kabul edilmektedir. Bu yönde daha önce de uygulamalar bulunmaktadır.

Türkiye tarihinin en büyük ve en kapsamlı terörle mücadelesi yürütülürken bazı milletvekillerinin seçilmeden önce ya da seçildikten sonra yapmış oldukları teröre manevi ve moral destek manasındaki açıklamaları, bazı milletvekillerinin teröre ve teröristlere fiili manada destek ve yardımları, bazı milletvekillerinin ise şiddet çağrıları kamuoyunda büyük infial meydana getirmiştir. Türkiye

kamuoyu, milletvekillerinden, her şeyden önce, terörü ve teröristi destekleyen, şiddete çağrı yapan milletvekillerinin milletvekili dokunulmazlığını istismar ettiğini düşünmekte, bu tür fiilleri olanların yargılanmasına Meclis tarafından izin verilmesini talep etmektedir. Böyle bir talep karşısında da Meclisimizin sessiz kalması düşünülemez. Nitekim, birçok milletvekili, siyasi partilerin yöneticileri dokunulmazlık dosyalarının ele alınmasını ve dokunulmazlık dosyalarının kaldırılmasını talep etmişlerdir. Dokunulmazlık dosyalarının ele alınması ve dokunulmazlıkların kaldırılması yönündeki talep, terör ve şiddetle ilişkili olarak gündeme gelmiş ise de hem bu türden dosyaları bulunan siyasetçiler hem de başka dosyaları bulunan siyasetçiler tarafından mevcut bütün dokunulmazlık dosyalarının kaldırılması yönünde talepler dile getirilmiştir.

Anayasa ve İç Tüzük'te dokunulmazlığın kaldırılmasına dair süreç ayrıntılı olarak düzenlenmiş ve bunun belli süreler içinde de sonuçlandırılması öngörülmüştür.

Buna göre, kısaca, Karma Komisyonun toplanması, hazırlık komisyonunun oluşturulması, hazırlanan raporun Karma Komisyonda değerlendirilip karara bağlanması ve Genel Kurulda her bir fezlekenin ayrı ayrı ve birden fazla kişi ihtiva eden fezlekelerde de her bir kişinin durumunun ayrı ayrı görüşülüp konuşulması ve oylanması gerekmektedir.

Böyle bir çalışmanın pratik olarak süreç açısından hem Meclisimizi kilitleyeceği hem de çalışmayı engelleyeceği çok açıktır. Genel Kurulun çalışmalarının sadece dokunulmazlık üzerinde yoğunlaşmış olması da ne mantıken ne de hukuken kabul edilebilir bir durum değildir. Dokunulmazlık dosyalarının -başta terörle ilişkili olmak üzere- tamamının kaldırılması, aynı zamanda Millet Meclisi çalışmalarının tıkanmasına fırsat verilmemesi de dikkate alındığında, Anayasa'mızda yapılacak geçici bir madde değişikliği suretiyle bütün dokunulmazlık dosyalarının kaldırılmış olması uzun süre almayacak, Meclis çalışmalarını da tıkamayacaktır. Dokunulmazlık dosyalarının başta terörle ilişkili olanları olmak üzere tamamının kaldırılması ve aynı zamanda, Millet Meclisi çalışmalarının tıkanmasına da fırsat verilmeyerek Anayasa'ya geçici bir madde eklenmesi suretiyle, daha önce haklarında fezleke olan milletvekilleri hakkında da dokunulmazlık kaldırılmış olacak, bu süreç uzun bir süreç de olmayacaktır.

Anayasa değişiklik teklifi, terörle mücadele konusundaki yoğun bir kamuoyu beklentisini karşılamak, bu amacın gerçekleştirilmesini gölgeleyecek spekülasyon ve istismarların önüne geçilmek, dokunulmazlık konusunda bir adım atarken Meclis çalışmalarının da tıkanmasının önüne geçmek düşüncesiyle hazırlanmış ve sunulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilkesel olarak dokunulmazlıklar korunmaktadır. Yani, Anayasa'mızdaki dokunulmazlık aynen devam etmektedir. Sadece, bu süreç bir defaya mahsus olarak uygulanmaktadır ve belli bir dönemde Meclisimize gelen fezlekeleri içermektedir. İzlenen yöntem doğru bir yöntem olup doğru bir yasal düzenlemedir.

Değerli milletvekilleri, dokunulmazlık bir zırh değildir. Hiç kimse dokunulmazlık zırhına sığınarak suç işleyemez. Hiç kimse dokunulmazlığa sığınarak teröre destek veremez, teröristlere lojistik sağlayamaz, silah taşıyamaz, masum insanları katleden teröristleri kutsayamaz. Teröre destek verenlerse bunun hesabını da mutlaka vereceklerdir. Gerek silah taşıyanlar, lojistik destek verenler gerekse teröristi kutsayanlar, masum insanları öldüren teröristleri kutsayanlar, yaptıkları çağrılar ve tahriklerle 52 vatandaşımızı ve Yasin Börü'yü katledenler bunun hesabını da hukuk önünde mutlaka vereceklerdir.

Değerli milletvekilleri, pandomime gerek yok. Gerek CHP gerekse HDP, daha önce söylediklerinde samimi olup olmadıklarında burada test edileceklerdir. Bugün burada, kimin samimi olup olmadığını da göreceğiz. Daha önce "Dokunulmazlıklar kalksın." diye basın açıklaması yapanlar, dilekçeyle başvurular bugün neden çark ediyor? Bunun da nedenini burada açıklamalıdır.

Yine, dokunulmazlıkların kalkması konusunda, teröre karşı duranlar ya da teröriste destek verenleri eleştirenler, bugün ise “ama”, “fakat”, “lakin”li cümlelerle ne yapmaya çalışmaktadırlar? Tüm halkımız ve Parlamentomuz da bunu görmektedir.

Yine, muhalefet tarafından AK PARTİ üzerinde oluşturulan bir algı ve sürekli, kamuoyu nezdinde dokunulmazlıklarla ilgili töhmet altında bırakacak açıklamalar yer almaktadır. Biz buradan “Hodri meydan!” diyoruz. Evet, bu algı operasyonuna karşı, AK PARTİ’yi töhmet altında bırakmaya çalışanlara karşı buradan “Hodri meydan!” diyoruz. Buyurun, herkesin dokunulmazlığı kalsın, herkes yargılsın, aklansın ve Meclise öyle gelsin.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Başbakan, bakanlar dâhil mi, Bilal dâhil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Devamla) – Yine, son yıllarda, dokunulmazlıklar üzerinden hem partiler hem milletvekilleri hem de Meclisimiz üzerine büyük bir gölge düşürülmüştür. Bu geçici maddeyle beraber Meclisimiz üzerinden bu gölge de kalkacaktır ve umarım ki bu maddeyle beraber yargılanıp aklanacak olan milletvekilleri bundan sonra da çalışmalarına devam edecekler.

Şahsım adına görüşlerimi belirttim. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Birkan.

Şahıslar adına ikinci ve son söz, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a aittir.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de konuşmama başlamadan önce, öncelikle Komisyon görüşmelerindeki o tatsız tabloyu burada hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ilk önce bu teklif Komisyona geldiği zaman -şimdi, biraz önce öğrendik ki sayılar her gün biraz daha çoğalıyor- 600 dosyaydı, 600 fezlekeydi ilk geldiği zaman, 135 milletvekiliyle ilgiliydi ve ondan sonra, aradan geçen bir beş on günlük süre içerisinde de ha bire savcılıklardan fezlekeler yüce Parlamenta geldi; 27 AKP milletvekili, 51 CHP milletvekili, 49 HDP milletvekili, 7 MHP ve 1 bağımsız milletvekiliyle alakalı soruşturma dosyalarıydı değerli arkadaşlarım.

Şimdi, buna girmeden evvel, öncelikle bu hikâyenin nereden başladığını iyi anlatmamız gerekiyor. 2002 seçimlerini hatırlayın değerli milletvekilleri, her 2 partinin o dönemki genel başkanları bir açık oturuma çıktılar televizyonda ve televizyonda yapmış oldukları açıklamalarda, iktidara geldikleri zaman ilk yapacakları işlerden bir tanesi olarak dokunulmazlıklarla alakalı olayı Meclis gündemine getireceklerine ve bu siyasi ayıbı ortadan kaldıracaklarına ilişkin halka taahhütte bulundular. Ama, geline noktada, 16 Kasım 2002’de, 58’inci Hükümetin Programı açıklandığı zaman, o dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan şeye çıktığında, ilk hedefler bildirgesinde aynen şöyle söylüyordu, Acil Eylem Planı’nda, “Bizim bir yıl içinde öncelikli olarak milletvekili dokunulmazlığı hedefimiz yoktur.” dedi. Bakın, televizyon programında her ne kadar şey demiş olsa da ama arkasından gelen ilk yapmış olduğu toplantıda bundan vazgeçtiklerini, bunu buzdolabına koyduklarını ilk hedefler bildirgesinde, Acil Eylem Planı’nda bunu buzdolabına koyduklarını açıkça ifade etti.

Değerli arkadaşlarım, milletvekili dokunulmazlığı Batı ülkeleri parlamentolarında, örneğin Hollanda’da yok, Yeni Zelanda’da milletvekili dokunulmazlığı diye herhangi bir problem yok ama bizim ülkemizde ne yazık ki var.

2006 yılında, bundan on yıl evvel, dönemin Başbakanı ve 3 AKP milletvekiliyle alakalı milletvekili dokunulmazlığının bir an önce gündeme gelmesi için CHP Meclis Grubunun vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi AKP oylarıyla reddedildi değerli arkadaşlarım, geçmişle alakalı bir değerlendirme yaparsak.

Şimdi, gelineen noktada, bakın, 313 sıra sayılı buradaki Kanun Teklifi'miz elimizde. Burada "42/son"a göre yapmış olduğumuz bir ekleme var. Komisyonunda neler yaptığımızı, Komisyon üyelerimizin neler yaptığını bütün milletvekilleri, özellikle Komisyon Başkanı Sayın Şentop biliyor; bugün bir televizyon programında da kendi açıkladı.

Değerli arkadaşlarım, bu konuya girmeden evvel, Anayasa'nın 83'üncü maddesindeki yasama dokunulmazlığını iyi ayırt etmemiz lazım, iyi irdelememiz lazım. 83'üncü maddenin birinci fıkrasında, açık bir şekilde, kürsü dokunulmazlığının ne olduğu, mutlak dokunulmazlık değil, yasama sorumsuzluğu şeklinde ifade edilen olayın ne olduğu açık bir şekilde ifade ediliyor. Biz bunu bile yeterli görmüyoruz. Niye? Buradaki gerekçe şu: Milletvekilleri Parlamentoda ifade etmiş oldukları sözlerden dolayı aynısını dışarıda veya şeyde ifade ederlerse sorumlu tutulmuyorlar ama ikinci fıkrada gelineen bir nokta var. İkinci fıkradaki olay da şu: Bu, bir geçici koruma önlemi. Aslında, dokunulmazlıklarla alakalı olay insan için, milletvekilleri için sürekli bir olay değil.

Şimdi, gelineen noktada, burada da bazı istisnalar var. Yani 1'inci maddeyi ortaya koyan istisnalar var. Onlardan bir tanesi nedir? 14'üncü maddedeki laik cumhuriyete, devletin varlığı ve bağımsızlığını tehdit eden suçlar. Bunun haricinde, suçüstü hâlleri, meşru suçlar yani ağır cezayı gerektiren suçüstü hâllerinde bunlar söz konusu değil. Bir de bunun haricinde de yine 14'üncü maddedeki hâller söz konusu değil, buna ilişkin istisnalar söz konusu. Soruşturmasına seçilmeden önce başlanması şartıyla olan suçlar da buna dâhil değerli arkadaşlarım. Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız.

Biraz önce ifade etmiş olduğum -o televizyon programındaki- dokunulmazlıkların kalkmasına engel olan gerekçe, o dönemin Başbakanı tarafından daha sonra şöyle gündeme getirildi, dedi ki: "Yargı bağımsız değildir, yargı güdümlüdür. Bu önemli bir olaydır, biz bu yargıya güvenmiyoruz." O nedenle, bu dokunulmazlık dosyaları Parlamento gündemine gelmedi.

Bir ikinci gerekçe daha ileri sürüldü değerli arkadaşlarım: 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Yasa; orada dediler ki: "Böyle bir zırh var kamu görevlileriyle alakalı, subaylarla var, hâkimlerle var, askerlerle var; diğer kamu görevlileriyle alakalı böyle bir zırh var. Biz kalkıp da böyle bir zırh varken, milletvekilleriyle alakalı böyle bir tabloyu Parlamento önüne getirmeyi doğru bulmuyoruz." Böyle de bir tabloyla karşı karşıya kaldık.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisinin tavrı, en başından beri -biraz önce Genel Başkan Yardımcımız Sayın Bülent Tezcan açıkladı- konjonktürel bir tavır değil, ilkesel bir tavır. Cumhuriyet Halk Partisinin tavrını, biraz önce yapmış olduğumuz, 42'nci maddeye göre ki raporda, teklifte ayrıntılarıyla belli ettik ve ona şerh düşürdük, ona ilişkin şeyleri de bir kere daha tekrarlamak isterim milletvekilleri yapmış oldukları eylemlerden sorumludurlar.

Değerli arkadaşlarım, Parlamento bir kriminal suç örgütü değildir, öncelikle bunu ayırt etmemiz gerekiyor. Burası Gazi Meclis, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Meclisi. Bu Parlamentoda teröre yardım etmek, teröre yataklık etmeyi kabul etmek, bunları burada tartışmak bile abesle iştigaldir diye sayıyorum ama ne yazık ki böyle bir fiilî durumla da karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlarım, aslında, bize bu teklif geldiği zaman, Başbakan Sayın Davutoğlu buna ilişkin "Hodri meydan!" dediği zaman, biz kendisine 3 karşı teklif ileri sürdük. Hani, dediler ya "Haydi, dokunulmazlıkların hepsini kaldıralım." diye, biz kendisine dedik ki: "Size 3 tane ayrı ayrı teklif ileri

sürüyor.” Bu tekliflerden ne yazık ki hiçbir tanesi kabul edilmedi. Bu tekliflerden bir tanesi neydi? Dedik ki: “Anayasa’da geçici bir maddeyle düzenleme yapmak doğru değildir. 83’üncü maddede kalıcı bir düzenleme yapalım. Sadece 26’ncı Döneme yönelik, milletvekillerine yönelik, işlenen suçlarla alakalı bir düzenleme, suçların genelliğine, şahsiliğine, diğer objektiflik ilkelerinin hepsine aykırılık teşkil etmektedir.” Ama, ne yazık ki buna ilişkin bir karşı yanıt alamadık değerli arkadaşlarım.

83’üncü maddedeki değişiklik, buna ilişkin vermiş olduğumuz... Önerge de veremedik 83’üncü maddede. Niye? Çünkü geçici maddeye ilişkin bir düzenleme yapılıyordu. “Eğer bunu kabul etmezseniz -83’üncü maddeye ilişkin- normal dokunulmazlıkla alakalı şeyleri yapalım, 83’üncü madde ve İç Tüzük’ün 131’inci madde ve devamındaki koşullar çerçevesinde, gelin, yeniden bu dokunulmazlığı göz önüne alalım.” dedik, ne yazık ki bu da kabul edilmedi değerli arkadaşlarım.

Sizin yumuşak karnınız olan bakanların... Biraz önce grup başkan vekili dedi ki: “Efendim, bakanların yargılanmasının önünde hiçbir engel yok.” Yok öyle bir şey Sayın Başkan, 100’üncü madde orada duruyor, cenaze gibi duruyor, o cenaze varken nasıl kaldıracamız, bakanları nasıl yargılayacağız yani o dönemde yapılan yargılamalarla alakalı? O nedenle, bunu da zül addettik, bu 3 teklifimiz de ne yazık ki herhangi bir şekilde kabul görmedi.

Bakın, biraz önce Sayın Tezcan burada ifade etti ama bir kere daha söyleyeyim: Bizim yapmış olduğumuz programda Cumhuriyet Halk Partisinin konjonktürel bir tavır göstermediği açısından, bizim programımızda ne yazıldığı bir kere daha yüce Meclisle paylaşmak istiyorum. Diyoruz ki: “Bizim iktidarımızda, milletvekili dokunulmazlığının erdemli ve temiz siyasetin önünde engel oluşturmaya son verilecektir. Anayasa’da gerekli değişiklikler yapılarak milletvekili dokunulmazlığının sadece kürsü dokunulmazlığıyla sınırlandırılması, diğer faaliyetleri ile adi suçlara karşı koruyucu işlevinin kaldırılması öncelikli hedeflerimiz arasında olacaktır.” ve devam ediyoruz: “Dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen milletvekilinin mevcut dosyaları bekletilmeden, dönem sonuna kadar ertelenmeden sonlandırılması sağlanacaktır.” diyoruz. Bunu nerede diyoruz? Cumhuriyet Halk Partisinin parti programında ifade ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, biraz önce de ifade ettim; bakın, burada 313 sıra sayılı -elimizde belge var- Kanun Teklifi’miz var. Tereddüdü olanlar, kendi içerisinde çelişkiye düşenler, bu konuda iç dünyalarında travma yaşayanlar, şurada Cumhuriyet Halk Partisinin tavrının ne olduğunu görürler değerli arkadaşlarım. Ve biz o Komisyonda... Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa Komisyonu üyelerinin nasıl oy kullandığını da Sayın Komisyon Başkanı iyi biliyor; bugün de katıldığı bir canlı yayın programında, CHP’nin tavrının ne olduğunu, bize bırakmadan kendisi zaten açıkladı. Bu nedenle, burada kafa bulandırmaya gerek yok. Biraz sonra göreceğiz neyin ne olduğunu.

Değerli arkadaşlarım, buradaki problemimiz şu: Bakın, geçici 1’inci maddeyle alakalı düzenlemede biz şunu söyledik, dedik ki: “Sadece buraya gelen fezlekelerle alakalı bir düzenleme dar bir yetkidir, bunu kabul etmek mümkün değildir.” Niye? Ülkede bir defakto durum var. Cumhuriyet savcıları cumhuriyet savcısı kimliğini yitirmiş değerli arkadaşlarım. Artık, ülkede -bir bölümünü, cumhuriyetin savcılarını tenzih ediyorum- şu anda, AKP milletvekilleriyle, Hükûmet sıralarındaki milletvekilleriyle alakalı fezleke düzenleyecek olan savcının alnından öperim ben. Nerede öyle savcı? Nerede öyle savcı? Var mı öyle bir savcı? (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Başkanla alakalı, kan olayıyla alakalı, kalktılar, hemen soruşturma açtılar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı burada duruyor, laiklikle alakalı dediği laflar orada, Ankara Cumhuriyet Savcısı oradan seyrediyor, ne yapacağız? Var mı öyle bir delikanlı savcı, alnından öpelim diye? Ben diyorum, cumhuriyet savcılarını ben ikiye ayırıyorum değerli milletvekilleri; bir cumhuriyetin savcıları var, bir de cumhuriyetin avcıları var değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. O nedenle bunu kabul etmek mümkün değildir.

Biz neler olduğunu biliyoruz. Biraz önce sayın grup başkan vekili şehitlerle alakalı, “Siz hiç şehitleri bilmiyorsunuz.” filan dedi. Ne anlatıyorsunuz? Değerli arkadaşlarım, ben Artvin’in milletvekiliyim. Şehitlerin ne olduğunu biliyoruz. Siz Artvin’den bir yola çıkın, bir otobüse binin, bir Ankara’ya kadar gelin; Samsun’a kadar üst geçitlere bir bakın bakalım, kimlerin adları yazıyor diye. Üst geçitlerde şehit bilmem kim, şehit albay, şehit asteğmen, şehit astsubay, şehit polis; bunların isimleri yazıyor, biliyor musunuz? Biz şehitlerin ne olduğunu biliyoruz, Artvin’den geliyorum ben. Halkın çocuklarının ismi Karadeniz’de üst geçitlere yazılıyor. Sizin çocuklarınız adları nereye yazılıyor, biliyor musunuz? Lüks arabaların trafik tescil kayıtlarına yazılıyor, gemilerin tescil kayıtlarına yazılıyor, rezidansların tescil kayıtlarına yazılıyor. (CHP sıralarından alkışlar) O nedenle, gelip de bize şehit hamaseti yapmayın.

Biz hiçbir zaman... Hani diyordunuz ya “Deminden beri övüyordunuz...” diye. Ne söylüyordu? “Efendim, işte, şehitler şöyle böyle.” diye diyorlardı. Hayır, arkadaşlar, biz hiçbir şekilde terör örgütüyle masaya oturmamak. “Terör örgütüyle masaya oturanlar şerefsiz.” diyenin lafı 12 Eylül 2010’daki halk oylamasında Kayseri Meydanı’nda asılı duruyor değerli arkadaşlarım. Başka bir şey demiyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Cenazelerine gittiniz, cenazelerine. Kim gitti cenazeye?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teröristlerin cenazesine kim gitti?

BAŞKAN – Evet, böylece tümü üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, yirmi dakika süreyle soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz. Sırasıyla, sisteme giren sayın milletvekillerine soru sorması için söz vereceğim.

Sayın Özkaya...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun dördüncü bölümündeki, “Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar” bölümündeki 302 ve devamı maddesinden, vatana, millete ve devlete ihaneti iddiasıyla ilgili kaç milletvekili hakkında fezleke vardır?

Teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – AKP’li kaç milletvekili var?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – AK PARTİ’lilerde hiç olmaz da onun için sormuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tezcan...

YILMAZ TEZCAN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikli şunu ifade etmek istiyorum: Bugün tarihe tanıklık ediyoruz, safımızı belirliyoruz; kim terörün yanında, kim karşısında, bunu milletimizle beraber göreceğiz.

Sayın Bakanıma bir sorum olacak: Terörle ilgili dosyalarda yargılamalar ne kadar sürer, süreç nasıl işler? Milletimiz bizlerden bu konularda cevap bekliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakana da -İçişleri Bakanı da burada- şimdi, bu yeni bir gelişme olduğu için sormak istiyorum. Özellikle Adana Demirspor Takımı Malatya’da kampa giriyor fakat ilin valisi güvenlik kurulunda “Adana Demirspor’un güvenliğini sağlayamayacağız.” diye bir karar alıyor. Perşembe günü play-off maçı var ve Adana Demirspor bugün saat üç buçuk itibarıyla Malatya kentini terk etmek zorunda kalıyor. Şimdi, Sayın Bakan, Malatya Türkiye’nin bir şehri. Burada Süper Lig’e çıkma mücadelesi veren

Adana Demirspor'un güvenliğini sağlayamayacak hangi faktörler var? Vali beyi arıyorum, biraz önce telefonla görüştüm, diyor ki: "Biz böyle bir karar aldık, bu karara uyup uymamak Adana Demirspor'un kendisine ait." Şimdi, bu kararın ardından orada maç yapacak futbolcuların ve kafilenin psikolojisi nasıl olur ki bir ilin valisi bir takımın güvenliğini -Malatya'da- sağlamaktan acizdir?

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, dün, 15 Mayıs Pazar günü Dağlıca'da şehit olan Zonguldaklı Piyade Uzman Çavuş Tunahan Kartal'ın cenaze merasimindeydik, kendisine Allah'tan rahmet diliyorum. Cenazeye katılanların tek bir isteği vardı: Teröre destek verenlerin dokunulmazlıklarının kaldırılması. Vatandaşın istediği tek şey buydu, bunu buradan duyurmak istiyorum.

Ayrıca, 17 Mayıs 2010 tarihinde, Kilimli ilçesi Gelik beldesinde TTK Karadon işletmesinde grizu patlaması sonucu 30 madencimiz şehit olmuştu. Onları da rahmet ve minnetle anıyoruz; ruhları şad olsun.

Ayrıca, İkinci Lig'e çıkma başarısını gösteren bir zamanların efsane takımı Zonguldak Kömürspor'da -başta başkanı olmak üzere- tüm emeği geçenleri kutluyoruz. Ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bülent Arınç şöyle bir cümle sarf etmişti: "“Sayın Öcalan' demeyi, PKK bayrağı açmayı suç olmaktan çıkardık.” şeklinde. Bunlar, acaba gerçekten suç olmaktan çıkarıldı mı, bunları söylemek suç olmaktan çıktı mı?

İki: Orhan Miroğlu "PKK ve IŞİD terör örgütü değil, politik hareketler." dedi. Bu suç değil mi? Bir fezlekesi var mı?

Sayın Beşir Atalay "Öcalan'ın mesajları bizim de düşüncemizdir..." Aynı zamanda, bununla ilgili bir fezlekesi var mı? Bu suç mudur, değil midir?

Sayın Yalçın Akdoğan'ın "Abdullah Öcalan olayları okuma kabiliyetine iyi sahiptir, tecrübesinden biz yararlanıyoruz." şeklinde açıklaması suç unsuru değil mi? Fezlekesi var mı?

Sayın Yasin Aktay diyor ki: "Dünyanın geleceğini Abdullah Öcalan çok iyi okuyor, biz de onu takip ediyoruz." Bunlar suç değil mi? Fezlekeleri var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakan, son bir ay içerisinde 100 dokunulmazlık fezlekesinin 99'u muhalefete, MHP'ye, CHP'ye ve HDP'ye ait; sadece 1 tanesi AKP'nin parti için muhalefetine, Mehmet Ali Şahin'e adanmış. Yüzde 99'u muhalefet için hazırlanan bütün bu fezleke yarışı, bu bağımsız yargıya ne kadar güvenebileceğimizin de bir göstergesi aslında. Meclisin yüzde 42'si muhalefet, yüzde 99 muhalefet fezlekeleriyle dolu. Bakanların dokunulmazlıklarını kaldırmayla ilgili niye hiçbir tavır geliştirmiyorsunuz?

2 bin tır dolusu silah gönderenlerle ilgili hiçbir fezleke hazırlandı mı acaba?

BAŞKAN – Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, teröristlere yardım ve yataklık yapan, maddi ve manevi destek veren, silah taşıyan, terörist taşıyan milletvekilleri açıkça bilindiği hâlde, Bakanlığınız ve Hükûmetiniz tarafından dokunulmazlıklarının kaldırılması için şimdiye kadar Meclise neden getirmediniz?

İki: Anayasa değişikliğiyle ilgili yaptığımız bugünkü görüşme ve 83'üncü maddeye göre geçici madde eklenmesine ilişkin değişiklik istemi şimdiye kadar neden Meclise getirilmedi?

Üç: Geçici 83'üncü madde de yalnızca, milletvekillerinin şimdiye kadar Meclise gelmiş olan fezlekeleriyle ilgilidir. Bu değişiklik Başbakan ve bakanları neden kapsamıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Topal...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Hakkâri ve Mardin'deki şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Ülkemizi bu hâle getirenler utansın, utansın! Ve Suriye'de kan var, Suriye'de ölüm var; Suriye'de çocuklar ölüyor, kadınlar ölüyor, testereyle kesiliyor. Sayın Hükûmet, bu konuda ne yapıyorsunuz? Kınama yok. Aleviler katlediliyor, Hükûmet seyrediyor. Sayın Bakan, herhangi bir açıklamanız var mı, Hükûmet olarak bir açıklamanız var mı? Mısır'da katledilen için gözyaşı döküyoruz. Evet, peki, Suriye'de ne yapıyoruz? Seyrediyorsunuz. Eliniz nerede? Kanda. Silah gönderiyorsunuz. Askerlerimiz ölüyor, komşularımız ölüyor, Aleviler ölüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ne yapıyorsunuz? Seyrediyorsunuz. Kınama bile yapmıyorsunuz.

Sizden de bekliyorum Sayın Meclis Başkanı, kınama bekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Başkan.

Sayın Bakan, yarından sonra 19 Mayıs. Başta Genel Başkanımız olmak üzere, oldukça çok sayıdaki milletvekili arkadaşımızla birlikte, birçok partili arkadaşımızla birlikte ve de çok çok sayıdaki -yüz binlerce- vatandaşımızla birlikte, Güvenpark'ta buluşup Anıtkabir'e doğru yürüyeceğiz.

Özellikle dünkü ve bugünkü, medyada çıkan yazılardan dolayı, özellikle size belirtmek istiyorum: Bir Adalet Bakanlığı güvenliği alamıyorsa diyecek bir şey bulamıyorum. Bundan dolayı da güvenliğin alınmasıyla ilgili sizi tekrar uyarıyoruz. Onun için, hem sizi hem İçişleri Bakanını, buradan, gerekli güvenliği almakla ilgili tekrar uyarıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, biraz önce dile getirdim ama yoktunuz. Cumartesi günü bir yönetmelik yayınladınız müdürlerin rotasyonu ile ilgili. Bu ihtiyaç nereden doğdu, amacınız nedir, o yönetmeliği geri çekmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Torun...

Sayın Kuyucuoğlu...

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu ülkede, özellikle son yıllarda her şeye dokunuldu, dokunulmadık bir şey bırakmadılar. Dokundukları her şeye felaket getiriyorlar. Halkı susturuyorlar, yazarları susturuyorlar, iş adamlarını susturuyorlar, akademisyenleri susturuyorlar, gazetecileri susturuyorlar. Hiddetleri, hırsları, akıllarının önüne geçmiş. Parlamentodaki vekillerin temsil ettikleri insanların sözcüsü olmalarını engelleyerek, temsil ettikleri insanlara hiçbir hak ve fırsat tanımamaları, siyaset yapma fırsatı bırakmamaları, şiddete başvurmalarını haklı kılacak adımlar atıyorlar. Sonuçları vahim olacak. Bunu, kimseye anlatamazsınız. Bunu sayısal olarak başarsanız da Pirus Zaferi olur, faturasını hepimiz öderiz. Bu kararınız, Türkiye Cumhuriyeti demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçer.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, soruları cevaplandırmak üzere Hükûmet adına Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bozdağ.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; şu anda fezlekesi bulunan milletvekilleriyle alakalı, suç niteliğine göre döküm, tabii, bütün dosyalarla ilgili elimde detaylı yok ancak Komisyonda olanlarla ilgili, izniniz olursa, bazı rakamları açıklamak isterim: Terör suçlarından 216 adet, hakaret suçu 201 adet, yaralama suçu 11 adet, görev suçları 38 adet, sahtecilik suçları 6 adet, tehdit suçu 18 adet, gizliliğin ihlaline ilişkin suçlar toplamı 11 adet, suçu ve suçluyu övmek 55 adet, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek veya aşağılamak 24 adet, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet 119 adet, 298 sayılı Seçim Kanunu’na muhalefet 11 adet, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’na muhalefet 3 adet, iftira 13 adet, 5253 sayılı Dernekler Kanunu’na muhalefet 1 adet, halkı askerlikten soğutmak 2 adet, mala zarar vermek 1 adet ve tabii, devam ediyor. Bütün suçları burada sayarsak çok zaman alır, bunlarla ilgili dökümler zaten ilgili yerlerde var. Zannedirim cevap yeterli olmuştur.

Tabii, dokunulmazlık dosyalarının kaldırılmasından sonra süreç, daha doğrusu, bu Anayasa değişikliğinin kabulünden sonra süreç nasıl işler? Sürecin nasıl işleyeceği tamamen Ceza Muhakemesi Kanunu’nun uygulanması suretiyle ortaya çıkacaktır. Sadece, Meclisin kabulünden sonra dosyaları Meclis iade edecektir; Başbakanlık, orası Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı da ilgili soruşturma yapan yerlere iade edecektir. Ondan sonrası Usul Kanunu çerçevesinde işleyecektir.

Tabii, Malatya’da Adana Demirspor takımıyla ilgili güvenlik konusu hakkında şu anda yeterli bir bilgi sahibi değilim. Her takımımızın güvenliğini sağlamak, orada sportif faaliyetlerini güven içerisinde yapmasını sağlamak Hükûmetimizin de, valilerimizin de asli görevidir. Umarım bu dediğiniz sorun çözülmüştür. Eğer çözülmemişse ben de kendisiyle özellikle konuşacağım çünkü devletin asli vazifesidir bu. Valiliğin “Ben güvenliği sağlayamam.” deyip bu konuda farklı bir karar vermesini kabul etmek doğru değildir. Onun vazifesi güvenliği sağlamaktır.

Tabii, Sayın Tanal “Terör örgütünün propagandası suç mu?” diye söyledi. Bildiğiniz gibi, Türk Ceza Kanunu’nun ilgili maddelerinde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Soruşturma var mı onunla ilgili?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Türk Ceza Kanunu’nun 214’üncü maddesinde suç işlemeye tahrik, 215’inci maddesinde suçu ve suçluyu övme, 217’nci maddesinde kanunlara uymamaya tahrik, Terörle Mücadele Kanunu’nun 7’nci maddesinde terör propagandası, yine Terörle Mücadele Kanunu’nun 6’ncı maddesinde terör örgütlerinin bildiri ve açıklamalarını basma ve yayma suç olarak düzenlenmektedir. Bunlar kanunlarımızda suçtur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Soruşturma var mı bunlarla ilgili Sayın Bakan? Soruşturma var mı, onu söyleyin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bazı kişilerle ilgili, Sayın Miroğlu, Sayın Atalay, Sayın Aktay’ın açıklamalarıyla ilgili sorduğunuz sorular... Beni herhâlde mahkeme zannettiniz, hâkim zannettiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Soruşturma var mı, onu söyleyin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben hâkim değilim, mahkeme değilim. İnsanlarla ilgili “Bu suç mudur, değil midir?” şeklinde bir soruyu bana yöneltmenizi, işin doğrusu, doğru görmem çünkü hukuk devletinde bunun kararını verecek mahkemelerdir. Benim, o nedenle, bu noktada, bazı kişilerin fiili suç mudur, değil midir diye değerlendirme...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Mahkemeye emri sen veriyorsun ya!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama şunu söyleyeyim: PKK eli kanlı bir terör örgütüdür, DEAŞ eli kanlı bir terör örgütüdür. Bu örgütlerin yöneticileri ve teröristleri hepsi beraber terör örgütlerinin hizmetinde olan kişilerdir, bunların bütün eylemleri de suçtur. Hükûmetimiz, devletimiz, güvenlik güçlerimiz bunlarla sonuna kadar mücadele etmede kararlıdır, mücadele devam edecektir.

“Dokunulmazlık dosyalarının yüzde 99’u muhalefetle ilgili, sadece 1’i iktidarla ilgili.” diyor bir arkadaş. Zannedersem, bu fezlekeleri kimin hazırladığını unutuyor arkadaşlar. Kim hazırlıyor fezlekeleri?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bağımsız yargı!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Cumhuriyet savcıları hazırlıyor. Niçin hazırlıyor? Suç işlediklerine dair iddialar, ihbarlar, şikâyetler olduğu zaman bunu inceliyor, fezleke düzenleme ihtiyacı duyduğu zaman düzenleyip gönderiyor. Peki, suç işleme ihbarını kim yapıyor? Vatandaş yapabilir, siz yapabilirsiniz, onlar resen soruşturabilir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Normal bir durum, normal!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, buradan siz “Niye bizimle ilgili düzenleniyor?” sonucunu çıkaracağınıza... Ben de şöyle soruyorum: Acaba bu muhalefetten bazı milletvekilleri suç işlemekte niye bu kadar iştahlı davranıyorlar? AK PARTİ’li milletvekilleri suç işlemiş olsalar onlarla ilgili de fezlekeler olabilir, onlarla ilgili de gelir. Yani, polisle, askerle, devletin başka başka güvenlik birimleriyle karşı karşıya gelseler onlarla ilgili de gelebilir, kanunlara uymasalar onlarla ilgili de gelir. Bu, şunu gösteriyor: İktidar partisi kanunlara uyma konusunda daha büyük bir hassasiyet gösteriyor demektir; bunu çok açık bir şekilde ifade etmek isterim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Başbakana darbe yaptınız, daha ne yapacaksınız? Bundan daha ağır bir suç yok ki.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Teröre yardım ve yataklık etmekle ilgili dosyalar, dokunulmazlık fezlekeleri bugüne kadar niye Meclise gelmedi?” diye soruldu; işte, geldi Meclise. Bugün tek tek görüşme yok ama Anayasa’ya eklenen bir ek maddeyle bunların yargılanması önündeki engel kaldırılıyor. “Bugüne kadar niye gelmedi?” diyenlerin şimdi fırsat önündedir, oyunu kullanır, bu engeli kaldırmış olur.

Sayın Topal “Suriye’deki çocuklar kesiliyor, ölümler oluyor, Aleviler katlediliyor.” diye birtakım değerlendirmelerde bulundu. Sayın Topal, bu söylediklerini Esad’a da söyler misin lütfen, Esad’a söyler misin lütfen! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Attığı kimyasal silahlarla orada çocukları öldüren odur, Esad’dır.

SERKAN TOPAL (Hatay) – İŞİD yaptı, İŞİD; sizin destek verdiğiniz terör örgütü yaptı onu! Sizin desteklediğiniz El Nusra örgütü yaptı!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Burada Esad’ın sözcülüğünü yapma! Bu Parlamento Esad’ın parlamentosu değil! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Bakın, bir memleket, 500 bin Suriyeli ölmüş; öldüren kim? Esad. 3 milyon Suriyeli Türkiye’de, 6 milyon Suriyeli göçmüş; göçüren kim? Esad. Katil kim? Esad. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Biz barıştan yanayız; siz barıştan yana olun, barıştan yana!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sen onu savunuyorsun! Niye ona “katil” demiyorsun? Sen bu Parlamentoda Hataylıların temsilcisi misin, Esad’ın temsilcisi misin?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, sakın olun, sakın!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kusura bakma, bir gün de Esad’a laf söyle, bir gün de o çocukları kesene, üzerine havadan bomba yağdırana, kimyasal silah atana laf söyle! Ama yok, her çıktığında aynı şeyi söylüyorsun. (CHP sıralarından gürültüler)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, biraz sakın olun, sakın!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kusura bakma Sayın Gök, seni tenzih ediyorum ama bu arkadaş kimin sözcüsü olduğuna bir karar versin, Türk milletinin mi, yoksa Suriye’deki eli kanlı yönetimin başı olan Esad’ın sözcüsü mü? Ona bir karar versin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler) Kusura bakmayın, kusura bakmayın; biz senin kim olduğunu biliyoruz, senin ne olduğunu da biliyoruz! (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Bakan, siz sorulara cevap vermeye çalışın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakanın böyle bir üslubu olamaz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kusura bakmayın, böyle üslup olmaz ama Sayın Gök, bakın, bu sayın vekil...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan, yanlış yapıyorsunuz ama.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, çocukları katleden belli, Aylan bebek niye sahile vurdu? Esad zalimi yüzünden memleketini terk etmek zorunda kalmadı mı onlar?

LEVENT GÖK (Ankara) – Ya, bu üslup üslup değil Sayın Bakan! Böyle bir şey olabilir mi! Bu üslup iyi bir üslup mu!

Sayın Başkan...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O insanlar niye ölüyorlar? Kim öldürüyor onları? Türk askeri mi öldürüyor onları, Türkiye mi öldürüyor onları? Yaşasın diye mücadele ediyor Türkiye, çocuklar ölmesin diye mücadele ediyor, kadınlar ölmesin diye mücadele ediyor, masumlar ölmesin diye mücadele ediyor; Türkiye, yaşasın diye mücadele ediyor. Siz o eli kanlı katilin elini sıkmak için heyetler gönderdiniz, kusura bakmayın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Sayın Bakanım, çok terssiniz, çok terssiniz! Böyle hitabet olur mu!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aynı Esad’a benziyor!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bu soru-cevap işlemlerinde Sayın Bakan, arkadaşlarımızın sorduğu sorulara cevap vereceği yerde, tam bir hamaset üslubu içerisinde, kendisini kaybetmiş bir üslup içerisinde, arkadaşımızı bire bir muhatap alarak arkadaşımızın sorduğu sorunun cevabını hiç vermeden konuyu başka yerlere çekmek suretiyle son derece basiretsiz, son derece yanlış bir tutum sergilemiştir, üstelik Adalet Bakanı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yeni Başbakan olacak herhâlde, o yüzden.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani, böyle bir tablo olabilir mi? Yani, arkadaşımızın sorduğu soru ortada. Suriye’de yaşanan çatışmada ölenlerin birçok akrabası Türkiye’de, buna dikkat çekiliyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Olur mu, Türkiye’yi suçluyor, Türk Hükümetini suçluyor; Esad’ı suçlamıyor, yapmayın!

BAŞKAN – Sayın Gök, şimdi, ben sizi anladım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani, Sayın Bakan o acıları içinde yaşamıyor mu, içinde hissetmiyor mu? Böyle bir tablo olabilir mi!

BAŞKAN – Yalnız, Sayın Gök, sorudan ziyade bir itham var.

KADRİ YILDIRIM (Siirt) – Siz yorum yapmayın.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Ya Başkan, Allah’ını seversen...

BAŞKAN – Ve “Elinizde onların kanı vardır.” deyip bir şekilde eğer itham ediyorsa Sayın Bakan da Hükümet adına cevabını verir. Sorudan ziyade bir ithama dönük bir şey bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sen Hükümet temsilcisi misin orada?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, İç Tüzük’ün 64’üncü maddesine göre bu tutumunuz yanlıştır. Sayın Bakan bir yanlış yaparken siz diğer bir yanlış devam ettiriyorsunuz. 64’üncü madde çok açıktır: Genel Kurula başkanlık eden Başkan tartışmalara katılmaz.

BAŞKAN – Evet.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama siz tartışmanın içerisine giriyorsunuz.

BAŞKAN – Siz bana soruyorsunuz. Soruya nasıl cevap verdiğini söylüyorum. Ben de şunu diyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İç Tüzük, sorunun ne şekilde sorulacağını da söylüyor, cevabın ne şekilde verileceğini de söylüyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, siz nasıl müdahale ediyorsanız Sayın Bakana da müdahale etmek durumundasınız.

BAŞKAN – Hayır. Soru sorarken itham ederse, sert bir şekilde karalarsa, iftira atarsa Sayın Bakan da ona göre bir cevap verir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim...

BAŞKAN – Dolayısıyla, soru soranın da uygun bir üslup içerisinde sorusunu sorması lazım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, sizin tutumunuzu da, Bakanın cevabını da kınıyoruz, reddediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, eyvallah. O sizin bileceğiniz bir şey.

Sayın milletvekilleri, böylece Anayasa değişikliğine dair teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesi hususunda gizli oylama yapacağız.

Şimdi, gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum:

Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana’dan başlayarak Denizli’ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır’dan başlayarak İstanbul’a kadar -İstanbul dâhil- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir’den başlayarak Mardin’e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin’den başlayarak Zonguldak’a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekillerine 1’i beyaz, 1’i yeşil, 1’i de kırmızı olmak üzere 3 yuvarlak pul ile mühürlü zarf verilecek ve bu pul ve zarf verilen milletvekillerini ad defterinde işaretleyecektir.

Milletvekilleri Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır.

Vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan -özellikle okuyorum- beyaz olanı “kabul”, kırmızı olanı “ret”, yeşil olanı ise “çekimser” oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye kâtip üyeden 3 yuvarlak pul ile mühürlü zarfı aldıktan ve adını ad defterine işaretlettikten sonra kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak, diğer 2 pulu ise iskarta kutusuna atacaktır. Bilahare oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekillerine pul ve zarf verilmeyecektir.

Şimdi, gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

Buyurun.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üye kaldı mı?

Evet, oy verme işlemi böylece tamamlanmıştır.

Kupalar kaldırılınsın.

Sayın milletvekilleri, şimdi sayın kâtip üyelerimiz oy sayım ve döküm işlemlerini gerçekleştirecek.

(Oyların ayrımına başlandı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, o oyları saymak için milletvekilleri içerisinden sizin kurayla çekim yapmanız lazım. Bu şekilde Divan sayamaz ki.

BAŞKAN – Sayın Tanal, öyle değil işte; seçim işlemlerinde öyle yapılıyor ama bu Anayasa değişikliklerinde kâtip üyeler, Divan sayıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç Tüzük’te böyle bir hüküm yok.

BAŞKAN – İç Tüzük’e göre, görevliler saymak zorunda Sayın Tanal. Böyle, her şeye müdahale etmeyelim lütfen.

(Oyların ayrımına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin maddelerine geçilmesine dair gizli oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 536

Kabul : 348

Ret : 155

Çekimser : 8

Boş : 25

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Balıkesir

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.48

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.29

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Hükûmet ve Komisyon yerinde.

Şimdi 1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20 - Bu maddenin Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği tarihte; soruşturmaya veya soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet başsavcılıklarından ve mahkemelerden; Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığına intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, bu dosyalar bakımından, Anayasanın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde; Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakanlıkta ve Adalet Bakanlığında bulunan yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyalar, gereğinin yapılması amacıyla, yetkili merciiine iade edilir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Mithat Sancar’a aittir.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda tartışmakta olduğumuz şeyin bir Anayasa değişikliği değil, başka bir operasyon olduğunu peşinen belirtiyim.

Dokunulmazlıkların kaldırılması bahanesi ve gerekçesi altında aslında bir darbe planı hayata geçiriliyor. Dokunulmazlıkların kaldırılması meselesi olsaydı bugün tartıştığımız konu, daha önce verdiğimiz dilekçeleri işleme koyarak bu süreci başlatabilirdiniz; buna gücünüz yetiyor, sayınız yetiyor. Demin, daha doğrusu ilk oturumda grup başkan vekiliniz, bizim dilekçe verdiğimizizi hatırlattı. Doğrudur, dilekçeleri verdik. Eğer gerçekten dokunulmazlıkları kaldırmak gibi bir meseleniz olsaydı, asıl derdiniz bu olsaydı, o dilekçeleri işleme koyardınız. Nasıl işlerdi süreç biliyorsunuz. Anayasa’nın 83’üncü maddesi ve İç Tüzük’ün 131 ve devamı maddeleri süreci ayrıntılarıyla düzenlemiş. Onu yapmadınız. Peki. Başka bir önerimiz daha oldu, “Gelin, geçici madde yerine Anayasa’nın 83’üncü maddesini kalıcı bir şekilde değiştirelim. Dokunulmazlıkları tümünden kaldıralım, Meclisin çoğunluğunun tasarrufuna

bırakmayalım. Eğer, parlamenterlik görevini yürütmek için güvencelere ihtiyaç varsa ki var tabii, onları da Meclisin çoğunluğunun tasarrufuna bırakmayalım, onları doğrudan anayasal güvence altına alalım ama dokunulmazlığı bir kurum olarak çıkaralım Anayasa'dan.” dedik, bunu da kabul etmediniz. Bunun yerine, Anayasa'ya geçici bir madde eklemeyi tercih ettiniz.

Komisyonlarda ayrıntılı olarak anlattık, bu yöntem, pek çok açıdan, şu Anayasa'nın birkaç düzgün maddesi varsa onlara aykırıdır. Evet, bütün anayasalarda mecburen bazı temel evrensel ilkeler yer alır, 1982 Anayasası'nda da vardır bu ilkeler. “Bu ilkelere aykırıdır.” dedik, anlattık, burada ayrıntıyı tekrar girmek gerekmiyor. Bunun dışında, “Evrensel hukuk ilkelerine aykırıdır.” dedik, “Taraf olduğumuz insan hakları sözleşmelerinin normlarına aykırıdır.” dedik.

Hangi açılardan aykırı olduğunu sadece başlıklar hâlinde hatırlatayım: Bir defa, geçmişe yürüten bir düzenleme getirdiniz önümüze, geçmişe yürüten bu düzenlemeyle kazanılmış hakların gasbı sonucunu doğuracak bir yöntemi tercih ettiniz. Burada milletvekilleri seçildiklerinde dokunulmazlıkların nasıl kaldırılacağı belliydi, bunu 83'üncü madde düzenlemişti, İç Tüzük'ün de 131 ve devamı maddeleri belirlemişti, şimdi, bizler milletvekili olduğumuzda bu güvenceler vardı. Bu güvencelerin anlamı şu arkadaşlar: Fezlekeli olan her milletvekili, ayrı ayrı savunma hakkına sahip olur, o fezlekeler Karma Komisyonunda ve hazırlık komisyonunda görüşülürken, ayrıca, Genel Kurula geldiğinde de fezlekeli görüşülen her milletvekilinin, kendini bu kurul önünde savunma hakkı vardır. Bu savunma hakkını bu geçici Anayasa maddesi altında işlettiğiniz süreçle gasbetmiş oluyorsunuz.

Bunun dışında, başka aykırılıklar da var elbette. Geçici madde yönteminin kendi başına darbecilerin bir tercihi olduğunu hatırlatalım tekrar. 1982 Anayasası'na bakın, 2 tane çok önemli geçici maddeyi hatırlatacağım sadece size: Biri, siyaset yasakları getiren madde, diğeri de darbecilere ve darbe hukukuna güvence sağlayan, koruma sağlayan madde. Geçici madde yöntemine 1982 Anayasası yürürlüğe girdikten sonra başvuran tek parti AKP oldu. Bu da manidar değil mi sizce? Diyoruz, zaten yapmakta olduğunuz şey bir darbe teşebbüsüdür. Neden darbe teşebbüsü olduğunu tekrar anlatmaya çalışalım sizlere.

Evet, geçici madde yöntemi darbecilerin tercih ettiği bir yöntemdir fakat burada bu kadar Anayasa'ya aykırılığı, bu kadar keyfiliği göze almanızın nedeni, bunları bilerek böyle bir teklif hazırlamış olmanızın nedeni, aslında Mecliste HDP'yi tasfiye etmektir, siyaseti iptal etmektir. Darbecilerin ilk yaptığı ve asıl yaptığı iş budur, siyaseti ilga ederler, Meclisi devre dışı bırakırlar. Burada operasyonun esas hedefi HDP elbette, bizleri tasfiye etmek istediğinizi saklamıyorsunuz. “Bütün dokunulmazlıkları getirdik.” diyorsunuz. Hayır, gerekçeye bakın, asıl hedefiniz biziz, onu göreceksiniz. Bu da eşitlik ilkesine ve ayrımcılık yasağına aykırıdır, hatırlatayım.

Bu dokunulmazlıklar tartışması başladığından bu yana Komisyona havale edilen 330 dosya vardı, bizlere ait 182 fezleke bulunuyordu, bugün bu sayı, toplamda 667'ye, bizlerle ilgili de 405'e çıkmış. Demek ki bir aceleniz var, hızla bizimle ilgili fezlekelerin hazırlanıp buraya, Meclise intikalini veya Adalet Bakanlığına intikalini sağlayan bir talimat, bir emir yargıya gitmiş görünüyor.

Fezlekelerle bakıyoruz, bizi terör suçu işlemekle itham ediyorsunuz. Fezlekelerle bakın, hepsi bizim açıklamalarımız. Faysal Sarıyıldız'la ilgili fezleke için cevap verildi size, ona girmeyeceğim ama ben otuz yıl hukuk hocalığı yaptım, pek çok iddianame inceledim fakat bu dönemde gördüğüm iddianameler kadar felaket, feci iddianame görmedim gerçekten. Kendimle ilgili hazırlanan iddianameye aklım ermiyor. Diyorum ki: Bu fezlekeleri hazırlayan, iddianameleri hazırlayan savcılar içinde benim bir nebze emeğim olanlara bu emeği helal etmiyorum. (HDP sıralarından alkışlar) Başkana, krala itaat için hukuku bu kadar rezil duruma düşürmeyi, emeklerimi sizlere bunun için helal etmiyorum.

Peki, ne yapmak istiyorsunuz? Aslında, bizim korktuğumuzdan söz ediyorsunuz ama en büyük korkunun sizlerde olduğu belli. İşlenmiş o kadar çok suç var ki hangilerini sayalım? Suriye savaşındaki rolünüzü mü sayalım, yolsuzluk iddialarını mı sayalım? Hangi birini sayalım? "En büyük suçlar, gerekli olanı değil, fazla olanı elde etmek için işlenir." diyor bir düşünür. "Bir alyanstan başka bir varlığım yok, bundan fazlası gelirse bilin ki haram yemişim." diyen bir muhterem beyin burada tekrar değerlendirilmesini sizlere bırakıyorum. Eğer çok fazla haram yenmemişse bu varlıklar nasıl oluşmuştur? Peki, Suriye savaşında üstünü örtmediğiniz suçlar... Demek ki iktidarın fazlasını istediniz, malın, mülkün, varlığın fazlasını istediniz, onun için çok suç işlediniz.

Korkan biz değiliz, korkan sizlersiniz. Bu korkuyu atlatmak için, korkudan kurtulmak için bizleri günah keçisi hâline getirmek istiyorsunuz. Oysa bizlerin bir korkusu yok, bunu biliyorsunuz. Kaç partimiz kapatıldı bugüne kadar? Milletvekillerimizden kaç hapsedildi, hatta katledildi, kaç tane parti görevlimiz katledildi? Bunları biliyorsunuz. HDP'de siyaset yapmaya karar veren bir kişinin herhangi bir şekilde bunlardan korkması düşünülemez, söz konusu olamaz. Aslanan, sizlerin korkusudur. Sizler bu korkuyu atlatmak için, bu korkudan kurtulmak için başkanlık sistemini getirmeye çalışıyorsunuz ve bunu getirmek için de durmadan yeni suçlar işliyorsunuz. Bu yeni suçların üstünü örtmek için de güya bizi günah keçisi olarak seçiyorsunuz.

Boşunadır bunlar. Boşuna uğraşıyorsunuz.

Biliyoruz, bu Mecliste hâlâ vicdanını koruyan çok sayıda insan var, emirlere, talimatlara, bu tür oyunlara prim vermeyecek çok sayıda insan var. Sizlerde de var, AKP'de de var, CHP'de olduğundan da eminiz, MHP'de de var, biliyoruz. Bu darbe girişimini, önümüze kaos ve daha fazla kırım, ölüm, yıkım getirmekten başka bir sonuç doğurmayacak bu teklifi burada, oylarıyla reddedecek insanların sayısının çok olduğunu biliyoruz. Bunu göreceğiz ve bu da sizlere belki tarihî bir ders olur. Daha fazla savaşıla, daha fazla suçla bu ülkeyi yönetemezsiniz, yönetemeyeceğinizi de bu Mecliste göreceksiniz. Eğer bu Mecliste bu karar çıkmazsa, halkların iradesi, bu dersleri sizlere en kısa zamanda tekrar hatırlatacaktır.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci madde üzerinde gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy'a aittir.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; (2/1028) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile dokunulmazlıkların kaldırılması konusunda geçici çözüm önerisi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Hepimizin malumu olduğu üzere bugün Parlamento önemli bir sınav verecek. Bu sınavın temeli, bu kürsüye gelip konuşan, seçilmiş aziz milletvekillerinin kürsüde kendilerini ifade etme özgürlüklerinin haricindeki birtakım dokunulmazlıklarının kaldırılması meselesi. Bu mesele, Türk siyasetinin önemli mihenk taşlarından bir tanesidir ve özellikle Türk siyasetinde 2000'li yılların başında sürekli gündeme gelmiş, tartışılmış bir konudur. Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidarının ilk dönemlerinde, hatta kuruluş aşamasında hemen gelir gelmez, dokunulmazlıkları kaldıracağını ifade etmiş, arkasından bir yıl bu gündemimizde bile değil demiş ve gelişmelere göre dönemsel tavırlar ifa etmiştir. Daha sonra dokunulmazlıkların gündeme gelmesiyle ilgili temel husus, bölücülükle ilgili, terörle ilgili konular Parlamentonun gündeminde daha yoğun, kamu vicdanını yaralayıcı hadiseler cereyan ettikçe, gündeme gelmeye başlamıştır.

Bu gündeme geliş süreçlerinde de yine iktidar partisi olan Adalet ve Kalkınma Partisi, yer yer kamu vicdanını rahatlatıcı tavırlarla toplumu teskin edici ifadeler kullanmıştır, ta ki 1 Ağustos 2009 açılım süreci ve öncesine kadar. Zaten o tür durumlar söz konusu olduğunda bu dokunulmazlıklar gündeme dahi alınmamış ve tüm süreç askıya alınmıştır.

Oysa, bütün bunların yaşandığı dönemde Milliyetçi Hareket Partisi yoğun bir şekilde bu konuda samimiyet testi vermiş ve sürekli uyarılarda bulunmuştur. Gerek bölücülükle ilgili, terörle ilgili konularda arasına mesafe koyamayan seçilmişlerin yargılanması konusunda gerekse haksızlık, hukuksuzluk ve yolsuzluk konusundaki önerilerini ve bu dokunulmazlık zırhına bir şekilde sahip olanların buna sahip olmaması gerektiği konusunda görüşler beyan etmiştir.

Mayıs 2001, Nisan 2002, Temmuz 2007, Eylül 2007, Ocak 2009, Eylül 2009, Kasım 2009, 2011 seçim beyannamesinde, 2012’de MHP’nin kanun teklifinde, Haziran 2015, Kasım 2015, 3 Mart 2016 ve nihayet 17 Mart 2016’da ve 7 Nisan 2016 tarihlerinde olmak üzere dokunulmazlıklarla ilgili konuları gündeme taşımış ve dokunulmazlıkların kaldırılması gerektiği konusunda görüş beyan etmiştir. Bugün de görünen o ki yine Milliyetçi Hareket Partisi parti grubu olarak -her ne kadar bağlayıcı bir hüküm olmasa da- net bir şekilde özellikle ülkenin içerisinde bulunduğu böylesine yoğun bir süreçte, kamu vicdanını yaralayan hadiselerin cereyan ettiği bir süreçte terörle mücadelede mücadele eden güvenlik güçlerine verilecek destek ve kamu vicdanını rahatlatma konusunda dokunulmazlıkların kaldırılmasını ve öncelikli olarak teröre mesafe koyamayan odaklara, bu kaldırılma sürecinden sonra, yargı yolunun açılmasını benimsemektedir ama bu Milliyetçi Hareket Partisinin ortaya koyduğu net tavır ve öneriler gerek komisyon görüşmeleri aşamalarında gerekse genel anlamda bu müzakerelerin yapıldığı dönemde hep ertelenmiş, ötelenmiş ve nihayetinde fezlekelerin tamamı şekliyle gündeme getirilerek böylesine bir ortam dayatılmış, zorlanmıştır ve Milliyetçi Hareket Partisi “‘Hodri meydan!’ demeyin, biz yine hazırız.” diyerek en net tavrı kararlı bir şekilde göstermektedir. Ümit ederiz ki Milliyetçi Hareket Partisinin temel önerileri çerçevesinde bugünlerde siyasi iradenin birtakım uygulamaları, doğruyu görme noktasında aldığı kararlardan bir tanesi olsun ve yine ümit ederiz ki 316 milletvekilinin oy kullanma hakkı olan Adalet ve Kalkınma Partisi bu konuda tavizsiz bir şekilde dokunulmazlıkların kaldırılması konusunda oy versin.

Bir başka konu, Cumhuriyet Halk Partisinin bu konudaki kararlarının net olup olmaması konusudur. Gerek komisyonlardaki tartışmalarda gerekse daha sonraki kendi özel gündemleriyle ilgili konularda şu anki tartışmalar, birazdan yapılacak oylamalarla rengini gösterecektir.

Biz, Milliyetçi Hareket Partililer olarak ülkemizin içerisinde bulunduğu tehlikeleri ve tehditleri önceden görüp uyarma sorumluluğunu yerine getiren bir hareketiz. Bizim ifade etmiş olduğumuz tehlike ve tehditler deneme yanılma yoluyla yaşanılarak ortaya çıkıyor maalesef. Biz diyoruz ki arkadaşlar, ateş yakar, taş sert olur, su belli bir orandan sonra derinliklerinde boğar. “Olmaz, biz bunu deneyeceğiz, yaşayacağız, ondan sonra göreceğiz.” Pekâlâ, buyurun görün diyoruz. Aynı şekilde dokunulmazlıklarla ilgili, terörle mücadeleyle ilgili ve ülkenin geleceğini şekillendirecek güvenlik politikalarıyla, dış politikayla ilgili temel yaklaşımlarımızı ifade ettiğimizde hep haklı çıktık ve artık biz diyoruz ki haklı çıkmak istemiyoruz. Biz de çıktığımız, haklı olduğumuz noktalarda artık millî konseptte bir politikanın uygulamasının geldiğini ve gelmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bugün itibarıyla sınırımızda nereden geldiği çok malum olan füzeler bir vilayetimize düşmekte, memleket içerisinde artık haberleri sıradanlaşmaya başlayan şehitlerin her geçen gün had safhaya geldiği bir ortamda, memleketin birlik beraberliğini bozacak alternatif yapılanmaların ülkenin içerisinde var olduğunun iddia edildiği bir ortamda millî birlik ve beraberliği özellikle terörle mücadele konseptinde kararlı bir duruşa bir katkı olması noktasında dokunulmazlıkların kaldırılması ve ilgili iddiaların değerlendirilmesi yönünde görüşümüzü beyan ediyoruz.

Bunu beyan ederken beraberinde de yetersiz bulduğumuz şerhlerimizi de ifade ediyoruz. Nedir bu şerhlerimiz? “Bu dokunulmazlıklar, bir kereye mahsus ve dönemsel olmasın, dönemin tamamını kapsasın; gerekirse tüm yasama yılı ve yıllarını da kapsayan temel değişiklikler olsun ve bu dokunulmazlıklar mutlaka bakanları da içersin, siyasi otoriteleri de içersin, belli bir grup sınırlanmasın ve tamamı olsun.” görüşünü ifade ediyoruz.

Bizim durduğumuz yer net, bizim kararlılığımız kesin. Büyük Türk milleti ailesinin her bir ferdi değerli bulan ve kendi ailesiyle bir bütün olarak gören, “devleti ebet müddet” anlayışıyla Türk devletinin içerisinde hiçbir odağın yapılmasına müsaade etmeyen, “Ne parti devleti ne paralel devlet, ille de hukuk devleti.” diyen bir anlayışta duran Milliyetçi Hareket Partisinin demokratik sistem içerisindeki insana bakışı; insan hak ve özgürlüklerini, bireysel hak ve özgürlüklerini hiçbir hegemonyanın altında görmemesi gerektiği; silahların gölgesinde demokrasinin olmayacağını, insanın yaşama hakkını silahlarla gölgeleyen odakların demokrasi havarisi kesilemeyeceğini ve teröre yardım, yataklık ve hizmeti olduğu iddia edilenlerin de mutlaka yargının önüne çıkarak hesap vermesi gerektiğini ve bu hesap verme sürecinin şeffaf bir demokrasiyle her alanda tüm siyasi otoriteyi kapsamı gerektiğini düşünüyor ve bu konuda Milliyetçi Hareket Partisinin görüşünün 40 milletvekiliyle -40 olabileceği düşüncesiyle her bir iradeye saygı duymakla birlikte- kamuoyunda vicdanı en rahatlatıcı tavır olduğunu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

1’inci madde üzerinde gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek’e aittir.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Ancak, bir hukukçu olarak vurgulamak zorundayım, aslında bu, bir anayasa değişikliği değil, geçici bir maddeyle Anayasa’nın 83’üncü maddesinin askıya alınmasından ibaret çünkü Anayasa’mızda, maalesef, bu teklifle hiçbir madde değişmiyor, aynen yürürlüğünü sürdürüyor.

Hatırlarsanız, siyasi etik yasa tasarısı geldiğinde komisyonda tartışmıştık derinlemesine ve baktık ki siyasi etik yasasında siyasetin gerçek anlamda etik kuralları belirlenmiyor; siyaset, medya, ticaret ilişkileri yok, bakanlar yok, başbakan yok, parti yöneticileri yok, belediye başkanları yok, o zaman dedik ki “Bunun adını değiştirelim, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ya da milletvekili etik kanunu yapalım.” dedik ve oy birliğiyle kabul edildi çünkü öyleydi, yalnızca milletvekillerini kapsayan bir düzenlemeydi. Aslında bu da bir değişiklik değil, biz kendimizi de milletimizi de kandıramayız. Bakın, siz, Anayasa’nın 2’nci maddesinde güvence altına alınan, devletin temel niteliği olan demokratik devleti bu tür yaklaşımlarla, hukuk devletini sürekli, maalesef, temelinden zedellersiniz ve bu, hiçbir zaman doğru bir şey olmaz.

Ben konuya şuradan girmek istiyorum: İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Can Dündar ve Erdem Gül’le ilgili gerekçeli kararını açıkladı ve gerekçeli kararının önemli bir bölümünde Anayasa Mahkemesi kararına eleştiriler getirdi. Dedi ki: “İlk derece mahkemesi olarak benim delilleri takdir etme yetkimi elimden aldın, yargı bağımsızlığını zedeledin.” Can Dündar ve Erdem Gül davasında soruşturmanın ve kovuşturmanın her aşamasında Sayın Cumhurbaşkanı, maalesef, açıkça yargıya müdahale etti, savcılara ve hâkimlere telkin ve tavsiyelerde bulundu. Keşke 14. Ağır Ceza Mahkemesi, bir cümleyle açıkça yargıya bu müdahaleyi de eleştirseydi, çok daha saygın ve itibarlı olurdu. Bugün eğer yargıya ve adalete olan güven yüzde 30’lar, yüzde 20’ler düzeyine inmişse, hepimizin, evet, şapkamızı önümüze koyup ciddi düşünmemiz gerekiyor. Bu ülkenin gerçekten cesur ve vicdani kanaatine göre karar veren yargıçlara ve hukukçulara çok ihtiyacı olduğunu hepimiz biliyoruz.

Bakın, basın özgürlüğünü yani halkın haber alma özgürlüğünü yok sayarsanız, Anayasa'mızın 2'nci maddesindeki demokratik devlet ilkesini de yok saymış olursunuz.

Ben size yaşadığımız döneme ilişkin bir değerlendirme yapmak istiyorum: Bakın, Sayın Ahmet İyimaya 2 Nisan 2016 tarihinde yaptığı bir konuşmada şöyle diyor: "1982 Anayasası'nın yürürlükten kaldırılması, yeni anayasanın yapılmış olmasından daha önemlidir. Yeni anayasa yapmasak dahi bu Parlamentonun kurucu iktidar yetkisi içerisinde yürürlükteki Anayasa'yı yürürlükten kaldırması, gerçek bir demokratik kazanım olacaktır. Beş yıl, iki yıl, üç yıl anayasasız kalabiliriz; anayasal kurumlar var, anayasal kurumların bağlı olduğu yasalar yani 'organik yasa' dediğimiz yasalar var." Bu, çok önemli; bakın, AKP iktidarının gerçek niyetinin samimi ve güzel bir itirafıyla karşı karşıyayız. Sayın İyimaya, hukuk devletini değil, kanun devletini savunuyor. Bu, gerçekten acı bir tablo ve biz bu dönemi bir "anayasasızlaştırma dönemi" olarak adlandırıyoruz artık. Evet, bir anayasasızlaştırma ve hukuksuzlaştırma dönemiyle karşı karşıyayız. Bu dönem, bizi otoriter bir tek adam yönetimine doğru hızla götürüyor.

Değerli milletvekilleri, sizlere sormak istiyorum, Anayasa'mızın 112'nci maddesi şu anda yürürlükte mi? Evet, Anayasa'mızın 112'nci maddesi, biliyorsunuz "Bakanlar Kurulunun görev ve siyasi sorumluluğu" başlığını taşıyor ve bu maddeye göre, Hükûmetin genel siyasetini belirleme yetkisi Başbakana ait. Evet, bu yüce Meclisin çatısı altında, egemenliğin kayıtsız ve şartsız millete ait olduğu yerde Sayın Başbakan, Hükûmet Programını sundu ve bu Meclisten güvenoyu aldı. Milletten de dört yıl için yetki ve görev aldı ama 4 Mayıs'ta ne oldu? Millî irade yok sayılarak, yasama organının iradesi yok sayılarak "Kurultaya git ve görevi devret." denildi Sayın Başbakana. Bu, açıkça millî iradeyi yok saymaktır ve maalesef AKP Grubu, Sayın Başbakanı, Genel Başkanı sarayın iradesi karşısında yapayalnız bıraktı ve onun yanında, arkasında durmadı. Hiçbiriniz bir dakika bile itiraz etmediniz.

Anayasa'mızın 6'ncı maddesinin son cümlesi çok açık değerli milletvekilleri, "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." diyor. Evet, Cumhurbaşkanı da kaynağını Anayasa'dan almadan bir devlet yetkisini, maalesef, kullanarak Başbakanı ve millî iradeyi tasfiye etmiştir.

Bakın, saraydan açıklama gelmiştir, "Cumhurbaşkanı, hem devletin başı hem Hükûmetin başıdır." denmiştir, buna da itiraz edilmemiştir. Bizim Anayasa'mıza göre, Cumhurbaşkanı devletin başıdır, Hükûmetin başı Başbakandır.

Evet, artık, üniversiteler sessiz, meslek odaları sessiz, sivil toplum örgütleri sessiz ve demokrasiye açıkça müdahaleler karşısında bir itiraz, maalesef, toplumumuzda yükselmiyor. Ama, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuda her yerde açıkça demokrasiyi ve özgürlükleri ve Anayasa'yı savunacağız. Çünkü, sizler de kurulmuş bir iktidar olarak bu Anayasa'yla kurulduğunuz hiçbir zaman unutmayın.

Bakın, önergemizi sayın Parlamente'ya sunduk, "83'üncü maddeyle beraber 100'üncü maddeyi de birlikte değerlendirin." dedik. 100'üncü madde bize neyi söylüyor? Bakanları söylüyor, Başbakanı söylüyor. Ama, siz, maalesef, Anayasa Komisyonunda bu önergeyi dikkate almadınız, umarım yüce Mecliste dikkate alırsınız.

Neden bakanlar? Bakın, 17-25 Aralık dosyasını bir ceza avukatı olarak okuduğumda hem bir milletvekili olarak hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin bir yurttaşı olarak, çok samimi söylüyorum, utandım. O rüşvet ağını, o ilişkileri, o "tape"leri okurken gerçekten utandım. Ama, siz, bu dosyayı Yüce Divandan kaçırdınız. Her zaman yargıdan kaçtınız. 2002 yılında iktidar oldunuz, tek başınıza iktidar oldunuz, "Biz bu yargıya güvenmiyoruz." dediniz, yargıdan kaçtınız. 17-25 Aralıkta bakanlarınızı, o rüşvet ağının içindeki bakanlarınızı Yüce Divandan, maalesef, kaçırdınız. Keşke oraya gönderseydiniz de aklansalardı.

Evet, bakın, şu anda, saray, yüksek profili olmayan bir başbakan aradığını açıkladı, buna da itiraz etmediniz ama sonuçta yüksek profili olmayan bir Başbakan adayı hemen hemen netleşti. Sayın Binali Yıldırım hakkında da, biliyorsunuz, ciddi iddialar var. Ben şimdi buradan sormak istiyorum: Bu iddialarla ilgili yarın bir fezleke geldiğinde yüce Meclise tavrınız ne olacak AKP iktidar grubu olarak, tavrınız ne olacak? Bakın, Sabah-ATV grubunun satın alınmasıyla ilgili, havuz oluşturulmasıyla ilgili, iş adamlarının kendi aralarında yaptığı telefon görüşmelerinde bütün oklar Sayın Binali Yıldırım'ı gösteriyor. Binali Yıldırım'ın bacanağının ilişkileri, eşinin yeğenlerinin ilişkileri, bunlarla ilgili ciddi iddialar var. Yarın bunlarla ilgili bir fezleke gelirse tavrınız ne olacak? Bu, çok önemli. Çünkü yargıdan sürekli kaçırıyorsunuz ve dokunulmazlıkları kaldırmaktan korkuyorsunuz.

2002'den önce, 2002 Kasım genel seçimlerinden önce şimdiki Sayın Cumhurbaşkanı, o zaman milletin huzurunda söz verdi "Dokunulmazlıkları kaldıracacağız." dedi, söz verdi ama on dört yıldır, on beş yıldır tek başına iktidarsınız, dokunulmazlıkları kaldırmak aklınızın ucundan hiçbir zaman geçmedi. Çünkü yargıdan kaçtınız ve korktunuz. Bakın, çok samimi olarak bir şey paylaşmak istiyorum: En büyük sefalet, başkalarının iradesine bağlı olarak yaşamaktır değerli milletvekilleri, evet, en büyük sefalet, başkalarının iradesine bağlı olarak yaşamaktır. İnsan, insana itaat etmemek için devleti icat etti, toplumsal sözleşmeler yaptı ve yüz yıllardır insanoğlu demokrasi ve özgürlük mücadelesi veriyor. Neden? Birilerine itaat etmek, biat etmek için değil. Eğer insanın insana itaat ettiği bir yerde yaşarsak o yerde anayasa da olmaz, hukuk da olmaz. Bunu hepimiz çok çok iyi biliyoruz ve bu anayasasızlaştırma ve hukuksuzlaştırma süreci, emin olun, darbe dönemleri gibi, bir gün gelir kendi evlatlarını da yer, bunu sakın unutmayın. (CHP sıralarından alkışlar) Onun için biz tarihin akışını tersine çevirmeye çalışmak yerine, gelin hep birlikte demokrasi ve özgürlükler için mücadele edelim, otoriter tek adam yönetimine bu yüce Meclis her zaman "hayır" demelidir.

Çok teşekkür ediyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına son söz Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Yozgat Milletvekili Yusuf Başer'e aittir.

Buyurun Sayın Başer. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde konuşmak üzere AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Milletvekiliyle aynı fiili işleyen vatandaşlarımız soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulup cezalandırılırken, yasama muafiyetleri nedeniyle milletvekilleri bu muhakeme işlemlerinden muaf tutulmakta veya bu işlemlerin yapılması milletvekilliği süresinin sonuna bırakılmaktadır.

Anayasa'mızın 83'üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen yasama sorumsuzluğu, milletvekiline tam bir özgürlük içerisinde çalışma ortamı sağlamak ve millet iradesini ve yasama görevini her türlü endişe ve baskıdan uzak şekilde yerine getirmek amacıyla tanınmıştır. Milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdüğü düşüncelerinden sorumlu olmamalarını ifade etmektedir.

Anayasa'mızın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası ise nispi yasama dokunulmazlığını düzenlemektedir. Milletvekillerinin, yasama çalışmalarıyla ilgili olmayan fiilleri nedeniyle, Meclis kararı olmadan sorguya çekilmemesini, tutuklanmamasını, yargılanmamasını ve verilen cezaların ertelenmesini ifade etmektedir. Yasama dokunulmazlığı, milletvekiline, keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklanmaktan korunmak suretiyle yasama çalışmalarını aksatmadan, güvenli ve özgürlük içerisinde çalışma ortamı sağlamak ve yasama görevini her türlü endişe ve baskıdan uzak şekilde millet iradesinin ve millet iradesinin eksiksiz gerçekleşmesini yerine getirmek amacıyla tanınmıştır.

Yasama dokunulmazlığı milletvekilinin kişisel yararından çok kamu yararı için getirilmiştir. Yasama dokunulmazlığı, milletvekilliği süresince bir koruma sağlamakta, zaman aşımı işlememekte fakat delillerin toplanması dâhil soruşturma işlemleri yapılmaktadır.

Son dönemde, AK PARTİ Hükûmetimiz ülke genelinde ve güneydoğuda yaşayan vatandaşlarımızın güvenliğini tesis etmek için terörle mücadelesinde kararlı tutum sergilemiş ve bunları yaparken de sivil vatandaşlarımızın burnunun dahi kanamasına gönlü razı olmadığı için azami hassasiyet göstermiştir ve vatan için, millet için şehit olan kahramanlarımızın emanetine sahip çıkma adına vatandaşlarımızın kahir ekseriyeti yasama dokunulmazlığının kaldırılmasını talep etmektedir.

AK PARTİ olarak millet iradesi dışında hiçbir güç tanımadık, bundan sonra da tanımıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ'nin girmiş olduğu seçimlerde tek başına iktidara gelmesinin sebebi de milletimizin isteği doğrultusunda hareket etmesindendir.

AK PARTİ olarak, aziz milletimizin isteklerini her daim baş tacı ettik. Bundan sonra da aziz milletimizin taleplerini baş tacı etmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasama dokunulmazlığı, milletvekillerine seçilmeden önce ve seçildikten sonra terör ve teröriste destek hakkı vermiyor.

Yasama dokunulmazlığı, milletvekillerinin şiddet çağrısı yapmasına ve bu sebeple masum insanların ölümüne sebebiyet verilmesine de izin vermiyor.

Yasama dokunulmazlığı, milletvekillerine dokunulmazlık hakkını kötüye kullanma ve bu hakkı istismar ederek terör destekçisi olmaya da izin vermiyor.

Yasama dokunulmazlığı, sivil vatandaşlarımızın yaşadığı cadde ve sokaklara çukurlar kazarak devletin ve milletin bölünmez bütünlüğü için mücadele eden Silahlı Kuvvetlerimize ve güvenlik güçlerimize silah sıkan, bomba atan teröristlere silah dağıtma hakkı da tanımıyor.

Yasama dokunulmazlığı, okul kapatan, okulları yakıp yıkan eşkıyalara kol kanat germek de değildir.

Yasama dokunulmazlığı, sivil vatandaşlarımızın sağlığı için çalışan doktor ve hemşireler ile hasta taşıyan ambulanslara silah çeken millet düşmanlarına sahip çıkmak da değildir.

Yasama dokunulmazlığı, sözüm ona terör örgütüne haraç toplayanlara destek vermek de değildir.

Yasama dokunulmazlığı, Hükûmetimizin insanına hizmet için yaptığı barajların, yolların ve havaalanlarının inşaatları için çalışanları öldürenlere, iş makinelerini yakanlara destek olmak da değildir.

Yasama dokunulmazlığı, demokratik hukuk devleti ilkesinin hâkim olduğu tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de milletvekiline suç işleme hakkı ve yetkisi vermez, milletvekiline suç işleme özgürlüğü hiç vermez.

Bir taraftan “barış” diyeceksin, “özgürlük” diyeceksin, “insan sevgisi” diyeceksin, “demokrasi” diyeceksin, diğer taraftan sırtını teröre dayayarak siyaset yapacağını söyleyeceksin; bir taraftan Kürt vatandaşların hakkını savunduğunu söyleyeceksin, diğer taraftan son olarak Diyarbakır Dürümlü mezarında olduğu gibi Kürt vatandaşlarımızı toplu olarak ölüme götüreceksin. 13 kişiden geriye 60 kilogram kalmasına seyirci kalacak, her bir ölü için 5 kilo kalacak; buna “özgürlük” diyeceksin, buna “demokrasi” diyeceksin. Sevsinler sizin demokrasi anlayışınızı, sevsinler sizin insanlık anlayışınızı! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; böyle bir anlayış hukuki değildir, böyle bir anlayış demokratik değildir, böyle bir anlayış ahlaki değildir, insani ise hiç değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletvekillerinin ettikleri yemine sadık kalmaları esastır. Türkiye Büyük Millet Meclisi teröristlere sırtını dayayarak siyaset yapma ve teröristin dipçik korkusuyla eline yazdığı metinleri okuma makamı değildir; Türkiye Büyük Millet Meclisi, aziz milletimizin birliği için, dirliği için, kardeşliği için, kalkınması için, ülkemizin güçlü bir ülke, kadir bir ülke olması için çalışma mekânıdır. Milletvekilliği de hiçbir ayırım yapmaksızın 79 milyon vatandaşımızın tamamını kucaklamaktır. Milletimiz bize, ülkenin hayrına çalışmak için, Türkiye’yi büyütmek için vekâlet vermiştir. Bu görev sadece AK PARTİ milletvekillerinin değil, milletvekili yemini etmiş tüm milletvekillerinin görevidir.

Dokunulmazlık dosyalarının kaldırılması gündeme geldiğinde, özellikle terör ve şiddete destek açıklaması yapan milletvekillerine ilişkin dosyalar gündeme gelmiş, bu aşamada muhalefet parti ve liderleri, eş başkanları ve sözcülerinin dokunulmazlıkların tamamının kalkması yönünde beyanları olmuş, meydana okumaları olmuştur. Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması için dilekçeler vermişlerdir. AK PARTİ olarak, “Mademki muhalefet partileri yasama dokunulmazlıklarının tamamının kaldırılmasını istiyorlar, o hâlde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasıyla zaman harcaması yerine, onu bağımsız yargı yapsın.” dedik, “Milletin Meclisi, milletin bizlere vermiş olduğu yetki çerçevesinde huzur için ve sorunları çözmek için yasama faaliyetleriyle uğraşsın.” dedik, muhalefet partilerine “Haydi, birlikte yapalım.” dedik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhalefet partilerinin dokunulmazlıkların kaldırılması hususunda samimiyetleri biraz önceki oylamada görüldü. Bundan sonraki oylamalarda görülecektir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa değişikliği teklifimiz hukukidir, Anayasa değişikliği teklifimiz kanunlara uygundur, Anayasa değişikliği teklifimiz Anayasa’ya uygundur. Anayasa değişiklik teklifi, millet iradesine saygının gereğidir, milletvekilinin ve Parlamentonun onurunu korumak içindir, yasama dokunulmazlığını kullanarak terör sevicisi olanlara “Dur.” demektir, yasama zırhını kullanarak teröre yardım ve yataklık edenlere “Dur.” demektir; vatan için, devlet için canını feda eden şehitlerimizin emanetine sahip çıkmanın gereğidir, Türkiye’yi bölmek isteyenlere “Dur.” demektir, ülkemizdeki huzur ve güven ortamını bozmaya çalışanlara “Dur.” demektir, kardeş kavgasından medet umanlara “Dur.” demenin gereğidir diyor; yapılan düzenlemenin hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi şahıslar adına ilk söz Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz’a aittir.

Buyurun Sayın Yavuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Milletimiz, ülkemiz üzerinde oynanan oyunları, bu oyunu tezgâhlayanları ve bu kirli oyunda rol alan, tetikçilik yapan ve birileri adına çalışanları çok iyi biliyor. Ancak, bu milletin basiretinden habersiz sözüm ona bir kısım çevreler, milletimizin gözünün içine baka baka, on binlerce insanın ölümüne, milyarlarca kaynağın heba edilmesine sebep olan ve Türkiye’nin geleceğe yürümesinde en büyük pranga durumundaki terör örgütü PKK’yı ve onun uzantılarını şirin göstermeye çalışıyor.

Sanki, çukur açan, barikat kuran, haraç toplayan, mülkiyet hakkını gasbedercesine bazı evlere yerleşen ve buna karşı çıkanları da hunharca katleden bunlar değil; sanki, bölgede yatırımları durdurmak için yatırımcıları tehdit eden, iş makinelerini yakan ve işçileri kaçıranlar bunlar değil; sanki, uyuşturucu ticareti yapan, köprüleri havaya uçuran, yollara mayın döşeyen, okulları yıkan, camileri yakan ve gittikçe daha da canavarlaşanlar bunlar değil.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Bize mi söylüyorsunuz?

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) – Terör örgütüne söylüyorum.

Maalesef birileri, hem de devletin her türlü imkânından istifade ederek vatan haini, insanlık düşmanı bu teröristleri hâlâ şirin göstermeye çalışıyor. Gerek habis bir ur misali tüm bedene yayılmaya çalışarak Türkiye’yi tökezletmek için ne kadar şer odağı varsa hepsiyle iş birliği yapan eli kanlı hain teröristler ve gerekse bu teröristlere direkt ve indirekt katkı sağlayanlar hem yargı huzurunda hem tarih önünde hem de millet nezdinde eninde sonunda mutlaka hesap verecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir parti düşünün, Anayasa’nın 81’inci maddesindeki ant içme metnini okuyarak göreve başlayacak ama anayasal düzeni ortadan kaldırmak isteyenlere çanak tutacak. Sözde kurtarılmış bölge olarak ilan ettikleri yerlerden hain teröristleri söküp atmak için canları pahasına peş peşe operasyon gerçekleştiren güvenlik kuvvetlerimize dil uzatırken o insanlık düşmanı eşkıyaları yüceltmek için âdetâ seferber olacak. Milletın Meclisinde görev yapacak ama milletin yürüngesinden uzaklaşacak, kopacak, hatta ve hatta millet ve memleket düşmanı yerli ve yabancı iş birlikçilerin değirmenine su taşıyacak.

İşte, bütün bunlar, milletvekili dokunulmazlıkları başta olmak üzere hakkın ve hukukun çok açık bir şekilde istismar edilmesidir. Bu istismar artık tolere edilebilecek bir hâlde değildir. Milletimiz teröre ve teröristlere destek sağlayanların, şiddet çağrıları yapanların ve millete kumpas kuranlarla aynı yürüngede olanların dokunulmazlık zırhının bir an önce kaldırılmasını istiyor. Hem devletin varlığı ve bağımsızlığını koruyacağına yemin edeceksin hem de özerklikten bahsedeceksin, hem vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü koruyacağına dair yemin edeceksin hem de birlik ve beraberliğimizi parçalamak, kardeşlik iklimini yok etmek üzere bir siyaset anlayışı benimseyeceksin, hem “Anayasa’ya sadakatten ayrılmayacağım.” şeklindeki yeminini okuyarak göreve başlayacaksın...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Onu Meclis Başkanına söyle, onu Meclis Başkanına söyle.

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) - ...hem de anayasal düzeni ortadan kaldırmak isteyen terör örgütlerine yardım ve yataklık yapacaksın; hak bilmeyeceksin, hukuk bilmeyeceksin, yasa tanımayacaksın, silahlanma ve ayaklanma çağrılarında bulunacaksın. Dokunulmazlık zırhının altına gizlenip devlete kumpas kurmaya yeltenenleri masum, bu hainlerle mücadele eden devleti ise katil olarak lanse etmeye çalışacaksın; sonra da kalkıp “Dokunulmazlığıma dokunma.” diyeceksin. Zaten, çoktandır bu türden eylemlerin içinde olanların dokunulmazlıklarına dokunamamak âdetâ hepimizin kanına dokunuyordu.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Hadi ya!

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) - İşte fırsat önümüze geldi. Şimdi hep birlikte bu değişikliği gerçekleştirerek aziz milletimizin arzusunu inşallah yerine getirmiş olacağız.

Bir kez daha hayırlı olsun temennisinde bulunuyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci ve son söz Mardin Milletvekili Erol Dora’ya aittir.

Buyurun Sayın Dora. (HDP sıralarından alkışlar)

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa’da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Anayasa’ya eklenecek bu geçici maddeyle mevcut dosyalar bakımından milletvekillerinin dokunulmazlıklarını bir kalemde topluca kaldırın kanun teklii, Anayasa ve İç Tüzük’te öngörülen güvenceleri tamamen devre dışı bırakmaktadır. Öyle ki, dokunulmazlıkları kaldırılan milletvekilleri, İç Tüzük’ün 134’üncü maddesi uyarınca hazırlık komisyonunda, Karma

Komisyonunda ve Genel Kurulda savunma hakkından mahrum kalacaklardır. Milletvekilleri, Anayasa'nın 85'inci maddesi uyarınca yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması kararının Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvuramayacaklardır. Böylece, yasama dokunulmazlığı bağlamında milletvekillerine tanınan savunma ve Anayasa Mahkemesine başvurma hakları ortadan kaldırılmaktadır. Temsilî demokrasilerde parlamentelere tanınan ve Anayasa'nın 83'üncü maddesinde ifadesini bulan yasama dokunulmazlığı, bu görevin güven içinde yapılması ve demokratik rejimin işlerliği bakımından vazgeçilmez nitelikte olan bir statüyü ifade etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açık bir hukuk kuralıdır, hiç kimse bir fiili işlediği esnada tatbik edilmesi gereken usul kurallarının aleyhindeki bir düzenlemeye tabi tutulamaz. Oysa, bu düzenleme tam da bu hukuk kuralını ihlal etmektedir. Değişiklik teklifi, bu yönleriyle hem mevcut Anayasa'yı hem ceza yargılamasının temel prensiplerini hem de hukukun evrensel değerlerini ayaklar altına almaktadır.

Değerli milletvekilleri, milletvekillerine gerek evrensel ölçekte gerekse ulusal anayasalarda düzenlenen özel bir koruma ve bağımsızlık sağlamak demokratik parlamenter rejimlerin önemli bir geleneğidir. Bu koruma, genel olarak ifade özgürlüğünü, bir diğer adıyla kürsü dokunulmazlığını içermekte ve değişen derecelerde hukuki veya cezai yargılamalara karşı bağımsızlığı da kapsamaktadır.

Demokrasi mücadelesinin önemli bir kazanımı olan bu prensip, Venedik Komisyonunun 1996 tarihli "Yasama Bağımsızlığı Rejimi" hakkındaki raporunda da belirtildiği gibi, parlamentonun bir kurum olarak kolektif biçimde korunmasına hizmet ederken, parlamento üyelerine de yürütme, yasama veya parlamento çoğunluğuna karşı bireysel koruma sağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, kendilerini o makama getiren halkın temsilcileri olarak milletvekilleri, azınlıktaki fikirlere sahip olsalar bile halkın egemenliğini ifade ederler. Halkın iradesine saygı ise çoğulcu demokrasi prensibinin merkezi konumundadır. Dolayısıyla, yasama dokunulmazlığının gerçek işlevi, ortak iradenin ifade edilmesi ve vatandaşların seçtiği şekliyle parlamento kompozisyonunun korunmasıdır.

Değerli milletvekilleri, hatırlayacağınız üzere, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2009 Atilla Kart kararında, Büyük Daire, dokunulmazlığın parlamento üyesinin menfaatleri için sağlanan kişisel bir ayrıcalık olmadığını, aksine, parlamento üyesinin statüsüyle bağlantılı bir ayrıcalık olduğunu ve bu nedenle, dokunulmazlıktan yararlanan kişinin bu haktan feragat dahi edemeyeceğini belirtmiştir.

Değerli milletvekilleri, dokunulmazlıklar sorunu, Türkiye'nin yakın tarihinde hukuksal ve siyasal olarak mahkûm edilmiş bir konudur. Hepimizin hafızalarında tazeliğini koruyan 1994'te DEP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılıp tutuklanmaları süreci, Türkiye demokrasi tarihinin önemli kırılma ve travma yaratan noktalarından birisidir. Dokunulmazlığı kaldırılan milletvekillerinin AİHM'e yaptıkları başvuru neticesinde, AİHM, siyasi gerekçelerle dokunulmazlıkların kaldırılmasının, vekillik görevlerini yürütmek ve seçilmiş olma hakkının özünü bağdaşmadığı ve kendilerini milletvekili olarak seçmiş olan halkın egemenlik yetkisine aykırı olduğu gerekçesiyle ihlal kararı vermiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halkın oylarıyla seçilmiş insanların, Meclis çoğunluğunca benimsenmeyen siyasi düşünceleri nedeniyle dokunulmazlıklarının kaldırılması, soruşturma ve kovuşturmayla maruz bırakılmaları, çoğulcu demokrasi ilkeleri bakımından kabul edilemezdir.

Savaşın durması, demokratik bir cumhuriyetin inşası ve barış adına bu düzenlemeye "hayır" diyeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Dora.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili değerli çalışma arkadaşımız Ferit Mevlüt Aslanoğlu anısına, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun kürsü arkasına bir kayısı ikramı olmuştur.

Teşekkür ediyoruz ve bu vesileyle, bir kez daha, Ferit Mevlüt Aslanoğlu'na Allah'tan rahmet diliyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir müsaadeniz olursa, bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederiz.

Rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun anısına biraz önce yapılan ikram üzerine ve hatta, ondan çok daha önce, çok sayıda milletvekili arkadaşımız -tüm partilerden- grubumuza gelip iyi dileklerini ve kendilerini rahmetle ve minnetle andıklarını ifade ettiler. Bizim de bundan fevkalade mutlu olduğumuzu ifade etmeliyim. Grubumuza ve aileye her türlü araçla bir kez daha iyi dileklerini ileten herkese teşekkür ediyoruz.

Ferit Mevlüt Aslanoğlu, bu Parlamentoda -birlikte çalışan herkes bilir ki- partiler arası diyalogun, siyasetin en çekişmeli zamanlarında bile uzlaşma sanatının ve eğer ülke hayrına ve halk hayrına bir şey varsa bunun arkasında birleşmenin örneği olmuştur. Ayrıca, partilerin birbirleri arasındaki hukukun ve partilerin birbirine verdiği sözlerin kayıtsız ve şartsız şekilde tutulmasını da bu Parlamentoda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...hepimiz Ferit Mevlüt Aslanoğlu'ndan öğrendik. Bu örnek davranışın Parlamentomuza bundan sonra da örnek olmasını diliyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aynı temennilere katılıyoruz.

Sayın Akçay...

25.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, Cumhuriyet Halk Partisi 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya ve 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu rahmetle anıyoruz ve yâd ediyoruz. Cumhuriyet Halk Partisinin de onu anma vesilesiyle -onun her zaman, bilhassa Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı gibi- mutlaka bir Malatya kayısı ikramıyla anması ayrı bir güzellik olmuştur.

Bu vesileyle tekrar Ferit Mevlüt Aslanoğlu'na Allah'tan rahmet diliyorum, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna ve tüm Türkiye Büyük Millet Meclisine tekrar başsağlığı dileklerimi iletmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Baluken...

26.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bizler de Halkların Demokratik Partisi olarak rahmetli Mevlüt Aslanoğlu'nu bugün burada bir kez daha saygıyla anıyoruz. Cana yakınlığı, temiz yürekliliği, kendine özgün tarzı ve çalışkanlığıyla bu Mecliste olan birçok siyasi parti grubundaki milletvekillerinin takdirini kazanan bir arkadaşımızdı. Aradan geçen süre içerisinde Plan ve Bütçe Komisyonu başta olmak üzere Meclis çalışmalarının birçok aşamasında yerinin gözle görülür bir şekilde arandığını ve kendisinin bütün çalışmalarda özlendiğini bir kez daha HDP olarak iletmek istiyoruz. Hem Cumhuriyet Halk Partisine hem bütün halkımıza ve Meclisimize tekrar başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Çakır...

27.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Görünen o ki rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu tanımayan yahut gıyaben tanıyan ama beraber çalışma imkânı, şansı bulamayan, grup başkan vekili olarak ben varım. Fakat şu gösteriyor ki bir insanla beraber çalışmadan da, onunla aynı ortamda çalışmadan da, eğer o insan hakikaten diyaloga açık, insanları birleştiren, bölmeyen, uzlaşıdan, uyumdan yana biriyse onu herkes ortak bir takdirle anıyor. Bugün de bunu görüyorum. Ben kendisini tanımadan, sadece bugün değil, bundan önce de müteaddit defalar bu kürsülerden, bulunduğunuz yerden ve bulunduğumuz yerlerden Mevlüt Aslanoğlu'yla ilgili son derece sitayişkâr, müspet sözler dinledim, duydum. Ben de bu vesileyle Mevlüt Aslanoğlu'na bir daha Cenab-ı Hak'tan gani rahmetler diliyorum. Meclisimizin başı sağ olsun diyorum. Bu da gösteriyor ki bu tür insanlara, örnek olabilen, örneklik teşkil edecek insanlara çok ihtiyacımız var. İnşallah onların sayısı artar.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, herhâlde siz de bu konuyla ilgili söz istediniz. Ben size de bir dakika vereyim. Sizin için de özel bir önemi vardı, değeri vardı, biliyorum.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

28.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, 22'nci ve 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili merhum Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygıyla andıklarına ilişkin açıklaması

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 22'nci, 23'üncü Dönem Malatya, 24'üncü Dönem İstanbul Milletvekili rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu pazartesi günü Büyükçekmece'deki mezarı başında sevenleriyle birlikte 2'nci ölüm yıl dönümünde rahmetle andık.

“Ferit Mevlüt Aslanoğlu” deyince “sevgi”, “kardeşlik”, “insanlık” kavramlarının sembolü olan bir insan akla gelir. Gerçekten bu değerleri hak eden, siyasetinin merkezine günlük politik çekişmeleri, kaygıları, kavgaları değil insanı koyan bir insandı Sayın Mevlüt Aslanoğlu. Bu vesileyle kendisine bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Ailesine, Malatyalılara ve Parlamentomuza sabır ve başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Aynı temennilere Divan olarak katılıyoruz. Bir kez daha biz de başsağlığı diliyoruz. Aslolan, öldükten sonra insanın arkasından böyle güzel konuşmaları. Allah rahmet eylesin.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, madde üzerinde konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi on dakika süreyle soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz. Bu on dakikanın beş dakikasını soru olarak, beş dakikasını da cevap olarak kullanacağız. Sisteme giren sayın milletvekillerine sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ilk turda sorduğum sorularımın cevabını alamadım, tekrar, yine soruları soracağım.

Sayın Orhan Miroğlu “PKK ve IŞİD terör örgütü değildir, politik hareketlerdir.”, Sayın Beşir Atalay “Öcalan’ın mesajları bizim de düşüncemizdir.”, Sayın Yalçın Akdoğan “Abdullah Öcalan olayları okuma kabiliyetine ve tecrübesine sahiptir.”, Sayın Bülent Arınç “‘Sayın Öcalan’ demeyi ve PKK bayrağı açmayı suç olmaktan çıkardık.”, Sayın Yasin Aktay “Öcalan dünyanın geleceğini çok iyi okuyor.”, Sayın Yiğit Bulut “Öcalan Türkiye’nin önünü açıyor.” Bu cümleler için herhangi bir soruşturma açıldı mı açılmadı mı? Soruşturma açıldı ise bu milletvekillerinin de fezlekesi var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan...

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Artvin’in Ardanuç ilçesindeki adliye, bu adliyelerin kapatılması furyasında oraya da bu şeyden düştü ve kapatıldı. Bu ilçede yarı açık cezaevi yapılmasına ilişkin Adalet Bakanlığının daha önce yapmış olduğu bir çalışma vardı. Burada halk devletle bir araya gelerek bir bölümünü kendi karşıladı, 500 bin lira civarında bir bedelle bir yer alındı. Burada yarı açık cezaevinin yapımına ilişkin ihaleye çıkılacağına ilişkin halkta bir beklenti vardı, bugüne kadar herhangi bir ilerleme olmadı. Ardanuç halkı, yarı açık cezaevinin yapılıp yapılmayacağı, Adalet Bakanlığındaki çalışmaların ne aşamada olduğu konusunda, bir ilerleme var mı yok mu diye merak içerisinde. İlçenin ekonomik gelişimi açısından bu çok önemlidir. Bu konudaki en son durum nedir? Eğer bunu bizimle paylaşırsanız...

Çok teşekkür ediyorum.

BEŞİR ATALAY (Van) – Sayın Başkan, biraz önce soru soran...

BAŞKAN – Sorular bittikten sonra size söz vereceğim.

BEŞİR ATALAY (Van) – Düzeltme yapmak istiyorum. Sayın Bakana verdim notu ama düzeltmedi, kendim düzeltereğim.

BAŞKAN - Biraz sonra vereceğim.

Sayın Sarıhan...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şunu sormak istiyorum: 89’uncu Birleşimde AKP’li bir vekil arkadaşımız güneydoğuda yaşanan ölümlere ilişkin olarak fiziksel temizlik yaptıklarından söz etti, ayrıca “Psikolojik temizlik ve ekonomik temizlik de yapacağız.” diye ekledi. Bu konuşmanın bugün... 19 Nisandan bu yana, 99’u muhalefetten olmak üzere 100 vekil arkadaşımız hakkında -1’i de parti içi, AKP içi muhaliflerden birisinin- yeni fezlekelerin gelmiş olması ve bugün dokunulmazlık konusunun tartışılıyor oluşu acaba hangi temizlik grubuna giriyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Torun...

SEYİT TORUN (Ordu) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 5 Mayıs 2016 tarih, 2016/8791 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’yla hem tarımsal destekler yarı yarıya azaltılmış hem de tarımsal şirketlerde ve ziraat odalarında görev yapan tarım danışmanları 2’ye indirilmiştir, Türkiye genelinde sayıları 2.600’ü bulan tarım danışmanları işsizliğe sürüklenmiştir. Her zaman çiftçinin yanında olan, gece gündüz destek veren, kalite ve verim artışında çiftçimize teknik destek sunan danışmanlarımız, sorunun çözümü için Tarım Bakanımızın desteğini bekliyorlar, taşeronlara yapılan düzenlemenin kendilerine de yapılmasını istiyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, tarihî bir oturumda kürsüde konuşma yapan ve söz hakkı alan iktidar partisi milletvekilleri, grup başkan vekilleri siyasi nezaketten ve kullanılan dilden bahsettiler ve Sayın Genel Başkanımızın üslubu üzerinden eleştirilerde bulundular. Cumhuriyet Halk Partisinin kurucu liderleri, genel başkanları, milletvekilleri gibi Sayın Genel Başkanımız da siyasi nezaket ve siyasi ahlak ve etik bakımından Türk siyasi tarihi açısından örnek teşkil etmektedir. Ancak, değerli iktidar partisi milletvekilleri, Cumhurbaşkanının gerek Başbakanlığı gerekse Cumhurbaşkanlığında göreve başladığı günden, hatta Türk siyasi tarihine adım attığı günden itibaren kullandığı dil ve hakaretlerden hiç bahsetmediniz. Vatandaşlarımız, halkın her kesimi, askerler, savcılar, hâkimler, milletvekilleri, genel başkanlar, STK temsilcileri, komşu ülkeler, komşu ülkelerin liderleri, uluslararası kurumlar, cumhurbaşkanının muhatabı olan, karakterinden ve nefret dilinden nasibini almayan var mı? Bizzat sayın iktidar partisinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Şimdi, soruları cevaplandırmak üzere Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’a söz veriyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, beni atladınız. Ben önceden konuşacaktım dağıttığınız listeye göre.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bozdağ.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Sayın Tanal tümü üzerindeki görüşmelerde de bu soruyu sordu. Ben cevabımı verdim ama anlaşılmadı. Ama, o arada da eski bakanlarımızdan Sayın Beşir Atalay kendisine atfen söylenen sözle ilgili bana bir de not göndermiş ama ben notu o arada fark edemediğim için söyleyemedim.

Şimdi, Sayın Bakanımızın sözü çok açık: “Benim böyle bir sözüm yoktur. Benim böyle bir açıklamam yoktur.” diyor ama maalesef, bazı sözleri birtakım yerlerden tekrar ederek sanki böyle bir söz söylenmiş gibi algı oluşturulmaya çalışılıyor. Diğer isimlerle ilgili bu sözler söylenmiş mi, söylenmemiş mi, buna dair benim bir bilgim yok. Onlarla ilgili bir inceleme yapmadan bir değerlendirme yapmak yanlış olur.

Sayın Atalay, kendisi “Benim böyle bir açıklamam yok.” diyor ama bunu ısrarla, sanki varmış gibi tekrar ediyoruz. Bu, bir defa, doğru bir yaklaşım değildir, bunu ifade etmek isterim. Biz savcı ve hâkim de değiliz. Bu sözlerle alakalı, arkadaşlarımız ne söylediklerini gayet iyi biliyorlar, ne söylemediklerini de iyi biliyorlar. Onlar kendilerini de savunacak güçtedir ve ismi geçen arkadaşlarımızın her birisinin bu millete, bu devlete sadakatleri, hizmetleri, yaptıkları ortadadır. Onları terör örgütü destekçisi, onlara şirin gözle yaklaşan birileri olarak takdim etmek son derece yakışıksız bir durumdur, kabul edilemez bir yaklaşımdır, çok da büyük bir saygısızlıktır. Bunu buradan ifade etmek isterim.

Ardanuç Adliyesiyle ilgili... Doğru, kapandı. Ardanuç'ta, vatandaşlarımızın da katkısıyla orada bir arsa temin edildi. Yarı açık cezaevi yapılması konusunda da Artvin Milletvekilimiz İsrail Bey'in de yakın takibi var. Biz oraya yarı açık bir cezaevi yapacağız, bununla ilgili çalışmalarımız devam ediyor, bunu buradan Artvinlilere müjdemek isterim.

Tabii, Sayın Sarıhan fezlekelerle ilgili konuştu, biraz önce de cevap verdim. Fezlekeler, cumhuriyet savcıları tarafından hazırlanıyor; bir suç ihbarı veya şikâyeti varsa onun üzerine ya da resen başlatılan soruşturmalar üzerine hazırlanıp Adalet Bakanlığına, oradan Başbakanlığa, oradan da Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal ediyor. Bunlarla ilgili, Türkiye'nin dört bir yanından gelen dosyalar var yani herhangi bir savcı “Şu vekil şu partide veya şurada.” diye bir soruşturma açmıyor. Bir suç isnadı varsa, bunlarla ilgili ihbar, şikâyet varsa, kendisi resen soruşturmaya değer görüyorsa bunları elbette soruşturuyor, fezlekeyi gönderiyor. AK PARTİ'de az, diğer partilerde fazla olması sanki iktidar bunu yapıyormuş gibi bir algı oluşturmaya hak vermez. Çünkü, iktidarın böyle bir yetkisi yok, böyle bir imkânı da yok, böyle bir şey yapması da söz konusu değildir, bu partimize ve Hükümetimize dönük bir iftiradır. Ha, buna şöyle bakmak lazım: Demek ki AK PARTİ'nin içerisinde kanunlara uyma konusunda daha büyük bir hassasiyet gösteriliyor, daha büyük bir dikkat gösteriliyor, özen gösteriliyor, suç işlememe, suça karışmama, suçlularla birlikte olmama konusunda büyük bir hassasiyet var, bu onu gösteriyor. Neden AK PARTİ'lilerle ilgili şikâyet yok? Onlarla ilgili şikâyet var da yoksa atılıyorlar mı? O zaman, ona dair bir şey varsa onu ortaya koyarsınız. “Ben aynı şeyi söyledim, bak AK PARTİ'li de söyledi. Ona yapmadılar, bana yaptılar, fiil aynı, bakın örnekleri bu.” Onu söylemek lazım ama AK PARTİ'lilerle ilgili böyle örnekleri gösterme imkânı yoktur, onu da buradan ifade etmek isterim.

Tabii, tarım danışmanlarıyla ilgili Tarım Bakanımız da buradaydı, eminim ki o da duymuştur soruyu. Ama, ben de bizzat Sayın Tarım Bakanımıza bu danışmanların durumunu iletteğim, bizzat kendim de konunun takipçisi olacağım, buradan ifade etmek isterim.

Tabii, son soruyu soran arkadaşımız esasında bir soru sormadı ama bir görüş ifade etti. Bu vesileyle ben de kendi görüşümü paylaşmak isterim.

Tabii, siyasette hepimizin temiz dil kullanması, birbirimizi anlayarak konuşması son derece önemli. Toplumun önünde insanlarız. Dilimiz düzgün olursa, üslubumuz düzgün olursa meramımızı daha iyi anlatabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben, konuşurken hakaret ve küfür ederek konuşmayı fikrî acziyetin ifadesi olarak görürüm, ahlaki ve fikrî iflas olarak görürüm. Yani, bir Sayın Genel Başkanın konuşması -elinizi vicdanınıza koyun, Kılıçdaroğlu'nun bugünkü konuşmasını Allah için vicdanınıza da sorun- bir Genel Başkana yakışan bir konuşma mıdır?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Cumhurbaşkanının konuşması ne? Sayın Cumhurbaşkanının konuşması ne?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şerefli, namuslu, haysiyetli bir dilin sahibine yakışan bir konuşma mıdır? (CHP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Cumhurbaşkanının konuşması ne oluyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ayıptır, ayıptır!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne oluyor ya!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Edep yahu, edep, edep, edep! (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sizin Cumhurbaşkanınız her zaman aynı şeyi konuşuyor.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Cumhurbaşkanı aynı hakaretleri yapıyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Edep, edep, edep! Başka bir şey demiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ayıp ya! “Haysiyet” ne demek ya!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Edep, edep, edep; bana da edep lazım, sana da edep lazım. (CHP sıralarından gürültüler) Ahlak, ahlak, ahlak; bana da ahlak lazım, sana da ahlak lazım. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Esas sizin diliniz aynı şekilde.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – “Haysiyetli ol.” demek ne demek ya!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Aynı şekildedir, ne değişti?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1’inci madde üzerinde üç adet önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesiyle Anayasa’ya eklenmesi teklif edilen geçici 20’nci maddesine aşağıdaki üçüncü ve dördüncü fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz. 17/5/2016

Mehmet Parsak	Erkan Akçay	Oktay Vural
Afyonkarahisar	Manisa	İzmir
Oktay Öztürk	Zihni Açıba	İsmail Faruk Aksu
Mersin	Sakarya	İstanbul
Kamil Aydın	Nuri Okutan	Erhan Usta
Erzurum	Isparta	Samsun
Deniz Depboylu	Kadir Koçdemir	Baki Şimşek
Aydın	Bursa	Mersin
Mehmet Necmettin Ahrazoğlu	Arzu Erdem	Mehmet Erdoğan
Hatay	İstanbul	Muğla
Fahrettin Oğuz Tor	Şefkat Çetin	Saffet Sancaklı
Kahramanmaraş	Ankara	Kocaeli

Ahmet Selim Yurdakul	Zühal Topcu	Mehmet Günal
Antalya	Ankara	Antalya
Emin Haluk Ayhan	Yusuf Halaçoğlu	Ruhi Ersoy
Denizli	Kayseri	Osmaniye
Erkan Haberal	Celal Adan	Ahmet Kenan Tanrıkulu
Ankara	İstanbul	İzmir
Ekmeleddin Mehmet İhsanoğlu	Mustafa Mit	Mevlüt Karakaya
İstanbul	Ankara	Adana
Seyfettin Yılmaz	Ümit Özdağ	Atila Kaya
Adana	Gaziantep	İstanbul
Muharrem Varlı	Edip Semih Yalçın	Mustafa Kalaycı
Adana	İstanbul	Konya
İsmet Büyükataman	İsmail Ok	İzzet Ulvi Yönter
Bursa	Balıkesir	İstanbul

“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar; 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekilleri hakkında Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar; Bakanlar Kurulunun genel siyasetiyle veya bakanların görevleriyle ilgili cezai sorumluluğu gerektiren ve görevleri sırasında işlenen fiillerinden dolayı Başbakan ve Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında da Anayasanın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ve 100’üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.”

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 313 sıra sayılı Teklif’in 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneriyoruz.

MADDE 1 - 7/11/1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 20 - (1) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar işlenen fiiller nedeniyle yapılacak soruşturma ve kovuşturmalarda 7.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ile Yüce Divan’ın yargı yetkisi hariç olmak üzere 100 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığı, Başbakanlık ve Adalet Bakanlığında bulunan Yasama Dokunulmazlığı Tezkereleri ve eki dosyaları gereğinin yapılması amacıyla yetkili meciine iade edilir.

(3) İlgili milletvekili, başbakan veya bakanın kendisine bildirim tarihinden itibaren yedi gün içerisinde 85 inci maddeye göre iptal isteminde bulunma hakkı saklıdır.

Levent Gök	Özgür Özel	Engin Altay
CHP Grup Başkan Vekili	CHP Grup Başkan Vekili	CHP Grup Başkan Vekili
Bülent Tezcan	Uğur Bayraktutan	Murat Emir
Aydın	Artvin	Ankara
Atila Sertel	Nurhayat Altaca Kayışoğlu	Muharrem Erkek
İzmir	Bursa	Çanakkale
Akın Üstündağ		İbrahim Özdiş
Muğla		Adana

BAŞKAN – Şimdi, maddeye en aykırı önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 1'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. (10/5/2016)

Erol Dora

Mardin

BAŞKAN – Sayın Özel, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri sırasında Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın üslup ve tutumuna ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Gerçekten, bugün Mecliste özel gündemle bir çalışma yapıyoruz. Komisyon aşamasında Meclisin yaşadıkları, kamuoyuna, dünyaya yansıyan görüntüler düşünüldüğünde bugün herkesin ekstradan kullandığı dile dikkat etmesi gerekiyor. Grubumuzun bu konuda nasıl bir hassasiyet içinde olduğunu siz de doğrudan takip ediyorsunuz. Ama, çok ciddi şekilde anlaşıyor ki özellikle oylama sonucunda AKP Grubunda ortaya çıkan durum da Sayın Bakanı fevkalade rahatsız etmiş, bir kavganın... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Hadi oradan! Kendinize bakın!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...parçası hâline gelip burada gerginliği artırıp gerekirse Meclise yakışmayan görüntüleri ortaya çıkarıp bunun üzerinden kendi grubunu konsolide etme çabasında. Bu yüzden, Sayın Bakanın bu oyununa gelmeyeceğiz. Ancak, Sayın Bakan, size şunu söylemek isterim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok kısa...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - İftira atıyorsunuz! Açık oy kullanalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakan, bu görevleri yaptınız, bu üslubun karşılığının ne olacağını biliyorsunuz. Bizden de bu konuda sert bir cevap almayı göze alıp Meclisi karıştırmamanın peşindesiniz ama ne sizin ne grubunuzun ne de bu Mecliste görev yapan herhangi birisinin ağzına yakışmayan o üslubu iade ediyor...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – “Evet” mi diyorsunuz “hayır” mı diyorsunuz, onu söyle!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...ve size sadece şunu söylüyoruz: “Ya Başkanlık ya kaos” manşetlerini attırdığınız gazetelerin ve seçim gecesi “Millet kaosu seçti.” diyenlerin...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) - Genel Başkanınız “evet” diyor, siz “hayır” diyorsunuz ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...bu ülkenin bu durumunda sorumluluğu vardır, bir haysiyetsizlik varsa bu cümlelerin sahiplerine aittir. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, her birimiz kullandığımız dile dikkat edelim.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Devam)*

BAŞKAN – En son okunan önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA ŞENTOP (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (HDP sıralarından alkışlar)

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Mersin) – Saygıdeğer milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz Anayasa değişikliği hususunda, hukuka aykırılığını veya ne kadar uygun olduğu konusunu tartışmayacağım çünkü çok değerli arkadaşlarımız bu konuyu tartıştı. Ben, doğrudan doğruya AK PARTİ'nin yürürlükte olan kendi programının “siyasi ilkeler” kısmındaki o ilkeleri sıralamakla ve onları sorgulamakla başlayacağım.

Bu ilkeler, biliyorsunuz, 2001 yılında, partinin kurulduğu zaman yürürlüğe girmiş ve hâlen de sizin sitenizde bir değişikliğe uğramadan -program- devam etmekte. Hakikaten, bu programın “Siyasi İlkeler” kısmını eğer inceleme lütfunda bulursanız, hepimizin, ama her akliselim sahibi insanın katılacağı çok güzel, temel ilkeler olduğunu görme imkânına sahip olursunuz. Mesela bunlardan birisi şu: Siyaset alanını daraltan her türlü girişime karşı gerekli olan tüm tedbirlerin alınacağı sözünü veriyorsunuz. Acaba, bugün getirmiş olduğunuz bu yasa tasarısı hakikaten siyaset alanının genişletilmesine mi matuf yoksa daraltılmasına mı matuf? Bunu ben sizin takdirlerinize bırakıyorum.

Yine, aynı şekilde şunu söylemişsiniz: “Siyasi Partiler Yasası değiştirilecek ve bütün partili üyelerin katılımıyla seçime katılacaklar bu şekilde belirlenecektir.” Kaç sene önce bu sözü vermişsiniz? On beş yıl önce. Peki, ben size soruyorum: Sizler, bütün partililerin katıldığı özgür bir seçimle mi geldiniz, ön seçimle mi geldiniz yoksa atamayla mı geldiniz? Bunu da soruyoruz.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Siz neyle geldiniz?

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sen neyle geldin? Sana nereden talimat geldi?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Bağırmana lüzum yok. Ben biliyorum. Sen daha evvel Sayın Davutoğlu’nun yanında olup şu anda saraya yaltaklanmak için bir şeyler söyleyenlerin... (CHP ve HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Faydası yok. Ben sana söyleyeyim: Bu partiyi çok iyi tanırım, Sayın Cumhurbaşkanını da çok iyi tanırım. Bu kadar yaltaklanmana lüzum yok. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan, hatibi temiz bir dille konuşmaya davet ediniz. Böyle bir konuşma yok! Ayıp ya!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Gelelim dokunulmazlık meselelerine. Yine, aynı ilkelerinizle şunu söylüyorsunuz.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – İsimleri yanlış hatırlıyorsunuz!

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bir milletvekili olarak ağzından çıkan lafı duysun kulağın.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Diyorsunuz ki: “Milletvekilinin kürsü dokunulmazlığının dışındaki tüm dokunulmazlıklar kaldırılacaktır.”

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Yazık ya!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – “Milletvekili dokunulmazlığı ise kürsü masuniyetiyle sınırlandırılacaktır.” Aradan kaç yıl geçti? On beş yıl. Yaptınız mı? Hayır.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Kaçında sen vardın?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Ben vardım.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Niye yapmadın?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sen niye yapmadın?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Baktım ki kötüye gidiyorsunuz, eyvallah dedim, ayrıldım. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar) Allah yolunuzu açık eylesin. Bizim dönemimizde başkanlar azledilmiyordu.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Gemiyi terk ettin!

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – 17 kişiyi öldürdü PKK. Dün masumları katletti.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) –Hiç bağırmayın, hiç bağırmayın!

HASAN TURAN (İstanbul) – Dün öyle, bugün böyle!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Sizden çok daha iyi tanırım bu partiyi.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Tanısaydın şimdi burada olurdu, burada!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Bu partinin kuruluşunda da vardım, bütün sıkıntılı döneminde de vardım.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Tabii, tabii!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Sizin gibi, böyle, iktidarın en üst noktalarında olduğu dönemde değil.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – On dört yıldan beri partideyim, broşür dağıtarak geldim, ne diyorsun sen!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Biraz saygılı olun ya!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Parti aleyhine kapatılma davasında, orada oturan sayın bakanla beraber o savunma dosyalarını biz götürmüştük.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sen genel merkezde otururken ben sokak geziyordum.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – O alan daraltılmıştı. Şimdi siz de birilerinin alanını daraltmaya çalışıyorsunuz.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sen konuşmuyordun bile bizimle!

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Ama, unutmayın ki bir gün bu devran döner, bu iktidar biter. Bu iktidar bittiği zaman da orada, yine söz vermiş olduğunuz mal beyanlarının şeffaflığı konusu gündeme gelir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – HDP’ye gitmeyiz biz, iktidar bitse de.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – O gün çoğunuzun hesabı inanın ki dürüldü. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Millet bitmeyecek hiçbir zaman.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Saygılar sunuyorum. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

İLKUNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Fırat yapmış olduğu konuşmada, nezaketin ötesinde ifadeler kullandı. Tabii, her ifade sahibinin kendisine aittir. Ancak “Siz yanlış bir yola gidiyordunuz, o yüzden ben sizden ayrıldım.” şeklinde bir değerlendirmede bulundu. Ben, şimdi, Sayın Fırat’a soruyorum: 24 milyon insan on dört yıldır bu yolda ilerliyor. Sayın Fırat yanlış olduğunu görmüş, tek başına, başka bir yola gidiyor. Aklını seveyim Sayın Fırat!

Saygılar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 313 sıra sayılı Teklif’in 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneriyoruz.

MADDE 1- 7/11/1982 tarih 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 20 — (1) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar işlenen fiiller nedeniyle yapılacak soruşturma ve kovuşturmalarda 7.11.1982 tarih, 2709 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ile Yüce Divan’ın yargı yetkisi hariç olmak üzere 100 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığı, Başbakanlık ve Adalet Bakanlığında bulunan Yasama Dokunulmazlığı Tezkereleri ve eki dosyaları gereğinin yapılması amacıyla yetkili meciine iade edilir.

(3) ilgili milletvekili, başbakan veya bakanın kendisine bildirim tarihinden itibaren yedi gün içerisinde 85 inci maddeye göre iptal isteminde bulunma hakkı saklıdır.

Akın Üstündağ (Muğla) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA ŞENTOP (İstanbul) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Muğla Milletvekili Akın Üstündağ.

Buyurun Sayın Üstündağ. (CHP sıralarından alkışlar)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nde değişiklik yapılmasına dair önergemiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun, Anayasa’nın 83’üncü maddesini geçici olarak ortadan kaldırmayı içermektedir ve bu düzenleme, iktidar partisinin teröre karşı toplumda haklı olarak oluşan öfkeyi ve tepkiyi arkasına alarak gerçekte amaçladığı başkanlık sistemine doğru bir rüzgâr yaratma çabasından başka bir şey değildir. AKP’nin amacı eğer teröre destek veren milletvekillerini yargının önüne getirmek olsaydı, bunun için farklı bir düzenlemeye gitmeye gerek olmadan ve esasen, Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince Meclis kararına dahi gerek olmadan, kendilerine tanınan dokunulmazlığı kötüye kullanan ve terörle ilgisi bulunan milletvekilleri hakkında işlem yapılabilirdi.

Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre, Anayasa’nın 14’üncü maddesi kapsamına giren fiillerde dokunulmazlığın kaldırılması gerekmemektedir. Burada rüzgâr ekip fırtına biçilmek isteniyor, burada halkın tepkisi ve öfkesi amaçlanan totaliter rejime ulaşmada bir sıçrama tahtası olarak kullanılmak istenmektedir. Oysaki, Anayasa düzenlemeleri belli bir zaman ve belli bir siyasi hedef olarak kullanılmamalıdır. Anayasa tüm milletin anayasasıdır ve uzlaşmış, üzerinde ittifak edilmiş metinlerdir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Komisyonu çalışmaları sırasında bu değişikliğin birçok noktada Anayasa’da ve İç Tüzük’te yer alan dokunulmazlık düzenlemelerine uygun olmadığını, hukuken sıkıntılar içeren bir düzenleme olduğunu defalarca ifade ettik. Ancak, ana muhalefet partisinin hiçbir uyarısına kulak asmayan düşünce tarzı yine karşımıza çıktı. Bu çarpık düzenlemeye karşı, kalıcı olarak dokunulmazlıkları sadece kürsü dokunulmazlığı yani yasama sorumsuzluğuyla sınırlandırmayı teklif ettik, bu da maalesef kabul edilmedi. İllaki geçici maddeyle düzenleme yapacaksınız, Anayasa’nın 100’üncü maddesini de içine katarak Başbakan ve bakanların da yargılanmasını bu kapsama alalım, ayrıca fiilin işlenme tarihini esas alalım diye önerdik ve bu önergemizi tekrar burada yineliyoruz.

Değerli milletvekilleri, milletvekillerinin görevleri sona erdiğinde dokunulmazlıkları ortadan kalkıyor ve haklarındaki fezlekeler işleme alınarak soruşturma veya yargılama devam edebiliyor. Başbakan ve bakanların yargılanması ise ayrı bir prosedüre tabi. Bakanların görevi sona erse bile, Anayasa’nın 100’üncü maddesine göre Meclis soruşturması yoluyla dokunulmazlıkları kaldırılabilir.

Başbakan ve bakanların -kendi çoğunluklarına göre- suç işleme özgürlüğü, özellikle yolsuzluklar ve 17-25 Aralık sürecinde ortaya saçılan kirlilikler toplum vicdanında rahatsızlık yaratmıştır. Özellikle, bu suçların üstünün örtülmesi için harcanan çaba, bu amaçla kullanılan yöntemler, yargı operasyonları, polisin polisin peşine düşmesi, âdeta cadı avına dönüşen karşı operasyonlar milletin gözü önünde cereyan etmiştir.

Değerli milletvekilleri, gündeme getirilen düzenlemede, milletvekillerinin işledikleri iddia olunan suçlarla ilgili olarak sadece fezlekesi düzenlenmiş ve soruşturmasına başlanmış olan suçlar yer almaktadır. Oysa, fezlekesi düzenlenmemiş olan birçok suç hâlâ fezlekesi düzenlenmeden bekleme durumundadır.

İşte, bu önergemizde hem Başbakan ve bakanların 100'üncü madde dâhilinde düzenlemeye dâhil edilmesini ve işleniş tarihine göre, kanunun kabul edilme tarihine kadarki bütün suçların kapsam içerisine alınmasını teklif ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin çerçeve 1'inci maddesiyle Anayasa'ya eklenmesi teklif edilen geçici 20'nci maddesine aşağıdaki üçüncü ve dördüncü fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz. 17/5/2016

Mehmet Parsak (Afyonkarahisar) ve arkadaşları

“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi 26'ncı Yasama Dönemi sonuna kadar; 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekilleri hakkında Anayasanın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi 26'ncı Yasama Dönemi sonuna kadar; Bakanlar Kurulunun genel siyasetiyle veya bakanların görevleriyle ilgili cezai sorumluluğu gerektiren ve görevleri sırasında işlenen fillerden dolayı Başbakan ve Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında da Anayasanın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ve 100'üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.”

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu önergeye?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKAN MUSTAFA ŞENTOP (İstanbul) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak konuşacaktır.

Buyurun Sayın Parsak. (MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aziz Türk milleti, saygıdeğer milletvekilleri; 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde verdiğimiz önergeye ilişkin olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisi ve sizleri saygılarımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, kanun teklifinin 1'inci maddesinde vermiş olduğumuz önergeyle Anayasa'ya eklenmesi öngörülen geçici maddenin kabulüyle birlikte, bunun yanı sıra, buna ilave 2 fıkranın daha eklenmesini önermekteyiz. Bu fıkralardan birincisi Başbakan ve diğer Hükûmet üyelerinin dokunulmazlık dosyalarının da en azından 26'ncı Dönem sonuna kadar kapsama dâhil edilmesini önermekteyiz. Bu önerimizle, terörün azdığı böyle bir dönemde Milliyetçi Hareket Partisinin Anayasa ve Adalet Komisyonu üyesi 4 milletvekili tarafından terörle bağlantılı dokunulmazlık dosyalarının

ivedilikle işleme alınmasına yönelik 3 Mart 2016 tarihli dilekçesini sözde eşitlikçi bir yaklaşımla evirip çevirip bir Anayasa değişikliğine dönüştüren iktidarı ve Hükûmet üyelerini de yasa kapsamına davet ediyoruz. Madem ki iktidar eşitlik istiyor, Başbakanı ve bakanları da kapsama dâhil edelim de bu eşitlik sağlansın. Madem ki sadece terör suçu işleyen milletvekillerinin dokunulmazlık dosyalarını işleme almak tarafgirlik izlenimi veriyor, madem “Hodri meydan!” diyecek kadar yiğitsiniz, o zaman Hükûmet üyelerini de bu sahada görmek isteriz. İktidarın eşitlik bilincinin adaletli olup olmadığı bu önergeye verilecek oylarla belirlenecek ve tüm Türkiye’ye, Türk milletine ilan edilecektir.

Saygıdeğer milletvekilleri, önergemizde yer alan ikinci fıkrayla ise, Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekilleri hakkında düzenlenen dokunulmazlık fezlekelerinin de yine biraz önce ifade ettiğim çerçevede 26’ncı Dönem sonuna kadar en azından kapsama dâhil edilmesi önerilmektedir. Herkesin bildiği gibi, görüşmeleri süren kanun teklifi, teklifin kabul edildiği tarihe kadar -ki şu koşullar altında 20 Mayıs 2016 Cuma gününe kadar- ilgili makamlara ulaşan dokunulmazlık fezlekelerine Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmamasını sağlayacaktır. Ancak ilgili mercilere örnek olarak 21 Mayıs 2016 tarihinde yani sadece bir gün sonra ulaşan bir dokunulmazlık dosyası bu teklif kapsamına girmeyecek; dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin raflarında tozlanan ve bugüne kadar bekleyen yüzlerce dosya gibi yeni bir yığın başlangıcını oluşturacaktır.

Peki, örnek olarak verdiğimiz bu dosya, iktidarın terörle aynı masaya oturarak, aynı çadır altında buluşarak ve aynı saray odalarını paylaşarak yürüttüğü ihanet sürecinin bir sonucu olarak ortaya çıkan bir dosya olursa ne olacaktır? “Terörle etkin mücadeleye devam ediyoruz.” diye övünürken, “Mecliste PKK’lı vekil bırakmayacağız.” diye propaganda yaparken kendi kanun teklifinizin kabulünden sadece bir gün sonra ortaya çıkacak terörle bağlantılı bir dokunulmazlık dosyasına nasıl bir işlem yapılacaktır? Ben söyleyeyim, hiçbir işlem yapılamayacaktır. Teklifin kabulünden sadece bir gün sonra PKK’ya silah taşıyan yakalanan bir milletvekilinin dokunulmazlık dosyasını rafa kaldırırsak, biz şu an neyin görüşmesini yapıyoruz?

Milliyetçi Hareket Partisi olarak verdiğimiz 3 Mart 2016 tarihli dilekçeyi işleme almayıp, dolayısıyla Anayasa’yı uygulamayıp aylardır Türkiye’ye bu konuyu tartışıyoruz ama sonuç olarak gelebildiğimiz nokta ne yazık ki bu. İktidar, Milliyetçi Hareket Partisinin zorlamalarıyla, terörle ancak bu kadar mücadele edebilmektedir. Ucu bir şekilde sayın bakanlara ve Başbakanı dokunur düşüncesiyle birinci fıkrayı kabul etmemenizi bir yere kadar anlayabilmek mümkünse de terörle bağlantılı suçlar kapsamına dâhil etmeye çalışılan bu önergemiz de reddedilirse reddetme gerekçenizi Türk milletine asla anlatamaz, bugüne kadar yaptıklarınızla vicdanlarda zaten mahkûm olan siyasi sicilimize yeni sabıklar eklemeye devam etmiş olursunuz.

İktidar başta olmak üzere, tüm siyasi partilere tarihî sorumluluklarını bir kere daha hatırlatırken tıpkı Anayasa Komisyonunda olduğu gibi başınız yerde, elleriniz “hayır” için havada olursa bunun hesabını aziz Türk milletine asla veremeyeceğinizi bir kere daha önemle ikaz ederek önergemizin kabulünü talep ediyor, Gazi Meclisi ve saygıdeğer hazırunu bir kere daha saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Böylece, 1’inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddenin gizli oylamasına Adana ilinden başlıyoruz.

Arkadaşlar, sakın sakın, tane tane lütfen.

Buyurun.

(Oyların toplanmasına başlandı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, oylamayı kurallarına uygun yapıyoruz, gizli oylamadır, perdelere dikkat edelim.

Sayın milletvekilleri, lütfen, oylamayı kurallarına uygun bir şekilde yapalım.

Sayın milletvekilleri, lütfen, kabinlerin içine girelim ve o şekilde oylarımızı kullanalım.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen şu önü boşaltalım. Kabine girerek oylarımızı kullanalım. Kurallara dikkat edelim. Lütfen sayın milletvekilleri...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

Sayın Başkan, Anayasa'mıza göre bu oylama gizli olarak yapılmak zorunda. Sizin göreviniz bunu gözetmek. Şu anda partilerden, iktidar partisinden her sandığın başında 7-8 arkadaş sandığın oy verme kabinine yönelen milletvekillerine “Dışarıda kullan. Yüzünü bana dön. Gül cemalini göreyim.” şeklinde uyarılarla kapalı oylamayı açık oylamaya çevirmeye çalışmaktadır. Bu konuda Başkanlığınıza önemli bir görev düşmektedir. Gerekli uyarıları yapınız. Şu anda çok sayıda milletvekili açık oy kullanmaktadır ve üzerlerinde iktidar partisi grubundan 7-8 arkadaş sürekli “Gül cemalini göreyim, yüzünü bana dön, attığın oyu da bil.” şeklinde zorlamada bulunuyor. Bu konuda uyarı yapmak durumundasınız.

BAŞKAN – Rahat olun Sayın Özel, oylama gizli yapılıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, şekil yönünden denetime tabi olan bu oylamada gerekli uyarıları yapmamanız yüzünden bu Anayasa değişikliği Anayasa'ya aykırı şekilde oylanmaktadır. Görevinizi yapın lütfen.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Kim nerede baskı yapıyor ya! Uydurmayın ya, kim kime baskı yapıyor burada? Kayıtlara geçsin diye yalan söylüyorsunuz ya!

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, şu anda oylama sürüyor ve çok sayıda milletvekili açık oy kullanıyor. Bu konuda engel olmanız, uyarı yapmanız lazım. Bu görevi yerine getirmiyorsunuz, Anayasa'ya...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Oylarını kullanan sayın vekillerin bu kürsü önünü boşaltmalarını istirham ediyorum.

Lütfen, bekleme yapmayalım.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Açık oy mu, açık oy mu tespit ettiniz? Osman Bey, kapalı oylama ihlal mi ediliyor? Sayın Bakana açık oy mu attırıyorsunuz?

Sayın Bakana açık oy attırmanız kabul edilebilir bir şey değil. Sayın Soylu'ya açık oy attırmanız, bunu bize göstermeniz tamamen Anayasa'ya aykırıdır Osman Bey.

Osman Bey, Sayın Soylu'nun açık oy kullandığını hepimize gösterdiniz. Bunu gördünüz mü arkadaşlar? (CHP sıralarından “Gördük.” sesleri) Görmeyen, itiraz eden var mı? (CHP sıralarından “Yok, yok.” sesleri)

Sayın Bakana açık oy attırmak hem o Bakanın şahsına hem Türkiye Cumhuriyeti devletine hakarettir.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üyemiz kaldı mı?

Böylece oy verme işlemi tamamlanmıştır. Lütfen kupaları kaldıralım.

Sayın milletvekilleri, kürsünün önünü biraz boşaltırsak oy sayım ve döküm işlemlerine başlayacağız. Görevli arkadaşlarımız, kâtip üyelerimiz kalabilir.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin gizli oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 531

Kabul : 350

Ret : 148

Çekimser : 5

Boş : 27

Geçersiz : 1

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Balıkesir

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.58

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.10

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90’ıncı Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

313 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde oylanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş’a aittir.

Buyurun Sayın Danış Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de grubum adına dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin değişiklik önergesinin 2’nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, doğrusu, teknik olarak Anayasa’ya aykırılık boyutuyla çok konuştuk, Anayasa Komisyonunda da bunları ayrıntılı bir şekilde ifade ettik, onlara sadece atıf yapmakla yetiniyorum ama özellikle bu “dokunulmazlıkların tümünü kaldıralım” gerekçesinin hiçbir karşılığının olmadığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Zaten bugün kürsüde de, daha önce iktidar partisi yetkililerince en üst düzeyde yapılan açıklamalarla da sadece partimizin hedef alındığı çok açıktır. Yani bu konuda bir ikrar söz konusu, herhangi bir yalanlama da zaten mevcut değil. Maddenin gerekçesinden yapılan konuşmalara kadar, basına verilen demeçlere kadar, değerlendirmelere kadar sadece ve sadece Hakların Demokratik Partisi milletvekillerinin hedeflendiğini biz biliyoruz. Buna örnek olarak sizinle bir iki istatistik paylaşacağım.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, grubumuzda 3’üncü dönemdir milletvekilliği yapanlar var, 4’üncü dönemdir yapanlar var, 2 dönemdir yapanlar var ve bunlara ilişkin oranı sadece söyleyeyim: Yeni, 2015 ve öncesinde bizim partimize ait dokunulmazlık sayısı 213 iken bugün 405, yaklaşık yüzde 100’lük bir artış olduğunu önemle ifade etmek istiyorum. Bu konuda tümüyle adliyelere, savcılıklara verilen talimatla mevcut olan olmayan, olmayanların da fezleke tanzim ettirilerek Bakanlığa ve ilgili birimlere gönderildiğini yakinen takip ettik. Mesela, Hakkâri Milletvekilimiz Selma Irmak hakkındaki fezleke 2007 tarihinde işlendiği iddia edilen bir fille ilgili, tümüyle bir konuşma ve bu yeni geldi, bu hafta Meclise geldi.

Yine, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Hüda Kaya’yla ilgili -“Kürsüde dokunulmazlık var.” deniyor ya ısrarla, bu örnekleri bu açıdan veriyorum.- tanzim edilen fezleke kürsüde söylediği bir cümleye dair, demiş ki: “Gerçek paralel yapı Beştepe” dedir.”

Yine, Sayın Dengir Mir Mehmet Fırat’a ait fezleke 21 Ağustos 2016 tarihini taşıyor.

Emin olun bu örnekleri çoğaltabilirim. Bütün bunlar bize gösteriyor ki yargıya verilen talimatlar ve işleyiş gereği partimize mensup milletvekilleri hakkında, hepimiz hakkında, asla hukukla, ceza yargılamasıyla, suçla, fiille ilgisi olmayan yüzlerce fezleke buraya gönderilmiştir. İktidar partisinin -milletvekili oranına göre- 38 fezlekesi var 2015 ve öncesinde, bugün 46 fezlekesi var ve hepsinin mahiyeti de mühür bozma, görevi kötüye kullanma vesaire. Yani, dişe dokunur, ciddi bir iddia taşıyan hiçbir fezleke olmadığını ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, biz Sayın Erdoğan'ın, Cumhurbaşkanının Kütahya mitingine ilişkin sözlerini daha önce paylaşmıştık 2010 yılına dair. O sözlerde de çok açık bir şekilde dokunulmazlıklara dair düşüncelerini söylüyor -çok uzun, bir bölümünü söyleyeyim- diyor ki: "...ondan sonra bize diyorlar ki siyasetçiyi birilerinin eline mahkûm edelim -öncesi var- Kusura bakma, bunun altında hangi tezgâhın yattığını çok iyi biliyoruz."

Biz, bugün, 2010 yılında söylediği sözlerin arkasındayız. Evet, ortada bir tezgâh var ama bu sefer tezgâhın mimarı Cumhurbaşkanının kendisidir. Daha önce karşı çıktığı tezgâha, siyasetçilerin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına bugün kaldırma talimatı vermiştir, bunu da tarihe not olarak düşmek istiyorum.

Şimdi, Cumhurbaşkanı seçildiği günden bugüne kadar birçok zaman şikâyetçi olduğu vesayet rejiminin en katmerlisi gerçekten Erdoğan'ın "Dokunulmazlığı kaldırın." talimatıyla ortaya çıkmıştır. Hiç kimse, bugün, milletvekillerinin yargı önünde adil bir şekilde yargılanacağını asla iddia edemez. Yargı erki, mahkemeler, savcılıklar iktidar partisinden hukuk komisyonları olarak çalışıyorlar. Onlara verilen talimatları... Bir kısmı gönüllü olabilir ama diğerleri de başka hiçbir seçenekleri olmadığı için, ya sürgün edilecekler ya işten atılacaklar ya tutuklanacaklar ya başlarına başka bir şey gelecek, o verilen talimatın gereğini yapmak zorundadırlar. Bunu sadece biz söylemiyoruz, Burhan Kuzu bu konuda bir şey söylemişti -çok söz var da onunkini söyleyeyim- "Bugün, vatandaşın -2015 yılında söyledi- yargıya güveni sıfır, sıfır, sıfır." demişti. Evet, sadece vatandaşın yargıya güveni değil, hiç kimsenin yargıya güveni yok ve bu, objektif olarak yargının şu anda iktidarın denetiminde ve emrinde olduğunu açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Şimdi, gerçekten bu davanın savcısı Cumhurbaşkanıdır. O, bu kampanyayı başlatmıştır ve şu anda savcılık görevine de büyük bir şekilde, kararlılıkla devam ediyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, gerçekten, burada dokunulmazlık, kaos siyasetinden beslenenler için maalesef bir propaganda malzemesine dönüştü. Biz dokunulmazlıkların kaldırılmasına karşı değiliz. Önerimiz ortada, hepimiz, doğrudur, dilekçe verdik ve bunun arkasındayız ama biz sizin inşa ettiğiniz yargıya güvenmiyoruz. Çünkü, milletvekillerinin halka hizmet, halkı temsil etme görevi uygulanacak tedbirlerin yasama süresince uygulanmamasını gerektirir ve bu konuda teklifimiz çok açıktır. Yargıtayın ilgili dairesinde tek tek yargılanmak üzere bu dokunulmazlık teklifimizi de tekrar yinelediğimizi ve bu konuda hiçbir olumlu yanıt almadığımızın da altını çizmek isteriz.

Şimdi, gerçekten partimize yönelik saldırılar, genel merkezimizin basılması, bu konuda tutuklamalar, bir partinin eş genel başkanının tutuklanması geleceğin de habercisidir. Dokunulmazlıklar kaldırılarak, aslında, siyasetin emrinde, istedikleri zaman istedikleri milletvekilini yargıya gönderme ve tutuklama yetkisini istiyor iktidar partisidir. İşte, bu dokunulmazlık teklifinin, önerisinin hiçbir hukukla, kuralla bağının olmadığından defalarca altını çizerek konuşmak zorundayız.

Değerli milletvekilleri, gerçekten ortada bir senaryo var; yazan, yöneten, oynayan, her şeyi yapan bir parti var ve buna da diyorlar ki: "Bu senaryoya siz de figüran olun." Asla olmayacağız. Doğanın ve yaşamın da bir diyalektiği vardır değerli arkadaşlar, karmaşık gibi görünür ama basit ve nettir. Dünyanın en soğuk olduğu zaman dilimi, güneşin doğmak üzere olduğu zamandır; en karanlık zaman, aydınlığın gelmek üzere olduğu zamanlardır. Hegel'in de dediği gibi "Minerva'nın baykuşu ancak alacakaranlıkta ötmeye başlar."

Bugün, burada, Türkiye'nin dört bir yanından milyonlarca oy almış bir partinin vekili olarak şunu söyleyeyim: Bizi Meclisten atmaya çalışıyorsunuz ama bu bizi güçsüz kılmıyor, aksine, her zamankinden daha güçlüyüz. Gelecek olan aydınlık günlerin habercisiyiz biz. Korkması gereken asla bizler değiliz, sizlersiniz. Zaten korkmasaydınız, önünüzde engel olarak görmeseydiniz aylardır kara propaganda yapmazdınız. Korku ve şiddet ortamından kaynaklanan güç gösterileriniz sizi güçlü kılmıyor, bunu böyle bilin. Halkın bir fiskeyle öyle bir yıkılırsınız ki feleğiniz şaşar. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Biz sözümüz ve siyasetimizle var olduk, rakiplerimiz ise söz ve siyasetle bizimle mücadele etmek yerine, kendi güçlerini, çoğunluk güçlerini ortaya koyuyorlar. Bugün bizim Meclisten atılmamızı oyluyorsunuz. 1994'te attınız, daha güçlü geldik. Bizi atarsanız, emin olun, çok daha büyük bir güçle bu Meclise geleceğiz, bundan hiçbir kuşkunuz olmasın. Hesap verecek olan biz değil, sizsiniz. Bizim gözümüzde ve yüzümüzde asla bir korku ifadesi görmeyeceksiniz çünkü biz yaptıklarımızın haklılığına sonuna kadar inanıyoruz ve bu davayı sonuna kadar savunacağız.

Bu dokunulmazlığa “evet” demek şu anlama geliyor değerli arkadaşlar: Laikliğin kaldırılmasına “evet” demektir; diktatörlüğe ve sultanlığa “evet” demek anlamına geliyor, savaşa ve ölümlere “evet” demek anlamına geliyor, Alevilerin yaşam alanlarının ellerinden alınmasına “evet” oyu veriliyor aslında, Meclisin feshine ve saraydan yönetilmesine “evet” demek anlamına geliyor ve tabii ki dokunulmazlık teklifine “evet” demek darbeye, milletin vekillerinin kendi iradeleriyle –iradeleriyle olmadığını da görüyoruz- gönüllü bir şekilde “evet” demek anlamına geliyor. Evet, değerli milletvekilleri, tarih önünde hepimiz burada anmalarda konuşmamak için bugün çok iyi düşünelim. Menderesleri, Deniz Gezmişleri anarken verilen oyları da tartışıyoruz. Bugün düşünmek zamanı diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi adına 2'nci madde üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir konuyu ya da bir meseleyi gündeme getirirken ya da siyasi bir söylem hâline dönüştürürken kullandığımız farklı yöntemler vardır: Zaman zaman teoriden hareket eder pratiğe yöneliriz; zaman zaman pratikten hareket eder, oradan geriye, teoriye döneriz; bazen de -benim de şimdi, yapmaya çalışacağım gibi- örneklerden, daha anlaşılır olsun diye somut örneklerden hareket ederek kurallara, teorilere ulaşırız.

Değerli milletvekilleri, bir örnekten hareketle bir şeyler söylemeye çalışacağım. Malumunuz, birçok şehir girişlerinde olduğu gibi, Ankara'nın da farklı giriş güzergâhlarında sürücüler olarak bizleri, üzerinde “82” yazan bir ışıklı üst tabela karşılar. Bizler de o anda hızımızı düşürür ve yazılı kurala uyarız. Aslında insan doğası gereği biyolojik, siyasi, psikolojik, ekonomik bir varlıktır yani hisleri, duyguları, ihtirasları, idealleri, düşünceleri, egosu olan bir varlıktır. Bizim orada, aracımızın markası ne olursa olsun, isteklerimiz, ihtiraslarımız hangi boyutta olursa olsun bir anda yüksek hızdan düşük hıza düşürüp kendimizi bir kontrol mekanizmasına ait hissetmemizin nedeni o kuraldır. O “82” rakamı bizi bir anda kanuni bir zorunluluk olarak hızımızı düşürmeye yöneltilir. Yani bunu şöyle ifade edebiliriz: Fiili durum, yasa veya kural karşısında kendini bağlayıcı hisseder. Yani önce kanun, kural gelir.

Efendim, hukukun etkisi altında kalan fiilî durumu izah ederken doksan altı yıllık genç parlamenter sistemimizi zaman zaman değiştirmeyi gündeme getirerek Batı demokrasilerinden bazı örnekler veriyoruz. Şimdi, aynı, benzer örnekleri bir iki Batı demokrasisinden alıntı yaparak sunmak istiyorum.

Efendim, fiilî durum ile hukuki durum arasındaki ilişkiyi ifade eden gerek iki yüz elli yıllık bir geçmiş olan Amerika'daki başkanlık sisteminden ve gerekse sekiz yüz yıllık bir İngiltere parlamenter sisteminden örnek vermek gerekirse şunu görmekteyiz, çok somut bir örnek vereceğim: Efendim, Bill Clinton'ın, Amerika'daki bireysel bir hatasından dolayı yüksek yargı karşısında kendini savunup ve Amerikan toplumundan özür dilemesini çok iyi hatırlıyoruz.

Yine, 1997 yılında, İngiliz İşçi Partisi Başkanının kazandığı seçim sonrası -bizim de taklit etmeye çalıştığımız- meşhur balkon konuşması yaparken aşağıda kendi özel aracı için trafik polisleri ceza yazarlar ve buna herhangi bir müdahale söz konusu değildir. Bu da çok tipik bir örnektir.

Değerli milletvekilleri, bu örnekleri sizlerle neden paylaştık? Demokratik yönetim sistemlerinde en temel kural erkler ayrılığıdır yani yasama, yürütme ve yargı arasında mesafe söz konusudur. Çünkü demokrasi yasama, yürütme ve yargısıyla kurallı bir yönetim biçimidir. Bu kurallar manzumesinin de kendine varlık bulduğu yer, Anayasa'da ve onun ışığında çıkarılan kanunlar ve tüzüklerdedir. Yani Anayasa'dan, kanunlardan, kurallardan ve tüzüklerden fiilî durumlar oluşur. Demokratik sistemlerde önce fiilî durum, sonra fiilî duruma kılıf olabilecek kanunlar gelmez; tam tersi, fiilî durumlar kanunlardan güç alır ve öyle hareket eder. Fakat bizim son zamanlardaki yürütme uygulamalarımızda "Ben istediğimi yaparım, her ne kadar Anayasa'daki kurallara göre seçilmiş olsam da şimdi Anayasa bana uymak zorunda." demek demokratik bir tutum ve davranış olarak izah edilemez.

Bunu biraz daha somutlaştırmak gerekirse, toplumun, her kesimin bağlayıcı birtakım kuralları vardır. Efendim, Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere, örneğin, eğitimi dikkate alacak olursak, Millî Eğitimi, YÖK'ü, üniversiteleri, rektörlükleri, fakülteleri dikkate alarak, bir öğrencinin keyfi davranarak "Evet, devamsızlık söz konusu ama ben devam etmeyeceğim. Evet, kopya çekmek yasak ama ben kopya çekmeye devam edeceğim." ya da iş adamlarımızdan "Evet, sabit rakamlarla vergiler belirtilmiş ama ben kafama göre vergi vereceğim, siz buna uygun bir madde çıkarın." demek, gerçekten, demokratik bir tavırla izah edilecek bir şey değildir.

Değerli milletvekilleri, dokunulmazlık konusu, kırk yedi yıllık uzun bir geçmişi ve köklü bir geleneği olan Milliyetçi Hareket Partisinin her zaman gündeminde olagelmıştır. Bunu biraz daha somutlaştırmak gerekirse, 8 Kasım 2009'da yapılan 9'uncu büyük kurultayda parti programımıza alınan ve 2011 ve 2015'de yapılan genel seçimlerde de sıklıkla parti programımıza ve seçim beyannamelerimize koyduğumuz çok önemli bir husustur. Dolayısıyla, yani, kısaca, yüce Meclisimizin yasama ve denetleme işleri dışındaki tüm faaliyetlerin dokunulmazlık kapsamı dışında bırakılması gerektiği partimizin öncelediği bir husustur. Kısaca, kürsü faaliyetleri dışındaki tüm eylemlerin bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için, kanunla öngörüldüğü gibi, milletvekilleri için de geçerli kılınması partimizin önceliklerinden biridir. Hatta, son zamanlarda, özellikle iktidarın on dört senelik icraatlarına bağlı olarak yeniden toparlanıp ülkemizin başına bela olmaya devam ederek yüzlerce gencimizin kanına giren PKK terör örgütünün, ülke huzurunu, birliğini ve beraberliğini yeniden tehdit altına almasıyla dokunulmazlık meselesi, MHP için bir kez daha bir ehemmiyet ve önem kazanmıştır.

Ülkenin, Türkiye Cumhuriyeti'nin, millî değerlerin varlığını koruyacağına yemin edip terörist cenazelerinde ve taziyelerinde boy gösteren birtakım milletvekillerinin bu tutum ve davranışları aziz milletimizin mâşerî vicdanını kanatmış ve şehitlerimizin ruhaniyetini incitmiştir.

“Önce ülkem ve milletim.” diyen bir hareketin siyasi temsilcisi olarak Milliyetçi Hareket Partisi 3 Mart 2016’da bu konuda yüce Meclise başvurmuş ve terör içerikli fezlekelerin bir an önce Meclise getirilmesini istemiş olmasına rağmen, özellikle iktidar partisi bu teklife sıcak bakmamıştır. Bugün bulunduğumuz nokta itibarıyla, artık milletin bu kadar ihanet karşısında sabrı taşmış ve bıçak kemiğe dayanmıştır. İktidar partisi, buna daha fazla kayıtsız kalamayacağını anlayınca 316 milletvekiliyle çok rahat bir biçimde terör bağlamalı fezlekeleri işleme koyacağı yerde daha dolambaçlı bir yolu seçerek sapla samanı karıştırıp Anayasa maddesi değişikliği önerisi getirmiştir.

Bir tür ipe un serme olarak da değerlendirilebilecek bir durum olmasına rağmen, Milliyetçi Hareket Partisi milletimizin acısının azalmasına kısmen vesile olacağı düşüncesinden hareketle üzerine düşen katkıyı sağlayacaktır fakat bunu yaparken şimdiye kadar terörün yeniden canlanmasına neden olan siyasi tutarsızlıkları da eleştirmekten, kamuoyuyla paylaşmaktan uzak durmayacaktır diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Murat Emir’e aittir.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz dokunulmazlığa her zaman ilkesel yaklaştık. Öteden beri, dokunulmazlıkların 83’üncü maddedeki şu hâliyle son derece geniş olduğunu, özellikle, dokunulmazlıkların, kürsü dokunulmazlığıyla sınırlandırılması gerektiğini savunduk. Kürsü dokunulmazlığının yani Meclisin bu kürsüsündeki ifade hürriyetinin ve dokunulmazlığın aynı zamanda Meclis çatısı altındaki ifade ve sözler için de geçerli olması için mücadele verdik ve vermeye devam ediyoruz. Ancak şimdiye kadar dokunulmazlıklar konusunda, 2002’de “kaldıracağız” sözü veren AKP’nin, her zaman, dokunulmazlıklar söz konusu olduğunda tutarsız ve ikircikli tavır içerisinde olduğunu hep beraber izliyoruz.

Değerli arkadaşlar, bizler yargıdan kaçılmayacağını, yargının bağımsız olmasa da, taraflı olsa da en nihayetinde Türkiye yargısı olduğunu ve milletvekilliği yapmak için böylesine korunaklı zırhlara ihtiyaç olmadığını söyledikçe, AKP’nin, özellikle o zamanki Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın “Yargıya güvenmiyoruz, bu nedenle biz bu yargıya kendimizi teslim etmeyiz.” dediğini daha dün gibi hatırlıyoruz. Bununla birlikte, ne söyleniyordu, anımsayın; deniyordu ki: “Sıradan bir memurun bile böylesine dokunulmazlığı varken milletvekillerini yargının önüne atmak, yanlış olacak, millî iradeye saygısızlık olacak.” Ama sizin bu getirdiğiniz öneride de bunlara ait hiçbir belirti, hiçbir düzenleme olmadığı gibi -aynı zamanda, örneğin, bu Ankara Garı katliamında da gördük- açık seçik suç işlemiş olan, istihbarat bilgilerini açık seçik üstlerine bildirmemiş olan ve mülkiye müfettişleri “Yargılansınlar.” demiş olmalarına rağmen o memurlar hakkında da yine sizin Hükûmetiniz ve ilgili bürokratlar tarafından yargılama izni verilmemiş olması da son derece düşündürücüdür.

Dokunulmazlık konusuna gelecek olursak, bugün için yargıyı kendinize göre tanzim ettiğinizi, dizayn ettiğinizi düşünüyorsunuz, kendinizi güçlü hissediyorsunuz ve bu yargıdan dilediğiniz kararı çıkartabileceğinizi hissettiğiniz için, bundan emin olduğunuz için de bugün artık toptancı bir yaklaşımla “dokunulmazlığı kaldıralım” noktasına geldiniz.

Gerekçesine bakıyoruz; bir hesap yapılmış, bir bakkal hesabı yapılmış. Efendim, neymiş? İşte, şu kadar süre görüşülse toplam sekiz ay Genel Kurulun çalışması gerekiyormuş. Arkadaşlar, size günaydın demek lazım. On dört yıldır siz yönetiyorsunuz, Komisyon Başkanı sizde, Komisyon sizde. Niye indirmediniz zamanında bu dosyaları? Bu dosyaları zamanında usulüne göre görüşseydik, 83'üncü maddenin öngördüğü usulle görüşseydik daha uygun olmaz mıydı? Dolayısıyla, bugün, hodri meydan anlayışıyla "Hepsini getirelim." diyorsunuz, sonrasında bakıyoruz ki -bu uygulama yürürlük tarihi eğer bu şekilde geçecek olursa- yağmur gibi de yeni yeni dosyaların, fezlekelerin Meclisimize geldiğini, gönderildiğini görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, AKP'nin programına baktığımızda -bakınız bilmeyenler açısından bunu sizinle paylaşmak isterim- son derece güzel bir program var, deniyor ki: "Milletvekili ve bakanların yargılanmaları önündeki anayasal engeller kaldırılacak, dokunulmazlık, tüm kamu görevlilerinin yargılanabilmelerinin önündeki engeller ve ayrıcalıklarla birlikte ele alınacak ve milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerine inhisar ettirilecektir." İşte, size şimdi sormak istiyorum değerli arkadaşlar, hem aklınıza hem vicdanınıza: Bugün bizim önümüze gelen Anayasa değişiklik tasarısında bunların hangisi var? Bunları siz öylesine mi yazdınız? Bakın, on dört yıllık iktidarın kendi programındaki hiçbir şeyi yaşama geçirmemek konusunda böylesine tutarsız olmaması gerekir.

Peki, bu ihtiyaç nereden kaynaklandı? Çünkü ülkemiz bir şiddet sarmalı içerisine girdi, özellikle 7 Haziran seçimlerinden sonra ülkeye kaos gelmeden, ülke kan gölü olmadan, siz kandan beslenmeden tekrar iktidar olamayacağınızı gördünüz ve teröre yardım ve yataklık yapma özelliğinizden ve politikanızdan vazgeçtiniz.

Önce, "Çözeceğiz." dediniz, "Analar ağlasın." dediniz ama yanlış başladınız. Bu sorunu, bu temel sorunu bu çatının altına getirmek yerine adalarla, dağlarla görüştünüz, gizli pazarlıklar içerisine girdiniz. Biz "Yanlış yapıyorsunuz." dedikçe, siz "Analar ağlasın mı istiyorsunuz?" dediniz ama yanlış siz yaptınız, bedeli, bütün ülke olarak hep beraber ödüyoruz. Kim ödemiyor? Siz ödemiyorsunuz bir tek.

Değerli arkadaşlar, bakın biz "Siz PKK'yla masaya oturuyorsunuz." deyince, dedi ki Sayın Cumhurbaşkanı: "Bunu söyleyen şerefsizdir." Ondan bir süre sonra Efkan Ala "AK PARTİ ile PKK görüşüyor." dedi. Bunu unutacak mıyız? Nerede kaldı şeref?

Bakınız, Sayın Cumhurbaşkanının zamanında söylediği birkaç sözden alıntı yapmak isterim. 22 Ağustos 2013'te şöyle demiş: "Hazmedilemeyen bazı durumlara rağmen, operasyon yapmıyoruz. Sekiz aydır bir sükûnet var, yetkililer hazmedilmeyen bazı olaylara katlanarak, operasyon yapmadılar." İşte bu, yardım ve yataklığın açık itirafıdır. 7 Eylül 2015'te söyledikleri de son derece vahim: "Çözüm sürecini bunlar, güneydoğuda -kısmen doğuda- kendileri için âdeta silah stoklama süreci olarak değerlendirdiler. Çok ciddi bir silah stoklaması yaptılar. Güvenlik güçlerimiz, 'Herhangi bir çatışmaya, şunu buna girmeyelim.' dediler ama sonra anladık ki bu süreç içinde bunu yaptılar. Valilere 'Operasyon yapmayın.' diye talimat verdik... Bakın bu, kendi sözleridir: "...belki kendilerine çekidüzen verirler dedik." Bakınız, 2014'te güvenlik güçleri, 290 operasyon talebinde bulunuyorlar, bunların sadece 8'ine "Evet, yapabilirsiniz." deniyor. İşte bu, teröre yardım ve yataklıktır.

İşte bugün yapılan, bu teröre yardım ve yataklığın üstünün örtülmeye çalışılması ve sizin elinize bulaşan kanın bir şekilde yıkanmaya çalışılmasıdır. Siz, sıklıkla aldatılan, yanıltılan ve "Yanıltıldık." diyerek de her işin içerisinden sıyrılmaya çalışan bir iktidarsınız, çok yanıltılıyorsunuz, haberiniz olsun.

17-25 Aralık soruşturmalarını nasıl kapattığınızı hep beraber izledik. Sulh ceza hâkimlikleri ihdas ettiniz, onlara yandaş hâkimler atadınız, delilleri örtbas ettiniz; olmadı, atamalar yaptınız; olmadı, yönetmelik çıkardınız; olmadı, yönetmelik iptal edilince tekrar kanunu çıkardınız ama vicdanlarda ve gerçek hukukta 700 bin liralık kol saatini, ayakkabı kutularını ve yatak odasındaki para kasalarını asla aklayamadınız.

Biz ne diyoruz? Madem getirdiniz bunu -bize göre eksik bir düzenleme, elbette daha iyisinin yapılması gerekir ama- bakanları da getirin. Siz değil miydiniz “Hodri meydan!” diyen? Niye saklıyorsunuz bakanları 100’üncü maddenin arkasına, hep beraber getirin. Madem öyle hep beraber gidiyorsak yargıya neden korkuyoruz? Hani çok cesurdunuz?

Değerli arkadaşlar, bakınız, hukuk eliyle bu yolsuzlukları kapattıktan, aklamaya çalıştıktan sonra konu Meclise de geldi. Sayın Başbakanın yani hani darbe sonrasında şu anda görevden el çektirilen Sayın Davutoğlu’nun sözü -belki de bu nedenle el çektirilmiştir- “‘Ortaya birçok şey saçılır.’ diyorsunuz, saçılırsa saçılınsın.” Siz, işte bunların saçılmasına asla izin vermediniz.

Dolayısıyla, bugün yapılmaya çalışılan, 83’üncü maddenin bir yeni Anayasa maddesiyle, geçici bir maddeyle askıya alınması, aslında Türkiye’de bambaşka bir yola gidiştir. Bu, eksik bir düzenlemedir, yanlış bir düzenlemedir. Yapılması gereken, kalıcı bir biçimde, dokunulmazlıkların, milletvekillerinin hem bu kürsüde hem ülkemizin her yerinde siyasetini rahatça yapması, fikirlerini rahatça ifade etmesi ama bunun dışındaki her türlü suçtan, özellikle de yüz kızartıcı suçlardan dolayı yargılanmasının sonuna kadar önünün açılmasıdır.

Bakın, bu Anayasa düzenlemesi, hukuki açıdan da sakatlıklar içeriyor. Biraz önce ifade ettim, 100’üncü madde, özellikle saklanıyor, özellikle düzeltilmiyor. Bir grup milletvekili için çıkarıyorsunuz, eşitlik ilkesi zedeleniyor. Bunun ötesinde, suç ve cezalarda geri yürümezlik ilkesi burada yine çiğneniyor. Dolayısıyla, bu açılardan da sorunlu bir düzenlemedir.

Değerli arkadaşlar, biz, sizden de sizin yargınızdan da korkmuyoruz. Milletvekilliği yapmak için böylesine dokunulmazlıklara ihtiyacımız yok.

Dolayısıyla, elbette Türkiye’nin daha demokratik, daha bağımsız yargıya sahip ve milletvekillerinin de rahatça siyaset yapabildiği bir ortamı ve bir anayasal ortamı hep beraber hazırlamamız gerektiğini ifade ederek huzurlarınızdan ayrılıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Naci Bostancı’ya aittir.

Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu dokunulmazlık meselesi torbadan çıkmadı. Biz de bunu gündeme getirmediğimiz. Bu, Parlamentoda bütün partilerin zaman zaman dile getirdiği, şikâyet ettiği bir konu; CHP’nin şikâyetleri var, HDP’nin şikâyetleri var, MHP’nin var, bizim de var, mevcut düzenlemeye itirazlarımız var. Dokunulmazlığın mevcut hâliyle kimi korumalar ve kollamalar getirdiğine dair öteden beri o kadar çok laf söylenmiş ki bütün bunlar hatırlarımızda olmalı bu meseleyi konuşurken, sanki nevezuhur bir hadiseden bahsediyoruz.

Bugün gündeme gelmesinin elbette iki nedeni var. Bunlardan birisi, çok açık bir biçimde Türkiye’nin yaşadığı terör ve terör dolayısıyla bunun Meclise yansıması, Meclisteki fevlekelerin bir kısmının terörle ilişkili oluşu. Savcılar iddiada bulunuyorlar. Bu iddianın doğruluğuna ilişkin, siyaseten birçok söz söylenebilir, benim derdim onları söylemek değil ama ortada hukukun dile getirdiği iddialar var. Her kimin üzerinde bu iddia var ise esasen kendisinin çıkıp “Bunu nereden çıkartıyorsunuz kardeşim? Ben arınmak istiyorum, hukukun gözünde tertemiz bir şekilde yoluma devam etmek istiyorum.” diye irade koyması lazım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 4 bakan keşke öyle yapsaydı! 4 bakan öyle yapmadı!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Bu memlekette herkesin kafasına göre hukuk olmaz herhâlde, tek bir hukuk var ve hepimiz, bu hukuk çerçevesinde davranmak durumundayız.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – 4 bakan için de yapsaydınız bunu! 4 bakanı niye böyle aklamadınız?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - İkincisi, yolsuzluk, şaibe meseleleri. Şu kürsünün dili olsa da konuşsa benim konuşmam yerine. Bu kürsüye gelip, muhalefetten birçok arkadaşım, “Sizin yüzlerce dosyanız var, fezlekeniz var, ihale dosyalarınız var, şaibeliniz.” diye ne kadar çok bağırırdınız.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Hâlâ bağırıyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yalan mı Hocam, yalan mı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, bağırıyorsunuz da, fezlekeler şimdi ortada.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Ama bütün milletvekillerini koysan da keşke.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Böyle olmadığı çok açık.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – 4 bakan nerede Sayın Bostancı? 4 bakan nerede?

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Bütün milletvekillerini koy, gelmiş geçmiş, gelecekteki bütün milletvekillerini koy.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Biz de “Kardeşim, mademki siz kıymetli muhalefet milletvekilleri, iktidarın, dokunulmazlık zırhının arkasında şaibe çevirdiğini iddia ediyorsunuz, hodri meydan, kim ne çeviriyorsa açığa çıksın, yargının önüne gitsin.” diyoruz.

ALİ ÖZCAN (İstanbul) – Bakanlar nerede?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Destek verin, destek verin. Burada gelip bu kadar laf söyledikten sonra, “Dokunulmazlık zırhının arkasında şaibeli işler çeviriyorsunuz.” dedikten sonra “Buyurun, herkesin dokunulmazlığını kaldıralım, en azından geçici bir maddeyle.” dediğimizde...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bakanların dokunulmazlıklarını kaldırıyor musunuz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...doğrusu, o arkadaşların, bunları söyleyenlerin ve aynı kanaatte olanların, sözlerinin arkasında olup “Evet, dokunulmazlıklar kalksın, şu şaibeler ortaya dökülsün.” demesini beklerdim ama tablo öyle göstermiyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hocam, Oscar Wilde dokunulmazlıklar konusunda ne düşünüyor?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Şimdi, bu terör meselesine geleceğim. Hukukun, savcıların böyle bir iddiası var.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hocam, Foucault ne düşünüyor dokunulmazlıkların kaldırılması konusunda?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Siyasi olarak değerlendirme ayrı. Biz fezlekelerle ilişkin konuşuyoruz. HDP’li arkadaşlar, sözcüler çıkıp burada diyorlar ki: “Bizi tasfiye etmek istiyorsunuz.” Allah Allah! Fezlekeler ile HDP arasında böyle Venn şeması gibi bir örtüşme mi var? Doğrusu, bu son derece ilginç.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Son gelen 100 tanesine bakalım.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Gerekçenizi okumamış gibisiniz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – HDP’li vekiller hakkında savcılar böyle fezlekeler mi hazırlamışlar teröre ilişkin? Mevzu nereden geliyor? Analitik bir şekilde bakalım. Bunlardan birincisi şu: Türkiye’de on dört yıldır AK PARTİ iktidarda ve AK PARTİ, bu on dört yıl içerisinde siyasetin ve iktidar olmanın kendisine yüklediği her tür sorumluluğu yerine getirmek için çaba gösteriyor; sadece yollar, köprüler yapmıyor...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bakanları niye yargılatmadınız Sayın Bostancı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...aynı zamanda, bu ülkenin toplumsal barışı için çaba gösteriyor. Çözüm süreci bunun neticesinde ortaya çıktı. Yüzyıllık Kürt meselesini çözebilecek bir babayiğit olarak, “saray” diyorsunuz ya, “despot” diyorsunuz ya, o Tayyip Erdoğan çıktı. Başka babayiğit çıktı mı? Çıkmadı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Arkadaşlar, liderler kolay yetişmiyor. Meyveli ağaç taşlanır. Söylersiniz, eleştirilerinizi dile getirirsiniz. Zaten kudretli liderlerin hasımları da olur, hasımları. Rahmetli Özal’ın da vardı, elbette Tayyip Erdoğan’ın da olacak. Hasımları olmazsa o zaman şaşırırm ben, olacak hasımları.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Davutoğlu’na da “babayiğit” diyordunuz, ne oldu?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bırakın Davutoğlu’nun da olsaydı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ama aslolan, milletin tavrıdır. O “saray” dediğiniz yer, milletin sarayı ve o insanı oraya götüren de milletin oyları. Bunu defalarca millet ortaya koydu, kim ne derse desin.

Şimdi, liderler kolay yetişmiyor dedik. Liderlerin ve siyasetçilerin iki önemli görevi vardır: Birisi, toplumu temsil ederler -oradaki duyarlılıkları, talepleri, beklentileri- ikincisi, topluma mihmandarlık ederler.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sonra da makamı teslim ederler.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – AK PARTİ ve onun Genel Başkanı Tayyip Erdoğan, o zaman, çözüm süreciyle birlikte hem temsil hem de mihmandarlık işini üstlendi. Bu toplumsal barışı sağlamak için birçoğunun cesaret bile edemediği, telaffuz edemediği, konuşamadığı işleri yaptı.

Şimdi, HDP’li arkadaşlar Kürt meselesinin çözümünün nasıl olacağını düşünüyorlar? Eğer ortak kader ve gelecek duygusu içinde bu işi çözeceksek bizimle barışacaksınız, CHP’yle barışacaksınız, MHP’yle barışacaksınız, ancak barışarak bu işi götürürsünüz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Siz, bizimle barışın.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Peki, siz ne yaptınız? Sizin ne yaptığınıza geliyorum: 7 Haziran seçimlerine doğru, barajı geçme gayretiyle... Bunu anlarım, partilerin tabii ki hakkıdır, talebidir ama yöntem, aynı zamanda işin mahiyetini ve sizin olduğunuzu, kimliğinizi tayin eder. Siz, barajı geçmek için nerede bir Kürt oyu var ise onu almak için ikili bir dil kullandınız; size oy verenleri onurlandırdınız, size oy vermeyenleri “hain” ilan ettiniz.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Sizin gibi yani.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aynı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kürtlere ilişkin son derece ayrımcı ama temelde etnik temelli bir çalışma yürüttünüz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sizden öğrenmişler Hocam.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O boyuta daha geçememiş.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu kadar etnik temele odaklanan bir siyasal dilin, herkesi kucaklaması, ortak kader ve geleceği sağlamak için çaba göstermesi -bu güzel lafları geçelim-inandırıcı olması mümkün müdür? Değildir.

İkincisi, aynı dönemde, ulusalcı kesimlere göz kırpmak için Tayyip Erdoğan’a hasımlık ettiniz; “muhalefet” demiyorum, hasımlık ettiniz, hasımlık; “Seni başkan yaptırmayacağım.” mevzuları buradan çıktı.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Yaptırsa mıydık yani?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bu, hasımlık mıdır?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu Sayın Erdoğan, başkan olacaksa milletin oylarıyla olacak.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Olamayacak, olamayacak; başkan olamayacak!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Emin ol yaptırmayacağız!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tabii ki, siz elinizden geleni yapacaksınız, dün yaptınız, bugün yaptınız, yarın da yapacaksınız; millet de yapacak, bunun neticesinde olacak her şey ve insanlar buna razı gelecekler.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – İntikam yani.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tayyip Erdoğan, bir lider olarak Kürt meselesinin barış içinde çözümü için risk üstlenmiş bir insan, Türkiye siyasetinde şu yakın dönemde böylesine temsil ve mihmandarlık için geniş kitleleri domine eden bir başka siyasi figür çıktı mı? Çıkmadı. Derdiniz hakikaten Kürt meselesini ortak kader ve gelecek istikametinde çözmek olsaydı, birincisi, Kürt etnik temelli stratejinizi bu kadar abartılı ve aynı zamanda zehirli bir dille sürdürmezsiniz; ikincisi, bu işi çözmek için çözüm süreci gibi muazzam bir işe kalkışmış siyasi lidere karşı elbette muhalefet ederdiniz ama hasımlık etmezsiniz.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Niye bitirdiniz çözüm sürecini onu anlatın, niye bitirdiniz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Üçüncüsü, terör meselesine geliyorum: PKK, 7 Hazirandan sonra -Suriye'deki iç gelişmeler vesaire- hendek kazıp bu ülkede özerk bölgeler inşa edebileceği zannıyla silaha sarıldığında...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Siz niye “Kaosu seçti millet.” dediniz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...silaha sarılmış bu güç karşısında, meşru siyaseti aynı sosyopolitik zeminde temsil eden bir irade olarak dik duramadınız, gittiniz silaha sarılmış bu stratejiye teslim oldunuz, onun dili üzerinden siyaset yapmaya başladınız. Kendinizi de marjinalize etmeniz, bütün bunların neticesindedir.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Nereden biliyorsun marjinalize olduğumuzu ya!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – O fezlekeler filan da buradan çıktı; doğru mudur, yanlış mıdır, ne ölçüde meşru mecralarda bu işi götürdünüz? Bunları biz çok konuştuk buralarda ama hukukun da yapacağı bir konuşma var ve hukuk bunu konuşacak. Bizim görevimiz, hukukun bunu konuşması ve yargılaması için imkân vermek.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bakanları niye yargılatmadınız?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Hukuk üzerine de çok konuştuk, güvenmek, güvenmemek... Aslında herkesin kendi kalbinde bir hukuk varmış gibi bir durum da ortaya çıkıyor. Bazen “İşte hukuk, haydi bakalım iktidar!” diyerek bize hukukun sopasıyla ayar vermeye kalkıştınız ama kimi zaman da hukuku aşağıladınız, işinize gelmeyince, o zaman da hukuk tu kaka bir hukuk oldu.

Benim gördüğüm şu: Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devleti ve kesinlikle, önünde sonunda hukuk kendi olağan, normal, ortak vicdan istikametinde kararlar alıyor. Buna ilişkin sayısız olayı biliyoruz, yargılamayı biliyoruz.

O yüzden, nihai noktada, iniş çıkışlar olsa bile hukuka güvenmek gerekir. Biz netice olarak hukuka güveniyoruz. Hukukun siyasetin üzerindeki bu şaibeyi, teröre ilişkin bu iddiaları kaldırmasının son derece önemli olduğunu düşünüyoruz. Bunu yapma görevi bütün Parlamentonun. Doğrusu, HDP'lilerden de benim beklentim, meydan okuyucu bir tavırla -madem öyle, burada hamaset de yapıyorlar- bu dokunulmazlık meselesine destek vermeleri ve hukukun karşısına çıkmalarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Eninde sonunda adalet gerçekleşir, adalet.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) – Kargayla tilki hikâyesini biz okuduk Sayın Bostancı.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bakanlarınızı vaktizamanında niye göndermediniz? Vaktizamanında göndermediniz ama.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bakanlarınız niye masal okudu?

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) – Kargayla tilki hikâyesini biliyoruz, çok teşekkür ederiz biz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bostancı, konuşması sırasında hem çözüm süreciyle ilgili hem de seçim süreciyle ilgili, HDP'nin Kürtler arasında ayrımcılık yaptığından başlayarak çözüm sürecini bozduğuna kadar bir dizi sataşmada bulundu.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken, iki dakika süre veriyorum.

Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim. (HDP sıralarından alkışlar)

IV.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

8.- *Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bostancı, aslında konuşmanızın tamamı, bir saray güzellemesi ve bu fezlekelerin nereden geldiğini itirafıydı. (HDP sıralarından alkışlar) Anladığım kadarıyla, sizde de böyle bir kaygı oluşmuş. Hatırlarsanız, biz bir saray darbesinden bahsederken, Erdoğan ve Davutoğlu arasındaki makasın giderek açıldığından bahsederken en son burada beni “iki zeytinle ziyafet yapmak ve hezeyan içerisinde olmak”la suçlamıştınız. Bakın, sonuç ne oldu? (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hâlâ aynı yerdesiniz Sayın Baluken, hâlâ aynı yerdesiniz.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Benim size tavsiyem: AKP'deki hocalar tek tek gidiyor. Yani, ortaklık yaptığımız Fethullah Hoca gitti, Davutoğlu Hoca gitti; şimdi, anladığım kadarıyla, Naci Hoca da gitmekten çekindiği için on dakikayı böyle bir saray güzellemesi yaparak geçirdi. (HDP sıralarından alkışlar) O yüzden, buradan, sizin deyiminizle, size ekmek çıkmaz.

Bakın, çözüm süreciyle ilgili, biz hiçbir zaman çözüm sürecinde “Birilerini başkan yaptıracağız.” demedik. Dolmabahçe mutabakatını kimin reddettiğini, izleme heyetini kimin kabul etmediğini, o dönem sizin Hükûmet yetkiliniz olan Sayın Bülent Arınç'ın açıklamalarını okursanız görürsünüz. Dolmabahçe mutabakatında “başkanlık” değil, “barış” yazdığı için, “demokrasi” yazdığı için süreç bozuldu. Bunu söylüyoruz zaten, bugün de bu dokunulmazlıkların getirilmesinin sebebi budur. Zaten

siz diyorsunuz ya hani “Birtakım çevrelere şirin görünmek için ‘Seni başkan yaptırmayacağız.’ çıkışını yaptınız, o nedenle süreç bozuldu, o nedenle de şimdi HDP’den intikam alıyoruz.”u ima ediyorsunuz. Doğrusu, konuşmanız için size teşekkür ederim, tarihî itiraflarla dolu.

Tabii ki bir siyasi parti, seçime parti olarak girme hakkına sahiptir. Seçim programını kendi tabanının ve kendi halkının isteklerine göre belirleme hakkına sahiptir, Türkiye’de de demokrasi ve barış talep etmenin onurunu yaşama hakkına sahiptir. HDP, bunu yapmıştır, bunu yapmaya devam edecektir.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; AK PARTİ milletvekilleri tarafından hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesiyle ilgili, şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ, çoğulcu demokrasi anlayışına göre hareket eden, buna zemin hazırlayan ve sonunda da demokrasinin gereği olarak çoğunluğun kararına uyan bir partidir. AK PARTİ, daima özgürlüklerden yana, özgürlükleri büyüten ve genişleten bir parti olarak siyasi tutum ve davranışlarını ortaya koymuş ve devrim niteliğinde yasal düzenlemeleri hayata geçirmiştir. Bununla beraber, aziz milletimizin, özgürlüklerini doyasıya yaşamasına engel olacak her türlü teröre, kaosa, suça da karşı durarak, kamu yararını gözeterek, kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak hususunda da hiçbir zaman tereddüt göstermemiştir. Milletvekilleri olarak, özgürlük ve güvenlik dengesini sağlayarak 80 milyon insanımızın huzur ve refahını gözetmek hepimizin asli görevidir. Bu sebeple, ilke olarak her türlü fikre, düşünceye “evet”, her türlü teröre, teröriste ve suça “hayır” demekle mükellefiz. Milletlin temsilcileri olarak milletimizle birlikte hareket etmek durumundayız.

Değerli milletvekilleri, teklifimizin genel gerekçesinde açıkça zikredildiği ve Anayasa Komisyonunun iki günlük yoğun çalışmalarında da belirtildiği üzere, üç ana sebeple bu teklif hazırlanmıştır. Birincisi, terörle mücadele konusundaki yoğun kamuoyu beklentisini karşılamak; ikincisi, her türlü spekülasyon ve istismarın önüne geçmek; üçüncüsü de dokunulmazlık konusunu Meclis çalışmalarının tıkanmasına sebebiyet vermeden çözmek. İşte bu üç hedefe ulaşabilmek amacıyla, İç Tüzük’te öngörülen usul yerine, bir defaya mahsus olmak üzere, herhangi bir ayırım yapılmaksızın, teklifin TBMM’de kabul edildiği tarihe kadar bütün milletvekillerine ait dosyalarla ilgili yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması düzenlenmektedir.

Teklifimiz, bütün dosyaları kapsamına aldığından, milletvekilleri arasında bir ayrım da yapmadığından, genel, soyut ve objektif nitelikte bir düzenlemeyi içerdiğinden eşitlik ilkesini de gözetmektedir. Dolayısıyla, teklifin Anayasa'ya aykırılığı da asla söz konusu değildir. Teklif yasalastığında söz konusu düzenleme, bir Anayasa hükmü olacağından, Anayasa'nın bir maddesinin diğer bir maddesine üstünlüğü ve aykırılığı da ileri sürülemeyecektir.

1982 Anayasası'na daha önce ilave edilen 19 geçici madde örneğinde olduğu gibi geçici 20'nci madde de bir kereye mahsus olmak üzere uygulanacak ve tüketilecektir. Daha sonra gelen dokunulmazlık dosyaları ise Anayasa'nın 83'üncü maddesi ile İç Tüzük'ün ilgili maddeleri kapsamında değerlendirilmeye devam edecek, herhangi bir boşluk yaşanmayacaktır.

Bu bağlamda, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili yapılan iş, aslında metodun, usulün belirlenmesine ilişkin bir iştir. Anayasa Komisyonunda katılanların oy birliğiyle kabul edilen metot, genellik vasfı ve pratik bir şekilde sonuç almaya odaklı amacıyla aslında bütün partilerin daha önce kamuoyuna verdikleri sözün en hızlı bir şekilde yerine getirebilmesini temin eden bir metottur, bir usuldür. O sebeple, kimin sözünün arkasında durduğu, kimin mızıkçılık yaptığı da milletimizin nezdinde açıkça görülecektir. "Bütün dokunulmazlıkları kaldıralım, hodri meydan." diyenlerin samimi olup olmadıkları bugün test edilmektedir. AK PARTİ, bütün milletimizin, 80 milyon insanımızın tamamının temsilcisi hüviyetini gözeterek verdiği sözün arkasında duracaktır. "AK PARTİ, kendi dokunulmazlık dosyalarının üstünü örtecek." diyenler, işte AK PARTİ'nin teklifi önünüzde, gelin, "Bütün dosyalarla ilgili dokunulmazlıkları kaldıralım." diyorsunuz ya, işte meydan, işte Meclis.

HAYATİ TEKİN (Samsun) – Hani hırsızlar?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Dün Abdülhamit Han'a "müstebit padişah" diyenlerin, aynı gayeyle bugün "diktatör Cumhurbaşkanı" teraneleriyle uluslararası operasyonların figüranı rolüne soyundukları görülmektedir. İçeride ve dışarıda birtakım algı operasyonları kara propaganda ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) -...gerçekleri tersyüz etme girişimleriyle AK PARTİ ve Türkiye üzerinde yapılmak istenen her türlü ayak oyunu, bu oyunu kuranların kendi ayaklarına dolanacaktır, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Bu düşüncelerle teklifin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on dakika süreyle soru-cevap işlemi gerçekleştireceğiz.

Sisteme giren sayın milletvekillerine sırasıyla beş dakikada sorularını sormaları için söz vereceğim.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Adalet Bakanına soruyorum: Çözüm sürecinde her türlü terör faaliyetine müdahale etmeyen, askerleri kışlasına, polisleri karakola hapseden, teröristlerin kimlik kontrolü yapmasına, yol kesmesine, vergi toplamasına göz yuman İçişleri Bakanı hakkında teröristlere yardım ve yataklık yapmaktan dolayı fezleke düzenlendi mi?

İki: Kandil ve İmralı'yla görüşmeler yapan, Dolmabahçe mutabakatını sağlayan, PKK'lıların dağdan şehre inmesine, hendeklerin kazılmasına, silahların, bombaların şehirlere yığılmasına göz yuman, yardım ve yataklık yapan milletvekilleri hakkında fezleke düzenlendi mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – “At çamuru izi kalsın. Yaptırın suçlamayı, bir tutanakla gereğini yapalım.” diyen kötü düşünceli, vicdanı kararmış, ülkeyi yönettiğini sananların; içleri kararmış, anayasal hukukumuzu yok sayanların; çıkarıcıların, hırsızların, vicdansızların, ahlaki değerleri yok olanların yargılanmadığı, talimatla fezleke hazırlatan bir siyasal anlayışın dokunulmazlıklarla ilgili söyleyeceği bir sözünün olmayacağını vicdan sahibi olan yurttaşlarımızın takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorum Sayın Adalet Bakanlığına. Düzce ilimizin Çilimli, Cumayeri, Gölyaka, Gümüşova ve Kaynaşlı ilçelerinde adliye yok. Yalnız, tabii, Cumhuriyet Dönemi’nde çoğu ilçemizde adliye vardı. Her şeyde tasarruf yapılabilir ama adalette ve yargıda tasarruf yapılamaz. Bu ilçelerimizdeki halkımız da mağdur. Tekrar adliye açmayı düşünüyor musunuz?

Bir başka sorum: Daha önce idareyle olan işlemlerde Sakarya’da yani Adapazarı’nda idari işlemin iptali için dava açılabilirdi. Şimdi, önümüzdeki günlerde bu Zonguldak’a alındı. Zonguldak epey uzak. Düzce halkı mağdur olacak. Bu konuyla ilgili, bu mağduriyetin giderilmesiyle ilgili bir çalışmanız tekrar olacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdiş...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorum Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu’na. Adana Yüreğir’de bulunan tarihî Karşıyaka...

BAŞKAN – Sağlık Bakanı yok burada yalnız.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Efendim, Sayın Adalet Bakanımız iletirler kendileri, biliyorum; teşekkür ediyorum şimdiden.

BAŞKAN – Siz buyurun.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) - ...Devlet Hastanesi 2014 yılında yıkılmıştı. İki yıl geçmesine rağmen hiçbir gelişme yok. Bu alana yeni hastane mi yapılacak, yeşil alan mı olacak, yoksa özel sektöre mi satılacak? Bu konudaki belirsizliğin derhâl giderilmesini ve Bakan Bey’in son gelişmeleri paylaşmasını bekliyorum.

Bir diğer sorum Milli Eğitim Bakanlığına: Resmî verilere göre 96 bin öğretmen ihtiyacının olduğu ülkemizde ağustos ayında atama olacak mı? Atama bekleyen yüz binlerce öğretmenimizin çektiği çile ne olacak?

Teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tokat Reşadiye ilçemiz Tozanlı Vadisi’nde 15 köyün grup yolu HES için izin verilen firma tarafından ağır tonajlı araçlar sonucu tahrip edilmiş, yöredeki birçok köy, ilçesine, bir başka ilçeye gidip gelemez duruma düşmüştür. Bir an önce bu yolların normal standardına kavuşturulup, rant için HES inşaatı yapan firmaların tahrip ettiği yolları yapıp, içinde devlete kontrollü bir bütçe ayırmasının sağlanması gerekmektedir. İçişleri Bakanlığının bu noktada görevini yapmasını bekliyor, İsmailiye, Fındıcak, Eyüp, Kuzgölcük, Özenli ve birçok köyün hem Reşadiye hem Almus hem de Sivas’a bağlanmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Toğrul...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sorum Adalet Bakanına.

Sayın Bakan, görüşülen 600 küsur dokunulmazlık fezlekesinin 405 tanesi HDP Grubunun milletvekillerine aittir. Bu HDP fezlekelerinden, hırsızlık, taciz, tecavüz, yolsuzluk, ihaleye fesat karıştırmak gibi yüz kızartıcı veya akçeli işlerle ilgili olan bir tek fezlekesi var mıdır? Partilere göre bu fezlekelerin suça bağlı olarak dağılımıyla ilgili bir istatistik verebilir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Soruları cevaplandırmak üzere Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bozdağ.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terörle mücadele konusunda, bugüne kadar, gelmiş geçmiş bütün cumhuriyet hükûmetleri, samimi bir şekilde mücadele etmiştir. Her cumhuriyet hükûmeti elindeki imkânlar ölçüsünde terörü sona erdirmek, kanı durdurmak, Türkiye’de huzur ve barışı kalıcı bir şekilde tesis etmek için bir yandan güvenlik politikaları, diğer yandan da başka alternatifler üzerinde samimiyetle çalışmıştır. Hiçbir hükûmeti, hükûmetin bakanını “Teröre destek oldu, destek verdi, yardımcı oldu.” şeklinde suçlamak doğru bir yaklaşım değildir; insafı, hakkaniyetli, adaletli, vicdanlı bir yaklaşım değildir.

Düşünün, Merasim Sokak’ta bomba patlayacak, orada pek çok insanımız şehit olacak, pek çok insanımız yaralanacak, bundan ülkenin Başbakanı, Cumhurbaşkanı bir rahatsızlık duymayacak. Böyle bir akıl tutulması olabilir mi? Ama maalesef, bazı arkadaşlarımız sanki Türkiye’deki bütün bu terör eylemlerinin arkasında devletin gizli bir desteği varmış gibi algı oluşturmaya çalışıyor. Doğuda, güneydoğuda hendekleri, çukurları kimler kazdı? Askere, polise kurşunu kim sıkıyor? Canlı bombalar kendini patlatırken bu bombaları eğitip insanların yaşadığı yerlere kim gönderiyor?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Bakan, sorum açık, soruma cevap verin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Otobüs duraklarında gideceği yere seyahati bekleyenlerin yanında bombaları kim patlatıyor? PKK’nın teröristleri, DEAŞ’ın teröristleri, başkaca eli kanlı terör örgütlerinin eli kanlı canavarları, canileri patlatıyor. Bunlarla elbette Türkiye Cumhuriyeti devleti bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da etkili ve kararlı bir biçimde mücadele edecektir.

AK PARTİ hükûmetleri döneminde de bu mücadele her boyutuyla yapılmıştır. Çözüm endeksli tartışmalar da yaşanmıştır. Başka yollarla bu meseleyi nasıl halledebiliriz, nasıl çözebiliriz diye değerlendirmeler de yapılmıştır. Bu, Hükûmetin vazifesidir. Sadece güvenlik güçlerinin operasyonlarıyla bu meselenin halledilemeyeceğini Türkiye’de herkes biliyor. O zaman başka yöntemler var mıdır? Onun üzerinde durmak da bizim vazifemizdir. Hükûmetlerimiz döneminde hiçbir valiye, hiçbir emniyet gücüne, hiçbir görevliye, hiçbir Hükûmet yetkilisine “Şurada terör örgütü hendek kazarken sen seyret.” diye talimat verilmemiştir. “Silahla buradan geçiyor, şunu yapıyor, bunu yapıyor, bunlara dokunmayın.” kimse dememiştir. “Ankara’da kamu düzenini, kamu güvenliğini bozan bir eyleme -kim, nasıl yaparsa yapsın- hangi usulde nasıl müdahale ediliyorsa Diyarbakır’da, başka yerde de kamu düzenini kim bozuyorsa aynı uygulama hukuk çerçevesinde yapılsın.” talimatı vardır; başka bir talimat yoktur, olması da zaten düşünülemez. Ama maalesef sürekli bunun aksi algı oluşturmak için bir gayret var. Onu milletimiz de görüyor, biz de görüyoruz. Zaten herkes bu konuda konuşulanların takdirini de yapıyor. O nedenle, meşru sınırlar içerisinde Anayasa ve yasalara uygun çalışmalarını farklı göstermenin yanlışlığını burada bir kez daha ifade etmek isterim.

Talimatla fezleke hazırlanması söz konusu değildir. Anayasa'mız açık, hiçbir makam, merci, mevki, kişi yargı yetkisinin kullanımıyla ilgili yargı mercilerine emir, talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiyede bulunamaz; çok açık. Bunları kim yapıyor? Cumhuriyet savcıları yapıyor. Nasıl yapıyor? Anayasa ve yasanın verdiği yetkileri kullanarak yapıyor. Buradan kalkıp "Fezleke var mı? Siz talimat verdiniz mi, vermediniz mi?" diyenler bilerek ve isteyerek büyük bir algı yaratılmasına insanları sevk etmek istiyor. Böyle bir şey yoktur; bir kez daha söylüyorum, bir kez daha söylüyorum.

Şimdi, diyor ki bir başka arkadaşım: İşte "HDP fezlekeleri içerisinde yüz kızartıcı şu var mıdır, bu var mıdır, yok mudur?" Şimdi, Merasim Sokak'ta veya başka yerde canlı bomba olmuş ve orada onlarca vatandaşımız, masum insan hayatını kaybetmiş; milletvekili gidiyor, cenazesinde taziye de bulunuyor. Bundan daha yüz kızartıcı, bundan daha utanç verici bir şey olabilir mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Yürü git be!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bu doğru değil ama!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ayıp ayıp!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Terörü desteklemekten daha utanç verici, daha yüz kızartıcı bir şey olabilir mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Gerisi ne, gerisi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hendekleri, barikatları, atılan kurşunları, masum insanları şehit eden eli kanlı canavarları masum göstermek için Parlamentoyu kullanmaktan daha utanç verici ne olabilir Allah aşkımıza?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece 2'nci madde üzerindeki...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bir tane rakam vereyim.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Adi suçlarda 26 tane de sahtecilikten şey var; sadece terör değil, başka şeyler de var, fezlekeler de var, onları da burada söylemekte fayda görüyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Merak etmeyin, hepsini açıklayacağız onların.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece 2'nci madde üzerinde soru-cevap işlemini de gerçekleştirdik.

Şimdi, 2'nci madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 313 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz. 10/5/2016

Selma Irmak

Hakkâri

Erol Dora

Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA ŞENTOP (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Hakkâri Milletvekili Sayın Selma Irmak.

Buyurun Sayın Irmak. (HDP sıralarından alkışlar)

SELMA IRMAK (Hakkâri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette ki gecenin bu saatine kadar bu şekilde bir çalışma yürütmek yorucu. Bu saatlerde çalışmanın yoruculuğu kadar demokrasi karşıtlığı bir mücadeleyi bu kadar zor koşullarda yürütmek sanırım daha yorucu, bizi asıl yoran mesele budur, öyle zannediyorum.

Evet, yeniden tarihî bir süreç yaşıyoruz. Yani cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar çok dönemeçler yaşadı bu ülke, çok anayasa değişiklikleri yaşadı, çok darbe süreçleri yaşadı ve bu süreçlerden ne yazık ki bu ülkenin tamamı çok büyük zarar gördü. Bu zararların tamamı neredeyse halkın kanı, canı ve malı pahasına yaşandı, yaşatıldı.

Evet, AK PARTİ milletvekilleri kendilerini ifade ederken hep şunu söylediler: “Bu ülkede Kürt sorununun çözümüne kim cesaret edebildi? Bu sorunun çözümünde kim en fazla inisiyatif aldı ve sorunun çözümü için adım attı?” Dikkat ederseniz övünemedikleri tek süreç, söyleyebildikleri tek söz ne yazık ki işte Kürt sorununun çözümüne dair atılan adımlarla sınırlıdır. Keşke, o süreci, övünemedikleri kadar aynı istikrarla sürdürebilmiş olsalardı. Ancak ne yazık ki bugün yaşadığımız süreç, işte tarihin kendini tekrerrüt etmesinden ibaret olan yeniden bir Anayasa değişikliği, yeniden bir darbe sürecine geçiş ve yeniden halkın canına, malına ve bu ülkenin geleceğine mal olabilecek olan bir süreçtir.

Değerli milletvekilleri, keşke bugün burada tartışılan sadece HDP milletvekillerinin dokunulmazlığı meselesi olsa. İşte, ifade edildiği gibi, işlenen her türlü suça karşı yasama dokunulmazlığının kaldırılması yani yargılamanın önünün açılması meselesidir ama bunun böyle olmadığını biz çok iyi biliyoruz. Bir rejim değişikliği talebi var; bu rejim değişikliğinin, Anayasa’ya takla attırarak, Anayasa ihlali yaşatılarak yapıldığını ve bunun da üstelik -demokratik teamüllere uydurarak, sözde bir teamül uygulamasıyla yapılmak istenenin- yeni bir süreç, yeni bir döneme evrilme olduğunu çok iyi biliyoruz.

Değerli milletvekilleri, bunun vebali bütün burada yer alan milletvekillerine elbette ki tarih tarafından sorulacaktır, bu vebal altında kalacaktır buna imza atan her milletvekili ve ne yazık ki bu ülkenin gidişatında rol oynayanlar, kendilerini bu suçtan, bu suçlardan sıyırmayı daabileceklerdir.

Arkadaşlarım çokça ifade ettiler, bizim dokunulmazlıklara yönelik, dokunulmazlığımızın kaldırılmasına yönelik zerrece bir korkumuz, bir endişemiz yoktur. Biz biliyoruz, burada defalarca söyledik. Bir korku var, evet, bu Mecliste bir korku var ama bu korku demokrasi mücadelesi yürüten HDP milletvekillerine ve HDP’nin arkasında olan toplumsal mücadeleye yönelik olan korkudur. Bu korku, işte bugün bu sıralarda kendilerini ifade eden hatipler, burada konuşma yapan bakanlar ve bugün buraya sunulan Anayasa değişikliğiyle kendini ifade ediyor. Nedir bu korku? İşte, bu ülkenin geleceğini inşa etmek için çabalayan, şaha kalkan bir toplumsal mücadelenin, bir ayağa kalkışın ayak seslerinin artık iştirilmesidir; suçun örtbas edilmesi için yeniden Anayasa değişikliğine ve darbe sürecine sarılma korkusudur. İşte en büyük korku budur.

Değerli arkadaşlar, tekrar ifade etmek isteriz: Burada dokunulmazlığı kaldırılan aslında bu halkın geleceğidir, kaldırılan sadece yasama dokunulmazlığı değil yaşama dokunulmazlığıdır. Burada sadece HDP milletvekillerinin değil, bir kadın partisi de olan HDP'nin, aynı zamanda kadını temsil eden, kadın özgürlük mücadelesini ifade eden ve burada en fazla dillendiren HDP'li kadınların şahsında tüm kadınların yürüttüğü mücadeleye dokunulmasıdır. Kadın düşmanlığının bir kez de bu biçimiyle ortaya konulmasıdır. Biz buradan kadınlar olarak ifade ediyoruz, siz yaşamımıza dokunamayacaksınız, siz geleceğimize ve geçmişimize dokunamayacaksınız, bunun için biz kadınlar olarak en büyük direnişi size karşı yürütmeye devam edeceğiz. Biz bu eril zihniyete karşı bugüne kadar mücadele ettik, etmeye devam edeceğiz. Bu dokunulmazlık yasa tasarısı ve Anayasa değişikliği bu Meclisten geçtiği gün kim tarih karşısında yargılanacak, kim direnenler safında yer alacak, onu göreceğiz. Ama bu iş burada bitmeyecek, emin olun. Sadece yasama dokunulmazlığının Mecliste tartışılması mücadelesi değildir bu mücadele, biz her alanda mücadele etmeye ve kadınlar olarak bu zihniyete karşı durmaya devam edeceğiz.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Böylece 2'nci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddenin gizli oylamasına Adana ilinden başlayacağız.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, perdeler kapatılsın. Gizli oy diye bir şey yok.

BAŞKAN – Yalnız, sayın milletvekillerinden sakın bir şekilde oy kullanmalarını ve özellikle gizli oylama kurallarına uymalarını istirham ediyoruz.

Buyurun.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

Kâtip üyeler, görevli arkadaşlar oy kullandı mı?

Böylece oy verme işlemi tamamlanmıştır. Görevli arkadaşlardan kupaları kaldırmalarını rica ediyoruz.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin gizli oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 529

Kabul : 357

Ret : 149

Çekimser : 6

Boş : 17

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Balıkesir

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana”

BAŞKAN – Böylece, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin birinci görüşmeleri saat 01.58 itibarıyla tamamlanmıştır. İkinci görüşmeye en az kırk sekiz saat geçtikten sonra başlanabilecektir.

Sayın milletvekilleri, Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 18 Mayıs 2016 Çarşamba günü toplanmamasının Genel Kurulun onayına sunulmasının uygun görüldüğüne ilişkin önerisi

Danışma Kurulu Önerisi

18/05/2016

Danışma Kurulunun 18/5/2016 Çarşamba günü yaptığı toplantıda Genel Kurulun 18/5/2016 Çarşamba günü toplanmamasının Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

İsmail Kahraman

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Mehmet Naci Bostancı

Adalet ve Kalkınma Partisi

Grup Başkan Vekili

İdris Baluken

Halkların Demokratik Partisi

Grup Başkan Vekili

Levent Gök

Cumhuriyet Halk Partisi

Grup Başkan Vekili

Erkan Akçay

Milliyetçi Hareket Partisi

Grup Başkan Vekili

BAŞKAN – Danışma Kurulu önerisini –ortak, 4 siyasi parti grubunun verdiği- kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, alınan karar gereğince, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 20 Mayıs 2016 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum, hayırlı geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 01.59

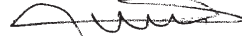

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Ankara Milletvekili Şenal Sarihan'ın, Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplantıya çağrılmamasına ve Konseyle ilgili yapılması planlanan düzenlemelere ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/3243)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygı ile dilerim. 25.02.2016

Şenal Sarihan
Ankara Milletvekili

Ekonomik ve Sosyal Konsey, ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında toplumsal uzlaşma ve işbirliğini sağlamak, sürekli ve kalıcı bir ortam yaratarak, istişari mahiyette ortak görüş belirlemek amacıyla 2001 yılında, 4641 sayılı yasa ile kurulmuştur. 12 Eylül 2010'da yapılan anayasa değişikliği referandumuyla da, anayasal bir kurum haline getirilmiştir. 4641 sayılı kuruluş yasasında Başbakanın başkanlığında işçi, memur, işveren, esnaf, çiftçi ve işadamları örgütü temsilcileri ile, ilgili bakan ve müsteşarların katılımıyla oluşacağı belirtilen Konsey'in, Başbakanın çağrısıyla yılda dört kez toplanacağı öngörülmüştür. Ancak Konsey, yasa hükmüne karşın 2009'dan bu yana toplanamamıştır. Kurulduğundan bu yana sekiz kez toplanabilen Konsey, bir anlamda işlevsiz bırakılmış, hedeflenen iş barışı yeterince sağlanamamış, ekonomik ve sosyal alanda çözüm bekleyen sorunlar katlanarak artmıştır. Oysa toplumun çok geniş kesimlerini ilgilendiren ekonomik ve sosyal koru ve uygulamaların ve bu uygulamalardan kaynaklanan sorunların sağlıklı çözümü ancak; ilgili kesimler arasında diyalog sağlamak, uzlaşma ortamı yaratmak, sağlanan uzlaşma ve toplumsal mutabakat ile olanaklıdır.

Bu çerçevede;

1. Toplumsal uzlaşmaya çok gereksinim duyulduğu bugünlerde, kıdem tazminatı ve Özel İstihdam Büroları gibi toplumun çok geniş kesimlerini ilgilendiren ekonomik ve sosyal konular ve bunlardan kaynaklı sorunlar gündemde iken, Ekonomik ve Sosyal Konsey neden toplanmamaktadır?
2. Hükümet, Konsey üyesi sivil toplum örgütlerinin yapmakta oldukları Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplanmasına yönelik çağrısını neden görmezden gelmektedir?
3. Anayasa referandumundan sonra bir yıl içinde yapılacağı açıklanan Ekonomik ve Sosyal Konseye ilişkin yeni yasal düzenleme neden halen yapılmamaktadır?
4. Bu konu hükümetin programında öncelikler arasında yer almakta mıdır?
5. TBMM Başkanlığı'na sunulmuş olan, Ekonomik ve Sosyal Konseyin var olan yapısının genişletilmesini, yeni bir konsey yapısının oluşturulmasını ve bu yapı içerisinde işçi temsilcisi sayısının azaltılmasını öngören Tasarımın, ilgili kesimlerin eleştirileri doğrultusunda geri çekilmesi düşünülmekte midir?
6. İlgili tüm kurum, kuruluş, işçi ve işveren örgütleri, sendikalar ve üniversitelerin katılımı, görüş ve önerilerinin alınması yolu ile, yeni bir "Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı" hazırlanması planlanmakta mıdır?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 MAYIS 2016

Sayı : 43728771-610.00- 1963
Konu : 7/3243 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: (a) Ekonomi Bakanlığının 18.04.2016 tarihli ve 84832410-610-E.45758 sayılı yazısı.

(b) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 21.04.2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK. 43452547-120.07-31525 sayılı yazınız.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığına iade edilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Ankara Milletvekili Sayın Şenal SARIHAN'ın 7/3243 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ŞENAL SARIHAN'IN YÖNELTTİĞİ 7/3243
ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1-6: Toplumsal uzlaşmaya çok gereksinim duyulduğu bugünlerde, kıdem tazminatı ve Özel İstihdam Büroları gibi toplumun çok geniş kesimlerini ilgilendiren ekonomik ve sosyal konular ve bunlardan kaynaklı sorunlar gündemde iken, Ekonomik ve Sosyal neden toplanmamaktadır? Hükümet, Konsey üyesi sivil toplum örgütlerinin yapmakta oldukları Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplanmasına yönelik çağrısını neden görmezden gelmektedir? Anayasa referandumundan sonra bir yıl içinde yapılacağı açıklanan Ekonomik ve Sosyal Konseye ilişkin yeni yasal düzenleme neden halen yapılmamaktadır? Bu konuda Hükümet programında öncelikler arasında yer almakta mıdır? TBMM Başkanlığı'na sunulmuş olan, Ekonomik ve Sosyal Konseyin var olan yapısının genişletilmesini, yeni bir konsey yapısının oluşturulmasını ve bu yapı içerisinde işçi temsilcisi sayısının azaltılmasını öngören tasarının, ilgili kesimlerin eleştirileri doğrultusunda geri çekilmesi düşünülmekte midir? İlgili tüm kurum, kuruluş, işçi ve işveren örgütleri ve üniversitelerin katılımı, görüş ve önerilerinin alınması yolu ile, yeni bir “Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı” hazırlanması planlamakta mıdır?

Cevap 1-6: Ekonomik ve Sosyal Konsey (ESK) oluşumundan sonraki süreçte istihdam ve çalışma hayatı alanında çok sayıda sosyal diyalog mekanizması kurulmuştur. Söz konusu komisyon ve kurullar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının eşgüdümünde oldukça etkin bir şekilde işlevlerini yürütmektedir. Bu bakımdan mevcut ESK yapısı içinde toplantıların gerçekleştirilmesi hususunda büyük bir ihtiyaç ortaya çıkmamıştır.

AB ilerleme raporlarında konu ile ilgili geçen hususlar da dikkate alınarak 2010 yılında Anayasa değişikliği sonrasında mevcut yasada değişiklik yapılması hususu uzun süre tartışılmıştır. ESK'nın daha kapsayıcı ve işlevsel hale getirilmesi konusunda bir ihtiyaç bulunduğu, bu çerçevede mevcut kanunda değişiklik yapılması gerektiği anlaşılmış ve “Ekonomik ve Sosyal Konsey'in Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı” hazırlanmıştır.

2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği sonrasında Ekonomik ve Sosyal Konseyin yeni bir yapı ile toplanması için kanun değişikliği sürecinin tamamlanması beklenmiştir. Ancak konuya ilişkin hazırlanan kanun tasarısı kanunlaşamadığı için Konsey toplanamamıştır.

Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı 19 Kasım 2014 tarihinde Avrupa Birliği tali komisyonunda ve Ocak 2015 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir alt kurul oluşturularak, sivil toplum kuruluşları da Kanun çalışmasına davet edilmiştir. Diğer taraftan, 2015 Yasama Yılıının sona ermesi nedeniyle tasarı kanunlaşamamıştır. Söz konusu Tasarının kanunlaşabilmesi amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

10 Aralık 2015 tarihinde yayımlanan 64. Hükümet 2016 Yılı Eylem Planı'nın (İcraatlar ve Reformlar) 104 No'lu tedbiri ESK ile ilgili yasal düzenlemenin gerçekleştirilmesine ilişkin olup, düzenleme bir yıl içerisinde gerçekleştirilecek reformlar kapsamında bulunmaktadır. ESK'nın işlerliğini kazanabilmesi için söz konusu Tasarının, kanunlaşarak yürürlüğe girmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

ESK'nın, birinci sorunun yanıtında da belirtildiği üzere, daha katılımcı bir yapıya kavuşturulması, düzenli aralıklarla toplanabilmesi ve ekonomik ve sosyal alanda daha etkin olabilmesi amacıyla Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda "Ekonomik ve Sosyal Konsey'in Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı" hazırlanmıştır. Tasarı 19 Kasım 2014 tarihinde Avrupa Birliği tali komisyonunda ve Ocak 2014 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir alt kurul oluşturularak, sivil toplum kuruluşları da Kanun çalışmasına davet edilmiştir. Diğer taraftan, 2015 Yasama Yılıının sona ermesi nedeniyle tasarı kanunlaşamamıştır. Bu sürecin Başbakanlığın 64. Hükümet 2016 Yılı Eylem Planı'nın 104 No'lu tedbiri doğrultusunda Kalkınma Bakanlığının koordinasyonu ile ilgili sosyal taraf, kurum ve kuruluşlarla sürdürülerek 2016 Yılı Yasama Yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Mevcut Konseyin yapısı kamu kesiminin ağırlıklı olduğu, sosyal tarafların ise oldukça kısıtlı temsil edildiği bir yapı arz etmektedir. Konseyin daha etkin ve fonksiyonel bir yapıya kavuşturulması, mevcut yapısının daha geniş toplum kesimlerini kapsayacak şekilde genişletilmesiyle sosyal diyalog fonksiyonunun güçlendirilmesi ve kamu ağırlığının azaltılarak Konsey'in istişari fonksiyonunun ön plana çıkartılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle, geçen süreçte Konsey'in toplumu temsil kabiliyetinin güçlendirilmesi ve işlerliğinin artırılması amacıyla Konsey yapısında değişiklik öngörülmüştür. Mevcut yasada sadece işçi ve işveren kesimleri Konseyde temsil edilirken, yeni yasa tasarısında söz konusu kuruluşlara ilaveten üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, ekonomik ve sosyal konularda yetkinliği öne çıkmış bilim insanları, sanatçılar ve yazarların da dahil olduğu diğer toplum kesimlerinden temsilcilerin katılımı öngörülmüştür. Böylece Konsey sadece işçi ve işveren kesimlerinin ağırlıklı bir şekilde temsil edildiği bir yapı olmaktan çıkartılmakta, toplumun farklı kesimlerinin de temsil edildiği bir platform haline getirilmektedir. 2015 Yasama Yılıının sona ermesi nedeniyle kanunlaşamayan Tasarıdaki haliyle ESK yapısı, AB'nin eleştirilerini karşılamayı hedeflemektedir. Bir önceki sorunun cevabında belirtildiği üzere kanunlaşamayan söz konusu tasarının 2016 yılında TBMM'nde sürdürülecek çalışmalarla yeniden ele alınması planlanmaktadır.

2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, çiftçilerin müstahsil makbuzlarındaki stopaj bedellerinden kaynaklanan mağduriyetlerine ilişkin sorusu ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'in cevabı (7/3955)

24.03.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Özkan YALIM
Uşak Milletvekili

Ülkemizde üretim sektörüne ciddi katkı sağlayan, Çiftçilerimizin maalesef arazi ekim ve hasat maliyetleri yüksek olması sebebi ile arazilerini etkin kullanamamaktadır. Bu sıkıntılar söz konusu iken çiftçilerimiz bakliyatlarını sattıkları tüccarların kestiği müstahsil makbuzunda kesilen stopajı devlete ödemediği için mahkemelik oldukları bilinmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1-Türkiye’de kaç çiftçimiz bu sıkıntı ile karşı karşıya kalmıştır?
- 2-Mahkemelik olan çiftçilerimiz hüküm almış mıdır, aldı ise aldıkları hüküm nedir?
- 3-Çiftçilerimizin yaşadığı bu mağduriyetin giderilmesi için yasal bir düzenleme yapılmış mıdır? yapılmadı ise bir düzenleme yapılması söz konusu mudur?

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-1 2030
Konu :Yazılı Soru Önergesi

12.05.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-30292 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Uşak Milletvekili Sayın Özkan YALIM'a ait 7/3955 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevabi görüş 7/3955

**UŞAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZKAN YALIM'A AİT 7/3955 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Önerge de bahsi geçen hususlar ile ilgili iş ve işlemler, 02.08.2013 tarih ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6495 sayılı “*Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*’nun” 36. Maddesi ile 5488 sayılı Tarım Kanununa eklenen Geçici 3. Madde ile söz konusu Geçici 3. Madde hükmü doğrultusunda Bakanlığımızca hazırlanan 05.08.2013 tarihli ve 3100-21056 sayılı Uygulama Genelgesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Sahte müstahsil makbuzu şüphesiyle bloke konulan firmaların durumu netliğe kavuştuktan sonra işlemler yürütülecek olup, ayrıca üreticilerimizle ilgili herhangi bir mahkemelik durum söz konusu değildir.

3.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/3965)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa ve Meclis İç Tüzüğü gereğince Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Yener BEKTAŞOĞLU

Giresun Milletvekili

Doğu Karadeniz Kalkınma ajansı (DOKA)'nın, sorumluluk bölgesinde yer alan Artvin, Giresun, Güntüşane, Ordu, Rize ve Trabzon illeri arasında, gerek yatırım, gerekse de proje destekleme ve geliştirmede ayrımcılık yaptığı, bütçe kaynaklarını eşit, adaletli bir planlama yapmadan dağıttığı şeklinde iddialar vardır. Buna, kurumun merkezinin bulunduğu temsil ettiğim ilim Giresun'da dâhildir. Buna ilişkin olarak;

1. DOKAP, 2012'den bu yana kuruluş amaçlarına uygun olarak, bölgesel veya sorumluluğundaki 6 ilde, ekonomik kalkınmayı hedefleyen hangi önemli ve özel, çalışmaları yapmıştır?
2. Kurum bugüne kadar kaç çalıştay toplamış, kaç rapor ve plan hazırlamış bunlardan çıkan sonuçları proje olarak bakanlığınıza sunarak bütçe içinde hizmet kalemi olarak gösterilmesini sağlamış mıdır?
3. DOKAP, Karadeniz illerinin tek tek özel ve önemli alanlarını belirleyip bunlar üzerinde hangi projeleri geliştirmiştir, geliştirmektedir?
4. Geçen bu 4 yıl süre içinde kurum ne kadar bir bütçe kullanmıştır? Ayrılan bütçe kaynaklarının ne kadarı temsil, ağırlama, konaklama, personel maaşı ve gider olarak gösterilmiştir, ne kadarı hizmet için kullanılmıştır?
5. Kurumun harcamalarının takip ve kontrolü için hangi denetim mekanizmaları kullanılmıştır? Bakanlığınızın veya Başbakanlığın veya Sayıştay'ın denetim raporlarında tespit edilen bilgileri kamuoyu ile paylaşmayı düşünmekte misiniz?
6. DOKAP'ın kendisine bina yapmak yerine, bölgemizin en güzel alanında, işletmecisinin desteklenerek turizme kazandırılması gereken bir turistik oteli kiralamasını nasıl değerlendirmek tesiniz? Bu otele aylık-yıllık ne kadar kira bedeli ödenmektedir?
7. DOKAP, bugüne kadar Giresun'da ne kadar bir bütçeyle ne kadar bir proje yürütmüş, önümüzdeki yıllarda hangi projeleri yürütmeyi düşünmektedir?
8. DOKAP, fındığın başkenti, kirazın anavatanı olarak bilinen Giresun'da ve diğer fındık yetişen illerde bu iki ürünün ekonomik değerinin artırılmasına dönük bir çalışma yapmış mıdır, yapacak mıdır?

T.C.
KALKINMA BAKANLIğI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 MAYIS 2016

Sayı : 43728771-610.00- 1962
Konu : 7/3965 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 14.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-30292 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Giresun Milletvekili Sayın Yener BEKTAŞOğLU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/3965 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**ĞİRESUN MİLLETVEKİLİ SAYIN YENER BEKTAŞOĞLU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/3965 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1-8: DOKAP, 2012'den bu yana kuruluş amaçlarına uygun olarak, bölgesel veya sorumluluğundaki 6 ilde, ekonomik kalkınmayı hedefleyen hangi önemli ve özel, çalışmaları yapmıştır? Kurum bugüne kadar kaç çalıştay toplamış, kaç rapor ve plan hazırlanmış bunlardan çıkan sonuçları proje olarak bakanlığınıza sunarak bütçe içinde hizmet kalemi olarak gösterilmesini sağlamış mıdır? DOKAP, Karadeniz illerinin tek tek özel ve önemli alanlarını belirleyip bunlar üzerinde hangi projeleri geliştirmiştir, geliştirmektedir? Geçen bu 4 yıl süre içinde kurum ne kadar bir bütçe kullanmıştır? Ayrılan bütçe kaynaklarının ne kadarı temsil, ağırlama, konaklama, personel maaşı ve gider olarak gösterilmiştir, ne kadarı hizmet için kullanılmıştır? Kurumun harcamalarının takip ve kontrolü için hangi denetim mekanizmaları kullanılmıştır? Bakanlığınızın ve Başkanlığın veya Sayıştay'ın denetim raporlarında tespit edilen bilgileri kamuoyu ile paylaşmayı düşünmekte misiniz? DOKAP'ın kendisine bina yapmak yerine, bölgemizin en güzel alanında, işletmecisinin desteklenerek turizme kazandırılması gereken bir turistik oteli kiralamasını nasıl değerlendirmektesiniz? Bu otele aylık-yıllık ne kadar kira bedeli ödenmektedir? DOKAP, bugüne kadar Giresun'da ne kadar bir bütçeyle ne kadar bir proje yürütmüş, önümüzdeki yıllarda hangi projeleri yürütmeyi düşünmektedir? DOKAP, fındığın başkenti, kirazın anavatanı olarak bilinen Giresun'da ve diğer fındık yetişen illerde bu iki ürünün ekonomik değerinin artırılmasına dönük bir çalışma yapmış mıdır, yapacak mıdır?

Cevap 1-8: Sekiz ili kapsayan (Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun ve Trabzon) ve 48.256 km² lik bir alana sahip olan DOKAP Bölgesinde yaşayan yaklaşık 4 milyon vatandaşımızın yaşam kalitesini yükseltmek, sınırlı olan istihdam imkânlarını artırmak, sahip olduğu doğal kaynakları dengeli ve bozulmadan kullanmak, eksik kamu hizmetlerini ve yatırımlarını hızlıca tamamlamak ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nin sahip olduğu kaynakları değerlendirerek bölgeler arası ve bölge içi farklılıkları gidermeyi, ulusal düzeyde ekonomik gelişme ve sosyal istikrar hedeflerine katkıda bulunmayı amaçlayan bir bölgesel kalkınma projesidir. Bu amaçla Doğu Karadeniz Projesi uygulamalarını yerinde koordine etmek ve bu kalkınma projesinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi suretiyle projenin kapsadığı bölgenin kalkınmasını hızlandırmak üzere 08.06.2011 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan 642 sayılı KHK gereğince Merkezi Giresun ili olan Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP BKİ) kurulmuştur.

DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın başlıca görevleri; Bölgenin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların proje ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayacak eylem planları hazırlamak, bunların uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek. Eylem planları kapsamındaki kamu yatırımlarının etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlayarak bölgede yürütülen yatırım projelerini izlemek ve değerlendirmek. Eylem planlarının gerektirdiği yatırımlara ilişkin teklifleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlamak, önceliklendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile Kalkınma Bakanlığı'na göndererek mevcut proje ve programlarla mükerrerlik oluşturmayacak yenilikçi destek programları tasarlamak ve uygulamak. Bölgedeki kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım projelerini izlemek ve değerlendirmek. İlgili

kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilmesi hâlinde, yatırım projelerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, bu sürece gerektiğinde Bakanlığımızın belirleyeceği usul ve esaslara göre malî ve teknik destek sağlamak. Bölge planlarının tamamlayıcılığını ve bütünlüğünü gözeterek, kalkınma ajanslarının ortak ve daha etkili çalışmalarına yardımcı olmak ve bu konularda görüş ve öneriler geliştirmek. Bölgelerinin gelişme potansiyeline, sorunlarına ve imkânlarına dair araştırma, etüt, proje ve incelemeler yapmak veya yaptırmak. Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları için başta kurumsal kapasite ve beşeri kaynak konuları olmak üzere, Bakanlığımızın belirleyeceği usul ve esaslara göre mevcut proje ve programlarla mükerrerlik oluşturmayacak yenilikçi destek programları tasarlamak ve uygulamak. Bakanlığımızca verilecek diğer görevleri yapmak olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın tüm çalışmaları DOKAP Eylem Planı çatısı altında gerçekleştirilmektedir.

DOKAP Eylem Planı Çalışmaları: DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, ilk olarak 642 sayılı KHK gereğince DOKAP Eylem Planı çalışmalarını başlatmıştır. 2014-2018 yılları arasında kapsayacak olan DOKAP Eylem Planının hazırlık sürecinde; insan odaklı sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı ve yeni bölgesel gelişim yaklaşımları baz alınmıştır. Bu kapsamda DOKAP Eylem Planı hazırlık sürecinde DOKAP Bölgesi için yapılmış tüm çalışmalar dikkate alınarak bu çalışmaların iz düşümlerinin DOKAP Eylem Planı'nda yer alması sağlanmaya çalışılmıştır. Bu çabaların temel amacı, Bölgesel Kalkınmanın yerel ayağını oluşturan dinamikler ile bölgesel kalkınmanın merkezi yönetim ayağını oluşturan kurum ve kuruluşlar arasında dinamik ve etkin bir süreç tasarlamaktır. DOKAP Eylem Planı hazırlık sürecinde öncelikle mevcut veriler üzerinden durum analizleri ortaya çıkarılmıştır. Akabinde ortaya çıkan sonuç doğrultusunda bölge ile ilgili sorun, paydaş, hedef ve strateji analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda yapılan bütün çalışmalarda katılımcılık genel ilke olarak belirlenmiştir. Çalışmanın birinci ayağını il toplantıları, ikinci ayağını bölgeden yüksek katılımın sağlandığı sektör çalıştayları, üçüncü ayağını çalıştaylardan elde edilen sonuçların sunulduğu Bakanlığımız ile yapılan görüşmeler oluşturmuştur. DOKAP Eylem Planı gerçekleştirilen son revizyonların akabinde, 30.12.2014 tarihinde Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'nda onaylanmış ve 14.02.2015 tarihinde Başbakanımız Sayın Prof. Dr. Ahmet DAVUTOĞLU tarafından kamuoyuna açıklanmasıyla faaliyetlerine başlamıştır.

2014-2018 yılları arasında 8 ilde uygulanması hedeflenen DOKAP Eylem Planı kapsamında:

- Turizm ve Çevresel Sürdürülebilirlik
- Ekonomik Kalkınma
- Altyapı ve Kentsel Gelişme
- Sosyal Gelişme
- Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi olmak üzere 5 ana eksen, 20 alt eksen, 128 ana eylem ve 325 alt eylem tasarlanmıştır.

DOKAP Eylem Planı'nın bütçesi yaklaşık 10.4 milyar TL'dir.

Turizm ve Çevresel Sürdürülebilirlik Ana Eksenini altında; Turizm ve Çevresel Sürdürülebilirlik alt eksenleri,

Altyapı ve Kentsel Gelişme Ana Eksenini altında; Ulaştırma ve Bilgi İletişim, Tarımsal ve Kırsal Altyapı, Enerji ile Kentsel Gelişme alt eksenleri,

Ekonomik Kalkınma Ana Eksenı altında; Tarım, Sanayi, Girişimcilik ve AR-Ge ile Madencilik alt eksenleri,

Sosyal Gelişme Ana Eksenı altında; Eğitim, Sağlık, Sosyal Hizmetler ve Destekler ile Kùltür ve Spor alt eksenleri,

Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Ana Eksenı altında; Taşra Teşkilatları, Yerel Yönetimler, DOKAP BKİ ve Kalkınma Ajansları, Sivil Toplum Kuruluşları, Üniversiteler, Diğer Kurum ve Kuruluşlar ile Genel başlıkları altında alt eksenler tasarlanmıştır.

DOKAP Eylem Planı dahilinde; Yeşil Yol kapsamında yol iyileştirme ve yol yapım çalışmalarından Turizm merkezlerinin imar planlamaları yapılmasına; Biyokaçakçılıkla etkin mücadelede Bölgede tarımsal kirliliğin izlenmesi ve azaltılması projelerinin uygulanmasına; Sertifikalı tohum ve fidan üretimlerinin desteklenmesinden, Çay ve fındığın ürün kalitesinin artırılmasına; Arıcılığın desteklenmesinden, Tıbbi aromatik bitkilerin envanterlerinin çıkarılmasına; Bölge ihracatının artırılması için özel nitelikli programların uygulanmasından, Sınır ötesi işbirliğinin yapılmasına; Yatırım Adası Projesinin geliştirilmesinden, Bölge tersanelerinin desteklenmesine; Bölgede bulunan limanların etkin kullanım stratejilerinin geliştirilmesinden, İnsan ve yük taşımacılığı için modern teleferik sistemlerinin kurulmasına; Büyük su işlerinin hızlandırılarak sulama altyapısının geliştirilmesinden, KÖYDES Projeleri kapsamında kırsal altyapı sorunlarının giderilmesine; Bölgenin enerji üretim altyapısının iyileştirilmesinden, Bölgede yenilenebilir enerji çalışmalarının desteklenmesine; şehirlerdeki rekreasyon alanlarının artırılmasından, Entegre Katı Atık Yönetimi projelerinin tamamlanmasına; Okulların altyapı eksikliklerinin giderilmesinden, Yurt sayısı ve kapasitelerinin artırılmasına, Bölgede koruyucu ve önleyici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasından, Bölgenin sağlık turizmi alanında önemli bir merkez haline getirilmesine; Engelli bireylerin hizmetlere ulaşımı ve yaşam kalitelerinin artırılmasından, Sosyal içerme projelerinin uygulanmasına; Bölgenin kùltür varlıkları envanterlerinin çıkarılmasından, Spor altyapısının geliştirilmesine; Bölgedeki STK'ların beşeri gelişimlerinin desteklenmesinden, Çiftçi örgütlerine eğitim programlarının düzenlenmesine kadar bir çok alanda önemli ve vizyoner tedbirler tasarlanmıştır.

DOKAP Eylem Planı içerisinde yer alan 128 adet ana eylem tedbirlerinin 40'ı bizzat Başkanlığımız tarafından hayata geçirilecektir. Söz konusu eylemlerin hemen hemen tamamına yakını bölge genelinde ilk kez çalışılacak olan konular olup, eylemlerin projelendirilmesi ile bölgeye önemli değerler katacağımıza inanıyoruz.

DOKAP BKİ'nin 2012-2016 Yılları Arasında Uyguladığı ve Uygulamaya Devam ettiği Projeler:

- Giresun Adası Turizm ve Botanik Parkı Uygulamaları Projesi (Uygulanıyor)
- İnsan ve Yük Taşımacılığı İçin Teleferik Sisteminin Araştırılması Projesi (Artvin ili) (Uygulanıyor)
- DOKAP Bölgesinde Ekonomik Öneme Sahip Tıbbi-Aromatik Bitkilerin Envanter ve Fizibiliteilerinin Çıkarılması, Üreticilerin Eğitimi ve Ar-Ge Ölçekli Pilot Üretim Deneme Alanlarının Tesis Edilmesi Projesi (Uygulanıyor)

- Doğu Karadeniz Turizm Master Planı Uygulamaları ve Yeşil Yol İmalatı Projesi (Uygulanıyor)
- Turizm Master Planında Yer Alan “Yeşil Yol”un Yol Standardının Belirlenmesi Projesi (Uygulandı)
- Turizm Master Planlarının Bütünleştirilmesi Projesi (Uygulandı)
- DOKAP Bölgesi Buzul Gölleri Envanteri ve Tanıtım Stratejisi Projesi (Uygulandı)
- Trabzon Ortahisar Surlarının Rehabilitasyonu Projesi (Uygulandı)
- Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Projesi (Çoruh Havzası Rehabilitasyon Projesi) (Uygulanıyor)
- Çiğ Sütün Uygun Koşullarda Toplanması İçin Altyapı Kurulumu Projesi (Uygulanıyor)
- Soğuk Hava Deposu Kapasitesinin Artırılması Projesi (Uygulanıyor)
- Serbest Sistem Tavukçuluk Projesi (Uygulanıyor)
- Serbest Sistem Yumurta Paketleme Tesisi Kurulumu Projesi, (Uygulanıyor)
- DOKAP Bölgesi Serbest Sistem Tavukçuluk Projesine Katılan Üreticilerin “İyi Tarım Uygulamaları” Sertifikasyonu Projesi (Uygulanıyor)
- DOKAP Bölgesi Arcılığıının Geliştirilmesi Projesi (Uygulanıyor)
- Arı Ürünleri Üretiminin Desteklenmesi Projesi (Uygulanıyor)
- DOKAP Bölgesi Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Araştırılması Projesi (Uygulanıyor)
- Katı Atık Bertarafı İçin Düzenli Depolama Alanlarının Araştırılması Projesi (Uygulanıyor)
- DOKAP Eylem Planı e-İzleme Sistemi Projesi (Uygulanıyor)
- DOKAP Bölgesi Girişimcilik ve Yenilikçilik İhtiyaç Analizi Projesi (Uygulanıyor)
- Tarımsal Araştırmalar Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)
- Yeşil Yol Güzergahı Üzerindeki Turizm Yatırımlarının Desteklenmesi Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)
- DOKAP Bölgesi'ndeki Turizm Merkezlerinin İmar Planlarının Yaptırılması Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)

- DOKAP Bölgesi Kültür Envanteri Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)
- Doğu Karadeniz Projesi Tanıtım ve Markalaşma Faaliyetlerinin Desteklenmesi Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)
- Bölge Yaylalarının Karakteristiğini Koruyan Mimari Projelerin Hazırlanması ve Uygulanması Projesi, (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)
- Yerel Yönetim Personelinin Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi (Bütçelendirildi, 2016 yılı içerisinde uygulanması planlanıyor.)

DOKAP Eylem Planı Kapsamında Gerçekleştirilen Toplantı/Çalıştay ve Ziyaretler:

Bu kapsamda DOKAP BKİ bölge önceliklerini dikkate alan, katılımcı, ulusal planlara uyum gösteren, insan odaklı sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uygun olacak şekilde oluşturduğu metodoloji ile Eylem Planı çalışmalarına devam etmektedir. Bu kapsamda; İlgili tüm Bakanlıklara, Valiliklere, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına, Üniversitelere ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yazılar yazılmış, DOKAP Eylem Planı kapsamında kullanılmak üzere bölgeye yönelik daha önce hazırlanmış olan rapor, proje ve planlar istenmiş ayrıca Eylem Planı kapsamında yer almasını istedikleri konular sorulmuştur. Bilgilendirilen ve görüş talep edilen kurum ve kuruluşlardan gelen görüş, öneri, rapor, plan vb. dokümanlar, DOKAP Bölgesel Gelişme Planı (2000), 9. Ve 10. Kalkınma Planları, Orta Vadeli Plan (OVP), DOKAP Turizm Master Planı, DOKAP Tarım Projesi, vs. tüm raporlar taranarak (yaklaşık 1500 sayfa) sentezlenmiştir. Başkanlığımız tarafından sektörel ve il bazlı kamu yatırımları tabloları hazırlanmıştır. İdareміzce, gelen veriler ışığında taslak DOKAP Eylem Planı çalışması ve eksen tespiti yapılmıştır. Hazırlanan kamu yatırım tabloları ile kurumlardan gelen ve sentezlenen bilgileri yerinde kontrol etmek, projelerdeki ek ödenek miktarlarını tespit etmek, fiziki ve nakdi gerçekleştirmeleri güncellemek ve bölgedeki aktif STK'ların görüşlerini almak için il toplantıları düzenlenmiş, toplantılar esnasında kurumlardan talep edilen bilgi ve belgeler detaylıca tartışılmıştır.

DOKAP Eylem Planı Hazırlık Toplantıları kapsamında Valiliklerimiz bünyesinde Kamu kurum ve kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler Ticaret ve Sanayi odaları, Ticaret Borsaları, Birlikler ve diğer STK temsilcileriyle birlikte Eylem Planı içerisinde yer alması istenilen konular tanzim edilmiştir. Belirlenen Sektör/alt sektörlerde bölge (Tarım ve Orman, Sosyal İçerme, Ekonomik Kalkınma, Kentleşme ve Altyapı, Çevre ve Yenilenebilir Enerji, Sağlık) çalıştayları düzenlenmiştir.

Çalıştayın Adı	Yer	Süre	Toplantıya Katılan Kurum ve Kuruluşlar	Toplantı Sonucu
Tarım ve Orman	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 64 kurum – 141 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına bölünerek gerçekleştirilmiştir.

				Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.
Sosyal İçerme	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 61 kurum – 137 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına bölünerek gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.
Ekonomik Kalkınma	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 41 kurum –73 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına bölünerek gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.
Kentleşme ve Altyapı	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 48 kurum –94 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına bölünerek gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.
Çevre ve Yenilenebilir Enerji	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 28 kurum –56 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına

				bölünerek gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.
Sağlık	Giresun (DOKAP BKİ Yerleşkesi)	1 Gün	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Kalkınma Ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Odalar, Birlikler ve STK'lar. (Toplam 30 kurum -64 katılımcı)	Çalıştaylar üç oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturum genel düzenlenmiş olup bu kapsamda Eylem Planı süreci hakkında bilgilendirme ve DOKAP BKİ'nin yapmış olduğu bölge ve il bazlı analizler katılımcılara sunulmuştur. İkinci oturum alt çalışma alanlarına bölünerek gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturum genel düzenlenmiş olup her bir alt çalışma grubunun DOKAP Eylem Planında yer almasını teklif ettiği eylemler tartışılmıştır.

Elde edilen veriler ışığında Başkanlığımızca hazırlanan Taslak DOKAP Eylem Planı Bakanlığımız görüşüne sunulmuştur. Hazırlanan Taslak Eylem Planı hakkında Bakanlıkların merkez teşkilatlarının görüşleri de Taslak DOKAP Eylem Planına yansıtılmıştır. İstisnalar neticesinde elde edilen sonuçlar taslak Eylem Planı içerisine dâhil edilmiştir. Ayrıca Bakanlığımız bünyesindeki Genel Müdürlüklerin görüş ve önerileri de taslak DOKAP Eylem Planına yansıtılmıştır. 2014 yılı Yatırım Programının ilan edilmesine müteakip DOKAP EP içerisinde yer alan projeler 2014 yatırım programına göre revize edilmiştir. DOKAP Eylem Planı'nın nihai halini oluşturmak üzere Bakanlığımız bünyesinde, DOKAP Eylem Planı kapsamında yer alması hedeflenen her eylem adımları tek tek tartışmaya açılmıştır.

Hazırlanan Taslak DOKAP Eylem Planı; Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'nda 641 Sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nın 23/A maddesine göre 30.12.2014 tarihinde onaylanmıştır. Başkanlığımızı koordinasyonunda hazırlanan DOKAP Eylem Planı (2014-2018) ile Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Bölgesinin il ve bölge bazında temel sorunları ve potansiyelleri ortaya konulmuştur. Sorunların ortadan kaldırılması ve potansiyellerin değerlendirilmesini sağlamak amacıyla çeşitli kuruluşlarca çok sayıda eylemin faaliyete geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu eylemlerden bir bölümü Başkanlığımız tarafından uygulamaya konulmuş veya önümüzdeki süreçte hayata geçirilecektir.

DOKAP Eylem Planı'nda Bölgenin gelişimi açısından tarımın önemli bir sektör olduğu tespit edilmiş ve bu kapsamda Başkanlığımızca 2014 yılından buyana çeşitli projeler uygulamaya konulmuştur. Bu projelerden Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi çerçevesinde bugüne kadar yaklaşık 2.000 arıcıya teorik ve pratik eğitim hizmeti sağlanmıştır. Ayrıca, Bölgenin özellikle fındık altında yer alan atıl yeşil bitki örtüsünü ekonomik değere dönüştürmek amacıyla Ordu ilinde pilot olarak Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Projesi uygulamaya konulmuştur. Anılan Proje ile 72 tavukçuluk işletmesinin kurularak organik sertifikalı yumurta üretmeleri sağlanmıştır. Bu pilot projeden olumlu sonuçlar alınması nedeniyle 2016 yılında Giresun'da da uygulamaya başlanması planlanmaktadır.

Bunun yanı sıra yine Dokap BKİ tarafından yürütülmekte olan Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde Çiğ Sütün Uygun Koşullarda Toplanması için Altyapı Kurulumu Projesi uygulamaya konulmuştur. Proje ilk etabın Samsun ve Gümüşhane illerinde yürütülmektedir. Proje kapsamında; DOKAP Bölgesinde çiğ sütün uygun koşullarda toplanarak kalite değerinin artırılması ve bu konuda marka değer oluşturularak üretimin teşvik edilmesi için yeni süt toplama ve işleme merkezleri kurulmakta, üreticilere konu ile ilgili eğitimler verilmekte, çiğ sütte hijyenin sağlanması amacıyla birlikler eliyle mevcut süt toplama sistemlerinin modernizasyonu gerçekleştirilmektedir. Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde ayrıca DOKAP Bölgesi Arıcılığın Geliştirilmesi Projesi uygulamaya konulmuş olup, bu proje ile ana arı, arı sütü, arı zehri, polen ve propolis gibi temel arı ürünlerinin üretimin artırılmasını temin etmek ve elde edilen ürünlerin hijyenik koşullarda muhafazasını, işlenmesini ve paketlenmesini teşvik etmek amacıyla arı yetiştiricilerine ihtiyaç duydukları alet-ekipmanlara ulaşmalarını kolaylaştırmak için hibe destekleri verilmektedir.

Diğer taraftan, DOKAP Bölgesinde yetişen ve kolay bozulabilen tarım ürünlerinin pazarlama şansını artırarak üretici gelirine katkıda bulunmak ve meyveciliği geliştirmek amacıyla Soğuk Hava Deposu Projesi başlatılmış ve Trabzon ili Sürmene ilçesinde bir soğuk hava deposu yapımı işi tamamlanmış olup, Ordu ili Altınordu ilçesinde kurulacak soğuk hava deposuna ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi Tıbbi Aromatik Bitki Envanterinin Çıkarılması, Ticari Kullanımının Araştırılması ve Üreticilerin Eğitimi Projesi kapsamında bölgenin biyolojik çeşitliliğinin çevreci bir yaklaşımla katma değere dönüştürülmesine yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Ayrıca, Başkanlığımız tarafından Türkiye’de çay sektörünün daha rekabetçi bir yapıya kavuşturulması için çay ıslah çalışmalarının artırılması gerektiği tespit edilmiş ve bu kapsamda başlatılan proje ile 2016 yılında hem çay ıslah çalışmalarında hem de çay kalitesine yönelik olarak yapılacak analizlerde kullanılmak üzere Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi bünyesinde bulunan laboratuvarın altyapısının iyileştirilmesine yönelik yatırımlar gerçekleştirilecektir. Başkanlığımızca bölgenin tarımsal potansiyelinin analizine yönelik araştırma projeleri 2016 yılı içerisinde uygulamaya konulmuştur. Söz konusu araştırma projelerinden olan DOKAP Bölgesi Organik Tarım Havzalarının Belirlenmesi Araştırma Projesi ile Bölgedeki organik tarıma uygun tarım havzaları belirlenecektir. Bölgenin organik tarıma uygun havzaları belirlendikten sonra bu alanlarda organik tarımın hayata geçirilmesi için gerekli adımların belirleneceği DOKAP Bölgesi Organik Tarım Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır. Yine bir diğer önemli tarımsal araştırma projesi olan DOKAP Bölgesi Tarımsal Üretim ve Tarımsal Sanayi Yatırım Potansiyelinin Araştırılması Projesi de 2016 yılında uygulamaya konulacaktır. DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından tarım sektörü dışında da çeşitli projeler uygulamaya konulmuştur. Girişimcilik ve Yenilikçilik İhtiyaç Analizi Projesi, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Araştırılması Projesi, Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Projeleri.

İdaremiz tarafından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununa uygun olarak iç kontrolünü sağlamak amacıyla harcama yetkilisi olan kurum Başkanı ve gerçekleştirme görevlisi olarak Yön. Hiz. Koordinatörü görevlendirilmiş olup, idaremize ait ödeme emri belgelerin de bu hususlara uyulmuştur. Bununla birlikte harcamaların takip ve kontrolünü sağlamak amacıyla Başkanlığımıza 2015 yılında 1 adet mali hizmetler uzman yardımcısı atanmıştır.

Başkanlığımız 2012 yılı itibariyle kurulmuş olup, hizmetlerini yerine getirmek amacıyla Valilik tarafından geçici bir hizmet binası tahsis edilmiştir. Bu süre içerisinde Başkanlığımıza uygun bir bina bulunmadığından Piraziz ilçesinde bulunan bir otel binası kiralanarak zorunluluğu hasıl olmuştur.

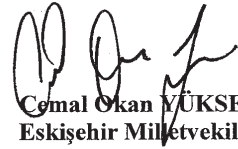
Arıcılık Altyapısının Desteklenmesi Programı kapsamında üreticilerin eğitim aldıkları konularda üretime geçmelerinin sağlanması için 89 arıcıya toplam 178.000 TL hibe desteği sağlanmıştır. DOKAP BKİ tarafından Giresun İl Özel İdaresine Yeşil Yol Projelerinde kullanılmak üzere 2013 Yılında 5.000.000,00 TL, 2014 Yılında 5.159.709,62 TL ve 2015 yılında 5.100.976,44 TL olmak üzere toplamda 15.260.686,06 TL ödenek aktarılmıştır. İmalatlar devam etmektedir. Yeşil Yol Projelerine önümüzdeki yıllarda da ödenek aktarılması planlanmaktadır. DOKAP BKİ tarafından Giresun İl Özel İdaresine Giresun Adası Botanik Bahçe Projesi kapsamında kullanılmak üzere 2015 Yılında 6.000.000,00 TL ödenek aktarılmış olup, imalatlar devam etmektedir.

Fındık üretiminde kalitenin ve katma değerin artırılması DOKAP Eylem Planı'nda öncelikli konulardan birisi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, Giresun'da bulunan Fındık Araştırma Enstitüsünün araştırma altyapısının güçlendirilmesi için bu Enstitü bünyesinde doku kültürü laboratuvarı kurulması çalışması kurulmakta olup konuya ilişkin çalışmalar DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığınca yakından izlenmektedir. Ayrıca, İdare, Bölgedeki fındık plantasyonlarının iyileştirilmesi için ilgili tüm kesimlerle işbirliği çerçevesinde DOKAP Bölgesinde Ekonomik Ömrünü Tamamlamış Fındık Bahçelerinin Rehabilitasyonu ve Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi hazırlık çalışmalarını sürdürmektedir. Söz konusu projenin en kısa sürede tamamlanarak hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Kirazla ilgili olarak ise, bu ürünün önümüzdeki süreçte ele alınarak üretiminin artırılmasına yönelik olanaklar araştırılacak olup, yapılacak çalışmalar çerçevesinde bölgede yetiştirilen kirazın coğrafi işaretinin alınması da söz konusu olabilecektir.

4.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, Eskişehir'in Mihallıççık ilçesinde istihdamın artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4031)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. maddesine uygun olarak Başbakan'a iletilmesi ve Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 30.03.2016

Cemal Okan YÜKSEL
Eskişehir Milletvekili

Son yıllarda Eskişehir İli Mihallıççık İlçesi'nde geçim sıkıntısı nedeniyle yaşanan göç artışının bölgedeki iş istihdamının eksik ve yetersiz olmasından kaynaklı olduğuna ilişkin gelen bilgi ve açıklamalar yer almaktadır. Bu bağlamda;

- 1) Bu konuda ilgili bakanlıklar tarafından istihdamı arttırmaya yönelik çalışmalar var mıdır?
- 2) Bölge halkını işsizlik nedeniyle göç etmeye zorlayan bu durumun çözümü için iş sahasını genişletmeye ve farklılaştırmaya yönelik yapılan yatırımlar yer almakta mıdır?
- 3) 2002 yılından itibaren bugüne kadar ilgili bakanlıklarca bölgeye yapılan yatırımların toplamı ne kadardır?
- 4) Varsa bu yatırımların yıllara göre dağılımı nedir?
- 5) Bölge halkının büyük çoğunluğunun tarım ve hayvancılık ile geçimini sağladığı düşünülürse, bu konuda çiftçiyi destekleyici teşvikler oluşturulmuş mudur?
- 6) Çiftçiyi teşvik için uygulanan tarım politikaları çerçevesinde ilçeye yapılan yatırımlar nelerdir?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 MAYIS 2016

Sayı : 43728771-610.00-E. 1968
Konu : 7/4031 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 21.04.2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK. 43452547-120.07-[7/4031]-31515 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 29.04.2016 tarihli ve 31853594-610-2-970-1741 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Eskişehir Milletvekili Sayın Cemal Okan YÜKSEL'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/4031 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN CEMAL OKAN YÜKSEL'İN YÖNELTTİĞİ
7/4031 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Son yıllarda Eskişehir İli Mihalicçık İlçesi'nde geçim sıkıntısı nedeniyle yaşanan göç artışının bölgedeki iş istihdamının eksik ve yetersiz olmasından kaynaklı olduğuna ilişkin gelen bilgi ve açıklamalar yer almaktadır. Bu bağlamda;

Soru 1-6: Bu konuda ilgili bakanlıklar tarafından istihdamı artırmaya yönelik çalışmalar var mıdır? Bölge halkını işsizlik nedeniyle göç etmeye zorlayan bu durumun çözümü için iş sahasını genişletmeye ve farklılaştırmaya yönelik yapılan yatırımlar yer almakta mıdır? 2002 yılından itibaren bugüne kadar ilgili bakanlıklarca bölgeye yapılan yatırımların toplamı ne kadardır? Varsa bu yatırımların yıllara göre dağılımı nedir? Bölge halkının büyük çoğunluğunun tarım ve hayvancılık ile geçimini sağladığı düşünülürse, bu konuda çiftçiyi destekleyici teşvikler oluşturulmuş mudur? Çiftçiyi teşvik için uygulanan tarım politikaları çerçevesinde ilçeye yapılan yatırımlar nelerdir?

Cevap 1-6: Yıllık Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Yıllık Programlar ve kamu yatırım önceliklerinin belirlendiği Yüksek Planlama Kurulu Kararlarında yer alan öncelikler çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan yatırım programı hazırlama esasları genelgelerinde belirtilen sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kamu kaynaklarından finanse edilecek kamu yatırım projelerini kapsayan Yatırım Programındaki ödenek tahsisleri il bazında değil kuruluş ve proje bazında yapılmaktadır. Bununla beraber, Yatırım Programları hazırlanırken sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında; kalkınmada öncelikli, doğal afet yaşanan ve bölgesel gelişme planları kapsamında yer alan illerdeki projeler göz önünde bulundurulmaktadır.

Kamu yatırımı denildiğinde, genel ve özel bütçeli kuruluşların, düzenleyici ve denetleyici kurumların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, fonların, İller Bankasının ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar yanında belediye yatırımları da anlaşılmaktadır. Bu sayılanlardan belediyeler hariç diğer kuruluşların projeleri, Kalkınma Bakanlığınca hazırlıkları yürütülen Yılı Yatırım Programlarında yayımlanmaktadır. Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projeler, toplama dâhil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer verilmektedir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından, Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek “Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı” adıyla yayımlanmaktadır. Ancak; bazı kamu yatırım projelerinin niteliği gereği (örneğin birkaç ili birden ilgilendiren karayolu, demiryolu, enerji, doğalgaz, petrol iletim hattı projeleri gibi) birden fazla ilimizde yer alması, benzer nitelikli işlerin bir proje altında toplulaştırılması, bazı projelerin yerinin birden fazla il veya “muhtelif” olarak belirtilmesi gibi sebeplerle; kamu yatırım ödeneklerinin yaklaşık yarısının il bazında tasnifi yapılamamakta, bu yatırımlar “muhtelif iller” kapsamında gösterilmektedir. Muhtelif iller kapsamındaki yatırımların ne kadarının hangi ilimizle ilgili olduğunu belirlemekte zorluklar bulunmakta, bu nedenle bu yatırımlar il bazındaki rakamlara dâhil edilmemektedir. Dolayısıyla il bazında belirtilen yatırımlar illerin bütün yatırımlarını kapsamamaktadır. Değerlendirme yapılırken, illerin muhtelif iller kapsamındaki yatırımlardan da pay alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, bazı kamu projelerinin bir il sınırında yer alsa bile faydalarının diğer illere yayılan bir nitelikte olduğu görülmektedir. Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkân ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır. Örnek vermek gerekirse; Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşaatı devam eden baraj projeleri Artvin ili kamu yatırımlarını artırmaktadır. Fakat bu yatırımlar sadece Artvin iline değil tüm ülkeye fayda sağlamaktadır. Yine başkent olması nedeniyle Ankara ilinde bakanlıkların, genel müdürlüklerin ve birçok kurumun merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle bu kurumların makina-teçhizat, bina ve bakım-onarım gibi projeleri Ankara ilinde görülmektedir. Oysa bu yatırımlar tüm ülkeyi ilgilendiren nitelikte yatırımlardır.

Bu hususlar göz önünde bulundurularak hazırlanan tüm illerimiz için 2002-2015 yılları arasında yürütülen yeni ve eskiden beri devam eden projelerin listesine <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/index.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

Bu bilgiler ışığında Eskişehir iline 2002-2015 yılları arasında ayrılan kamu yatırım ödenekleri tabloda yer almaktadır.

YILLAR	ÖDENEKLER(*) Bin TL
2002	213 996
2003	124 247
2004	205 740
2005	169 919
2006	223 671
2007	196 494
2008	210 895
2009	220 117
2010	214 054
2011	192 438
2012	268 816
2013	503 956
2014	563 206
2015	526 420

(*) İl bazındaki yatırımlar, yaklaşık yüzde 50-60'lık kısmı il bazında ayrıştırılabilen yıllık yatırım programındaki başlangıç ödeneklerini göstermektedir. KÖYDES, BELDES ödenekleri dâhil değildir. Mahalli idarelerin sadece dış kredili işleri yatırım programında yer aldığından, mahalli idarelerin yurtiçi kaynaklarla yürütülen yatırımları hariçtir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Eskişehir ili net olarak göç alan bir ildir. Nitekim 2015 yılında 28.298 kişi ilden göç ederken, 36.041 kişi ile göç almıştır.

Diğer yandan, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından il düzeyinde tahmin edilen temel işgücü piyasası göstergeleri incelendiğinde, Eskişehir ilinin işsizlik oranının ülke ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Nitekim 2013 yılında ildeki işsizlik oranı yüzde 8,5 olup, bu oran ülke ortalaması olan yüzde 9'un altındadır. Ancak, ülkemizde Eskişehir ili dahil olmak üzere istihdamın artırılmasına yönelik pek çok politika uygulanmaktadır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), istihdamın artırılması ve işgücü piyasasının nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması amacıyla, aktif işgücü programları çerçevesinde işgücü yetiştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, kişilerin özellikleri ile mesleklerin ve işyerlerinin gerektirdiği nitelik ve şartları karşılaştırarak, bireyin istek ve durumuna en uygun iş ve mesleği seçmesi, seçtiği meslek ile ilgili eğitim olanaklarından yararlanması, işe yerleştirilmesi, işe uyumunun sağlanması amacıyla İŞKUR tarafından iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri verilmektedir. İşgücü yetiştirme faaliyetleri ve iş ve meslek danışmanlık hizmetleri işgücünün niteliğini artırarak, bireylerin daha kolay iş bulmalarını sağlamaktadır. Aktif işgücü programları kapsamında 2014 yılında Eskişehir ilinde düzenlenen 340 programdan toplam 4.475 kişi yararlanmıştır.

Bölgede 2002 yılından bu yana Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen ve devam eden bazı projeler aşağıda yer almaktadır:

2002 yılı sonrasında tamamlanan sulama işleri

- Mihalıççık-Sekiören Göleti ve Sulaması: 390 dekar
- Mihalıççık-Dağcı Göleti ve Sulaması: 970 dekar
- Mihalıççık-Gürleyik Sulaması: 700 dekar
- Mihalıççık-Diközü Göleti ve Sulaması: 2.360 dekar
- Mihalıççık-Yarıkcı Göleti ve Sulaması: 690 dekar

İnşa aşamasındaki sulama işleri

- Mihalıççık Güreş Göleti: 1.110 dekar
- Mihalıççık-Bahtiyar Göleti ve Sulaması: 1.480 dekar

Planlama çalışmalarını devam eden sulama işleri:

- Eskişehir-Mihalıççık Kayı Göleti: 1.500 dekar

Eskişehir İlinde Sağlanan Tarımsal Desteklemeler

Eskişehir ilinde 2002 ve 2014 yılları arasında sağlanan tarımsal desteklemeler, önemli destek kalemleri itibarıyla ve toplam tarımsal destekleme miktarı olarak aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Yıllar	Alan Bazlı Destekler	Fark Ödemeleri	Hayvancılık Destekleri	TOPLAM TARIMSAL DESTEKLEMELER (TL)
2002	33.843.941	366.061	760.130	34.970.131
2003	59.613.302	1.406.128	859.894	61.879.324
2004	59.180.032	1.564.872	2.515.032	63.259.936
2005	51.033.989	7.662.725	2.940.919	61.664.937

2006	59.605.737	9.496.388	7.333.664	76.886.351
2007	65.743.516	18.645.928	4.871.730	90.112.450
2008	44.768.815	17.614.781	11.953.066	75.299.376
2009	24.361.754	27.798.179	9.642.881	62.553.972
2010	27.022.852	26.824.859	11.883.691	67.816.324
2011	27.503.930	35.158.994	17.861.638	87.669.828
2012	31.726.037	22.705.076	22.863.644	83.122.970
2013	33.020.054	41.625.382	29.748.870	111.580.927
2014	36.185.374	23.060.263	28.759.062	98.776.899

Kaynak: GTHB

Sonuç olarak illerimizin tamamında toplumumuzun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkânlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır. Gelecekte de sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri de dikkate alınarak illerimize hükümetimiz tarafından gerekli yatırımlar yapılacaktır.

5.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Kastamonu'nun diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4037)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Ahmet DAVUTOĞLU** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

TÜİK'in 31 Aralık 2015 tarihi verilerine göre Kastamonu ili nüfusu 372.633 tür. Buna oranla İstanbul'da yaşayan Kastamonulu nüfusu ise 554.851 olmuştur. İstanbul'da yaşayan Kastamonulu sayısının Kastamonulu nüfusundan % 60 civarında daha fazla olduğu görülmektedir.

Buna göre;

1. Kastamonu'nun başta İstanbul olmak üzere diğer illere bu kadar yoğun şekilde göç vermesinin sebepleri nelerdir?
2. Bu durumun önüne geçmek ve Kastamonu'yu cazibe merkezi yapmak için Hükümetiniz ve Bakanlığınız ne gibi çalışmalar yapmaktadır?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 MAYIS 2016

Sayı : 43728771-610.00-E. 1961
Konu : 7/4037 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 21.04.2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK. 43452547-120.07-[7/4037]-31515 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 29.04.2016 tarihli ve 31853594-610-2-976-1742 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen Diyarbakır Milletvekili Sayın Altan TAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/4037 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALTAN TAN'IN YÖNELTTİĞİ 7/4037
ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1-2: Kastamonu'nun başta İstanbul olmak üzere diğer illere bu kadar yoğun şekilde göç vermesinin sebepleri nelerdir? Bu durumun önüne geçmek için ve Kastamonu'yu cazibe merkezi yapmak için Hükümetiniz ve Bakanlığınız ne gibi çalışmalar yapmaktadır?

Cevap 1-2: Nüfus ve sosyoekonomik kalkınma arasındaki ilişki düşünüldüğünde, hâlihazırda devam eden altyapı yatırımlarının Kastamonu'daki erişilebilirlik problemini azaltacağı, yapılan ve yapılacak büyük çaplı yatırımlarla ildeki imalat ve turizm potansiyelinin istenilen düzeyde değerlendirilmeye başlanacağı ve bunların sonucu istihdamın artacağı özetle kısa dönemde ilden göçün azalacağı ve uzun dönemde ile göçün başlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda devam etmekte olan Ilgaz tüneli ve Kastamonu-İnebolu karayolu yatırımlarının kısa süre içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. 2013 yılında açılan Kastamonu Havalimanında hâlihazırda İstanbul'a günde 2 uçak seferi yapılmakta ve yolcu sayısı hızla artmaktadır. Sulama yatırımları ile tarımsal üretim ve verim artırılmakta; OSB yatırımları ile cazip sanayi alanları oluşturulmakta ve sanayi yatırımları artırılmakta, yüksek turizm potansiyeli taşıyan Kastamonu Merkez, Taşköprü, Pınarbaşı, Azdavay, Daday, Abana, Cide, Ilgaz Dağları gibi turizm destinasyonlarında belediyeler, il özel idaresi, kalkınma ajansı, merkezi yatırımcı kuruluşlar tarafından yoğun yatırımlar yapılmakta ve bu kamu yatırımlarına koşut olarak özel sektör yatırımları desteklenmekte ve yönlendirilmektedir. Örneğin, Kastamonu merkezde büyük ölçekli sokak sağlıklaştırmaları, Taşköprü'de müzeler, Pompeiopolis kazıları, meydan ve park düzenlemeleri, Azdavay ve Pınarbaşı'nda bulunan Çatak, Horma ve Valla Kanyonlarında altyapı yatırımları, Daday'da sayıları 7'ye ulaşan at çiftlerinin desteklenmesi, Ilgaz'da yeni pist ve otel yatırımları, Hanönü'nde keşfedilen Türkiye'nin en büyük bakır rezervinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar, Tosya'daki kapı sanayicilerinin ihracatını artırmak için uygulanan UR-GE projesi gibi kritik önemdeki çalışmalar Kalkınma Bakanlığımız tarafından yönlendirilmekte ve desteklenmektedir.

Özel önem verilmesi gereken alanlardan bir tanesi de Kastamonu Üniversitesi'dir. Üniversitenin hızla gelişmesi ildeki sosyal hayatı geliştirmekte ve değiştirmekte, istihdam ve barınma imkânlarının da artması ile birlikte yaşanan söz konusu ilerlemenin yakın gelecekteki nüfus yapısını olumlu yönde şekillendirmesi beklenmektedir. İstihdam temelli göçlerle birlikte toplumsal hayata daha fazla sirayet etmeye başlayan üniversitenin nüfusun niteliğini arttırması beklenmektedir.

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA)

Çankırı, Kastamonu ve Sinop illerini kapsayan TR82 Düzey 2 Bölgesinde faaliyet gösteren ve merkezi Kastamonu ili olan KUZKA tarafından da Kastamonu iline yönelik önemli ve kritik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, bölgesel planlama ve programlama çalışmaları yapılmakta ve bu doğrultuda öne çıkan alanlar desteklenmektedir.

Kastamonu'dan göçü durdurmak, göçenlerin Kastamonu'ya geri dönmesini sağlamak ve diğer illerden Kastamonu'ya nüfus çekmek için ekonomiyi geliştirmek ve istihdamı artırmaya yönelik olarak KOBİ'lere; altyapı sorunlarını gidermek, insan kaynağının niteliğini ve niceliğini ile kurumsal kapasiteyi artırmak, fizibilite ve etki analizlerinin yapılmasını sağlamak için kar amacı gütmeyen kuruluşlara proje bütçelerinin %50-%90'sı arasında değişen oranlarda KUZKA tarafından mali ve teknik destekler sağlanmaktadır. 2011 yılından günümüze Kastamonu'da 106 projeye 33.837.302 TL'lik karşılıksız destek sağlanmış ve bu destekler yaklaşık 70 milyon TL'lik yatırım ve harcamanın yapılmasını sağlamıştır.

KUZKA Destekleri

	KOBİ	Altyapı	Teknik Destek	Doğrudan Faaliyet Desteği	Toplam
Proje Sayısı (Adet)	73	22	9	2	106
Ajans Desteği (Bin TL)	24.606	9.123	35,1	73,2	33.837

KÖYDES ve Kırsal Altyapı

- 2005 yılında başlatılan Projenin temel amacı, kırsal kesimde süregelen içme suyu ve yol sorunlarının ortadan kaldırılmasıdır.
- Projeye 2005-2016 döneminde Türkiye genelinde 9,93 milyar TL kaynak tahsis edilmiştir.
- Kastamonu'ya 11 yıllık uygulama döneminde 258,228 milyon TL (%2,60) kaynak tahsis edilmiştir. Bu ödenek miktarı ile Kastamonu, 79 il içinde 4 üncü sıradadır.
- 2005 – 2015 uygulama döneminde Kastamonu'da yol projelerinde; 8.532 km stabilize, 1.830 km asfalt olmak üzere toplam 10.362 km uzunluğunda yol yatırımı yapılmıştır.
- İçme suyu projelerinde; 136 susuz ve 1979 suyu yetersiz ünite olmak üzere 2.115 üniteye içme suyu yatırımı götürülmüştür.
- Küçük sulama projelerinde; 1 gölet, 25 yerüstü sulama ve 2 yeraltı sulama yatırımı olmak üzere 28 proje hayata geçirilmiştir.

6.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yazılı soru önermeleri ile ilgili çeşitli verilere,
- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine,
İlişkin soruları ve Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in cevabı (7/4056), (7/4330)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Başbakan Yardımcısı Tuğrul TÜRKES tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince saygıyla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL

İstanbul Milletvekili

TBMM üyeleri, kendilerini seçen halk adına denetim görevlerini yerine getirmek için TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereği soru önermeleri ile devlet ve millet çıkarlarının takibini yapmaktadırlar.

TBMM İçtüzüğü'nün 99. Maddesi gereğince de ilgili bakanlık, yazılı soru önermesini 15 gün içerisinde cevaplamak durumundadırlar.

Ancak; Milletvekilleri yükümlüğünün yerine getirilmesi, halkın ve devletin maddi ve manevi çıkarlarının savunulması ve demokrasinin ileriye taşınması adına yapılan bu başlıktaki çalışmalar, ilgili bakanlıklar tarafından görmezden gelinmekte, çok az yazılı soru önerge haricinde geçiştirilmektedir. Yasaya ve TBMM İçtüzüğüne uygun olan ama yine de cevaplandırılmayan her yazılı soru önergesi, Milletvekillerin şahsı temsilinde halkı görmezden gelmek demek, halkın sorularına yanıt vermemek demektir.

Bu bağlamda;

1 – 2002 ila 2016 yılları arasında Bakanlığınıza kaç tane yazılı soru önergesi verilmiştir?

2 – Aynı yıllarda kaç önerge uygunsuz görülerek iade edilmiştir?

3 – Yasalara ve TBMM İçtüzüğü'nün 97. Maddesi kurallarına uygun olan ancak cevaplandırılmayan ya da geç cevaplandırılan yazılı soru önerge sayısı kaçtır?

4 – 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64.'üncü hükümetlerde bulunan Başbakan Yardımcıları, mecliste bulunan grupların kaç yazılı soru önermesine yanıt vermiş, kaç tanesini geç cevaplamış ve kaçını yanıtsız bırakmıştır?

5 – 2002 ila 2016 yılları arasında Bakanlığınıza en çok yazılı soru önergesi veren partiler hangileridir? Her parti grubu ayrı ayrı belirtilmek üzere hangi parti kaç yazılı soru önergesi vermiştir?

6 – Bakanlığınıza; 2002 ila 2016 yılları arasında en çok yazılı soru önergesi cevaplanmayan parti hangisidir? Kaç tane önergesi yanıtsız bırakılmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Yardımcısı **Sayın Yıldırım Tuğrul TÜRKEŞ** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

- 1.2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle sorumluluk alanınıza bağlı personel hakkında soruşturma açılmış mıdır?
- 2.Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerle soruşturma açılmıştır?
- 3.Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır?
- 4.Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel sayısı nedir?

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Yıldırım Tuğrul TÜRKEŞ)
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : 71366025-031-250
Konu : Soru Önergesi

11/05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi :a) 21/04/2016 tarih ve 43452547-120.07-31515 sayılı,
b) 27/04/2016 tarih ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazıları.

İlgi yazılarla tarafıma tevcih edilen 7/4056 ve 7/4330 esas numaralı yazılı soru önergelerine cevaben hazırlanan yazılar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Yıldırım Tuğrul TÜRKEŞ
Başbakan Yardımcısı

EK:
Cevabi Yazı

Önerge Tarihi: 29.03.2016

İstanbul Milletvekili Sayın Av.Mahmut TANAL'ın Bakanlığımca yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği 7/4056 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesi;

SORU

TBMM üyeleri, kendilerini seçen halk denetim görevlerini yerine getirmek için TBMM İçtüzüğü'nün 96.Maddesi gereği soru önergeleri ile devlet ve millet çıkarlarının takibini yapmaktadırlar.

TBMM İçtüzüğü'nün 99.Maddesi gereğince de ilgili bakanlık, yazılı soru önergesini 15 gün içerisinde cevaplamak durumundadırlar.

Ancak; Milletvekilleri yükümlülüğünün yerine getirilmesi, halkın ve devletin maddi ve manevi çıkarlarının savunulması ve demokrasinin ileriye taşınması adına yapılan bu başlıktaki çalışmalar, ilgili bakanlıklar tarafından görmezden gelinmekte, çok az yazılı soru önerge haricinde geçiştirilmektedir. Yasaya ve TBMM İçtüzüğüne uygun olan ama yine de cevaplandırılmayan her yazılı soru önergesi, Milletvekillerin şahsı temsilinde halkı görmezden gelmek demek, halkın sorularına yanıt vermemek demektir.

Bu bağlamda;

2002 ila 2016 yılları arasında Bakanlığınıza kaç tane yazılı soru önergesi verilmiştir?

Aynı yıllarda kaç önerge uygunsuz görülerek iade edilmiştir?

Yasalara ve TBMM İçtüzüğü'nün 97.Maddesi kurallarına uygun olan ancak cevaplandırılmayan ya da geç cevaplandırılan yazılı soru önerge sayısı kaçtır?

58.59.60.61.62.63.64'üncü hükümetlerde bulunan Başbakan Yardımcıları, mecliste bulunan grupların kaç yazılı soru önergesine yanıt vermiş, kaç tanesini geç cevaplamış ve kaçını yanıtız bırakmıştır?

2002 ila 2016 yılları arasında bakanlığınıza en çok yazılı soru önergesi veren partiler hangileridir? Her parti grubu ayrı ayrı belirtmek üzere hangi parti kaç yazılı soru önergesi vermiştir?

Bakanlığınızca; 2002 ila 2016 yılları arasında en çok yazılı soru önergesi cevaplanmayan parti hangisidir? Kaç tane önergesi yanıtız bırakılmıştır?

CEVAP

Bakanlığım sorumluluğundaki kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere göre;

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesinde yer alan Kurumlarda;

- 1- 2002 ila 2016 yılları arasında 412 tane yazılı soru önergesi verilmiştir.
- 2- Aynı yıllarda uygunsuz görülerek iade edilen önerge bulunmamaktadır.
- 3- Yasalara ve TBMM İçtüzüğü'nün 97.Maddesi kurallarına uygun olan ancak cevaplandırılmayan ya da geç cevaplandırılan soru önergesi bulunmamaktadır.

- 4- 58.59.60.61.62.63.64.'üncü hükümetler döneminde verilen tüm yazılı soru önergelerine süresi içinde cevap verilmiştir.
- 5- 2002 ila 2016 yılları arasında yazılı soru önergesi veren partiler ve sayıları şu şekildedir;
CHP / 206 yazılı soru önergesi,
MHP / 186 yazılı soru önergesi,
DYP / 5 yazılı soru önergesi,
AK Parti / 3 yazılı soru önergesi,
ANAP / 3 yazılı soru önergesi,
BDP / 2 yazılı soru önergesi,
DSP / 2 yazılı soru öneresi,
HDP / 1 yazılı soru önergesi,
SP / 1 yazılı soru önergesi,
BAĞIMSIZ / 3 yazılı soru önergesi vermiştir.
- 6-2002 ila 2016 yılları arasında cevaplanmayan yazılı soru önergesi bulunmamaktadır.

Önerge Tarihi: 05.04.2016

İstanbul Milletvekili Sayın Dr.M.Sezgin TANRIKULU'nun Bakanlığımca yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği 7/4330 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesi;

SORU

- 1- 2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınlandığı gerekçesiyle sorumluluk alanınıza bağlı personel hakkında soruşturma açılmış mıdır ?
- 2- Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerde soruşturma açılmıştır?
- 3- Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır?
- 4- Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel sayısı nedir?

CEVAP

Bakanlığım sorumluluğundaki kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere göre;

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesinde yer alan Kurumlarda ;

- 1- 2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle kurum personeli hakkında herhangi bir soruşturma açılmamıştır.
- 2- Soruşturma açılmadığından cevaplandırılmamıştır.
- 3- Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmamıştır.
- 4- Mobbing uyguladığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel yoktur.

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın cevabı (7/4350)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Avrupa Birliği Bakanı Sayın Volkan BOZKIR tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

1. 2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle Bakanlığınızda personel hakkında soruşturma açılmış mıdır?
2. Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerle soruşturma açılmıştır?
3. Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır?
4. Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel sayısı nedir?

T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Sayı : 22346197-610/35279
Konu : 7/4350 Sayılı Soru Önergesi

16/05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: 27.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU tarafından yazılı olarak cevaplanması isteğiyle tarafıma yöneltilen 7/4350 sayılı Yazılı Soru Önergesi ile ilgili cevap metni ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine ve gereğini arz ederim.

Volkan BOZKIR
Bakan

Ek: Cevap Metni

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU Tarafından Yöneltilen 7/4350 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni:

2014-2016 yılları arasında 1 Nisan 2016 tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle hakkında soruşturma açılan personelimiz bulunmamaktadır. Ayrıca, mobbing uygulanan ve mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personelimiz yoktur.

8.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, ESHEP Projesi'ne ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4408)

TÜRKİYE BÜYÜK M LLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

AŞağıdaki sorularımın Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Akif EKİCİ
Gaziantep Milletvekili

Bakanlığınız bünyesindeki Esnaf ve Sanatkârlar Genel Müdürlüğü, kısa adı ESHEP olan bir proje yürütmektedir.

Bakanlığınızın resmi internet sitesinde yer alan bilgilere göre esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının, organizasyon yapıları, amaçları, öncelikleri, sundukları hizmetlere esnaf ve sanatk rların ulaşma kabiliyetleri, sundukları hizmetlerin yeterliliği, sunabilecekleri hizmetler yeniden gözden geçirilecek ve bu projeyle de söz konusu kurum ve kuruluşların kurumsal yapıları iyi yönetim ilkeleri kapsamında değerlendirilip, yapılacaklar bir öneri seti halinde tespit edilecek.

Bakanlığınızın, özellikle son dönemde bu konudaki çalışmalarına hız verdiği, esnaf ve sanatkârlar ile bunlara hizmet sunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluŐlarında anket çalışmaları yapılıp, ilgili kurum ve kuruluşlar ile odak grup toplantıları düzenlendiği bilinmektedir.

Bu bilgilerden hareketle;

- 1- 2014 yılında, Türk yatırımcıların dış dünyayla iliŐkilerini organize eden Dış Ekonomik İliŐkiler Konseyi'nin (DEİK) yapısını bir gecede değerştirip, bütünüyle h k mete bağlı bir yapıya dönüştüren iktidarınız şimdi de ESHEP ile esnaf ve sanatk rlara hizmet sunan kamu tüzel kişiliğine haiz kurum niteliğindeki Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu'nun yapısını ve de yönetimini değerştirmeyi mi planlıyor?
- 2- Halen ihtisas odası ya da karma oda şeklinde kurulan 3063 oda, il ölçeğinde hizmet veren 82 birlik ve sektör bazında örgütlenen 13 federasyonun yönetimi, esnaf ve sanatk rların demokratik iradeleriyle belirlenmektedir. Bu yönetimler, sundukları hizmetler ve yürüttükleri çalışmalar konusunda yine esnaf ve sanatk rlara hesap vermektedir. Dolayısıyla, esnafın iradesini yok sayan bu giriŐim demokrasinin hangi ilkesiyle izah edebilir?

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610-1606421Y
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/4408)

16.05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27/04/2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ tarafından verilen 7/4408 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bülent TUFENKCI
Bakan

EK :
Soru önergesi cevabı

Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ'ye ait 7/4408 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1-2) Esnaf ve Sanatkarlara Sunulan Hizmetlerin Etkenlik ve Verimliliğinin Arttırılması Projesine (ESHEP); Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 173 üncü maddesindeki “Devlet esnaf ve sanatkarı koruyucu ve destekleyici tedbirler alır” hükmü ile 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü’nün görevleri dayanak teşkil etmektedir. Ayrıca; Bakanlığımıza meslek kuruluşları ve esnaf ve sanatkarlar tarafından meslek kuruluşlarının yapısına, sundukları hizmetlere, bu hizmetlerin sunumuna ilişkin olarak karşılaşılan sorunlara yönelik birçok başvuru yapılmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilen anket, yüz yüze görüşmeler, odak grup toplantıları ile başta Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu olmak üzere 13 mesleki federasyon, 3043 oda, 82 esnaf ve sanatkar odaları birliklerinin görüş ve önerileri alınmıştır.

Söz konusu projenin amacı meslek kuruluşlarını ortadan kaldırmak yerine, esnaf ve sanatkarlara hizmet sunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlığımız faaliyetlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, esnaf ve sanatkarların beklentilerini karşılayacak hizmet çeşitleri ile bu hizmetlerin nasıl sunulacağıın belirlenmesidir.

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4409)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Gümrük ve Ticaret Bakanı **Sayın Bülent TÜFENKÇİ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

- 1.2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle Bakanlığınızdaki personel hakkında soruşturma açılmış mıdır?
- 2.Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerle soruşturma açılmıştır?
- 3.Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır?
- 4.Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel sayısı nedir?

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026/610- 16064367
Konu : Soru Önergesi (7/4409)

16.05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27/04/2016 tarihli ve 43452547-120.00-32634 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/4409 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bülent TÜFENKÇİ
Bakan

EK: Soru önergesi cevabı

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU 'na ait 7/4409 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1-4) Bakanlığımız personelinin e-posta adresleri, sosyal medya hesapları (Facebook, Twitter vb.) takip edilmemektedir.

10.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun, FİSKOBİRLİK'in bazı fındık üreticilerine ödeme yapmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4410)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkçi tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. 05/04/2016

Ahmet Kenan TANRIKULU

İzmir Milletvekili

Son günlerde Fındık Tarım Satış Kooperatif Birliği'nin (Fiskobirlik) 2006'da Fiskobirlik'e fındık veren üreticilere mahkemenin alacakların ödenmesi kararına rağmen, hâlâ alacaklarını ödemediği ve ödeme yapmamak için güçlükler çıkardığı yönünde basında geniş haberler yer almaktadır.

Bu bağlamda;

1-) 2006 yılından bu yana Fiskobirlik kaç üreticiye ödeme yapmamıştır? Bunun sebebi nedir?

2-) Bu konudaki mahkeme kararı ne şekildedir?

3-) Aradan 10 yıl geçmesine rağmen, Birlik neden bu borcu ödememiştir? Bakanlık olarak bu borcun ödenmesi için hangi tarihlerde, ne gibi girişimlerde bulunmuştur?

4-) Fiskobirlik yöneticileri 10 yıldır ödeme yapmadıkları üreticiyle irtibata geçip, basında yer aldığı gibi "Sizlere iyilik yapıyoruz faiz haramdır, sadece ana parayı ödeyelim" şeklinde teklifte bulunmuşlar mıdır?

5-) Halen Fiskobirlik'in yıllar itibarıyla, kaç üreticiye hangi yıldan, ana para ve faiz borcu bulunmaktadır? Bu borçlar ne zaman ödenecektir?

6-) Diğer Birliklerin yıllar itibarıyla geriye dönük ana para ve faiz borcu ne kadardır? Bu borçlar ne zaman ödenecektir?

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026/610- 16063831
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/4410)

16.5.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27/04/2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/4410 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bülent TUFENKCI
Bakan

EK: Soru önergesi cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/4410 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir.

1-6) 16.06.2000 tarihinde yürürlüğe giren 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ile tarım satış kooperatifleri ve birlikleri yeniden yapılandırılarak, bu kuruluşlar özerk ve mali yönden bağımsız bir yapıya kavuşturulmuştur. 2006-2015 yılları üretim sezonlarında toplam 67.296 üreticiden 294.666.800.-TL'lik fındık alımı yapılmıştır. Bugün itibarıyla kooperatiflerin 828 üreticiye 1.300.000.-TL borcu bulunmaktadır. Söz konusu borcun 474.000.-TL'si için ortaklar tarafından kooperatiflere dava açılmış ve bu nedenle de ödeme yapılamadığı anlaşılmıştır. Birliğin ödeme sorunu bulunmadığından borcun 826.000.-TL'lik kalan kısmı için yazılı basın yoluyla ortaklara ulaşmaya çalışılmaktadır.

Türkiye'de toplam 13 adet Tarım Satış Kooperatifleri Birliği bulunmaktadır. Bu birliklerin geçmiş yıllardan ürün alımına ilişkin olarak üreticiye ödenecek herhangi bir borcu bulunmamaktadır.

11.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kapanan bakkal sayılarına ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/4411)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Gümrük ve Ticaret Bakanı Sn. Bülent TÜFENKÇİ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.04.04.2016

Ömer Fethi GÜNER

Niğde Milletvekili

Ülkemizde bakkal esnafının her geçen gün eridiği ifade edilmektedir.

1-Bu kapsamdan son beş yılda ülke bazında kaç bakkal esnafı işyerini kapatmış ve bakkallığı bırakmıştır?

2- AVM'lerin bu kapanmalara etkisi nedir?

3-Niğde ilinde kapanan bakkal sayısı nedir? Kapanma nedenleri nelerdir?

4-Türkiye Bakkallar ve Bayiler Odası üyeleri, talepleri ile ilgili bir rapor sunmuş mudur? Bakanlığınızca bu bağlamda yapılan çalışma var mıdır?

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : 69602026-610- 16064041
Konu : Soru Önergesi (7/4411)

16.5/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27/04/2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/4411 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bülent TUFENKCI
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/4411 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1-4)Türkiye genelinde 2011-01/05/2016 tarihleri arasında bakkal, bayi, büfeci olarak faaliyet gösteren işletmelerden 106.061 adedi tescil, 83.499 adedi terkin edilmiştir. Niğde ilinde bakkal, bayi, büfeci olarak faaliyet gösteren işletmelerden ise; 521 adedi tescil, il dışına çıkma, devir, ölüm vb. sebeplerle 507 adedi terkin edilmiştir.

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinde, faaliyet konusu ve kollarına göre perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçişinde, işletme sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, ulaşım imkânları, işletmelerin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski gibi ekonomik, sosyal, demografik ve çevresel faktörler açısından gözetilecek kriterleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bahse konu kriterlerin belirlenmesine yönelik hazırlık çalışmalarına başlanmıştır. 26/02/2016 tarihinde yürürlüğe giren Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikle alışveriş merkezlerinin nitelikleri ile açılış, faaliyet ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Ayrıca; esnaf ve sanatkâr işletmecileri ile geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenlere alışveriş merkezlerinde yapılacak yer tahsisinin usul ve esasları oluşturulmuştur. Böylece, rayiç bedel tespitinin yapılması, tahsis edilen işyerlerinin duyurulması, başvuru ve kiralamanın yapılmasına ilişkin hususlar detaylandırılmış ve bu süreçlerde Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Federasyonu, esnaf ve sanatkârlar odaları birlikleri ile alışveriş merkezi yönetimlerine görev verilmiştir.

Bakanlığımızca Esnaf ve Sanatkârlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi yürütülmektedir.

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2016 yılları arasında sosyal medyadaki paylaşımları nedeniyle hakkında soruşturma açılan personel verilerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4444)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet YILMAZ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

- 1.2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle Bakanlığınızda personel hakkında soruşturma açılmış mıdır?
- 2.Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerle soruşturma açılmıştır?
- 3.Sosyal medyada paylaşımda bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır?
- 4.Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikayette bulunan personel sayısı nedir?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 MAYIS 2016

Sayı : 43728771-610.00- 1964
Konu : 7/4444 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 27.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-32634 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/4444 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Öneresine İlişkin Cevaplar

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN M. SEZGİN TANRIKULU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/4444 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1-4: 2014-2016 yılları arasında 1 Nisan tarihi itibarıyla sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle Bakanlığımızdaki personel hakkında soruşturma açılmış mıdır? Soruşturma açıldı ise, kaç personele hangi gerekçelerle soruşturma açılmıştır? Sosyal medyada paylaşımında bulunan personele mobbing uygulanmış mıdır? Mobbing uygulandığı gerekçesiyle şikâyetinde bulunan personel sayısı nedir?

Cevap 1-4: Bakanlığımızca anılan dönem içerisinde sosyal medyada mesaj yayınladığı gerekçesiyle psikolojik tacize (mobbing) uğrayan, şikâyetinde bulunan ve bu hususta kendisine soruşturma açılan personelimiz bulunmamaktadır.

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in cevabı (7/4575)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Yardımcısı **Sayın Yıldırım Tuğrul TÜRKES** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

1. Başbakan Yardımcılığınız döneminde Yenişafak Gazetesinin, STAR Gazetesinin, Sabah Gazetesinin, Vatan Gazetesinin, Türkiye Gazetesinin ve Yeni Akit Gazetesinin temsilcileri kaç kez sizinle birlikte geziye katılmıştır?
2. Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi diğer gazetelerin temsilcilerinin gezilere götürülmediği iddiası doğru mudur?
3. Temsilciler hangi kriterlere göre seçilmektedir?
4. Muhabirler yerine temsilcilerin gezilere götürülmesinin sebebi nedir?

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 71366025-031-264
Konu : Soru Önergesi

12/05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29/04/2016 tarihli ve 43452547-120.07-33103 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki ile İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu tarafından tevcih edilen 7/4575 esas numaralı yazılı soru önergesine cevaben hazırlanan yazı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Yıldırım Tuğrul TÜRKEŞ
Başbakan Yardımcısı

EK:
Cevabi Yazı

SORU 1: Başbakan Yardımcılığınız döneminde Yenişafak Gazetesinin, Star Gazetesinin, Sabah Gazetesinin, Vatan Gazetesinin, Türkiye Gazetesinin ve Yeni Akit Gazetesinin temsilcileri kaç kez sizinle birlikte geziye katılmıştır?

CEVAP 1: Başbakan Yardımcılığımız tarafından ‘gezi’ düzenlenmemektedir. ‘Gezilerden’ kasıt, yurtiçi ve yurtdışında görev alanımıza giren temaslar ise, bunlara da Yenişafak, Star, Sabah, Vatan, Türkiye ve Yeni Akit gazetelerinin Ankara Temsilcilerinden katılan olmamıştır. Esasen Başbakan Yardımcılığımızca basın kurumları arasında bir ayırım ve sınıflandırılmaya gidilmemekte, kaynağını Anayasa’dan alan basın özgürlüğüne saygılı bir şekilde, tüm gazeteler ve medya kuruluşları, aynı önemde görülmektedir. Burada isim belirtilerek sorulduğu için sözkonusu gazetelerin adları anılmıştır. Sayın Milletvekilinin adını andığı gazetelerin dışındaki gazetelerin temsilcilerinden de ‘gezilere’ katılan olmamıştır.

SORU 2: Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi diğer gazetelerin temsilcilerinin gezilere götürülmediği iddiası doğru mudur?

CEVAP 2: Esasen basın kurumları arasında tarafımızca bir ayırım yapılmadığı halde, Sayın Milletvekili tarafından isim verilerek sorulduğu için, isim verilerek yanıt verilmektedir. Buna bağlı olarak Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi gazetelerin temsilcilerinin ‘gezilere’ götürülmediği doğru değildir.

SORU 3: Temsilciler hangi kriterlere göre seçilmektedir?

CEVAP 3: Basın kurumlarında görev yapan Ankara Temsilcilerine ilişkin Başbakan Yardımcılığımızca uygulanan herhangi bir ‘kriter’ bulunmamaktadır. Basın kurumlarının kendi temsilcilerini görevlendirirken, tecrübe, başarı, yaş ve sağlık vb gibi kriterleri dikkate aldıkları tahmin edilmektedir.

SORU 4: Muhabirler yerine temsilcilerin gezilere götürülmesinin sebebi nedir?

CEVAP 4: Başbakan Yardımcılığımız tarafından yapılan yurtiçi ve yurtdışı temaslarda ‘temsilci’ ya da ‘muhabir’ ayrımı sözkonusu değildir. Ancak bugüne kadar yaptığımız temaslarda basında görev yapan ve ‘temsilci, muhabir, foto muhabiri, editör’ gibi isimlendirmelere tabi tutulan personel katılmamıştır.

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AB'ye tam üyelik sürecine ilişkin sorusu ve Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır'ın cevabı (7/4589)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın AB Bakanı ve Başmüzakereci Sn. Volkan BOZKIR tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.05.04.2016

Ömer Fethi GÜNER

Niğde Milletvekili

1-Ülkemiz 2005 yılında AB tam üyelik müzakerelerine başladı. Ülkemizin, yürütülen çalışmalara göre kaç yıl içinde AB'ye tam üye olarak alınacağını düşünüyorsunuz?

2- Türkiye üyelik şartlarının tamamını yerine getirse dahi AB üyesi ülkeler arasında Türkiye'nin üyeliği için ortak bir yaklaşım ve görüşün varlığı mevcut mudur?

3-AB'ye tam üyelik ile ilgili başlayan sürecin düşünüldüğü biçimde geliştiğini söyleyebilir misiniz?

T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Sayı : 22346197-610/35277
Konu : 7/4589 Sayılı Soru Önergesi

16. /05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: 29.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-33103 sayılı yazınız.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından yazılı olarak cevaplanması isteğiyle tarafıma yöneltilen 7/4589 sayılı Yazılı Soru Önergesi ile ilgili cevap metni ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine ve gereğini arz ederim.

Volkan BOZKIR
Bakan

Ek: Cevap Metni

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER Tarafından Yöneltilen 7/4589 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni:

Avrupa Birliği (AB) üyeliği hedefi, Türkiye Cumhuriyeti için bir devlet politikası olmuş, Türkiye'nin evrensel değerleri savunan ve bu değerleri kucaklayan vizyonunun en önemli parçası olarak görülmüştür. Türkiye'nin AB'ye üyeliği stratejik bir hedeftir ve Avrupa ülkeleri ile asırlardır devam eden kapsamlı ilişkilerimizin doğal bir sonucudur.

Bir aday ülkenin, AB'ye tam üye olabilmesi için ilk olarak katılım müzakerelerini tamamlaması gerekmektedir. Türkiye'nin AB katılım müzakereleri, Müzakere Çerçeve Belgesi kapsamında, 35 fasıl üzerinden yürütülmektedir ve toplumsal yaşamın hemen her alanını kapsamaktadır. Müzakere sürecinde fasıllar, aday ülkelerin AB Konseyi tarafından belirlenen açılış kriterlerini yerine getirme durumuna göre açılır ve yine her fasıl için Konsey tarafından belirlenen kapanış kriterlerini yerine getirme durumlarına göre geçici olarak kapatılır. Genişleme sürecine ilişkin bir karar alınırken tüm üye ülkelerin onayı gerektiğinden, bir üyenin bile olumsuz görüş beyan etmesi fasılların açılmasını veya kapanmasını engelleyebilmektedir.

Halihazırda 15 fasıl müzakerelere açılmış, bir fasıl geçici olarak kapatılmıştır. 14 fasıl Kıbrıs sorunu nedeniyle siyasi olarak bloajlıdır. Müzakere sürecindeki zorluklara rağmen, Türkiye AB sürecine reform perspektifinden bakmakta ve süreci siyasi engellere endekslememektedir. Hedefimiz, AB sürecinin yarattığı ivme sayesinde her alanda çağdaş standartlara ulaşmak ve vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini daha da geliştirmektir. Bu anlayıştan hareketle bir yandan yoğun siyasi ve diplomatik temaslar yoluyla müzakere sürecindeki siyasi engellerin aşılması için çalışılmakta, diğer yandan da kararlılıkla reform süreci devam ettirilmektedir.

15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/4681)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kalkınma Bakanı **Sayın Cevdet YILMAZ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

1. Bakanlığınız döneminde Yenişafak Gazetesinin, STAR Gazetesinin, Sabah Gazetesinin, Vatan Gazetesinin, Türkiye Gazetesinin ve Yeni Akit Gazetesinin temsilcileri kaç kez sizinle birlikte geziye katılmıştır?
2. Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi diğer gazetelerin temsilcilerinin gezilere götürülmediği iddiası doğru mudur?
3. Temsilciler hangi kriterlere göre seçilmektedir?
4. Muhabirler yerine temsilcilerin gezilere götürülmesinin sebebi nedir?

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : 43728771-610.00- 1969
Konu : 7/4681Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 29.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-33103 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/4681 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN M. SEZGİN TANRIKULU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/4681 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1,2,3,4: Bakanlığınız döneminde Yenişafak Gazetesinin, Star Gazetesinin, Sabah Gazetesinin, Vatan Gazetesinin, Türkiye Gazetesinin ve Yeni Akit Gazetesinin temsilcileriyle kaç kez sizinle birlikte geziye katılmışlardır? Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi diğer gazetelerin temsilcilerinin gezilere götürülmediği iddiası doğru mudur? Temsilciler hangi kriterlere göre seçilmektedir? Muhabirler yerine temsilcilerin gezilere götürülmesinin sebebi nedir?

Cevap 1,2,3,4: Bakanlığımızca, Bakanımız Sn. Cevdet YILMAZ'ın gezilerinde herhangi bir gazete temsilcisi görevlendirilmemiştir.

16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışı gezilerine katılan gazete temsilcilerine ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz'ın cevabı (7/4710)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Savunma Bakanı Sayın **İsmet YILMAZ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

1. Bakanlığınız döneminde Yenişafak Gazetesinin, STAR Gazetesinin, Sabah Gazetesinin, Vatan Gazetesinin, Türkiye Gazetesinin ve Yeni Akit Gazetesinin temsilcileri kaç kez sizinle birlikte geziye katılmıştır?
2. Cumhuriyet, Sözcü, Taraf ve Milli Gazete gibi diğer gazetelerin temsilcilerinin gezilere götürülmediği iddiası doğru mudur?
3. Temsilciler hangi kriterlere göre seçilmektedir?
4. Muhabirler yerine temsilcilerin gezilere götürülmesinin sebebi nedir?

T.C.
MILLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
ANKARA

MAİY : 88839574-2016/7091/Kan.ve Kar.D. 754
Kan.Tetkik ve İst.Ş.

11 Mayıs 2016

KONU : Yazılı Soru Önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Bşk.lığının 29 Nisan 2016 tarihli, Sayı:43452547-120.07-33103 sayılı ve "Soru Önergesi" konulu yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr.M.Sezgin TANRIKULU tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından ilgi yazı ile cevap verilmesi talep edilen, 7/4710 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı EK-A'da sunulmuştur.

Arz ederim.

İsmet YILMAZ
Millî Savunma Bakanı

EKİ _____ :
EK-A (Yazılı Soru Önergesinin
Cevabı)

EK-A

MAİY : 88839574-2016/7091/Kan.ve Kar.D.
Kan.Tetkik ve İsl.Ş.

11 Mayıs 2016

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ DR.M.SEZGİN TANRIKULU TARAFINDAN VERİLEN
7/4710 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Millî Savunma Bakanlığının yurt içi ve yurt dışı gezilerine herhangi bir gazetenin temsilcisi eşlik etmemiştir.

Bilgilerinize sunarım.

İsmet YILMAZ
Millî Savunma Bakanı

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

90'INCI BİRLEŞİM
17 MAYIS 2016 SALI
SAAT: 15.00

DANIşMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 1’inci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 - 24.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00 – 24.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.3.2016 tarihli 59’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun;

17, 24 ve 31 Mayıs 2016 Salı günkü birleşimlerinde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

18 ve 25 Mayıs 2016 Çarşamba günkü birleşimlerinde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

307 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.4.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*** Meclis Araştırması Komisyonu**

(Çocuk İstismarının Önlenmesi)

18.5.2016 Çarşamba - Saat: 10.30

*** Dilekçe Komisyonu**

18.5.2016 Çarşamba - Saat: 12.00

*** Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu**

18.5.2016 Çarşamba - Saat: 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

90'INCI BİRLEŞİM

17 MAYIS 2016 SALI

SAAT: 15.00

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/187) İçtüzüğü'nün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- Halkların Demokratik Partisi Grubu Adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in; Türkiye'nin Bir Terör Örgütü ile İthalat ve İhracat İlişkisine Girmesinde ve Yatırımlar İçin Gerekli Olan Finansman İhtiyacının Dışarı Kaçmasında Sorumluluğu Bulunduğu İddiasıyla Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş Hakkında Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Önergesi (11/10) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 02.05.2016) (Dağıtma Tarihi: 05.05.2016)

3 - SEÇİM

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 - SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

- 1.- **(S. Sayısı: 307)** Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) (**)
- 2.- **(S. Sayısı: 248)** Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) (X)
- 3.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)
- 4.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (X)
- 5.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (X)
- 6.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (X)
- 7.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (X)
- 8.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)
- 9.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)
- 10.- **(S. Sayısı: 33)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/334) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)
- 11.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)
- 12.- **(S. Sayısı: 35)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)
- 13.- **(S. Sayısı: 36)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

() İhtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

14.- (**S. Sayısı: 37**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

15.- (**S. Sayısı: 38**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

16.- (**S. Sayısı: 39**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

17.- (**S. Sayısı: 40**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

18.- (**S. Sayısı: 41**) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

19.- (**S. Sayısı: 42**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/347) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

20.- (**S. Sayısı: 43**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

21.- (**S. Sayısı: 44**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

22.- (**S. Sayısı: 45**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/355) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

23.- (**S. Sayısı: 48**) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (**X**)

24.- (**S. Sayısı: 46**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

25.- (**S. Sayısı: 47**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

26.- (**S. Sayısı: 49**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (**X**)

27.- **(S. Sayısı: 50)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 54)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 56)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 57)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 58)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 59)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 62)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/345) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.01.2016) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 88)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 69)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 71)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 77)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 78)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 79)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 80)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 81)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 82)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 84)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 89)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 90)** Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 91)** Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 92)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 93)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 94)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 99)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 106)** Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 107)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

71.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

72.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

73.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 120)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 127)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 128)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 129)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 130)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

88.- **(S. Sayısı: 131)** Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

89.- **(S. Sayısı: 132)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

90.- **(S. Sayısı: 133)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

91.- **(S. Sayısı: 135)** Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

92.- **(S. Sayısı: 138)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

93.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

94.- **(S. Sayısı: 143)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

95.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

96.- **(S. Sayısı: 134)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

97.- **(S. Sayısı: 137)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

98.- **(S. Sayısı: 139)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

99.- **(S. Sayısı: 141)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/493) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

100.- **(S. Sayısı: 153)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

101.- **(S. Sayısı: 156)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

102.- **(S. Sayısı: 158)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

103.- **(S. Sayısı: 159)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

104.- **(S. Sayısı: 160)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

105.- **(S. Sayısı: 172)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

106.- **(S. Sayısı: 173)** Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

107.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 181) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 145) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/515) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/527) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkânlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 193) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 196) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transitinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/396) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 197) 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/474) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 201) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 203) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/547) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

149.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

150.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/549) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

151.- (S. Sayısı: 208) Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlarla Kullanımına Dair Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/475) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

152.- (S. Sayısı: 209) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

153.- (S. Sayısı: 210) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/551) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

154.- (S. Sayısı: 211) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/554) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

155.- (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/556) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

156.- (S. Sayısı: 216) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

157.- (S. Sayısı: 217) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/569) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

158.- (S. Sayısı: 218) Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

159.- (S. Sayısı: 219) Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/420) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

160.- (S. Sayısı: 220) Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/530) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

161.- (S. Sayısı: 221) Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/531) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

162.- (S. Sayısı: 222) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

163.- (S. Sayısı: 223) Trans-Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

164.- (S. Sayısı: 225) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında Sanayi ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/538) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

165.- (S. Sayısı: 226) Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/476) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

166.- (S. Sayısı: 227) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/478) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

167.- (S. Sayısı: 228) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/397) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

168.- (S. Sayısı: 229) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/398) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

169.- (S. Sayısı: 230) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

170.- (S. Sayısı: 231) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/421) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

171.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/560) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

172.- (S. Sayısı: 233) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/561) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

173.- (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/566) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

174.- (S. Sayısı: 235) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/581) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

175.- (S. Sayısı: 236) 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

176.- (S. Sayısı: 238) Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 2 Haziran 1987 Tarihinde Ankarada İmzalanan Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/505) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

177.- (S. Sayısı: 239) Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/526) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

178.- (S. Sayısı: 242) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cibutide TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/578) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

179.- (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/552) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

180.- (S. Sayısı: 246) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/559) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

181.- (S. Sayısı: 249) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/344) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

182.- (S. Sayısı: 250) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/339) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

183.- (S. Sayısı: 251) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/468) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

184.- (S. Sayısı: 252) Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/504) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

185.- (S. Sayısı: 259) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/595) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

186.- (S. Sayısı: 261) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/328) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

187.- (S. Sayısı: 262) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

188.- (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/523) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

189.- (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/605) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

190.- (S. Sayısı: 271) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/607) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

191.- (S. Sayısı: 275) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

192.- (S. Sayısı: 198) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

193.- (S. Sayısı: 199) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/557) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

194.- (S. Sayısı: 200) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/558) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

195.- (S. Sayısı: 202) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

196.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/550) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

197.- (S. Sayısı: 213) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/623) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

198.- (S. Sayısı: 214) Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/321) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

199.- (S. Sayısı: 215) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

200.- (S. Sayısı: 237) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/429) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

201.- (S. Sayısı: 240) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

202.- (S. Sayısı: 241) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/572) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

203.- (S. Sayısı: 243) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

204.- (S. Sayısı: 245) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/553) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

205.- (S. Sayısı: 247) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/563) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

206.- (S. Sayısı: 253) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/506) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

207.- (S. Sayısı: 254) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/564) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

208.- (S. Sayısı: 255) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/565) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

209.- (S. Sayısı: 256) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/567) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

210.- (S. Sayısı: 258) Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

211.- (S. Sayısı: 260) Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/640) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

212.- (S. Sayısı: 263) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/573) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

213.- (S. Sayısı: 266) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/614) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

214.- (S. Sayısı: 267) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/322) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

215.- (S. Sayısı: 268) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı (1/422) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

216.- (S. Sayısı: 269) Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/592) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

217.- (S. Sayısı: 270) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasına Ek Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) Statüsüne Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

218.- (S. Sayısı: 272) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/618) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

219.- (S. Sayısı: 276) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/508) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

220.- (S. Sayısı: 306) Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) (X)

221.- (S. Sayısı: 207) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

222.- (S. Sayısı: 257) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/617) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

223.- (S. Sayısı: 282) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/520) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

224.- (S. Sayısı: 283) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/522) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

225.- (S. Sayısı: 284) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

226.- (S. Sayısı: 285) Türkiye Cumhuriyeti ile Faroe Adaları ile İlgili Olarak Danimarka Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/585) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

227.- (S. Sayısı: 286) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

228.- (S. Sayısı: 287) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/604) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

229.- (S. Sayısı: 288) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/609) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

230.- (S. Sayısı: 290) Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezinin Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

231.- (S. Sayısı: 291) Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

232.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Kanun Uygulama Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/677) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

233.- (S. Sayısı: 299) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Mali Cumhuriyeti Savunma ve Mücahitler Bakanlığı Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/555) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

234.- (S. Sayısı: 300) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/577) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

235.- (S. Sayısı: 302) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/583) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

236.- (S. Sayısı: 304) Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/603) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

237.- (S. Sayısı: 305) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

238.- (S. Sayısı: 152) 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/470) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

239.- (S. Sayısı: 293) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/683) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

240.- (S. Sayısı: 301) Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/582) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

241.- (S. Sayısı: 303) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/584) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

242.- (S. Sayısı: 308) İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyana'da Uluslararası Göç Siyasetleri Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/621) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

243.- (S. Sayısı: 309) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/641) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

244.- (S. Sayısı: 310) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/642) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

245.- (S. Sayısı: 311) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

246.- (**S. Sayısı: 312**) İstanbul Milletvekili Nureddin Nebati ve 7 Milletvekilinin Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1081) ile Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/715), İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanırkulu'nun Çeşitli Adlar Altında Vatandaşlarımızın Elektrik Faturalarına Yansıtılan Bedellerin Kaldırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/28), İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu'nun Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/75), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/242), İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu'nun Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/288), Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/586), Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/614), Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu ile Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1076), Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1082) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.05.2016)

247.- (**S. Sayısı: 313**) Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.05.2016)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 313

**Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı
Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu ve Grup
Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin
Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı,
Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale
Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili
Coşkun Çakır ile 310 Milletvekilinin; Türkiye
Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (2/1028) ve Anayasa Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1028 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi10
- Madde Gerekçeleri11

• Anayasa Komisyonu Raporu12

• Ek Görüşler ve Muhalefet Şerhi22

• Teklif Metni46

• Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin46

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Ahmet Davutoğlu</i>	<i>Nurettin Canikli</i>	<i>Mehmet Naci Bostancı</i>
Konya	Giresun	Amasya
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Bülent Turan</i>	<i>Coşkun Çakır</i>
Aksaray	Çanakkale	Tokat
<i>Numan Kurtulmuş</i>	<i>Mehmet Şimşek</i>	<i>Yalçın Akdoğan</i>
Ordu	Gaziantep	Ankara
<i>Yıldırım Tuğrul Türkeş</i>	<i>Lütfi Elvan</i>	<i>Bekir Bozdağ</i>
Ankara	Mersin	Yozgat
<i>Sema Ramazanoğlu</i>	<i>Fikri Işık</i>	<i>Süleyman Soylu</i>
Denizli	Kocaeli	Trabzon
<i>Fatma Güldemet Sarı</i>	<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Berat Albayrak</i>
Adana	Kayseri	İstanbul
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Faruk Çelik</i>	<i>Bülent Tüfenkci</i>
Samsun	Şanlıurfa	Malatya
<i>Efkan Ala</i>	<i>Mahir Ünal</i>	<i>Naci Ağbal</i>
Bursa	Kahramanmaraş	Bayburt
<i>Veysel Eroğlu</i>	<i>Binali Yıldırım</i>	<i>Mustafa Şentop</i>
Afyonkarahisar	İzmir	İstanbul
<i>Ramazan Can</i>	<i>Hasan Karal</i>	<i>Murat Alparslan</i>
Kırıkkale	Rize	Ankara
<i>Sami Çakır</i>	<i>Abdurrahman Öz</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Kocaeli	Aydın	Hatay
<i>Veysi Kaynak</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Ebubekir Bal</i>
Kahramanmaraş	Isparta	Diyarbakır
<i>Halil Eldemir</i>	<i>Mehmet Demir</i>	<i>Fehmi Kıpççı</i>
Bilecik	Kırıkkale	Bolu
<i>Ömer Serdar</i>	<i>Mehmet Müezzinoğlu</i>	<i>Mustafa Savaş</i>
Elazığ	Bursa	Aydın
<i>Mehmet Doğan Kubat</i>	<i>Mehmet Ali Pulcu</i>	<i>Ayşe Sula Köseoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	Trabzon
<i>Jülide Sarıeroğlu</i>	<i>Aydın Ünal</i>	<i>Markar Eseyan</i>
Ankara	Ankara	İstanbul

<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>İsrafil Kışla</i>	<i>Ejder Açıkkapı</i>
Rize	Artvin	Elazığ
<i>Abdullah Ağralı</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Hüseyin Özbakır</i>
Konya	Giresun	Zonguldak
<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Hikmet Ayar</i>
İzmir	Sivas	Rize
<i>Çiğdem Karaaslan</i>	<i>Recep Şeker</i>	<i>Tamer Dağlı</i>
Samsun	Karaman	Adana
<i>Ayşe Doğan</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>İbrahim Halil Fırat</i>
Tekirdağ	Kocaeli	Adıyaman
<i>Hacı Osman Akgül</i>	<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Gümüşhane	Gümüşhane	Ankara
<i>Abdulkadir Yüksel</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Ahmet Eşref Fakıbaba</i>
Gaziantep	Erzurum	Şanlıurfa
<i>Zeyid Aslan</i>	<i>Özcan Ulupınar</i>	<i>Ahmet Arslan</i>
Tokat	Zonguldak	Kars
<i>Hatice Dudu Özkal</i>	<i>Ali Ercoşkun</i>	<i>Ahmet Gündoğdu</i>
Afyonkarahisar	Bolu	Ankara
<i>Cesim Gökçe</i>	<i>Zeki Aygün</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Ağrı	Kocaeli	Kocaeli
<i>Mehmet Erdem</i>	<i>Sami Dedeoğlu</i>	<i>İsmail Emrah Karayel</i>
Aydın	Kayseri	Kayseri
<i>Hurşit Yıldırım</i>	<i>Ayşenur Bahçekapılı</i>	<i>İsmail Bilen</i>
İstanbul	İstanbul	Manisa
<i>Mustafa Köse</i>	<i>Fikri Demirel</i>	<i>Orhan Karasayar</i>
Antalya	Yalova	Hatay
<i>İsmail Tamer</i>	<i>Yusuf Selahattin Beyribey</i>	<i>Selim Dursun</i>
Kayseri	Kars	Sivas
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Fevai Arslan</i>	<i>Mehmet Öntürk</i>
İstanbul	Düzce	Hatay
<i>Mustafa Şükrü Nazlı</i>	<i>Şahin Tin</i>	<i>Cemal Öztürk</i>
Kütahya	Denizli	Giresun
<i>Kerem Ali Sürekli</i>	<i>Enver Fehmioğlu</i>	<i>Hamza Dağ</i>
İzmir	Bingöl	İzmir
<i>Ahmet Sami Ceylan</i>	<i>Muhammet Balta</i>	<i>Nihat Öztürk</i>
Çorum	Trabzon	Muğla

<i>Ertan Aydın</i>	<i>Adnan Günnar</i>	<i>Haluk İpek</i>
Ankara	Trabzon	Amasya
<i>Abdulhamit Gül</i>	<i>Yıldız Seferinoğlu</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Gaziantep	İstanbul	Yozgat
<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Hüseyin Samani</i>
Sakarya	Gaziantep	Antalya
<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Mustafa Hilmi Dülger</i>	<i>Adem Yeşildal</i>
Antalya	Kilis	Hatay
<i>Burhanettin Uysal</i>	<i>Mehmet Akyürek</i>	<i>Mehmet Akif Yılmaz</i>
Karabük	Şanlıurfa	Kocaeli
<i>Ertuğrul Soysal</i>	<i>Abdullah Başcı</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Yozgat	İstanbul	İstanbul
<i>Mihrimah Belma Satır</i>	<i>Zehra Taşkesenlioğlu</i>	<i>Recep Konuk</i>
İstanbul	Erzurum	Karaman
<i>Metin Çelik</i>	<i>Fatma Benli</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>
Kastamonu	İstanbul	Bursa
<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Adnan Boynukara</i>
Kırklareli	İstanbul	Adıyaman
<i>Ceyda Bölünmez</i>	<i>Metin Külünk</i>	<i>İsmet Uçma</i>
Mardin	İstanbul	İstanbul
<i>Nurettin Yaşar</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Aziz Babuşcu</i>
Malatya	Bursa	İstanbul
<i>Cemalettin Kani Torun</i>	<i>Azmi Ekinci</i>	<i>Erol Kaya</i>
Bursa	İstanbul	İstanbul
<i>Hüseyin Kocabıyık</i>	<i>Feyzullah Kıyıklık</i>	<i>Rafet Sezen</i>
İzmir	İstanbul	Edirne
<i>Nazım Maviş</i>	<i>Yılmaz Tezcan</i>	<i>Recep Uncuoğlu</i>
Sinop	Mersin	Sakarya
<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Hüseyin Filiz</i>
İstanbul	Manisa	Çankırı
<i>İmran Kılıç</i>	<i>Emine Nur Günay</i>	<i>Hasan Sert</i>
Kahramanmaraş	Eskişehir	İstanbul
<i>Necip Kalkan</i>	<i>Kasım Bostan</i>	<i>Hasan Turan</i>
İzmir	Balıkesir	İstanbul
<i>Ahmet Tan</i>	<i>İshak Gazel</i>	<i>Haydar Ali Yıldız</i>
Kütahya	Kütahya	İstanbul

<i>Hasan Basri Kurt</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>
Samsun	Osmaniye	Hatay
<i>Halis Dalkılıç</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Kemalettin Yılmaztekin</i>
İstanbul	Kocaeli	Şanlıurfa
<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Hülya Nergis</i>
Samsun	Düzce	Kayseri
<i>Metin Gündoğdu</i>	<i>Ahmet Demircan</i>	<i>Halil Etyemez</i>
Ordu	Samsun	Konya
<i>Atay Uslu</i>	<i>Serkan Bayram</i>	<i>Muhammet Uğur Kaleli</i>
Antalya	Erzincan	Konya
<i>Nursel Reyhanlioğlu</i>	<i>Nurettin Aras</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>
Kahramanmaraş	Iğdır	Konya
<i>Sait Yüce</i>	<i>Abdullah Öztürk</i>	<i>Mustafa İsen</i>
Isparta	Kırıkkale	Sakarya
<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Mehmet İlker Çitil</i>	<i>Orhan Kırçalı</i>
Gaziantep	Kahramanmaraş	Samsun
<i>Sema Kırıcı</i>	<i>Fatih Şahin</i>	<i>Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt</i>
Balıkesir	Ankara	Çorum
<i>Nevzat Ceylan</i>	<i>İbrahim Mustafa Turhan</i>	<i>Nureddin Nebati</i>
Ankara	İzmir	İstanbul
<i>Murat Baybatur</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Manisa	Tokat	Burdur
<i>Salih Fırat</i>	<i>Mahmut Kaçar</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Adıyaman	Şanlıurfa	Ankara
<i>Leyla Şahin Usta</i>	<i>Nihat Zeybekci</i>	<i>Mehmet Muş</i>
Konya	Denizli	İstanbul
<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Metin Bulut</i>
Adana	İstanbul	Elazığ
<i>Hulusi Şentürk</i>	<i>Erkan Kandemir</i>	<i>Burhan Kuzu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Hüseyin Şahin</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>	<i>Muhammet Emin Akbaşoğlu</i>
Bursa	İstanbul	Çankırı
<i>Şahap Kavcıoğlu</i>	<i>Reşat Petek</i>	<i>Bennur Karaburun</i>
Bayburt	Burdur	Bursa
<i>Alim Tunç</i>	<i>Recai Berber</i>	<i>Faruk Çaturoğlu</i>
Uşak	Manisa	Zonguldak

<i>İbrahim Halil Yıldız</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Celalettin Güvenç</i>
Şanlıurfa	Konya	Kahramanmaraş
<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>Mehmet Altay</i>	<i>Talip Küçükcan</i>
Sivas	Uşak	Adana
<i>Abdulkadir Akgül</i>	<i>Ekrem Erdem</i>	<i>Şamil Tayyar</i>
Yozgat	İstanbul	Gaziantep
<i>Mehmet Emin Şimşek</i>	<i>Mürteza Zengin</i>	<i>Vedat Bilgin</i>
Muş	İstanbul	Ankara
<i>Hüsnüye Erdoğan</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Mustafa Serdengeçti</i>
Konya	Konya	Aksaray
<i>Mustafa Açıkgöz</i>	<i>Ebubekir Gizligider</i>	<i>Suat Önal</i>
Nevşehir	Nevşehir	Osmaniye
<i>Orhan Atalay</i>	<i>Gökcen Özdoğan Enç</i>	<i>Ahmet Uzer</i>
Ardahan	Antalya	Gaziantep
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Mustafa Şahin</i>	<i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i>
Gaziantep	Malatya	Niğde
<i>Yasin Aktay</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Orhan Miroğlu</i>
Siirt	İstanbul	Mardin
<i>Vural Kavuncu</i>	<i>Cahit Özkan</i>	<i>Salih Çetinkaya</i>
Kütahya	Denizli	Kırşehir
<i>Faruk Özlü</i>	<i>Mevlüt Çavuşoğlu</i>	<i>İsmet Yılmaz</i>
Düzce	Antalya	Sivas
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Ali İhsan Arslan</i>	<i>Mehmet Babaoğlu</i>
Afyonkarahisar	Ankara	Konya
<i>Salih Cora</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>	<i>Osman Mesten</i>
Trabzon	Konya	Bursa
<i>Oktay Çanak</i>	<i>Erdoğan Özege</i>	<i>Öznur Çalık</i>
Ordu	Niğde	Malatya
<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Mustafa Ilıcalı</i>	<i>Mehmet Uğur Dilipak</i>
Adana	Erzurum	Kahramanmaraş
<i>Osman Boyraz</i>	<i>Tahir Öztürk</i>	<i>Mustafa Ataş</i>
İstanbul	Elazığ	İstanbul
<i>Taner Yıldız</i>	<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Vedat Demiröz</i>
Kayseri	İstanbul	Bitlis
<i>Celil Göçer</i>	<i>Hasan Özyer</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Tokat	Muğla	Bartın

<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Mahmut Poyrazlı</i>	<i>Hüseyin Bürge</i>
Bursa	Balıkesir	İstanbul
<i>Cengiz Aydoğdu</i>	<i>Mehmet Metiner</i>	<i>Mehmet Galip Ensarioğlu</i>
Aksaray	İstanbul	Diyarbakır
<i>Ergün Taşcı</i>	<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>İbrahim Aydın</i>
Ordu	Sakarya	Antalya
<i>Fatma Seniha Nukhet Hotar</i>	<i>Ali Aydınlioğlu</i>	<i>Hayati Yazıcı</i>
İzmir	Balıkesir	İstanbul
<i>Ataullah Hamidi</i>	<i>Ömer Ünal</i>	<i>Burhan Kayatürk</i>
Batman	Konya	Van
<i>Cemil Çiçek</i>	<i>Mehmet Ali Şahin</i>	<i>Metin Akgün</i>
Ankara	Karabük	Tekirdağ
<i>Murat Demir</i>	<i>Cevdet Yılmaz</i>	<i>Orhan Deligöz</i>
Kastamonu	Bingöl	Erzurum
<i>Mustafa Yeneroğlu</i>	<i>Salim Uslu</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>
İstanbul	Çorum	Ankara
<i>Durmuş Ali Sarıkaya</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Ali Cumhur Taşkın</i>
İstanbul	Adıyaman	Mersin
<i>Ali Babacan</i>	<i>Sebahattin Karakelle</i>	<i>Selçuk Özdağ</i>
Ankara	Erzincan	Manisa
<i>Harun Karaca</i>	<i>Reşit Polat</i>	<i>Şirin Ünal</i>
İstanbul	Kilis	İstanbul
<i>Taha Özhan</i>	<i>Murat Göktürk</i>	<i>Harun Karacan</i>
Malatya	Nevşehir	Eskişehir
<i>Hacı Özkan</i>	<i>Mehmet Kasım Gülpınar</i>	<i>Mustafa Yel</i>
Mersin	Şanlıurfa	Tekirdağ
<i>Şaban Dışlı</i>	<i>Recep Akdağ</i>	<i>Ayhan Gider</i>
Sakarya	Erzurum	Çanakkale
<i>Mehmet Özhasseki</i>	<i>Nabi Avcı</i>	<i>Mikail Arslan</i>
Kayseri	Eskişehir	Kırşehir
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Beşir Atalay</i>	<i>Hakkı Köylü</i>
Şanlıurfa	Van	Kastamonu
<i>Halil Özcan</i>	<i>Ömer Çelik</i>	<i>Zekeriya Birkan</i>
Şanlıurfa	Adana	Bursa
	<i>İsmail Aydın</i>	
	Bursa	

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/1028)	
ESAS	Anayasa Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Anayasaya göre, yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalardan korumak suretiyle parlamento çalışmalarının güvenliğini sağlamaktır. Yasama dokunulmazlığı, gerçekte bundan yararlanan milletvekilinin kişisel yararı için değil, “kamu yararı” için benimsenmiş bir kurumdur. Bu sebeple, milletvekiline mutlak manada koruma değil, sadece milletvekilliği süresince bir koruma sağlanmakta, bu süre içerisinde zamanaşımı işletilmemekte, delillerin toplanması gibi bazı soruşturma işlemlerinin yapılması mümkün olmaktadır.

“Yasama dokunulmazlığı” bir hukuki müessese olarak benimsenirken, beraberinde “dokunulmazlığın kaldırılması” usulüne de yer verilmiştir. Türkiye uygulamasında, özellikle, “kamuoyunda uyandıracağı etki” dikkate alınarak, milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması, daha doğru bir ifade ile milletvekilinin soruşturulmasına ve yargılanmasına izin verilmesi mümkün kabul edilmektedir. Gerek önceki Türkiye Büyük Millet Meclisi mevzuatında (Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü), gerek uygulamalarında, gerekse Anayasa Mahkemesinin konuya dair kararlarında bu husus açık bir şekilde takip edilebilmektedir.

Türkiye, tarihinin en büyük ve en kapsamlı, terörle mücadelesini yürütürken, bazı milletvekillerinin seçilmeden önce ya da seçildikten sonra yapmış oldukları teröre manevi ve moral destek manasındaki açıklamaları, bazı milletvekillerinin teröre ve teröristlere fiili manada destek ve yardımları, bazı milletvekillerinin ise şiddet çağrıları kamuoyunda büyük infial meydana getirmektedir. Türkiye kamuoyu milletvekillerinden, her şeyden önce, terörü ve teröristi destekleyen, şiddete çağrı yapan milletvekillerinin dokunulmazlığı istismar ettiğini düşünmekte, bu tür fiilleri olanların yargılanmasına Meclis tarafından izin verilmesini talep etmektedir. Böyle bir talep karşısında, Meclis’in sessiz kalması düşünülemez. Nitekim, birçok milletvekili, siyasi partilerin yöneticileri dokunulmazlık dosyalarının ele alınmasını ve dokunulmazlıkların kaldırılmasını talep etmiştir.

Dokunulmazlık dosyalarının ele alınması ve dokunulmazlıkların kaldırılması yönündeki talep terör ve şiddetle ilişkili dosyalar bakımından gündeme getirilmiş olmakla beraber, hem bu türden dosyaları bulunan siyasetçiler, hem de başka bazı siyasetçiler tarafından, “mevcut bütün dokunulmazlık dosyalarının kaldırılması” yönünde talepler de dile getirilmiştir. Terörle mücadele kapsamındaki dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlığın kaldırılması ve yargının önünün açılması öncelikli olmakla beraber, “bütün dosyaların dokunulmazlığının kaldırılması”nı talep edenlerin de desteğinin sağlanması ve özellikle dokunulmazlığı kaldırılmayan dosyalar üzerinden bir siyasi istismarın önünün kesilmesini temin için bütün dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlıkların kaldırılmasının doğru olacağı düşünülmüştür.

Anayasa ve İçtüzük’te, dokunulmazlığın kaldırılmasına dair süreç ayrıntılı olarak düzenlenmiş ve bunun belli süreler içinde sonuçlandırılması öngörülmüştür. Buna göre, kısaca, Karma Komisyonun toplanması, Hazırlık Komisyonu oluşturulması, hazırlanan raporun Karma Komisyonda değerlendirilip karara bağlanması ve Genel Kurulda her bir fezlekenin ayrı ayrı ve birden fazla kişi ihtiva eden fezlekelerde de her bir kişinin durumunun ayrı ayrı görüşülüp konuşulması ve oylanması gerekmektedir. Bugün itibarıyla Karma Komisyonda beş yüz altmış iki (562) fezleke bulunmaktadır. Karma Komisyon aşamasında çalışma süresi hariç tutularak sadece Genel Kurul bakımından bir hesaplama yapıldığında,

her bir fezleke için asgari bir saat süreden hesaplama yapıldığında, toplam beş yüz altmış iki (562) Genel Kurul saatinin fezleke görüşmelerine ayrılması gerekecektir. Genel Kurul çalışmalarındaki uygulamalardan hareketle, Gündem'in tamamı fezleke görüşmelerine ayrılmış olsa, günde altı civarında fezleke görüşülebileceği, bunun ise yaklaşık doksan dört günü bulacağı anlaşılmaktadır. Bu ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin haftada üç gün çalıştığı dikkate alındığında otuz haftadan fazla bir sürenin fezlekelere ayrılması ve bu süre içinde başka bir çalışma yürütülememesi anlamına gelecektir. Sonuç olarak, dokunulmazlık dosyalarının tamamının Anayasa ve İçtüzük'teki olağan usulle kaldırılması Meclis çalışmalarını sekiz aya yakın bir süre engelleyecektir.

Dokunulmazlık dosyalarının başta terörle ilişkili olanlar olmak üzere tamamının kaldırılması ve aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının tıkanmasına da fırsat verilmemesi bir arada dikkate alındığında Anayasaya geçici bir madde eklemek suretiyle bir çözüm düşünülmektedir. Anayasaya eklenecek bir geçici madde ile, hem bütün dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlık kaldırılmış olacak, hem de uzun bir süreç sebebiyle Meclis çalışmaları tıkanmış olmayacaktır.

Anayasa değişikliği teklifi, terörle mücadele konusundaki yoğun bir kamuoyu beklentisini karşılamak, bu amacın gerçekleştirilmesini gölgeleyecek spekülasyon ve istismarların önüne geçilmek, dokunulmazlık konusunda bir adım atılırken Meclis çalışmalarının tıkanmasının önüne geçmek düşüncesiyle hazırlanmış ve sunulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Anayasanın 83 ve 85'inci maddeleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 131 ila 138'inci maddelerinde yasama dokunulmazlığı ve bu amaçla düzenlenen tezkerelerinin görüşülme usul ve esasları düzenlenmiştir. Buna göre, Anayasa ve İçtüzük'te, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon ve Genel Kurul gündemine giren, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına / ertelenmesine ilişkin olarak gerek Karma Komisyonunda ve gerekse Karma Komisyonun raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında uzun bir süreç bulunmaktadır.

Madde ile bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihte, izne tabi suçlar bakımından idari mercilerden, başsavcılıklardan ve mahkemelerden Adalet Bakanlığı'na intikal ettirilerek dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen dosyalardan başlamak üzere, Adalet Bakanlığı'nda, Başbakanlık'ta, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nda, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan bütün yasama dokunulmazlığı dosyalarıyla ilgili olarak İçtüzük'te öngörülen usul uygulanmaksızın ve herhangi bir ayırım yapılmaksızın bütün milletvekillerine ait yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu şekilde dokunulmazlığı kaldırılan dosyalar bakımından, Anayasa ve İçtüzük'teki usullere göre dokunulmazlığın kaldırılması üzerine uygulanan "İptal İstemi" başlıklı Anayasanın 85. maddesinin uygulanamayacağı da açıktır. Zira bu madde, dokunulmazlığın Anayasa ve İçtüzük hükümlerine göre kaldırılması halinde, bu sürecin ilgili mevzuata göre Anayasa Mahkemesi'nce denetlenmesini öngörmektedir; mevcut usulün ve hükümlerin dışında bir yolla, Anayasaya bir hüküm eklenmesi yani Anayasanın 83'üncü maddesine bir istisna getirilmesi suretiyle dokunulmazlığın kaldırılması halinde Anayasanın 85'inci maddesinin uygulanma kabiliyeti kalmamaktadır.

Madde 2- Madde, yürürlük ve halkoylamasına ilişkindir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

2/5/2016

Esas No: 2/1028

Karar No: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Konya Milletvekili Ahmet DAVUTOĞLU, Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin CANİKLİ, Amasya Milletvekili Mehmet Naci BOSTANCI, Aksaray Milletvekili İlknur İNCEÖZ, Çanakkale Milletvekili Bülent TURAN ve Tokat Milletvekili Coşkun ÇAKIR ile 310 milletvekili tarafından hazırlanan ve 12/04/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, Başkanlıkça 14/04/2016 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/1028 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mustafa ŞENTOP başkanlığında toplanan Komisyonumuzun 28/04/2016 ve 2/05/2016 tarihli toplantılarında; Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ, Başbakanlık ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

2/1028 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yasama dokunulmazlığı konusunu düzenlemektedir. Bilindiği üzere, yasama dokunulmazlığının amacı; milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalardan korumak suretiyle parlamento çalışmalarının güvenliğini sağlamaktır. Bu kurum, yasama dokunulmazlığından yararlanan milletvekilinin kişisel yararı için değil, kamu yararını korumak için ihdas edilmiştir. Bu sebeple, milletvekiline mutlak manada koruma değil, sadece milletvekilliği süresince bir koruma sağlanmakta, bu süre içerisinde zamanaşımı işletilmemekte, delillerin toplanması gibi bazı soruşturma işlemlerinin yapılması da mümkün olabilmektedir.

Yasama dokunulmazlığının diğer bir amacı da milletvekillerinin iktidarlar tarafından tahrik edilebilecek keyfi, zamansız ve esassız suç isnadı altında bırakılarak, ceza kovuşturmalarıyla, geçici bir süre için de olsa, yasama çalışmalarından alıkonulmasını önlemek; hükûmetin iktidar gücünü kullanarak yasama organında çoğunluğu elde etmek için muhalefette kalan milletvekillerini Meclisten uzak bulundurmasını veya isnat ciddiyetini gözetmeksizin suç isnat ederek tutuklama ve cezalandırma tehdidiyle manevi bir baskı yaparak onların oylarına tesir etmesini engellemek; milletin temsilcilerine görevlerini yapabilmeleri için tam bir güven ve hürriyet sağlamaktır. Yoksa suç işlemlerini teşvik etmek ve yargı organlarına karşı korumak değildir.

Teklif ve gerekçesi incelendiğinde yasama dokunulmazlığıyla ilgili olarak;

- Maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; ilgili mercilere intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, Anayasa'nın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmaması ve dolayısıyla yargılamaya önündeki anayasal engellerin kaldırılmasının,

- Hâlihazırda Adalet Bakanlığında, Başbakanlıkta, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyonunda bulunan yasama dokunulmazlığı dosyalarıyla ilgili olarak Anayasa ve İçtüzükte öngörülen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin usulün uygulanmaması ve bu dosyaların gereğinin yapılması amacıyla yetkili mercilere iade edilmesinin,

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaların gereğinin yapılması amacıyla yetkili merciine iade usulü düzenlenerek iade işleminin, usul ekonomisi gözetilerek dosyanın bulunduğu makamca, dosyanın kendisine intikal sürecinin geriye doğru işletilmesi suretiyle yapılacağının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Görüşmelerin usulüne ilişkin olarak, Kanun Teklifi'nin geneli ve maddeleri üzerinde konuşma süresinin Anayasa Komisyonu üyesi olmayan milletvekilleri için 5'er dakika ile sınırlandırılması kabul edilmiştir. Komisyon görüşmelerinde tam tutanak tutulmuştur.

Teklif'in geneli üzerindeki görüşmelere geçilirken verilen Anayasa'ya aykırılık önergesi işleme alınmış, ancak önerge, Teklif'in geneli üzerinde yapılan görüşmeler bittikten sonra oylanmıştır. Konuya ilişkin yapılanlar raporun ilgili bölümünde yer almaktadır.

Toplantıyı açış konuşmasında Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mustafa ŞENTOP tarafından;

- Bir suç işlediği varsayılan milletvekili hakkında önce bir soruşturma fezlekesi düzenlendiği, bu fezlekelerin Cumhuriyet başsavcılıklarınca düzenlenebileceği gibi milletvekili seçilmesinden önce yargılanmasına başlanılan ancak ilgili kişi, milletvekili seçildiği için duran bir yargılamadan da olabileceği, her iki durumda da bir durma kararı veya soruşturma fezlekesi düzenlendiği, sırasıyla önce ilgili Cumhuriyet başsavcılığınca, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderildiği, buradan da Adalet Bakanlığı vasıtasıyla Başbakanlığa dosya ve ekinin gönderildiği, Başbakanlığın da dosyayı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına intikal ettirdiği,

- Cumhuriyet savcılıkları, mahkemeler ve idari mercilerden Meclis Başkanlığına gelen ve esas numarası alan yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki tezkerelerin TBMM İçtüzüğü'nün 51'inci maddesi uyarınca Gelen Kâğıtlar Listesinin; 10, 30, 41, 45, 50, 58, 66, 68, 74, 80, 86, 89, 94, 99 ve 100 numaralarında yayımlanmış olduğu, yeni havaleler oldukça aynı usulle Gelen Kâğıtlar Listesinde yayımlandığı,

- Söz konusu dosyalar üzerinde yapılan incelemeye göre; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup milletvekillerine ait 46, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna mensup milletvekillerine ait 179, Halkların Demokratik Partisi Grubuna mensup milletvekillerine ait 354, Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna mensup milletvekillerine ait 17 ve bir bağımsız milletvekiline ait 5 adet soruşturma fezlekesi ve eki dosyalar bulunduğu,

- Karma Komisyon uhdesinde hâlihazırda 600 dosyanın olduğu, bu sayının her geçen gün arttığı,

- Hakkında dosya düzenlenen milletvekili sayısı açısından partilere göre dağılıma bakıldığında ise 27 Adalet ve Kalkınma Partisi, 51 Cumhuriyet Halk Partisi, 49 Halkların Demokratik Partisi ve 7 Milliyetçi Hareket Partisi gruplarına mensup milletvekillerine ve 1 adet de bağımsız milletvekiline ait olmak üzere toplam 135 farklı milletvekili hakkında fezleke düzenlendiği,

- Yine, uygulamada çoklu dosya olarak tanımlanan ve birden fazla milletvekilini içeren fezleke ve dosyaların ise 44 adet olduğu,

- Dosyaların geldiği kaynağa göre iddia ve yargılama mercileri açısından bakıldığında 5'inin idari mercilerden, 538'inin yerel Cumhuriyet başsavcılıklarından, 4'ünün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından, 2'sinin sulh ceza mahkemelerinden, 37'sinin asliye ceza mahkemelerinden, 11'inin ağır ceza mahkemelerinden ve 3'ünün de Yargıtay ceza dairelerinden geldiği,

- Dosyaların bir kısmının soruşturma fezlekeleri, bir kısmının da yargılama devam ederken verilen durma kararlarından ibaret olduğu,

- 26'ncı Yasama Dönemine ait devredilenler dâhil olmak üzere, dokunulmazlık dosyalarıyla ilgili dosya içeriklerine girmeksizin güncel istatistiklerin Anayasa Komisyonunun resmî internet sayfasında yayımlandığı,

ifade edilmiştir.

Teklif'in geneli üzerinde yapılan görüşmelerde söz alan Teklif'in ilk imza sahiplerinden Amasya Milletvekili Mehmet Naci BOSTANCI tarafından;

- Konunun esasen kamuoyuna intikal etmiş durumda olduğu, çünkü dokunulmazlıklara ilişkin olarak bir süre önce bütün partilerin ziyaret edildiği ve bu konuya ilişkin tekliflerin diğer partilerle birlikte çeşitli konular çerçevesinde müzakere edildiği, dolayısıyla bütün partilerin esasen Teklif'in mahiyetine ilişkin bilgi sahibi oldukları,

- Milletvekillerinin dokunulmazlıklarına ilişkin öteden beri siyaset gündeminde çok yoğun bir tartışma yaşandığı,

- Bu tartışmanın bir ayağını, Türkiye'nin 2015 yılı Temmuz ayından bu yana yaşamış olduğu terör saldırıları ve bu bağlamda milletvekillerinin bu konudaki tutumları çerçevesinde yargının hazırlamış olduğu fezlekeler; bir diğer ayağını da kimi milletvekillerinin, dokunulmazlık müessesesini âdeta bir suç işleme özgürlüğü gibi kullandığı yönünde ortaya atılan isnatlar ve suçlamaların oluşturduğu,

- Anayasa'nın, dokunulmazlığı mutlak bir hak olarak tanımadığı, Anayasa'nın 83'üncü maddesinde dokunulmazlığa ilişkin istisnai hükümlerin mevcut olduğu ve gerekli şartların oluşması hâlinde hangi usullerle bu dokunulmazlığın kaldırılıp dosyaların yargıya intikal edeceği hususunda açık hükümler bulunduğu,

- Olağan usullerle bu fezlekelerin yargıya intikal ettirilebileceği, ancak bunun Meclisin bir hayli mesai harcaması anlamına geleceği, dokunulmazlıkların önemli bir konu olduğu, bununla beraber Meclisin yapmak durumunda kaldığı başkaca çalışmaların da bulunduğu,

- Yargının bu konulara hızlı bir şekilde el atması durumunda, siyasetin üzerindeki gölgenin, spekülasyonların ortadan kalkacağı,

- Bütün fezlekelerin yargıya intikal etmesinin Türkiye'de kanaati, siyasi duruşu ne olursa olsun, insanlar arasında ortak bir vicdanın teşekkül etmesine zemin hazırlayacağı,

- Teklif'in özetle Anayasa ve Adalet Komisyonları ve nihai olarak Genel Kurul aşamalarında seyredecek olan süreci bir defalığına kaldırdığı ve Başbakanlığa, Adalet Bakanlığına, Meclis Başkanlığına ve Karma Komisyona intikal etmiş olan tüm dosyaların yargıya gönderilmesini öngördüğü, ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Hükûmet adına söz alan Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ tarafından;

- Hukuk düzenimizin dokunulmazlık kavramıyla tanışıklığının parlamentolu ve anayasalı devlet tecrübesinin başladığı güne dayandığı, dokunulmazlık ve sorumsuzluk boyutlarıyla ilk kez Kanun-u Esasî'de anayasal çerçevesini bulduğu, bu kurumun müteakip anayasalarda da yer aldığı,

- Yasama sorumsuzluğu ve yasama dokunulmazlığının varlık nedeninin milletvekillerinin yasama görevini her türlü korkudan, baskıdan, tehditten ari bir şekilde, özgürce yapabilmelerini temin etmek olduğu,

- Parlatmentonun; iktidarın, yargının, güç odaklarının veya başka merkezlerin baskısından uzak ve özgür bir biçimde yasama faaliyetlerine katkı vermesi ve yürütmeyi etkin bir biçimde denetlemesi için böylesi bir anayasal korumaya ihtiyacı olduğu,

- Anayasa'nın kürsü dokunulmazlığı denilen mutlak bağımsızlık konusundaki hükmü açısından hem hukukçular hem siyasetçiler hem de kamuoyunu etkileyen diğer aktörler arasında bir tartışma olmadığı,

- Parlamento üyelerinin görevlerini yaparken, seçimden önce veya seçimden sonra işledikleri iddia edilen suçlarla ilgili dokunulmazlıkları açısından ise değişik tartışmaların olduğu,

- Görüşülmekte olan Anayasa değişikliği Teklifi'nin milletvekillerinin suçluluğu veya suçsuzluğu hakkında iddiada bulunan bir düzenleme olmadığı, sadece milletvekillerinin yargılanmalarının önündeki anayasal engeli yine Anayasa'ya eklenen geçici bir maddeyle bir defalığına kaldırmak suretiyle yargılanmalarına izin verildiği, dosyalarla ilgili nihai kararın ise yargı organları tarafından verileceği,

- Anayasa yapma yetkisine sahip olan Meclisin ve onun saygıdeğer Anayasa Komisyonunun bu noktada Anayasa'ya geçici bir madde ekleme hak ve yetkisine sahip olduğu, bunun bir Anayasa'ya aykırılık oluşturmadığı, çünkü eklenen maddenin de bir Anayasa hükmü olduğu ve Anayasa hükümleri arasında bir hiyerarşinin söz konusu olamayacağı,

ifade edilmiştir.

Teklif'in geneli üzerinde yapılan müzakerelerde söz alan milletvekilleri tarafından;

- Dokunulmazlıkların kalıcı bir şekilde Anayasa'ya uygun olarak ve diğer siyasi partilerin de ortaklaşabileceği bir şekilde kürsü dokunulmazlığıyla sınırlandırılması amacıyla kalıcı bir düzenlemenin yapılması gerektiği, bütün siyasi partilerin seçim beyannamelerinde bu hususun düzenlendiği,

- Teklif'in bütün milletvekillerini ilgilendirdiği, dolayısıyla çok önemli bir hazırlığın yapılması gerektiği, fakat zaman itibarıyla teferruatlı bir çalışma yapılmadığı ve Teklif'in aceleye getirildiği, düzenlemenin tarihi bir avantaja dönüştürülmesi gerektiği,

- Yasama dokunulmazlığının, milletvekillerine tanınan bir hak değil, milleti temsil etme noktasında onlara verilmiş olan yasama faaliyetlerini kamu yararı çerçevesinde baskıdan uzak bir şekilde yapabilmeleri için anayasalara konulmuş geçici ve milletvekili sıfatıyla sınırlı bir düzenleme olduğu,

- Yapılan düzenlemenin hukuki ve Anayasa'ya uygun bir düzenleme olduğu, herhangi bir siyasi parti veya milletvekili ayrımı yapılmaksızın dosyası olan bütün milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırıldığı,

- Milletvekili dokunulmazlığının, milletvekilinin suç işleme özgürlüğünün güvencesi olmadığı, milletvekilinin siyaset yapma hakkının güvencesi olduğu, Anayasa'nın 83'üncü maddesinde kalıcı bir düzenleme yaparak kurumsal anlamda yeni bir kurum ihdas edilmesinin daha doğru olacağı,

- Dokunulmazlık tartışmalarının konjonktürel bir sorun olarak ele alınmaması ve tartışmaların bir siyasi şantaj aracı olarak görülmemesi gerektiği,

- Milletvekillerinin savunmaları alınmaksızın yargıyla karşı karşıya bırakıldığı, bu hususun Anayasa ve İçtüzüğe açıkça aykırı olduğu, ceza hukukunun temel ilkesi olan geriye yürümezlik ilkesinin açıkça ihlal edildiği, son zamanlarda dosya sayılarının artışında bir yoğunluk olduğu,

- Milletvekillerinin görevlerinin sadece yasama faaliyetiyle sınırlı olmadığı, dokunulmazlığın siyaset yapma hakkını güvence altına aldığı kürsü dokunulmazlığıyla sınırlandırılması gerektiği ve dokunulmazlığın kaldırılmasının siyasi şantaj amacıyla kullanılamayacağı,

- Teklif'in savunma hakkını ortadan kaldırdığı ve bu hakkın Anayasa'nın 85'inci maddesinin de kapsamından çıkarıldığı, madde gerekçesinin konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesinin engellendiği izlenimi verdiği,

- Teklif'in sadece milletvekillerini kapsadığı, ancak Bakanlar Kurulu üyelerini kapsam dışı bıraktığı, bakanların Anayasa'nın 100'üncü maddesi kapsamında olacağı ve yaşam boyu devam edeceği, milletvekilleri ve bakanlar arasında eşitliğin gözetilmediği,

- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar işlenmiş fiillerin kapsama alınması gerektiği, dolayısıyla Teklif'in yetersiz kaldığı,

- Teklif'in genel ve soyut nitelikte olmadığı ve sadece bir partiye mensup üyeleri hedef aldığı ve reddedilmesi gerektiği, genel gerekçe dâhil geçici maddenin Anayasa'yı askıya aldığı, bütün güvenceleri ortadan kaldıran bir düzenleme olduğu,

- Anayasa ve İçtüzük hükümlerinin uygulama imkânının devre dışı bırakıldığı, yargı yolunun kapatıldığı ve milletvekilinin savunma hakkının elinden alındığı,

- Teklif'in tutarlı olmadığı, bir grubun menfaatine aykırı olamayacağı, kişi ve grupların hedef alınamayacağı, Anayasa'nın belli hükümlerinin geçici bir maddeyle askıya alınmaması gerektiği, bu düzenlemeyle kalıcı bir hakkın ortadan kaldırılamayacağı, dosyası olan milletvekillerinin çoğunun tutuklanması hâlinde Meclisin çalışamaz duruma geleceği,

- Teklif'in bir takım eksiklikler ve yanlışlıklar içerdiği, milletvekillerine ve halka haksızlık yapıldığı, bütün dosyaları birlikte görüşmenin doğru olmadığı, mutlak anlamda terör suçları ile diğer suçlar açısından bir ayırım yapılması gerektiği, ceza hukukunda manevi destekli bir suç türünün bulunmadığı,

- Milletvekili dokunulmazlığının kamu vicdanının kabul edeceği makul esaslara bağlanması ve Meclis içerisinde yasama ve denetim faaliyetlerinin dışında kalan hususlardaki dokunulmazlıkların kaldırılması gerektiği,

- Dokunulmazlık dosyalarının öncelikle Anayasa'da ve mevzuatta öngörülen hükümler çerçevesinde Karma Komisyon tarafından bir ön değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği,

- Adalet Bakanlığının dokunulmazlıklara ilişkin 21/12/2011 tarihli ve 100/1 sayılı Genelgesi'nin doğru uygulanmadığı, bu Genelge'nin sonuç bölümünün 3 numaralı açıklamasının "leh ve aleyhteki delillerin eksiksiz olarak toplanması", 5 numaralı açıklamasının "kamu davasının açılması için yeterli delil elde edilememesi ve kovuşturma imkânının bulunmaması hâllerinde mahallinde yasal gereğine tevessül edilmesi ve Genel Müdürlüğe herhangi bir bilgi veya belge gönderilmemesi" ibarelerini havi olduğu, ancak bu hükmün doğru uygulanmadığı, Genelge'nin gözden geçirilmesi gerektiği,

- Adı geçen Genelge hükümleri doğrultusunda bu hükümlere aykırı olarak Karma Komisyon bünyesinde bekleyen dokunulmazlık dosyalarının da usul ve esasa uygun şekilde işlem görmesi için tefrik edilmesi gerektiği,

- Kamu kurumları bünyesindeki idari disiplin dosyaları veya benzer nitelikteki dosyaların yargı mercilerine intikal ettirilmeden doğrudan Meclise ve dolayısıyla Karma Komisyona gönderilmiş olmasının hukuka aykırılık mahiyetinde olduğu, tefrik edilerek işlem yapılmasının düşünülmesi gerektiği, trafik cezası gibi basit kabahatler olarak adlandırılan dosyaların bile fezleke konusu yapıldığı ve bu nedenle dosya sayısının arttığı,

- Terörle Mücadele Kanunu'nda yer alan suçlar kapsamındaki dosyaların dokunulmazlığa takılmadan doğrudan yargı mercilerinin karar verebileceği ve her türlü tasarrufu kullanabileceği bir sistemin hayata geçirilmesi gerektiği,

- Başbakan ve bakanların Teklif'in kapsamına alınmamış olmasının bir aykırılık olarak değerlendirildiği, Teklif'in geçici bir çözüm getirdiği, sorunu çözemeyeceği gibi daha büyük sorunların yaşanmasına da sebebiyet vereceği ve Türkiye'nin bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde mahkûm olacağı,

şeklindeki görüş, eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir.

Teklif'in geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet adına söz alan Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ tarafından Komisyon üyelerine cevaben;

- Komisyonların herhangi bir konunun enine boyuna tartışıldığı, olgunlaştırıldığı, eksikliklerinin tamamlandığı, yanlışlıklarının giderildiği, uzman çalışması yapılan müzakereler sırasında sadece görüşlerin yarıştığı, fikirlerin ileri sürüldüğü ve bu düşüncelerin tartışmasının yaşandığı yerler olduğu, bunun dışında konuyla ilgisi olmayan tartışma ve davranışların Komisyona ve Meclise yakışmadığı, Komisyonun siyasi propaganda amacıyla kullanılmayacağı,

- Görüşülen Teklif nedeniyle bazı soruşturmaların açılıp, dosyaların çoğaltılıp doğrudan Adalet Bakanlığına, Meclise gönderilmesi şeklinde bir çalışma yapıldığı, bir talimat verildiği yönündeki görüşlerin gerçeğe dayanmayan yaklaşımlar olduğu ve Bakanlık olarak kimseye böyle bir talimat verilmediği, kimsenin dosyaları çoğaltma gibi bir gayreti ve çabasının kesinlikle söz konusu olmadığı,

- Hükümet olarak yargının Anayasa'nın öngördüğü çizgi içerisinde vazifesini yapması için adalet politikaları oluşturduklarını, gerekli adımları her zaman samimiyetle atma gayreti içerisinde oldukları, geçmiş dönemde yapılan Anayasa referandumu çerçevesinde yapılan değişikliklerin bu açıdan son derece önemli değişiklikleri ortaya koyduğu, Adalet Bakanlığı bünyesinde olan Teftiş Kurulunun, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlandığı, bu düzenlemeden sonra Adalet Bakanının Teftiş Kuruluna doğrudan bir talimat verme yetkisinin söz konusu olmadığı,

- Yasama, yürütme ve yargının birbirinden ayrı olduğu, yargının bağımsız olduğu ve ne yasamanın ne de yürütmenin emrinde bulunduğu, ancak yargının yasama organının çıkardığı kanunlar çerçevesinde vazifesini ifayla mükellef olduğu, bunun dışında başkalarının yaptığı değerlendirmelerin bağlamından kopararak farklı sonuçlar ortaya çıkarıldığı,

- Teklif'in Anayasa'yla ilişkisine bakıldığında Anayasa'ya geçici bir madde eklenmesinin öngörüldüğü, Anayasa maddeleri ile Anayasa'ya sonradan eklenen maddeler veya Anayasa maddelerinde değişiklik yapan hükümler veya geçici maddelerin hepsinin, Meclisin kabulü hâlinde Anayasa hükmü olacağı, bunların eşit hükümler hâlini alacağı, dolayısıyla, bunların birbirine aykırılığı iddiasının söz konusu kabul edilemeyeceği, Anayasa'nın bir maddesinin Anayasa'ya aykırılığını iddia etme hususunun Anayasa'nın ruhuyla da lafzıyla da bağdaşmayacağı,

- Anayasa'nın 148'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'nın sadece şekil bakımından denetleneceği, şekil bakımından Anayasa denetiminin ise sadece teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususlarıyla sınırlı olacağı, dolayısıyla konunun Anayasa Mahkemesine herhangi bir siyasi parti tarafından kurumsal olarak götürülemediği, ancak 110 milletvekilinin imzasıyla gidilebildiği, bu şartın sağlanması hâlinde konunun Anayasa Mahkemesine taşındığı, Anayasa Mahkemesinin de önüne gelen bir Anayasa değişikliğini sadece şekil bakımından denetleyebileceği, bu hükmün bile, Anayasa hükümlerinin birbirine göre bir hiyerarşi içermediğini göstermesi bakımından son derece önemli bir husus olduğu,

- Haklarında soruşturma fezlekesi bulunan milletvekillerinin suçluluğuna veya suçsuzluğuna dair, Anayasa Komisyonunun veya Genel Kurulun bir değerlendirme yapamayacağı, burada yapılan değerlendirmenin sadece Anayasa'nın 83'üncü maddesindeki sınırlamanın Mecliste ve diğer ilgili yerlerde bulunan fezlekelerle ilgili bir defaya mahsus kaldırılmasına ilişkin olduğu, Anayasa'nın Parlamenteoya her türlü düzenlemeyi yapma yetkisi verdiği,

- Savunma haklarının kısıtlanması yahut Anayasa Mahkemesine iptal isteminde bulunma hakkının ortadan kaldırılması eleştirilerinin yersiz olduğu, Komisyon veya Genel Kurulun fezlekesi bulunan milletvekillerinin suçluluğuna veya suçsuzluğuna dair bir kanaat oluşturma gayreti içerisinde olamayacağı, böyle bir çalışma da yapılmadığı, ne dosyanın ne de delillerin incelendiği, yapılan tek şeyin yargılamanın önündeki anayasal engeli kaldırmaktan ibaret olduğu,

- Milletvekilleri hakkında suçlu veya suçsuz değerlendirmesi yapılsa ve böyle bir değerlendirme yapılırken milletvekillerine savunma hakkı verilmemiş, Anayasa'nın 85'inci maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesinde iptal isteminde bulunma hakkı tanınmamış olsa, o zaman “Böyle bir şey var, siz hem suçlu ilan ediyorsunuz hem de buna ilişkin, bu hakkı koruyan ve savunma hakkını güçlendiren adil yargılanma hakkının parçası olan bu imkânları ortadan kaldırıyorsunuz” şeklinde bir eleştiri getirilebileceği, ancak burada böyle bir durumun söz konusu olmadığı,

- Bu madde kabul edildikten sonra soruşturma makamlarının ilgili milletvekilinin ifadesine başvuracağı, ilgilinin kendisini orada savunabileceği, bu hakkın var olduğu, ilgili merciin takipsizlik kararı vermesi hâlinde dosyanın kapanacağı, dava açılırsa mahkeme önünde savunma hakları ve aynı şekilde itiraz ve temyiz yoluyla ayrı mercilere de verilen kararları denetletirme haklarının olduğu,

- Geçmişe dönük olarak milletvekillerinden, şu anda dosyaları olanların bu işin kapsamında, dosyası olmayanlar kapsam dışında şeklinde bir durumun söz konusu olduğu, eşitlik ilkesine, hukuk devleti ilkesine aykırılık bulunmadığı, dosyası olan herkesin düzenleme kapsamında olduğu, dosyası olmayan milletvekillerinin kapsam dışında olduğu, onlar açısından herhangi bir ayırımı yapılmadığı, ayrı bir kategorinin öngörülmesi hâlinde eşitlik ilkesi ve hukuk devleti bakımından Anayasa hükmü de olsa değişikliğin tartışılabilir olacağı, ancak şu anda eşitlik ve genellik ilkesine aykırı herhangi bir durum olmadığı, Teklif'in, Anayasa'ya aykırı bir yönünün olmadığı,

ifade edilmiştir.

Teklif'in görüşmelerinin başında milletvekilleri tarafından verilen Anayasa'ya aykırılık önergesinin gerekçesinde, Teklif'in, yasama bağımsızlıklarının kişilerin görevleri nedeniyle kamu yararı ve parlamentoların bağımsızlığı ilkeleri göz önünde bulundurularak tanınan imkânlar olmasına rağmen Anayasa'nın 83'üncü maddesini askıya aldığı, TBMM Genel Kurulu, Karma Komisyon, Hazırlık Komisyonu ve Anayasa Mahkemesine itiraz sürecinin saf dışı bırakıldığı, bunun hem İchtüzük ihlali olduğu, hem de Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği, geçici madde uygulamasının Anayasa hukukunun bir kara lekesi olduğu, Anayasa'nın bir maddesinin bir diğer maddesinde yapılan değişiklikle yürürlükten kaldırılamayacağı, genel gerekçesinde yer alan bir paragrafın kişi ve parti ismi vermeden bir siyasi partiye mensup milletvekillerini hedef aldığı, bu itibarla ayrımcı bir nitelik taşıdığı, Anayasa değişikliğinin soyut ve genel nitelikte olmadığı, siyasi amaçlarla hazırlandığı izlenimi verdiği, Parlamentonun işlerliğinin ortadan kaldırıldığı, halkın iradesiyle üçüncü muhalefet partisi konumundaki bir siyasi partinin adeta parlamentodan ihraç edildiği, ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ve savunma hakkının zaman kaybı olacağı gerekçesiyle hiçe sayıldığı, Anayasa'nın genellik ve bilhassa eşitlik ilkesine aykırı düzenlemeler getirdiğinin çok açık olduğu ifade edilmiştir. Sonuç olarak, yukarıda ifade edilen gerekçelerle Teklif'in bir bütün olarak Anayasa'ya aykırı olduğuna ve TBMM İchtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca maddelerin müzakeresine geçilmeden reddedilmesi gerektiğine ilişkin önerge işleme alınmış, yapılan görüşmeler neticesinde, Anayasa değişikliklerinin ancak şekil açısından Anayasa'ya aykırılığının söz konusu olabileceği, dolayısıyla Teklif'in Anayasa'ya aykırı olmadığını ifade edilerek Anayasa'ya aykırılık önergesi oy çokluğuyla reddedilmiştir.

Teklif'in geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in maddeleri üzerinde yapılan müzakerelerde söz alan milletvekilleri tarafından;

- Milletvekilleriyle ilgili yapılan düzenlemeye bakanların ve başbakanların da işledikleri fiiller nedeniyle dâhil edilmesi gerektiği, milletvekillerinin ayırım yapılmaksızın topyekûn bir işleme tabi tutulduğu, Anayasa'nın 100'üncü maddesinde de bir değişikliğin yapılması gerektiği, bakanların bunun dışında tutulmaması gerektiği, milletvekillerinin bir daha milletvekili olmadıklarında haklarında düzenlenen fezlekelerin otomatik olarak işleme alındığı ve yargılandıkları,

- Bakanlar için farklı ve daha güçlü bir anayasal koruma olduğu, bakanların, bakanlık görevleri sona erse ve milletvekili olmasalar dahi yargılanabilmeleri ve haklarında soruşturmanın sürdürülebilmesinin Meclis soruşturması açılmasına bağlı olduğu, bu iki farklı hususun ciddi şekilde eşitsizliğe neden olduğu,

- Bir milletvekilinin ya da bakanın veya başbakanın suç teşkil edecek nitelikte bir fiilinin söz konusu olabileceği, ancak savcılıkların henüz fezleke düzenlememiş olduğu durumların olduğu, işlenen suç fiillerinin kapsama alınması gerektiği, yine iştirak halinde işlenmiş ve yargılamayla ortaya çıkabilecek suçların olabileceği, çelişkileri ortadan kaldırmaya dönük olarak bakanların, başbakanların da dokunulmazlığını kaldırmaya ve fezleke düzenlenip düzenlenmemesine bakılmaksızın Teklif'in yürürlük tarihine kadar olan fiilleri kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği,

- Bu geçici düzenlemeden etkilenecek milletvekillerine sadece kendileriyle ilgili işlemin iptalini isteme konusunda Anayasa Mahkemesine bireysel olarak başvurabilme hakkının tanınması gerektiği ve bu hakkın yürürlük tarihinden itibaren bir hafta içerisinde kullanılması gerektiği,

- Dokunulmazlığın milletvekilinin yasama faaliyetlerini her şeyden bağımsız ve korkusuzca yürütmesi için oluşturulmuş bir koruma mekanizmasından ibaret olduğu ve suç işleme aracı olamayacağı,

- Dokunulmazlığın sınırlarının milletin karar, niyet ve söylemlerinin yine Türk milletin yegâne karar mekanizması olan Mecliste herhangi bir baskı altında kalınmaksızın ifade edilebilmesini sağlamak olduğu,

- Dokunulmazlığın hiçbir zaman Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit noktasında bir koruma aracı olarak kullanılamayacağı,

- Dokunulmazlığın terör örgütü savunuculuğuna kalkan olarak kullanılmaması gerektiği, terör, söylem ve eylemlerinin meşrulaştırılması ya da propaganda malzemesi yapılması noktasında da olamayacağı, bu şekildeki bir dokunulmazlığın illegalitenin millet iradesiyle korunması anlamına geleceği, millet nezdinde kabul gördüğü gibi tutarsız bir duruma da işaret edeceği,

- 26'ncı Yasama Dönemi boyunca terörle mücadele kapsamında Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere terörle bağlantılı hiçbir suç çerçevesinde herhangi bir milletvekilinin dokunulmazlık zırhına sahip olmaması ve bu noktadaki fezlekelerin de dokunulmazlık zırhının dışında tutulması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Teklif'in 1'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerden sonra ve madde oylamasından önce Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mustafa ŞENTOP uygulamayla ilgili olarak uygulayıcılara yol göstermek ve maddenin yorumlamasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek açısından kısa bir açıklama yapmıştır. Buna göre;

- Anayasa değişiklik Teklifi ile Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmaz denildiği, Anayasa’nın 83’üncü maddesinin dördüncü fıkrasının varlığını sürdürdüğü, tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasının Meclisin dokunulmazlığı yeniden kaldırmasına bağlı olduğu, bu hükme ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmadığı için hükmün yerinde durduğu ve geçerli olduğu, dolayısıyla tekrar bir seçim olması hâlinde seçilenlerin, dokunulmazlığı kaldırılan dosyalar bakımından, dokunulmazlığın yeniden kazanılacağına açık olduğu,

- Uygulamayla ilgili olarak ikinci fıkrada, “...bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde...” diye başlayan kısımda yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaların gereğinin yapılması amacıyla yetkili merciiine iade usulü düzenlenerek iade işleminin usul ekonomisi gözetilerek dosyanın bulunduğu makamca, dosyanın kendisine intikal sürecinin geriye doğru işletilmesi suretiyle yapılacağı, Karma Komisyondan, Meclis Başkanlığından, Başbakanlıktan, Adalet Bakanlığından intikalin söz konusu olacağı, burada anlaşılması gerekenin on beş gün içerisinde bütün bu intikallerin tamamlanması ve Adalet Bakanlığından da ilgili mercilere intikalin sağlanması olduğu, yoksa Karma Komisyondan Meclis Başkanlığına on beş gün, Meclis Başkanlığından Başbakanlığa on beş gün, Başbakanlıktan Adalet Bakanlığına on beş gün gibi bir sürenin her bir aşamasında on beş gün olarak değerlendirilmesinin yanlış olacağı, yazışma kuralları çerçevesinde dosyaların ilgili yerlerine bir an önce ulaşması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuz, kabul ettiği metni aşağıdaki değişiklikleri yapmak suretiyle kabul etmiştir. Anayasa Değişikliği Kanun Teklifi’nin;

- 1’inci maddesinin birinci fıkrasının, anlamı netleştirmek ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek için, Teklif’in TBMM Genel Kurulunda kabul edileceği tarih esas alınmış, Teklif’in halkoylamasına sunulması hâlinde kabul tarihi ile yürürlüğe girmesi arasında oluşabilecek uzun bir zaman aralığından kaynaklanabilecek sakıncaları gidermek amacıyla, 2/1028 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesine bağlı geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasında geçen “yürürlüğe girdiği” ibaresinin “Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği” şeklinde değiştirilmesi konulu önerge doğrultusunda değiştirilmek suretiyle,

- 2’nci maddesi aynen

kabul edilmiştir.

Anayasa Değişikliği Kanun Teklifi, son oylamasında hazır bulunan üyelerin oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teklifin tamamı kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

Anayasa Komisyonu gündemindeki iş yoğunluğu nedeniyle herhangi bir aksaklığa sebebiyet vermemek için, İctüzüğü’nün 45’inci maddesi uyarınca, Teklif’in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Murat ALPARSLAN, Bursa Milletvekili Zekeriya BİRKAN ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin AKBAŞOĞLU özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan <i>Mustafa Şentop</i> İstanbul Kâtip <i>Muhammet Emin Akbaşoğlu</i> Çankırı (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Murat Alparslan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Zekeriya Birkan</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü) Üye <i>Markar Eseyan</i> İstanbul Üye <i>Murat Emir</i> Ankara (İçtüzük 42/son uyarınca rapora ekleme yapacağım) Üye <i>Nurhayat Altıca Kayışoğlu</i> Bursa (Son oylamada bulunamadı, ek görüşü vardır) Üye <i>Meral Danış Beştaş</i> Adana (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi eklidir)	Başkanvekili <i>Reşat Petek</i> Burdur Üye <i>İbrahim Halil Fırat</i> Adıyaman Üye <i>Mustafa Köse</i> Antalya Üye <i>Adem Yeşildal</i> Hatay Üye <i>Kemalettin Yılmaztekin</i> Şanlıurfa Üye <i>Uğur Bayraktutan</i> Artvin (İçtüzük 42/son uyarınca rapora ekleme yapacağım) Üye <i>Muharrem Erkek</i> Çanakkale (İçtüzük 42/son uyarınca rapora ekleme yapacağım) Üye <i>Erol Dora</i> Mardin (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi eklidir) Üye <i>Mehmet Parsak</i> Afyonkarahisar (Ek görüşü vardır)	Sözcü <i>Abdurrahman Öz</i> Aydın Üye <i>Cengiz Aydoğdu</i> Aksaray Üye <i>İsmail Aydın</i> Bursa Üye <i>Haydar Ali Yıldız</i> İstanbul Üye <i>Yusuf Başer</i> Yozgat Üye <i>Bülent Tezcan</i> Aydın (İçtüzük 42/son uyarınca rapora ekleme yapacağım) Üye <i>Akın Üstündağ</i> Muğla (İçtüzük 42/son maddesi gereğince rapora ekleme yapacağım) Üye <i>Mithat Sancar</i> Mardin (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi eklidir) Üye <i>Oktay Öztürk</i> Mersin (Son toplantıya katılmadı, ek görüşü vardır)
--	---	---

EK GÖRÜŞ

TBMM İÇTÜZÜĞÜNÜN 42/SON HÜKMÜ UYARINCA KOMİSYON RAPORUNA EK GÖRÜŞLERİMİZİN SUNULMASIDIR.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83.maddesi milletvekili dokunulmazlığını düzenlemektedir. Bu maddede aslında iki ayrı durum dokunulmazlık adı altında ele alınmıştır. Bunlardan biri yasama sorumsuzluğu denen mutlak dokunulmazlık hali, diğeri de milletvekilliği süresince milletvekiline yargılanma ve soruşturulma muafiyeti tanıyan dokunulmazlık halidir.

83 üncü maddenin birinci fıkrası milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamayacağını düzenlemektedir. Milletvekilleri bu oy, söz ve davranışları nedeniyle yaşam boyu koruma altına alınmıştır. Milletvekillikleri sona erdikten sonra dahi bu nedenle haklarında soruşturma veya kovuşturma yapılamaz. Doktrinde buna mutlak dokunulmazlık veya yasama sorumsuzluğu denmektedir.

83 üncü maddenin ikinci fıkrası ise milletvekillerine geçici koruma sağlayan bir güvence hükmüdür ki tartışılan ve gerçek anlamda dokunulmazlık ile ifade edilen durum budur. Dokunulmazlık milletvekiline yaşam boyu güvence sağlamaz, sadece milletvekilliği devam ettiği ve TBMM tarafından aksine (dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin) bir karar alınmadığı sürece koruma sağlar. İkinci fıkra hükmüne göre seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanmış olmak kaydıyla Anayasanın 14.maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Dokunulmazlık bu çerçevede bir anlamda soruşturma ve kovuşturmanın ertelenmesi sonucu doğuran bir kurumdur.

Yakın siyasi tarihimizde dokunulmazlıklar sürekli tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmalar zaman zaman terör suçları, çoğunlukla da yolsuzluk suçları kapsamında gündeme gelmiştir. Özellikle 2000’li yılların başından itibaren yolsuzluk iddiaları ayyuka çıkmış ve dokunulmazlıkların yolsuzluklar için koruma kalkanı olarak kullanıldığı algısı güçlenmiştir. 2002 seçimlerine giderken yolsuzluk ve dokunulmazlıklar kampanyaların önemli bir yerini işgal etmiştir. Dönemin Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal ile Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir canlı yayında dokunulmazlıkların kaldırılacağı konusunda kamuoyu önünde söz vermişlerdir. Ancak seçim bittikten sonra tek başına iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi dokunulmazlık dosyalarını TBMM gündemine almaktan sürekli kaçınmıştır. Özellikle bu konuda iki gerekçeye dayanmışlardır: “1) Yargıya güvenmiyoruz, 2) Milletvekilleri dışındaki kamu görevlilerinin dokunulmazlıkları (örneğin 4483 sayılı yasa kapsamında kamu görevlilerinin yargılama izni müessesesi) devam ederken milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olmaz.”

Bununla birlikte 14 yıldır tek başına iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi kamu görevlilerinin özel soruşturma-kovuşturma usullerini de kapsayacak şekilde dokunulmazlıkları bir bütün halinde ele alıp düzenleme yapmaktan da ısrarla kaçınmıştır.

AKP soruna sürekli konjonktürel yaklaşmıştır. Konjonktürel olarak terör üzerinden dokunulmazlıkların tartışılmasında siyasal yarar gördüğü zaman gündeme getirmiş, daha sonra gündemden çekmiş, tekrar getirmiş, bu çerçevede konuyu bir şantaj aracı olarak kullanmış, ancak hiçbir zaman köklü çözüm yoluna gitmemiştir. Nitekim 2012 yılı sonbaharında da dönemin Başbakanı Sayın Erdoğan BDP milletvekilleri çerçevesinde konuyu gündeme getirdikten sonra 2013 yılı baharında gündemden çıkarıp uykuya yatırmıştır. Şimdi sorun tekrar terör ekseninde HDP milletvekillerinin dokunulmazlıkları çerçevesinde gündeme gelmiş, ardından Anayasaya geçici madde ekleyerek mevcut felekeleri kapsayacak şekilde bir kereye mahsus düzenleme yapılması önerilmiştir.

Cumhuriyet Halk partisi olarak başından itibaren dokunulmazlıklara kurumsal bir düzenlemeyle köklü bir çözüm getirilmesi görüşündeyiz. Yasama sorumsuzluğu ve dokunulmazlığı Anayasanın 83.maddesinde köklü değişiklik yaparak çözmek en doğru yoldur. Sorumsuzluk ve dokunulmazlık milletvekilinin siyaset yapma hakkının güvencesidir. Şu veya bu şekilde suç işleminin güvencesi, yolsuzluk, teröre yardım veya sair bir suç işleme imtiyazı değildir.

Başka bir deyişle milletvekili siyasal faaliyetini özgürce sürdürebilmelidir. Düşüncelerini açıklamakta, savunmakta, anlatmakta tamamen özgür olmalı, soruşturma tehdidi altında olmamalıdır. Milletvekili konuşma ve çalışmalarını sadece Meclis çatısı altında yapmaz. Panel, konferans, toplantı, medya önündeki açıklamalar gibi Meclis dışında birçok zeminde de düşüncelerini açıklar. Mevcut düzenleme bunu sadece Meclis içinde söylenmiş sözün tekrarı olması halinde korumaktadır. Oysa önceden Meclis içinde söylenmiş olmasa dahi bu sözlerin korunması gerekir. Bununla birlikte terör, yolsuzluk gibi suçlarda dokunulmazlığın yargılamayı engellememesi gerekir. Bu fiiller milletvekilinin siyasi faaliyet alanı dışındadır ve kamu vicdanını yaralayan suçlardır. Dolayısıyla bu tür suçlarda tutuklama önlemi hariç yargılanmasının Meclis iznine tabi tutulmaması gerekir.

Doğru olan, yasama sorumsuzluğu ve milletvekili dokunulmazlığının yukarıdaki esaslar çerçevesinde, geçici maddeyle değil Anayasanın 83.maddesinde kalıcı düzenleme yapılarak sorunun çözümüdür. Nitekim 83.maddeye ilişkin bu esaslara uygun değişiklik önerimiz hazırlanıp hem Adalet ve Kalkınma Partisi ve hem de kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu öneri şu şekildedir:

“Yasama sorumsuzluğu ve yasama dokunulmazlığı

Madde 83. – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, milletvekilliği görevi veya siyasi faaliyetleri çerçevesinde Meclis içinde ve dışında yaptığı çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerden hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar. Meclis çalışmalarındaki sözleri ile ileri sürdükleri düşüncelerin Meclis dışında açıklanmasının, aynı birleşimdeki

Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe yasaklanması halinde sorumsuzluk hükmü uygulanmaz.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Bir milletvekili hakkında seçimden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, milletvekilliğinin sona ermesine bırakılır. Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığı kaldırmasına bağlıdır. Dokunulmazlık süresince dava ve ceza zamanaşımı işlemez.

Şu kadar ki, üst sınırı on yıldan fazla hapis, müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda suçüstü hali ile terör, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, kaçakçılık, ihaleye ve edimin ifasına fesat karıştırma suçlarından dolayı bir milletvekilinin sorguya çekilmesi ve yargılanması için Meclisin kararı aranmaz. Bu hallerde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır. Ancak bu hallerde de suç işlediği ileri sürülen milletvekili, üst sınırı on yıldan fazla hapis, müebbet hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda suçüstü hali veya Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz ve tutuklanamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

Milletvekilleri hakkındaki ceza davaları Yargıtay da görülür. Bu davalarla ilgili hazırlık soruşturmasının yürütülmesi, kamu davasının açılması, hükmün temyizi ve diğer yargılama esasları kanunla düzenlenir.”

Komisyon gündemindeki teklif geçici madde ekleme teklifi olduğundan, görüşmeler sırasında bu önerimizin değişiklik teklifi şeklinde yazılı olarak komisyona sunulması mümkün olamamıştır. Ancak bu görüşümüz ısrarla ifade edilmiştir.

Grup üyesi olduğumuz Cumhuriyet Halk Partisi Parti Programının dokunulmazlıklara ilişkin bölümü aynen şöyledir:

“Milletvekili Dokunulmazlığının erdemli ve temiz siyasetin önüne engel oluşturmalarına son verilecektir.

Anayasa’da gerekli değişiklik yapılarak, Milletvekili Dokunulmazlığının sadece kürsü dokunulmazlığı ile sınırlandırılması, diğer faaliyetler ile adi suçlara karşı koruyucu işlevinin kaldırılması öncelikli hedefimiz olacaktır.

Dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen milletvekillerinin mevcut dosyalarının bekletilmeden, dönem sonuna ertelenmeden sonuçlandırılması sağlanacaktır.” (Program Sayfa 72)

Buradan da anlaşılacağı üzere bizim soruna bakışımız iki aşamalıdır:

- 1) Anayasa’da kalıcı ve köklü düzenleme ile sorunu çözmek,
- 2) Bu düzenleme yapıncaya kadar da Meclisteki mevcut dokunulmazlık dosyalarını bekletmeden sonuçlandırmak.

Adalet ve Kalkınma Partisi ise dönemin konjonktürel özellikleri ve umduğu siyasal çıkar ekseninde sorunu ele alıp gündeme getirme veya gündemden çekme yolunu seçmektedir. Bugün sorunun gündeme gelişi de aynı çerçevede olmuş ve artan terör olaylarının yarattığı haklı öfke ortamından yararlanarak dokunulmazlıklar bir siyasal propaganda aracına dönüştürülmek istenmiştir. Bu noktada Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu kendi tabiri ile “hodri meydan” diyerek geçici madde düzenlemesiyle Meclisteki bütün fezlekelerin normal usul dışında bir kerede dokunulmazlığının kaldırılmasını önermiştir. Buna karşı üç seçeneqli bir cevap verdik.

- 1) Anayasanın 83.maddesinde kalıcı bir düzenleme ile sorunu kökten çözmek,
- 2) Kabul edilmez ise, Anayasanın 83 ve İchtüzüğün 131 vd. maddeleri uyarınca normal prosedür işletilerek bütün dokunulmazlık dosyalarının gündeme alınması,
- 3) Geçici madde düzenlemesinde ısrar ediliyorsa başbakan ve bakanları da kapsayacak şekilde Anayasanın 100.maddesini de kapsama alan ve soruşturmasına henüz başlanmamış fiilleri de içerecek şekilde bir düzenleme yapmak.

Önerilerimiz kabul edilmedi. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup 316 milletvekilinin imzasıyla görüşülen teklif verildi.

Komisyonu sunulan ve bizim de kabulü yönünde oy verdiğimiz teklif birçok yönden sorun taşımaktadır. Öncelikle Anayasanın kalıcı bir maddesi geçici maddeyle askıya alınmaktadır. Bir anayasa değışikliği sırasında değışikliğin yürürlüğe girmesi çerçevesinde geçici maddeyle askıya alınması mümkün olabilir. Ancak böyle bir yürürlük hali dışında esas maddenin geçici olarak askıya alınması anayasal güvenceyi ihlal eder. Ayrıca geçici madde düzenlemesi ile 83.maddede kalıcı düzenleme yapmak aynı usule tabidir. Aynı görüşme usulü, aynı nisap, aynı zaman, aynı emek, aynı çaba harcanacaktır. O halde sorunu kalıcı olarak çözmek varken geçici çözüm niye?

Öte yandan milletvekillerinin İchtüzük 131 vd. maddelerinde düzenlenen savunma haklarını ortadan kaldıran, karma komisyonunun inceleme yaparak süzgeçten geçirme yolunu kapayan, belki yasama sorumsuzluğu kapsamında kalacak fezlekelerin önceden tespit edilip ayrılması imkanını ortadan kaldıran bir yöntemin sorunlu bir yöntem olduğu açıktır.

Diğer taraftan düzenleme ile milletvekillerinin dokunulmazlıkları hiçbir incelemeye tabi tutulmadan toptancı bir anlayışla kaldırılırken, başbakan ve bakanların dokunulmazlıkları devam etmektedir. Milletvekili dokunulmazlığı milletvekilliği sıfatı sona erince kendiliğinden ortadan kalkarken, bakan ve başbakanlara Anayasanın 100 üncü maddesi ile getirilen

dokunulmazlık bakanlık ve milletvekilliği sıfatı sona erdikten sonra dahi devam etmektedir. Geçici bir koruma sağlayan milletvekili dokunulmazlığı toptan kaldırılırken, milletvekillerine göre daha korunaklı olan bakan ve başbakan dokunulmazlıklarının aynen muhafaza edilmesi hem vicdana hem de eşitlik ilkesine aykırıdır. Nitekim 24.Dönemde 17/25 Aralık Yolsuzluk soruşturmaları çerçevesinde hakkında yolsuzluk iddiaları olan 4 bakan şu anda milletvekili olmadıkları halde Anayasanın 100.maddesi çerçevesinde dokunulmazlıkları ve korunmaları devam ederken, şu anda milletvekili olmayan bazı 24.dönem milletvekilleri o soruşturmalara ilişkin açıklamaları nedeniyle yargılanmaktadırlar.

Teklifin metninde yer almamakla birlikte gerekçesinde milletvekillerinin Anayasanın 85.maddesi çerçevesinde bireysel olarak Anayasa Mahkemesinden iptal isteminde bulunma hakkının olmadığı da ifade edilmektedir. Öncelikle şunu belirtmekte yarar görüyoruz. Bize göre gerçekçe metnin esası olmadığından Anayasanın 85.maddesindeki iptal isteme hakkı devam etmektedir. Doğru olan da budur. Anayasanın 85.maddesi “dokunulmazlıkların 83.maddeye göre kaldırılması halinde” demiyor, “dokunulmazlıkların kaldırılması halinde...” diyor. Yani 85.madde, dokunulmazlık hangi şekilde kaldırılırsa kaldırılsın milletvekiline Anayasa Mahkemesine iptal isteminde bulunma hakkı tanımıştır. Dokunulmazlıkların geçici madde ile kaldırılması halinde de bu hak kullanılabilir.

Bir başka sorun teklifin sadece Adalet Bakanlığı, Başbakanlık, TBMM Başkanlığı ve Karama Komisyonunda bulunan fezlekeleri kapsamasıdır. Başka bir deyişle soruşturma veya kovuşturmasına başlanmış fiilleri kapsamaktadır. Yargının içinde bulunduğu durumda özellikle iktidar milletvekilleri için fezleke düzenlemekten kaçınıldığı, bakanlar ve başbakanın suçları için ise hiçbir işlem başlatılamadığı bilinen bir gerçektir. Örneğin bir süre önce Başbakan ve bakanlar hakkında “terör örgütüne yardım ve yataklık suçunu işledikleri” gerekçesiyle yapılan bir suç duyurusunda İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı hiçbir işlem yapmadan, fezleke de düzenlemeden “dosyanın işlemiden kaldırılmasına” karar vermiştir. Türkiye’nin diğer illerinde de benzer suç duyuruları yapılmış ancak savcılar bu konuda görevlerini yapma cesaretini henüz gösterememiştir. İşte bu noktada gerek psikolojik gerek fiili sınırlamalar nedeniyle birçok soruşturma sumen altında tutulmaktadır. Ayrıca soruşturmaya başlanmış olsa dahi henüz yukarıda belirtilen makamlara ulaşmamış dosyaların olabileceği de malumdur. Yine bugün ortaya çıkmamış ancak yasa yürürlüğe girdikten sonra ortaya çıkacak fiiller de olabilir. Teklifin bu haliyle saydığımız bu suçların (fiillerin) tümü için dokunulmazlık devam etmektedir. Örneğin üç milletvekilinin iştirak halinde işlediği bir fiil nedeniyle birincisi için soruşturma başlanmış ve fezleke düzenlenip Adalet Bakanlığına gelmiş, ikincisinin iştiraki yeni ortaya çıkmış ama fezlekesi henüz düzenlenmemiş (ya da bakanlığa gelmemiş), üçüncüsünün iştiraki ise henüz bilinmiyor, yasa kabul edildikten sonra ortaya çıkacak. Bu durumda birinci milletvekilini dokunulmazlığı kalkmış, diğer ikisinin ise devam ediyor olacak. İşte bütün bu sorunları ortadan kaldıracak nispeten eşitliği sağlayacak, Bakanları ve Başbakanları da kapsama alacak bir teklifi Komisyon aşamasında sunduk. Sunduğumuz teklif şuydu:

“GEÇİCİ MADDE 20 – (1) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar işlenen fiiller nedeniyle yapılacak soruşturma ve kovuşturmalarda 7.11.1982 tarih 2709 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ile Yüce Divan’ın yargı yetkisi hariç olmak üzere 100 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığı, Başbakanlık ve Adalet Bakanlığında bulunan Yasama Dokunulmazlığı Tezkereleri ve eki dosyaları gereğinin yapılması amacıyla ilgili yargı merciine iade edilir.

(3) İlgili milletvekili, başbakan veya bakanın kendisine bildirim tarihinden itibaren yedi gün içerisinde 85 inci maddeye göre iptal isteminde bulunma hakkı saklıdır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.”

Değişiklik teklifimiz komisyonun Adalet ve Kalkınma Partili üyeleri tarafından kabul edilmedi.

Görüşülen teklifin gerekçesine baktığımızda teklif sahiplerinin bu teklifi propaganda amaçlı, terörle mücadele bayraktarlığının bir parçası olarak göstermek, böyle tarihe not düşmek, böyle anlatmak, kamuoyuna da böyle yansıtmak niyetinde olduğunu görüyoruz. Gerekçede terör ortamından şikayet ediliyor ve dokunulmazlıkların bu kapsamda gündeme getirildiği ifade ediliyor. Öncelikle bu teklifin, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin terör konusundaki bozuk sicilini düzeltmeye gücü yetmeyeceğini belirtmekte yarar var. Adalet ve Kalkınma Partisi 2002 yılında iktidara geldiğinde Türkiye’de terör sıfırdı. 14 yıllık iktidar döneminin sonunda her gün çok sayıda şehit verdiğimiz bir noktaya geldik. Bu süreç içinde terör örgütü güçlendi, tahkimat yaptı, yığınak yaptı, bugünkü saldırılara hazırlandı. Çözüm süreci adı altında başlayan süreçte terör örgütünün bu hazırlıklarının tamamı hükümetin gözü önünde cereyan etti. “Aman çözüm zarar görmesin” ya da “şu seçim çatışmasız atlatılsın” endişesiyle terör örgütüne hiçbir devletin tanımayacağı tavizler verildi. 2011 yılındaki Oslo Görüşmelerinde bulunan MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş’in terör örgütü lideri Sabri Ok’a “Biliyoruz metropoller de doldurdunuz bu arada patlayıcılarla doldurdunuz... Hepsini biliyoruz” sözleri örgüte verilen tavizin çarpıcı örneğidir. Terör örgütü bu süreçte bölgede bomba ve silah depoladı, yığınak yaptı, asker alıyorum adı altında militan devşirdi, vergi daireleri kurup haraç topladı, mahkemeler kurup yargılama yaptı, kamyonlardan silah dağıttı. Her şey hükümet yetkililerinin gözü önünde yapılırken valilere “dokunmayın” diye talimat verildi. O dönemde valilere terör örgütüne dokunmamaları talimatı verdiğini bizzat dönemin başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan ifade etmiştir. EMASYA Protokolünün kaldırılmasından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri operasyon yapmak için Valilerden izin istedikleri halde Valiler operasyon ve müdahaleye izin vermedi. Tespit edilen 290 izin isteminin sadece 8’ine izin verildiği, 282 talebin ise reddedildiği biliniyor. Valiler kuşkusuz bu konuda başbakandan ve hükümetten aldıkları emirleri uyguluyorlardı. Türk Silahlı Kuvvetlerinin verilmeyen izinler için “sorumluluktan kurtulma dosyaları” tuttuğunu biliyoruz. Hatta öyle bir algı operasyonu yaratıldı ki iktidara yakın medyada terör örgütü liderinin

“gençliğinde namaz kıldığını ... dini bütün bir insan olduğunu” anlatan yazı dizileri yapıldı. Teklifte imzası olan bir milletvekili “200 ton bomba gömdüler” diye açıklama yaptı. Bunlar olurken hükümet neredeydi? Sadece seyirciydi. Gördüğü halde buna ses çıkarmadı. Ceza hukukunda buna “teröre yardım ve yataklık yapmak” denir. Bu nedenle teklifin gerekçesinin siyasi sorumluluktan kurtulma çabasıyla ve propaganda amaçlı hazırlandığını, ancak hiçbir gerekçenin bu sorumluluğu örtmeye yetmeyeceğini ifade etmemiz gerekiyor.

Türkiye’nin teröre karşı mücadelesinde herkesin dayanışma içinde olması gerektiğine hiç kuşku yoktur. Nitekim grubumuz bu konuda her türlü adıma destek vermekte ve vereceğini de beyan etmektedir. Dokunulmazlık konusu başta da ifade ettiğimiz üzere ne terör, ne yolsuzluk, ne de başka bir suçun koruma zırhı olamaz. Bu noktada bütün dokunulmazlık dosyalarının yargı önünde hesap vermesi gerektiği konusunda ilkesel tutumumuz devam etmektedir. Nitekim Komisyonunda görüşülen teklif yukarıda açıkladığımız bütün olumsuzluklara, eksikliklere ve hatalara karşın, milletvekillerinin en azından mevcut fezlekelerini yargıya taşıma ve hesap verme olanağı yaratmaktadır. Görüşmeler sırasındaki önerilerimiz dikkate alınmadı, değişiklik teklifimiz reddedildi. Bu çerçevede beklentimizi tam olarak karşılamasa dahi Parti Programımızın yukarıda belirttiğimiz, “...*Dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen milletvekillerinin mevcut dosyalarının bekletilmeden, dönem sonuna ertelenmeden sonuçlandırılması sağlanacaktır...*” ilkesi çerçevesinde teklife kabul oyu verdik.

İçtüzüğün 42 inci maddesinin son fıkrası uyarınca görüşlerimizi rapora ekliyoruz.

Bülent Tezcan

Aydın

Uğur Bayraktutan

Artvin

Muharrem Erkek

Çanakkale

Murat Emir

Ankara

Akın Üstündağ

Muğla

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Bursa

MUHALEFET ŞERHİ

2/1028 ESAS SAYILI TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİNE İLİŞKİN

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ MUHALEFET ŞERHİ

"Anayasa" adı verilen bir metnin gerçekten Anayasa olarak nitelendirilebilmesi için, devlet iktidarını sınırlandırması ve hakları güvence altına alması gereklidir. Bu niteliğinden dolayı, Anayasa'nın hak alanının muhafazasını ve geliştirilmesini sağlayan değişikliklere açıkken, korunan hakları daraltan, ortadan kaldıran veya askıya alan hükümlere kapalı olduğu ve bunların geçerli bir değişiklik olarak ele alınamayacağı John Rawls tarafından ileri sürülmüştür. Bu görüş, doktrinde ciddi bir karşılık bulmuş, anayasa değişikliklerinin kontrolünün, anayasanın sağladığı güvencelerin zayıflatılmasının önüne geçmek ve parlamento çoğunluğunun, azınlık aleyhinde otoriterleşmesini engellemek için şart olduğu da aynı şekilde ileri sürülmüştür.

1982 Anayasası döneminde kalıcı bir anayasa değişikliği niteliğinde olmayan geçici maddeler rejimiyle, Kenan Evren'in cumhurbaşkanı ilan edilmesi ve askeri vesayetin kurumsallaşması gibi kurulu iktidarın tesisi bakımından esaslı ve 'istisnai' düzenlemeler yapılmış; seçimlerin sıhhati için seçim kanunlarında yapılan değişikliklerin bir yıl içinde gerçekleşen seçimlere uygulanamayacağı hükmünün askıya alınması gibi anayasa tarafından sunulan güvenceler 'bir defaya mahsus' delinmiştir. Geçici maddelerle 'anayasallaşan' 19 hükmün tamamı bu mahiyettedir. Şimdi Anayasa'ya eklenmesi önerilen 20'nci geçici madde de bu anlayışı devam ettirmektedir. Anayasa'nın 83'üncü maddesini askıya alan bu düzenlemeyle, 'siyasi linç' olasılığına karşı bir güvence olan yasama dokunulmazlıkları, 'bir defaya mahsus' olmak üzere ortadan kaldırılmaktadır. Böylece milletvekillerinin keyfi şekilde tevkif edilmelerinin önüne geçmek, halkların iradesini tam olarak Meclis kürsüsüne yansıtarak parlamenter işleyişi ve milletvekillerinin ifade özgürlüğünü güvence altına almak gibi amaçlarla tesis edilen hüküm yokmuşçasına, hakkında fezleke olan vekiller yargıya havale edilmektedir. Yasama dokunulmazlığının siyasi saiklerle kaldırılmasını Anayasa'ya aykırı bularak iptal eden Anayasa Mahkemesi içtihadı da bu yolla delinmektedir. Sonuç olarak, Kanuni Esasi'den bugüne tanınmış bir hak, kalıcı bir ilke olmaksızın askıya alınmakta, muhalefet vekilleri bu şekilde Meclis'ten uzaklaştırılma tehdidiyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

İçtüzük'ün 131 ve devamı maddelerinde detaylı biçimde belirlenmiş olan dokunulmazlıkları kaldırma usulü ve bu usulle getirilen savunma hakkı, yine bu değişikliklerle ortadan kaldırılmaktadır. Fezlekesi görüşülen vekilin Hazırlık Komisyonu, Karma Komisyon ve

Genel Kurulda kendisini savunma hakkı bu değişiklikle gasp edilmektedir. Böylece fiil işlendiği tarihte mevcut olan bir güvence, geçmişteki fiillerle ilgili olarak ortadan kaldırılırken, değişiklik bir defaya mahsus olduğundan, yasalastıktan sonraki fiiller veya soruşturmasına henüz başlanmamış olanlar için geçerliliğini koruyacaktır. Bu bir hukuk garabetidir.

Teklifin Genel Kurul'da kabul edilmesi halinde, kabul edildikten sonraki gün Bakanlıklara veya Meclis'e taşınmış olan fezlekeler hakkında ise olağan süreç işletilecektir. Böylece aynı fiili yapan iki vekilin biri, keyfi bir zamansızlık nedeniyle tevkif edilebilecekken, bir diğerinin yargılanmasına milletvekilliği sona erdikten sonra devam edilebilecek, bu süreçte herhangi bir koruma tedbirine de hükmedilemeyecektir. Ağır bir belirsizlik, keyfilik ve eşitsizliği beraberinde getiren bu durum, hukuk güvenliğini ortadan kaldırmaktadır. Bir başka eşitsizlik, Başbakan ve Bakanlar Kurulu'nun bu düzenleme dışında bırakılmasıyla da yaratılmaktadır.

Anayasa'nın bir maddesinin geçici olarak askıya alınması, yerine uygulanacak olan maddeyle hak alanının daraltılması, Anayasa yapım tekniğiyle bağdaşmadığı gibi, Anayasa'nın ikinci maddesiyle güvence altına alınmış hukuk devletin de açık ihlalidir. Kendi gücünü hukuk çerçevesinde tutarak sınırlamayı taahhüt eden iktidar, bu yolla karşısında duran en önemli muhalefet olan HDP'yi Meclis dışına iterek ve Meclis aritmetiğini yeniden şekillendirecek bir imkan yaratarak hukuk devleti ilkesini hiçe saymaktadır.

Yasama muafiyetleri imtiyaz değildir. Halkın iradesinin meclise tam ve özgür olarak yansımaları sağlamak, parlamenterlik görevinin her türlü baskı ve kaygıdan uzak, güvenceli bir biçimde yapılmasına mümkün kılmak için getirilmiş güvencelerdir. Sancılı bir tarihle kazanılmış deneyimlerin sonucudur. İktidarı rahatsız edebilecek görüşleri savunanların hem ifade özgürlüklerinin korunması, hem de çeşitli sebeplerle yasama faaliyetlerinden uzak tutulmalarının önüne geçilmesi için tanınan muafiyetler, parlamento fonksiyonunun sıhhati açısından önemlidir.

Yasama muafiyetleri, İngiltere'de Kralın politikalarına muhalefetin itirazları karşısında milletvekillerini çeşitli sebeplerden tevkif ederek Parlamento'dan uzaklaştırmasından doğan, parlamentonun süresiz tatil edilmesine ve Kraliyet Ordusu'nun Parlamento Ordusu'yla iç savaşa sürüklenmesine kadar varan çekişme sonucu kurumsallaşmıştır. Tarihsel olaylar, anayasal kurumların gelişimlerini doğrudan etkilemektedir. Fransa'da 1789 Devrimi'yle ortaya çıkan muafiyetler, Konvansiyon döneminde kaldırılmış, ancak pek çok meclis üyesi hapsedilince yeniden tesis edilmiştir. Demokrasi kültürünün ve hukuk devletin güçlenmesi,

yargının bağımsız ve tarafsız bir erk haline gelmesiyle muafiyetlerin kapsamı zamanla daraltılmışsa da Türkiye'de yasama dokunulmazlıklarını kaldırma tehdidi, her zaman muhalefetin ensesinde sallanan bir kılıç olmuştur.

Cumhurbaşkanı, HDP'li vekillerin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına dair sabırsızlığını pek çok vesileyle dile getirmiş, bu sabırsızlık teklifin gerekçesinde aynen yerini almış ve hukuki hiçbir karşılığı olmayan bir saat hesabı, bu siyasi tektipleştirme hamlesinin gerekçesi haline gelmiştir.

Ağır tutarsızlıklar içeren ve bir hukuk metni olmaktan uzak olan gerekçeyle de bir Anayasa maddesi 'kaldırılmıştır'. Yasama dokunulmazlığı kaldırıldığında başvurulacak hukuki yolları düzenleyen 85. maddenin uygulama alanı bulamayacağını aşıkardığı, gerekçedeki bir cümleyle ifade edilmiştir. Bir Anayasa maddesi, gerekçe ile kaldırılamayacağı gibi, şeklen Anayasa değişikliği olmakla birlikte, aslen yasama dokunulmazlıklarını kaldıran bir maddeye karşı hukuki başvuru yollarının sınırlandırılması, hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı ile de bağdaşmaz. Yine gerekçenin 'terörle mücadele' planlarını öne çıkarması, genel, soyut ve kişilik dışı olması gereken bir düzenlemede bir hedef belirlemektedir. Anayasa ve İktüzük'e bu denli aykırı bir metnin usulen madde metinlerine geçilmeden reddedilmesi gerekiyken, İktüzük'ün 38. maddesine aykırı olarak görüşülmesi bir başka vahim sakatlıktır.

HDP milletvekilleri hakkında düzenlenen fezlekelerin ezici çoğunluğunu, örgüt propagandası, suçu ve suçluyu övme, kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme gibi, ifade ve toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlükleri kapsamında değerlendirilebilecek isnatlar oluşturmaktadır. Bu isnatlarla mücadele, gerekçede 'terörle mücadelenin' bir parçası olarak anılmakta, 5 milyonu aşkın kişiyi temsil eden milletvekillerinin söz ve ifadeleri kriminalize edilmektedir. Aslen parti programında yer alan, Türkiye'nin altına imza attığı uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmış özerklik talebi ve savunusu, bu isnatların başında gelmektedir.

Aslında Türkiye'nin parlamento tarihi, toplumun ve bunun yansıması olarak parlamentonun tek tipleştirilmesi girişimlerinin de tarihidir. Bu tarihi, 69'u Müslüman, 46'sı Gayrimüslim 115 üyeyle toplanmış 1877 Meclis-i Mebusanı ile başlatmak gerekir. İkinci Meşrutiyet'in ardından 1908'de açılan Meclis-i Mebusan'da 11 farklı halktan mebus yer alıyordu. Çeşitli dönemlerde sayıları değişse de, Türk, Kürt, Arap, Rum, Ermeni, Arnavut, Yahudi, Bulgar, Sırp, Ulah ve Asuri mebuslar görev yapmaktaydılar. 12 Ermeni mebustan Kirkor Zohrab ve Ohannes Vartkes Serengülyan, İsdepan Çıracıyan, 21 Nisan 1915'te Diyarbakır'daki Divan-ı Harp'te

yargılanmak üzere tutuklanmış, yolda çetelerce vurulmuşlardır. Nazaret Dağavaryan, Garabed Paşayan, 24 Nisan 1915'te aynı amaçla tutuklanarak Ayaş Hapishanesi'ne gönderilmiş, biri Siverek yakınlarında, diğeri Ankara Elmadağ yakınlarında öldürölmüşlerdir. Onnik Tertsakyan'ın 17 Nisan 1915'te tutuklandıktan sonra öldürölmüş, Hampartsum Boyacıyan ise evinden alınarak tutuklanmış ve idam edilmiştir. Ermenilerin ardından tüm gayrimüslim milletvekillerinin Meclis'ten ve aktif siyasetten dışlanmaları, toplumdan da dışlanmalarının, tehcirin ve uğradıkları büyük acıların da habercisi olmuştur.

Ayan Meclisi'nde temsil edilen Kürt Teali Cemiyeti de benzer akıbeti paylaşır. Cemiyetin başkanı Seyit Abdölkadir'in milletvekilliğinin Kürt Şerif Paşa'nın Paris Barış Konferansı esnasında Ermenilerle imzaladığı anlaşmayla ilgili basma verdiği demeçler nedeniyle düşürölmesi için girişimlerde bulunulmuş, ardından Cemiyet dağıtılmıştır. Kurtuluş Savaşı boyunca gündemde olan Kürtlere yerel özerklik bahsini hayata geçirmek için, Mustafa Kemal'in ve tüm Meclis'in destek tezahüratları altında Meclis'e Kürt milli giysileriyle giren Dersim mebusu Hasan Hayri ve arkadaşları, Kürt ve Türk halklarının birliği ve kardeşliğiyle ilgili çok alkış alan bir konuşma yaparlar. Üç sene sonra Hasan Hayri, aynı konuşma gerekçe gösterilerek 'bölücölük' suçlamasıyla idam edilir. Bu durum, Dolmabahçe mutabakatına giden süreçte müzakereleri yürüten isimlerden Sırrı Süreyya Önder hakkında tanzim edilen fezlekeyi hatırlatmaktadır. Bu süreçte de devlet kanadından görüşmeyi yürütenler yasal güvencelerden faydalanmış, ancak aracılar böyle bir teminat verilmediği gibi, tam da bu görüşmeler, suç isnatlarının kaynağı haline gelmiştir. 1924 Anayasası ile birlikte, Türk - Kürt birlikteliği söylemi bir kenara bırakılmış, Kürtlerin talepleri bastırılmıştır.

Her süreçte Kürt milletvekillerinin Meclis dışı bırakılmaları, hem devleti hukukun sınırlarını zorlayan ve kimi zaman bu sınırların dışına taşan faaliyetlere itmiş, hem de Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı yerlerde çeşitli isyanların fitilini ateşlemiştir. Takriri Sükun Kanunu, Şark Islahat Planı, Tunceli Kanunu, devletin kurulu hukuk düzeninin dışındaki faaliyetlerine biçilen, Anayasa'ya ve diğeri mevzuata aykırı kılıflardır; olağanüstü halin hukuka aykırı olarak yasalaşmasıdır. Koçgiri İsyanı, Şeyh Sait İsyanı ve Dersim İsyanı da başlatılan isyanlara örnek olarak gösterilebilir.

PKK ile mücadele ağır bir yıkımı ve hukuk çerçevesinin çok dışında faaliyet gösteren bir devlet aygıtını beraberinde getirmiştir. 1990'lı yıllarda PKK ve devlet arasındaki çatışmaların giderek şiddetlendiği bir evrede Kürt siyasal partileri kurulmuştur. Sırasıyla Halkın Emek Partisi (HEP), Özgürlük Demokrasi Partisi (ÖZDEP), Demokrasi Partisi (DEP), Demokrasi ve

Değişim Partisi (DDP), Demokratik Kitle Partisi (DKP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), Demokratik Halk Partisi (DEHAP), Demokratik Toplum Partisi (DTP) ve BDP kurulmuştur. Bu partilerden sadece DEHAP kendisini feshetmiş, geriye kalan diğer partilerin tümü “bölücü” faaliyet yürüttükleri iddiası ile kapatılmıştır.

4 Eylül 1993'te “faili meçhul cinayetler” üzerine delil tespit çalışması yürüten bir DEP delege heyetine Batman'da saldırı düzenlenmiş, DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar öldürülmüştür; Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç ve 3 kişi de yaralanmıştır. Yine, 1991 ve 1994 arasındaki çatışmalı süreçte, legal siyasetin temsilcisi olan HEP ve DEP'in 50'den fazla üyesi öldürülmüştür.

DEP milletvekilleri Orhan Doğan ve Hatip Dicle, 2 Mart 1994'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıkışta sivil polisler tarafından yaka paça gözaltına alınmış, aynı gün TBMM'de yapılan oylamada DEP milletvekilleri Orhan Doğan, Hatip Dicle, Leyla Zana, Ahmet Türk, Sırrı Sakık ve bağımsız milletvekili Mahmut Alınak'ın dokunulmazlıkları kaldırılmış ve Ankara 1 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi, Kürt milletvekilleri hakkında “derhal sorguya alma” emri vermiştir. Orhan Doğan ve Hatip Dicle'nin ardından 4 Mart 1994'te Leyla Zana ve diğer milletvekilleri gözaltına alınmış, ardından tutuklanmışlardır. 16 Haziran 1994'te Anayasa Mahkemesi, 7 Mayıs 1993'te kurulan DEP'in kapatılmasına ve 5'i cezaevinde bulunan 13 milletvekilinin tümünün dokunulmazlığının kaldırılmasına karar vermiştir. 1 Temmuz 1994'te Selim Sadak da gözaltına alınmış ve 12 Temmuz'da tutuklanmıştır. 3 Ağustos 1994'te tutuklu bulunan 6 eski milletvekiliyle başlayan DEP davası, 8 Aralık 1994'te sonuçlanmıştır. Diyarbakır milletvekilleri Hatip Dicle ve Leyla Zana ile Şırnak milletvekilleri Orhan Doğan ve Selim Sadak, Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından 15'er yıl ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır.

DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından 10 gün önce dönemin Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, “*Eşkiyayı Bekaa'da aramaya gerek yok. Maalesef bunların bir kısmı Yüce Meclis'in çatısı altındadır*” diyerek, DEP'lileri hedef göstermiş, dönemin Başbakanı Tansu Çiller de 2 Mart 1994 yılında partisinin grup toplantısında işaret vermiştir: “*Meclis'te PKK'nın barındığı bir gölge vardır, bunu Meclis'in üzerinden kaldırmakla yükümlüyüz*”. Bu saldırgan dil, bu teklif görüşülürken yeniden piyasaya sürülmüş, HDP'li milletvekilleri PKK'nın, ASALA'nın uzantısı olmakla itham edilmişlerdir. Yine dokunulmazlıkların kaldırılması, tıpkı o dönemde olduğu gibi, “temizlik” olarak adlandırılmıştır.

HADEP de benzer kaderi paylaşmış, 13 Mart 2003 tarihinde parti Anayasa Mahkemesi tarafından, "PKK'ye yardım yataklık etmek ve yasadışı eylemlerin odağı haline gelmek" iddiası ile kapatılmıştır. Parti kapatıldıktan sonra alınan karar gereği beyan ve eylemleriyle partinin kapatılmasına neden olan kurucuları dahil üyelerinden 46'sı siyasetten men edilmiştir. Kapatma kararının üzerinde 7 yıl geçtikten sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) verdiği karar ile HADEP'in kapatılmasında Türkiye'yi haksız bulmuştur.

HADEP'ten sonra DEHAP hakkında kapatma davası açılmış, bunun üzerine parti kendisini feshetmiştir. 9 Kasım 2005 tarihinde kurulan Demokratik Toplum Partisi'nin neredeyse düzenlediği her etkinlik suç sayılarak hakkında kapatma davası açılmış ve Anayasa Mahkemesi, 2009'da oybirliğiyle DTP'nin kapatılmasına karar vermiştir. 37 kişiye 5 yıl siyaset yasağı getirilirken, Genel Başkan Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un milletvekilliğinin düşürülmesi yönünde karar verilmiştir.

Kürt Sorununun çözümüne yönelik olarak 2012 yılında başlayan diyalog süreci “Dolmabahçe Mutabakatı” ile derinlikli müzakere aşamasına evrilme umudunu artırmış, ancak AKP Hükümeti'nin köylerden şehirlere sıçrayan çatışma ve abluka politikalarını piyasaya sürmesi nedeniyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın deyimiyle “buzdolabına” kaldırılmıştır.

Dolmabahçe Mutabakatı'ndan hemen sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından yapılan açıklamalara bakıldığında, sürecin adım adım planlı olarak çökertildiği, çözümü önceleyen güvenlikçi bir paradigmanın yeniden devreye sokulduğu açık bir şekilde görülecektir.

Uzlaşılacak geri çekilmenin alabildiğine hızlı ve güvenilir olması için yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu halde bu düzenlemelerin yapılmaması, AKP Hükümeti'nin geri çekilme sürecinde güvenlik amaçlı barajlar ve kalekollar yapmaya başlaması PKK içerisinde güvensizlik yarattığı halde, her şeye rağmen barışta ısrarcı olan Abdullah Öcalan'ın çağrılarıyla geri çekilme süreci kademeli olarak devam etmiştir.

30 Haziran günü savaş uçaklarınca Avaşin ve Kandil bölgeleri bombalanarak ateşkesin bitişinin ilk sinyali AKP iktidarı tarafından verilmiştir. Ardından geçici hükümetin Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, 14 Temmuz'da, bu olaya dair *“iki tane bombardıman uçağı orada ne var ne yok hepsini yok etti.”* diyerek bu bombardımanı teyit etmiş, *“ateşkes dediğimiz mesele bizimle terör örgütü arasında hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. Artık örgütü zor günler bekliyor”* ifadeleriyle çatışmaların şiddetlenerek artma eğilimine işaret etmiştir. 3 yıllık aradan sonra Kandil'in bombalanması ve hükümet sözcüsü Arınç'ın açıklamaları

hükümet açısından ateşkesin daha 30 Haziran’da geçersizleştiğini ortaya koymaktadır. KCK de bu bombalamaların ardından yaptığı açıklama ile “ateşkesin anlamsızlaştığını” ifade etmiştir.

Seçimlerin öncesinde ve hemen sonrasında devam ettirilen tüm provokasyon girişimlerine rağmen başarılı olamayan AKP Hükümeti, 20 Temmuz’da Suroç’ta yaşanan bombalı intihar saldırısını gerekçe göstererek çatışmalı süreci başlatmıştır. Suroç’ta IŞİD üyesi olduğu söylenen bir kişi tarafından gerçekleştirilen intihar saldırısında, Kobanê’nin yeniden inşası için çalışma yürüten ve Türkiye’nin dört bir yanından gelen 33 sosyalist genç yaşamını yitirmiştir. Suroç Katliamı sonrası Adıyaman’da yaşanan şüpheli asker ölümü; keza Ceylanpınar’da zamanlaması ve yapılış yöntemi itibariyle kuşku uyandıran, PKK’nin merkezi düzeyde reddettiği iki polisin öldürülmesi olayı üzerinden Erdoğan ve AKP Hükümeti, 24 Temmuz itibariyle savaş ilanında bulunmuş, KCK’ye yönelik kapsamlı operasyonların emrini vermişlerdir. Bu talimat kapsamında üç yıla yakın süredir devam eden çatışmasızlık ortamı bitirilerek Kandil yeniden bombalanmış ve Türkiye içerisinde gerek sivil gerekse çatışmadan kaynaklı ölümlerin yaşanmasına sebep olmuştur. Kandil bombalamalarında bölgede olan yerleşim yerleri zarar görmüş, Zergele köyünde 8 sivil toplu biçimde hayatını kaybetmiştir.

Bu kapsamda, sözüm ona IŞİD’e karşı başlatıldığı söylenen siyasi gözaltı operasyonları esasen partimize yönelmiş, yüzlerce HDP’li gözaltına alınmış, pek çoğu da tutuklanmıştır.

Yine, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın bizzat yönlendirmesiyle Eş Genel Başkanlarımız hakkında fezlekeler hazırlanmış, AKP eliyle partimize kapatma davası hazırlıkları başlatılmıştır. “Çözümün adresi Meclis’tir, herkes düz ovada siyaset yapmalı” denilerek çıkılan yolda, Meclis’te grubu bulunan bir partinin kapatılmasının, eş genel başkanlarına siyasi yasak getirilmesinin tartışıldığı bir noktaya gelinmiştir.

10 Ekim 2015 tarihinde, Ankara’da, KESK, DİSK, TMMOB, TTB çağrısı ile “Savaşa İnat Barış Hemen Şimdi” şiarı ile Emek, Demokrasi ve Barış mitingi düzenleme kararı alınmış, bu mitinge yapılan intihar saldırısında, barış isteyen 100 kişi hayatını kaybetmiş, 400’ün üzerinde kişi yaralanmıştır. Katliamı gerçekleştirenlerin IŞİD’li olduğu, Suroç ve Diyarbakır saldırılarını gerçekleştirenler ile ilişkili olduğu kısa sürede açığa çıkmıştır. Emniyetin istihbarat sahibi olduğu halde harekete geçmemesi, bunun yerine yaralıları biber gazı sıkması, yaralıları müdahale eden sağlık emekçilerini engellemesi hafızalarda tazeliğini korumaktadır.

Yine bu süreç, sokağa çıkma yasakları adı altında, çeşitli il merkezleri ve ilçelerin ablukaya alınmasıyla, çok sayıda sivilin hayatını kaybetmesine sahne olmuştur. Hukuki mesnetten tamamen yoksun olarak, alelade bir idari işlemle ilan edilen sokağa çıkma yasakları, başta Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan, idari tasarrufla kişi hürriyetine dokunulamayacağı ilkesine, Anayasa'nın 13 ve 15. maddelerde belirlenen temel hak ve özgürlükler alanına dair ilkelere ve bir bütün olarak mevzuata aykırıdır. Bir savaşı aratmayan boyutlara varmış olan yıkım esnasında, gerek devlet erkânı gerekse basın tarafından kullanılan dil, 1990'lardakine çok benzemektedir. O dönemde milletvekillerinin Meclis'ten ihracının ardından atılan 'temizlik' manşetleri, bugün ilçelerin ve illerin 'temizlenmesi' şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu 'temizlik' faaliyetlerine de, Meclis'teki tek etkin muhalefet olan HDP'nin dışlanması eklenmektedir. Bilinmelidir ki, HDP onurlu, kalıcı ve toplumun her kesimi tarafından benimsenen bir barışın inşası için faaliyet göstermekte, en küçük sokaktan mahallelere temsil ettiği bütün kesimlerin taleplerini Meclis'te dile getirmek için emek sarf etmektedir. Bu bakımdan, devlet tarafından 'temizlik' olarak adlandırılan her hamle, toplumu çatışmaların derinleştiği ve yaygınlaştığı bir kaosa itmektedir. Kürtlerin yoğunluklu olarak yaşadığı bölgelerde karşılık bulan tüm siyasi hareketlerin TBMM'den dışlanması, milletvekillerinin, belediye başkanlarının ve diğer siyasilerin tutuklama başta olmak üzere, hedef haline getirilerek legal siyaset alanından çekilmeye zorlanması, bu topluma yüz yıldır hiçbir fayda sağlamamıştır. TBMM, HDP'nin siyaset alanlarından yalnızca biridir. HDP'nin bu alandan dokunulmazlıkların 'bir defaya mahsus' kaldırılması yoluyla bir kez daha 'sürülmesi' de barışa hizmet etmeyecektir.

Milletvekillerinin yargılanabilir olması HDP'nin de talebidir ve kalıcı bir değişiklik önerisi olarak Komisyon'da da dillendirilmiş, kamuoyu ile de paylaşılmıştır. Ancak Meclis'te sarf edilen sözün devamlılığı, iradenin tecellisi ve demokratik bir tartışma esas olduğu için, milletvekillerinin gözaltı, tutuklama gibi sebeplerle Meclis faaliyetinden uzaklaştırılması da demokratik toplum esaslarıyla ve parlamentonun kuruluş ilkeleriyle bağdaşmayacaktır.

09.05.2016

Meral Danış Beştaş

Adana

Erol Dora

Mardin

Mithat Sancar

Mardin

EK GÖRÜŞ

ANAYASA KOMİSYONU RAPORUNA İLİŞKİN EK GÖRÜŞLERİMİZ

Öncelikle ve önemle belirtmek gerekir ki, Milliyetçi Hareket Partisi 2/1028 Esas Numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne komisyon oylamalarında “**kabul**” oyu vermiştir. Milliyetçi Hareket Partisi, Anayasada değişiklik yapılmasına kanun teklifini, son dönemde gündemde olan “dokunulmazlık” tartışmalarına geçici de olsa bir çözüm getireceği düşünerek desteklemektedir ancak Milliyetçi Hareket Partisi’nin Komisyon Üyeleri tarafından, mezkur kanun teklifinin eksik ve hatalı yönlerine dair hukuki gerekçeler komisyon toplantılarında dile getirilmiş, bu eksik ve hatalı yönlerin neden olabileceği sorunların giderilmesini teminen iki adet önerge sunulduysa da bu önergeler, hükümet ve diğer komisyon üyeleri tarafından kabul edilmemiştir.

2/1028 Esas Numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin Anayasa Komisyonu raporuna katılmakla beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 42’inci maddesine göre raporda yer almayan ek görüşlerimiz aşağıdaki gibidir:

TEKLİFİN GENELİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ

Milliyetçi Hareket Partisi, uzun yıllardır tutarlı ve istikrarlı bir yaklaşımla, Milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılmasını, özellikle terör eylemlerine katılan ve terörü destekleyen Milletvekillerinin dokunulmazlığının olmaması gerektiğini savunmuştur.

Milliyetçi Hareket Partisi “Programı”nın;

29’uncu sayfasında “Hak arama özgürlüğü ve kanun önünde eşitlik” başlığı altında şu ifadeler yer almıştır:

“Herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde adil yargılanma hakkına sahip olduğuna, hiçbir eylem ve işlem yargı denetimi dışında bırakılamayacağına inanmaktayız. Herkesin kanun önünde eşitliği ilkesi uyarınca, anayasa ve kanunlarımızdaki dokunulmazlıkların kaldırılması, herkesin hak arama özgürlüğüne sahip olması ve idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması gerektiğini savunmaktayız.”

Yine Program’ın 42’nci sayfasında “Siyaset anlayışı” başlığı altında şu ifadeler yer almıştır:

“Siyasi partilerin sadece Türk milleti tarafından ve seçim sandığı yoluyla tasfiye edilebileceğine inanan Milliyetçi

Hareket Partisi, terör ve şiddeti siyasi amaç ve araç olarak gören ve destekleyen partiler dışında siyasi partilerin kapatılmasına karşı olup parti kapatma yerine bireysel sorumluluk esasını öngörmektedir.

Milletvekili dokunulmazlığının, kamu vicdanının kabul edeceği makul esaslara bağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki yasama ve denetleme faaliyetlerinin dışında kalan hususlardaki dokunulmazlıkların kaldırılması gerektiğine inanmaktayız.”

Ayrıca Program’ın 60’ıncı sayfasında “Dokunulmazlıkların kaldırılması ve yüce divan” başlığı altında da şu ifadeler yer almıştır:

“Milletvekili dokunulmazlıklarının parlamento faaliyetleri ile sınırlandırılması sağlanacak, milletvekillerinin yapamayacakları işlerin parlamento faaliyetlerinde etkinlik sağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin saygınlığı çerçevesinde değerlendirilmesi benimsenecek, yüce divan yetkisinin ve görevinin, yargılanmanın adil, bağımsız ve ihtisas sahibi mahkeme tarafından yapılması anlayışı içinde tanzimi esas olacaktır.”

Şu hususun altını önemle çizmek isteriz ki; Milliyetçi Hareket Partisi’nin “Parti Programı”nda yer alan bu ifadeler, istikrarlı bir şekilde; “2023’e Doğru Yükselen Ülke Türkiye” isimli 2011 Seçim Beyannamesi’nde de yerini almıştır.

Akabinde 2012 yılında Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri imzasıyla AKP ve CHP gruplarına gönderilen yazı ile Milliyetçi Hareket Partisi’nin milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılmasına yönelik Anayasa değişikliği önerisi sunulmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi’nin söz konusu Anayasa değişiklik önerisi ile Anayasanın 83’üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının değiştirilmesi öngörülmüştür. Ancak söz konusu öneri, diğer siyasi parti grupları tarafından Anayasa değişikliği teklifi haline getirilmemiş ve deyim yerindeyse dosya bir kere daha rafa kaldırılmıştır.

Keza Milliyetçi Hareket Partisi’nin Programında ve 2011 Seçim Beyannamesinde yer alan dokunulmazlıkla ilgili yaklaşımı, aynı başlıklar ve aynı metin ile 7 Haziran 2015 Milletvekili Genel Seçimi Seçim Beyannamesinde ve 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimi Seçim Beyannamesinde de yerini almıştır.

Ancak bazı siyasi partilerin gerek seçim beyannamelerinde ve gerekse geçmişteki söylemlerinde bu yaklaşım ne yazık ki gözlenmemektedir.

1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimi Seçimi'nden sonra ise Milliyetçi Hareket Partisi, artarak devam eden terör eylemleri ve Halkların Demokratik Partisi'ne mensup bazı milletvekillerinin terörle bağlantılı eylemlerini de nazara alarak bu defa 03.03.2016 tarihinde yapmış olduğu başvuru ile terör suçları ile ilgili dokunulmazlık dosyalarının acilen işleme alınmasını TBMM Başkanlığı ve Karma Komisyon'dan talep etmiştir. Ancak bu talep hakkında hiçbir işlem yapılmadığı gibi, diğer siyasi partilerden bu yönde bir destek de gelmemiştir.

Devamında, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ 17.03.2016 tarihinde yapmış olduğu açıklamasında;

“Makamı ve mevki ne olursa olsun, süreç ihaneti sırasında görevini ihmal eden, devleti zaafa düşüren, terör örgütünün silahlanmasını ve militan devşirmesini gaflet içinde seyretmiş devlet veya hükümet görevlisi kimlerse adalete teslimlerinin önü ve yolu açılmalıdır. Teröre yardım ve yataklıktan dolayı milli vicdanda çoktan hüküm giyenlerin dokunulmazlıkları mutlaka ve öncelikle kaldırılmalıdır. Türkiye'nin bir bölgesi terörün zalim niyet ve hedeflerine maruz kalmışken, Meclis'te 506 (güncel olarak 562) fezlekeyle uğraşmak zaman kaybının ötesinde millete ve Türkiye Cumhuriyeti'ne tarihi bir haksızlıktır. AKP'nin TBMM'deki 316 milletvekili sayısı HDP'lilerin dokunulmazlığını kaldırmaya yetecektir. Başbakan'ın meydan okumakla vakit kaybetmek yerine, görevinin gereğini yapmakla meşgul olması akla en yakın çözümdür. Şayet Meclis Genel Kurulu'nda HDP'lilerin dokunulmazlıklarının kaldırılması yönünde milletvekili eksiği doğarsa, Milliyetçi Hareket Partisi bu açığı şüphesiz kapatacaktır.”

Şeklindeki Partimizin tutumunu yansıtan düşüncelerini kamuoyuna ilan etmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet BAHÇELİ'nin iyi niyetli ve uzlaşmacı bu çağrısı karşısında da diğer siyasi partiler sessizliklerini yine korumuşlardır.

Milliyetçi Hareket Partisi, tüm bu girişimlerinin sonuçsuz kalması sonucu pes etmemiş ve Grup Başkanvekili düzeyinde, 7 Nisan 2016 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi ve

Cumhuriyet Halk Partisi'ne ziyaretlerde bulunularak bu hususun çözüme kavuşması adına dört farklı öneri sunulmuştur.

Bu önerilerin birincisi;

“03.03.2016 tarihinde Milliyetçi Hareket Partisi'nin Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyeleri tarafından “Dokunulmazlıkların kaldırılması istemli Karma Komisyonunda bekleyen bölücü terörle ilgili dosyaların gündeme alınması ve görüşülmesi” talebiyle Karma Komisyon'a başvuru yapılmıştır. Bu başvuru ekseninde mevcut Anayasa ve İçtüzük çerçevesinde bu dokunulmazlıkların kaldırılması konusu ele alınmalıdır.” şeklinde,

Bu önerilerin ikincisi;

“Anayasa'nın 76'ncı maddesinde yer alan Anayasanın Milletvekilliğine Seçilme Yeterliliğini düzenleyen 76'ncı Maddesinde “zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçları”yla ilgili dokunulmazlık dosyalarının Karma Komisyon tarafından ele alınarak TBMM Genel Kuruluna sevk edilmesi.” şeklinde,

Bu önerilerin üçüncüsü;

“Karma Komisyon bünyesinde bekleyen terör suçları ile ilgili dosyaların tamamı 83'üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında olduğu için Karma Komisyon'un acilen toplanarak TBMM'ye sevk edilen fezlekelerde gerekli incelemeler yapılmalı; bu dosyaların yasama dokunulmazlığı istisnalarından olduğu, usule aykırı şekilde TBMM'ye sevk edildiği ve bu dosyaların dokunulmazlık kapsamında değerlendirilmeden doğrudan yargılamalarının yapılması ve sadece konu hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine bildiriminin yapılması gerektiği gerekçeleriyle tefriğine karar verilerek ilgili yargı mercilerine gönderilmesi gerekmektedir.” şeklinde,

Bu önerilerden dördüncüsü ise;

“Adalet Bakanlığı tarafından gönderilen dokunulmazlık dosyalarının Anayasa'da ve mevzuatta öngörülen hükümler

çerçevesinde Karma Komisyon tarafından bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir. Karma Komisyon bünyesinde bekleyen terör suçları ile ilgili dosyaların tamamı 83'üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında olduğu için Karma Komisyon'un acilen toplanarak; bu dosyaların yasama dokunulmazlığı istisnalarından olduğu, usule aykırı şekilde TBMM'ye sevk edildiği ve bu dosyaların dokunulmazlık kapsamında değerlendirilmeden doğrudan yargılamalarının yapılması ve sadece konu hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirimini yapılması gerektiği gerekçeleriyle tefrikine karar verilerek ilgili yargı mercilerine gönderilmesi gerekmektedir. Ayrıca Adalet Bakanlığı'nın 21.12.2011 tarih ve 100/1 sayılı Genelgesi'nin sonuç bölümünün 3 numaralı açıklamasında; "leh ve aleyhteki delillerin eksiksiz olarak toplanmasını", 5 numaralı açıklamasında ise "kamu davasının açılması için yeterli delil elde edilememesi ve kovuşturma imkânının bulunmaması hallerinde, mahallinde yasal gereğine tevessül edilmesi ve Genel Müdürlüğümüze her hangi bir bilgi veya belge gönderilmemesi" ibareleriyle gereken dikkat ve özenin gösterilmesi düzenlenmiştir. Genelgenin bu hükümleri doğrultusunda ve bu hükümlere aykırı olarak Karma Komisyon bünyesinde bekleyen ilgili diğer dokunulmazlık dosyalarının da usule ve esasa uygun şekilde işlem görmesi için tefrikine karar verilerek ilgili mercilere iade edilmesi gerekmektedir. Yine bir başka açıdan, kamu kurumları bünyesindeki idari disiplin dosyaları veya benzeri nitelikteki dosyaların yargı mercilerine intikal ettirilmeden doğrudan ve kurum tarafından TBMM'ye ve dolayısıyla Karma Komisyon'a gönderilmiş olması da bir başka hukuka aykırılıktır. Keza milletvekilleri hakkındaki trafik cezası kapsamındaki dosyaların da dokunulmazlık çerçevesinde değerlendirilerek Karma Komisyon bünyesinde bekletilmesi de başka bir hukuka aykırılıktır. Bu sebeplerle bu tür dosyaların da usule ve esasa uygun şekilde işlem görmesi için tefrikine karar verilerek ilgili mercilere iade edilmesi gerekmektedir. Bu öneri çerçevesinde Karma Komisyon toplanarak dokunulmazlık dosyalarından Anayasa ve mevzuata aykırı yukarıda ifade edilen dokunulmazlık dosyalarını ilgili mercilere iadesi sağlanmalıdır."

şeklinde dir.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin bu önerileri de diğerleri gibi görmezden gelinmiş, diğer siyasi partiler çok seçenekli ve uzlaşma zeminine müsait bu önerileri desteklemek bir yana olumlu bir açıklama dahi yapmamışlardır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin dokunulmazlık fezlekelerine yaklaşımını ve bu husustaki girişimlerinin sürecini izah ettiğimiz bu özette de anlaşılmaktadır ki, Milliyetçi Hareket Partisi aslında bu konunun çözüme kavuşmasının öncüsü durumundadır. Her tarihte ve her olayda olduğu gibi mesele ülke ve millet menfaatleri olduğunda Milliyetçi Hareket Partisi tüm

siyasi çekişmeleri bir kenara bırakarak sorumlu muhalefet anlayışı hareket etmiş olup, bundan sonra da aynı şekilde hareket etmeye devam edecektir.

Öte yandan, Milliyetçi Hareket Partisi dokunulmazlık fezlekeleri hususundaki açık desteklerini ifade etmekle birlikte, bu konu hakkında diğer siyasi partilerden de aynı şekilde samimiyet ve tutarlılık beklemektedir.

Esasen milletvekili dokunulmazlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama faaliyetlerini her şeyden bağımsız ve korkusuzca yürütmesi için oluşturulmuş bir koruma mekanizmasından ibaret olmalıdır. Dokunulmazlığın sınırları, Türk Milleti’nin karar, niyet ve söylemlerinin yine Türk Milleti’nin yegâne karar mekanizması olan Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde herhangi bir baskı altında kalınmaksızın ifade edilebilmesini sağlamak üzere belirlenmelidir. Ancak dokunulmazlık hiçbir zaman Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün tehdidi noktasında bir koruma aracı olarak kullanılmamalıdır. Dokunulmazlık hiçbir zaman terör örgütü savunuculuğuna kalkan olarak kullanılmamalıdır. Dokunulmazlık hiçbir zaman terör söylem ve eylemlerinin meşrulaştırılması ya da propaganda malzemesi yapılması noktasında da kullanılmamalıdır.

Önemle vurgulamak gerekmektedir ki Milliyetçi Hareket Partisi’nin bu kanun teklifini desteklemesinin iki temel nedeni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi ve ön önemlisi, terörle bağlantılı suçlardan fezlekesi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasıdır. İkincisi ise, Milliyetçi Hareket Partisi olarak dokunulmazlık fezlekesi olan milletvekillerimizin dokunulmazlıklarının kaldırılmasıyla ilgili olarak herhangi bir çekincesinin bulunmamasıdır.

TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ

Yine aynı sorumlu yaklaşım içerisinde, Milliyetçi Hareket Partisi’nin 2/1028 Esas Numaralı Kanun Teklifine ilişkin siyasi, hukuki ve teknik görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı suçlar kapsamındaki dosyaların dokunulmazlığa takılmadan doğrudan yargı mercilerinin karar verebileceği ve her türlü tasarrufu kullanabileceği bir sistemin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bunun yolu da Anayasanın 83’üncü maddesine Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı suçlar kapsamındaki dosyalara ilişkin özel bir hüküm eklenmesidir. Anadolu’da sık kullanılan “demir tavında dövülür” deyimini doğrultusunda, iktidar partisi bu fırsatı iyi değerlendirebilseydi ve bu hususta kalıcı çözümün getirilmesini talep etseydi el birliği ile “kalıcı çözüm” gerçekleştirilebilirdi. Ancak yönelişler bu doğrultuda olmadığından kanun teklifi Anayasa Komisyonu’nda “geçici çözüm” getirecek şekilde kabul edilmiştir.

Geçici madde ile bu hususun çözülmesi yaklaşımının diğer bir sakıncası da Anayasa Komisyonu’nda görüşmeleri tamamlanan 2/1028 Esas Numaralı kanun teklifinin yürürlüğe girdiği tarihten bir gün sonra dahi yetkili makamlara intikal edecek Terörle Mücadele Kanunu başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç nedeniyle oluşan dokunulmazlık fezlekesinin

akıbeti hakkındadır. Kanun teklifinin bu şekilde yürürlüğe girmesi ihtimalinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edildiği tarihten hemen sonra oluşabilecek dosyalar hakkında ne yazık ki bu madde uygulanamayacak ve o dosyalar yine yıllarca TBMM raflarında tozlanacaktır. Bu şekilde gelişecek süreçte Türk Milleti’nin ve kamuoyunun vicdanı asla rahatlatılamayacaktır. Bu sebeple, kanun teklifinin “zaman kapsamı” bakımından ve özellikle “Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar” başta olmak üzere “terörle bağlantılı suçlar” kapsamındaki dosyalar açısından, geleceğe dönük bir çerçevesi de bulunması gerekmektedir. Bu zaman kapsamının ileriye dönük olarak düzenlenmesi ve bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilgili mercilere intikal eden dosyalar bakımından da aynı şekilde işlem görmesi gerekmektedir.

Bu yönü ile kanun teklifine ek bir fıkra eklenerek en azından kanunun yürürlüğe girdiği tarihten Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar, 3713 Sayılı “Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekilleri hakkında Anayasanın 83’üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmamasının sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca kanun teklifinin eksik kalan bir diğer yönü ise kapsadığı kişiler bakımındandır. Başbakan ve Bakanlar Kurulu üyelerinin kanun teklifi kapsamına alınmaması eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu sebeple de kanun teklifi içerisine, “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar; Bakanlar Kurulu’nun genel siyasetiyle veya bakanların görevleriyle ilgili cezai sorumluluğu gerektiren ve görevleri sırasında işlenen fiillerinden dolayı Başbakan ve Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında da Anayasanın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi ve 100’üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.” şeklinde bir fıkra eklenerek Başbakan ve Bakanlar Kurulu üyelerini koruyucu nitelikteki hüküm değiştirilmiş olacaktır.

Kanun teklifinin, bu eksik ve hatalı yönleri giderilmeden, mevcut haliyle yasallaşması ihtimalinde, ne yazık ki “günü kurtarmak”tan öte bir sonuç ortaya çıkmayacaktır.

Kanun teklifinin mevcut hali ile iktidar partisinin “geçici çözüm”ü olmakla birlikte, eğer Milliyetçi Hareket Partisi’nin bu haklı ve kararlı sesine kulak verilirse “geçici çözüm”, adeta “kısmi kalıcı çözüm”e dönüşebilecektir.

Bu sebeplerle Milliyetçi Hareket Partisi’nin Anayasa Komisyonu Üyeleri kanun teklifine ilişkin iki adet önerge sunmuşlardır.

Birinci Önergede; yukarıda izah edilen 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekillerinin ve yine yukarıda izah edilen Başbakan ve Bakanların, Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar dokunulmazlıklardan faydalanamamasının sağlanması talep edilmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi’nin bu önergesi hükümet ile iktidar ve ana muhalefet partileri tarafından kabul edilmemiştir.

İkinci önergede ise; birinci önergede yer alan Başbakan ve Bakanlara ait kısmının siyasi saiklerle reddedildiği düşünülerek, sadece ve yine birinci önergede yer alan 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan suçlar başta olmak üzere terörle bağlantılı bir suç işleyen milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Yasama Dönemi sonuna kadar dokunulmazlıklardan faydalanamamasının sağlanması talep edilmiştir.

Ancak sadece terörle ilgili olan bu önergemiz de hükümet ile iktidar ve ana muhalefet partileri tarafından kabul edilmemiştir. Terör suçu işleyen bir milletvekilinin dokunulmazlıktan faydalanmaması yönündeki önergemizin kabul edilmemesi, izah ve kabul edilebilir bir durum değildir.

Hatta Milliyetçi Hareket Partisi’nin kapsamın ve zamanın genişletilmesi hakkındaki bu haklı önergelerinin aksine, kanun teklifinin Anayasa Komisyonu görüşmeleri esnasında iktidar partisine mensup komisyon üyeleri tarafından zaman bakımından kapsamın “yürürlük” tarihi yerine “kabul” tarihi olarak değiştirilmesi hakkında önerge sunulmuş ve bu önerge yine iktidar partisine mensup komisyon üyeleri tarafından kabul edilmiştir. Anayasa değişikliğinin bu hali ile sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu görüşmeleri esnasındaki kabul tarihi esas alınacak ve bu tarihten sonra ilgili mercilere intikal eden dokunulmazlık dosyaları yine Anayasanın 83’üncü maddesinden faydalanacaktır. Yani kanun teklifinin ilk hali ile kabul edilmesi ihtimalinde dahi en azından yürürlük tarihi esas alınacak ve iş bu kanun yürürlüğe gireceği tarihe kadar ilgili mercilere intikal eden dosyalarda kapsam içerisinde olacakken, AKP tarafından sunulan önerge ile sadece “kabul” tarihine kadar gelen dosyalar kapsam içerisinde olacaktır.

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi Milliyetçi Hareket Partisi; ülkemizin menfaatine olan, terör ve terör örgütlerinin karşısında olan her girişimi desteklemiştir ve destekleyecektir, diğer siyasi partilerin de aynı şekilde samimi, tutarlı, kararlı ve milli düşünceler ve niyetler içerisinde olmasını beklemektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz, Anayasa Komisyonu’na sunduğumuz önergelerimiz kabul edilmemesine rağmen şimdiye kadarki uyarılarımızı, hassasiyetlerimizi ve izah ettiğim çekincelerimizi saklı tutarak gerçek anlamda çözüm getirecek her yaklaşımı desteklediğimizi açık yüreklilikle beyan ederiz.

Son dönemlerde komisyonlara ve Genel Kurul’a gelen her kanun teklifi ve tasarısında olduğu gibi Milliyetçi Hareket Partisi bu kanun teklifinde de sorumlu muhalefet anlayışı içerisinde yaklaşım ve girişimlerde bulunmasına rağmen ne yazık ki olumlu bir sonuç alamamıştır.

Kanun teklifi, yukarıda arz edilen çerçevede önemli eksiklikler barındırmaktadır.

Ancak Milliyetçi Hareket Partisi’nin Anayasa Komisyonunda kabul oyu verdiği ve TBMM Genel Kurulunda da kabul oyu vereceğini beyan ettiği işbu Anayasa Değişikliğine

ilişkin kanun teklifinin, işlem görmeyi bekleyen dokunulmazlık fezlekeleri bakımından geçici de olsa bir çözüm getirmesinden dolayı haklı itirazlarımız ve beyanlarımız saklı kalmak üzere Ülkemize ve Milletimize hayırlar getirmesini temenni ederiz.

Yukarıda açıkladığımız gerekçelerle, İçtüzüğün 42'nci maddesine uyarınca, raporda yer almayan görüşlerimizin rapora eklenmesi hakkındaki ek görüşlerimizi saygılarımızla sunarız.

Mehmet Parsak
Afyonkarahisar

Oktay Öztürk
Mersin

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI KONYA MİLLETVEKİLİ AHMET DAVUTOĞLU VE GRUP BAŞKANVEKİLLERİ GİRESUN MİLLETVEKİLİ NURETTİN CANIKLI, AMASYA MİLLETVEKİLİ MEHMET NACİ BOSTANCI, AKSARAY MİLLETVEKİLİ İLKNUR İNCEÖZ, ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ BÜLENT TURAN VE TOKAT MİLLETVEKİLİ COŞKUN ÇAKIR İLE 310 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ
(2/1028)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; soruşturmaya veya soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet Başsavcılıklarından ve Mahkemelerden, Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, bu dosyalar bakımından, Anayasanın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde; Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakanlıkta ve Adalet Bakanlığında bulunan yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyalar, gereğinin yapılması amacıyla, yetkili merciine iade edilir.”

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde oylanır.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20 - Bu maddenin Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiği tarihte; soruşturmaya veya soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet başsavcılıklarından ve mahkemelerden; Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığına intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, bu dosyalar bakımından, Anayasanın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde; Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakanlıkta ve Adalet Bakanlığında bulunan yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyalar, gereğinin yapılması amacıyla, yetkili merciine iade edilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde oylanır.

TBMM Basımevi 2016